Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Catena aurea super quattuor evangelistas

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Esslingen], 1475?

[Text]

urn:nbn:de:bsz:31-310733

Visual Library

ſue primordiu ſinguli diuerſum ſtatuere terminū
Matheus namq; a natiuitate dominica exordiū ſu-
mens ad tempus vſq; domice reſurrectionis ſeriem
ſue narrationis perduxit. Marcus ab inicio euāgelice
predicationis incipiens peruenit vſq; ad tempus aſcē
ſionis dñi et predicationis diſcipulorum eius cunctis
gentibus per orbem. Lucas a natiuitate precurſoris i
choans euāgelium: terminauit in aſcenſione domica
Johes ab eternitate verbi dei pricipiū ſumēs vſq;
ad tempus dñice reſurrectionis euāgeliſando perigit
Ambro. ſup lucam. Quia ergo marcus a potencie ce
pit expreſſione diuine: recte ſub leonis ymagine fi-
guratur. Remig. ſup math. Per leonem etiam
ſignificatur marcus. qa ſicut leo terribilem vocem i de
ſerto emittit. ſic marcus a voce in deſerto icepit di
cens. Vox clamantis i deſerto. Aug. de conſen.
euāg. Quāuis etiā de figura aliter dici poſſit. mar
cus. n. qui neq; ſtirpem regiam vt matheus ob hoc
per leonem figuratus. neq; ſacerdotalē vt lucas ſi
gnificatus per vitulum vel cognationem. vel cōſecra
tionem narrare voluit. et tamē in eis verſatus oſtē
ditur que homo xps operatus. per homis figuram in
illis quatuor animalibus ſignificatus videt. Tho
ph. Vel euangeliū ſcdm marcum aquilam innuit. a
prophetis vero acute que a longe ſunt ſpeculatur vt
aquila. Jero. In prologo.

Iniciū ſcti euangelij ihesu xpi filij dei

Marcus euangeliſta ſacerdocium in iſrael agēs ſecundum carnē leuita ad dñm ↄuſus euāgeliū i ytalia ſcri
pſit oſtendens in eo quid et generi ſuo deberet xps.
Nam inicium euāgelij in voce prophetice exclama
tionis inſtituens ordinem leuitice electōis oſtendit
predicans iohānem. zacharie filium in voce angeli
emiſſum dicens. Iniciū euāg. ihesu xpi. Jero.
Euangelium grece dr. latine bona annūciatio predi
catur qd pprie ad regnū dei et remiſſionē ptinet pe
catorū. Eſt. n. euāgelium per qd venit redemptio fi
delium et beatitudo ſanctorum. Quatuor aūt euāge
lia vnū ſūt et vnū quatuor in hebreo ihesus i greco
ſother. in latino ſaluator dr. xps aūt grece. meſſias
hebraice latine vnctus .i. rex et ſacerdos dr. Beda.
Conferendum aūt eſt hoc euangelij principiū. pri
cipio mathei quo ait. Liber generationis ihu chriſti
filij dauid filij abraham. Hic autē dicit filij dei Ex
vtroq; eni; vnus dñs ihesus xps dei et homis filius
eſt intelligendus. Et apte primus euāgeliſta filiū
homis eum. Secundus filiū dei nomiat. vt a mino
ribus ad maiora paulatim ſenſus noſter aſſurgeret
ac per fidem et ſacra humanitatis aſſumpte. ad agnitio
nem diuine eternitatis aſcenderet. Apte etiam q hu
manā erat generationem deſcripturus a filio hoīs
cepit dauid. ſ. ſiue Abraham Apte etiā is qui librū
ſuū ab inicio euangelice predicationis ichoabat fi
liū dei magis appellare voluit ihm xpm. qa humāe
erat nature de pgenie patriarcharum veritatem car
nis ſuſcipe. et diuine fuit potencie euāgelium mūdo p
dicare. Hylarius. ij. de trini. Non aūt ſolo nomine
proteſtatus eſt xpm filiū dei. ſed etiā pprietate Nos

filij dei ſumus. ſ; nō talis hic filius. Hic. n. verꝰ et
pprius eſt filius origine non adoptione. dictus non
nūcupatione natiuitate. non creatione. Beda.

Sicut ſcriptum ē in yſaia ppheta Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuam ante te Vox clamātis in deſerto parate viā do mini rectas facite ſemi tas eius

Scriptura euangeliū marcus ↄgrue ꝓpo ponit teſtimōia pphetarum vt ea cūctis ſine ſcrupulo dubitatōis ſuſcipiēda q ſcriberet inſinuaret q hic apphetis ātea pdicta eē mōſtraret ſic q; vno eodē euāgelij ſui pncipio et iudeos q legē ac pphetas
ſuſceperant ad ſuſcipiendā euangelij gram ac ſacra
que ipoꝶ prophete pdixerant miſteria et gētiles qui
per euāgelij pconia ad dñm venerāt ad auctoritatē
legis et prophetarum ſuſcipiendam venerandamq;
prouocat. vnde dicit. Sicut ſcriptū ē in yſaia ppheta
Ecce ego mitto angelū meū an faciē tuā. Jero.
de optimo gnē interptandi. Hoc aūt nō ſcribit in
yſaia. ſ; in malachia i nouiſſimo. xij. pphetarum
Criſ. Poteſt aūt dici q falſitas ē ſcriptoris. vel ali
dicetur q duas prophetias in diuerſis locis dictas
a duobus prophetis in vnū ↄgregans poſuit. In
yſaia. n. propheta poſt ezechie deſcribit hyſtoriā Vox
clamantis in deſerto. In malachia vero. Ecce ego mitto
angelum meū. Secans ergo euangeliſta duas pphetias
poſuit vt ab yſaia dictas ad vnā ſectionē hec ſcribit
tacens vero a quo dicat. Ecce ego mitto angelum
meū. Aug. de queſtionibus euāg. Sciens. n. oīa
ad auctorem referenda dicta hic ad yſaiam reuocauit
q ſenſum iſtū prior inſinuauerat. deinq; poſt verba
malachie ſtatim ſubiecit dicens. Vox clamantis in
deſerto vt iungeret verba vtriuſq; pphete ad vnū
ſenſum ptinēcia ſub priore pphete perſona. Beda.
vel aliter intelligēdū eſt quia et ſi nō hec verba in
ueniūt in yſaia ſenſus tamen eoꝶ inuenit et in multis
alijs locis et manifeſtius i hoc q ſubiunxit. Vox cla
mantis in deſerto. ꝛc. Nam q dixit malachias mit
tendum angelum ante faciem dñi qui prepararet viā
eius hoc ē q yſaias dixit. vocem clamantis audiēdā
in deſerto que diceret parate viā dñi. In vtraq; aūt
ſentencia. ſit parāda via dñi predicat. Poteſt aūt
fieri vt animo marci euangelium ↄſcribentis pro ma
lachia yſaias occurrerit vt fieri ſolet q tamē ſine
vlla dubitatione emendaret ſaltem ab alijs admoni
tus qui ipſo adhuc in carne viuēte legere potuerāt
niſi cogitaret recordationi ſue que ſancto ſpū rege
bat non fruſtra occurriſſe aliud pro alio nomē pphete
Sic. n. inſinuant q quicq; per pphetas ſpūſſanctus dixit
et ſingula eſſe oim et oia ſingulorum. Jero. Per ma
lachiā ergo patris vox ſonat ad filium qui facies
pris vnde agnitus eſt. Beda. Angelus aūt vo
catur iohes. nō nature ſocietate. iuxta hereſim ori
genis ſ; officij dignitate. Angelus. n. grece latine
nūcius dr. Quo nomie recte appellari potuit homo
ille qui fuit miſſus a deo. vt teſtimoniū phiberet de
lumine et veniētem i carnem dñm mūdo nūciaret
conſtet omnes q ſacerdocio fungūt ob euangeliū

officiū angelos poſſe vocari dicebat ꝑ̄ixta malachia
labia ſacerdotis cuſtodiunt ſciam et legem requirūt
de manu eius· quia angelus ē dñi exercituū· ¶ Theo·
Precurſor xp̄i āgelus dr̄· ꝓpter vitā angelicā et re
uerenciā excellſam· Quod aūt dicit āte fa· t· h̄ ſignificat
q· d· Iuxta te eſt nūcius tuus· vnde oſtendit ꝓpinſ
quitas ꝑ̄curſoris ad xp̄m· Etenī iuxta reges ambu
lant: qui ꝓpinqui ſunt magis· Qui preparabit viā t·
aū te· p bap⁹ enī ꝑ̄parauit aīas iudeoꝝ vt xp̄m ſuſci
perent· ¶ Iero· Vel via domini qua ad homīes in
greditur: penitencia ē p quā deus ad nos deſcendit
et nos ad illum aſcendim⁹ Hinc aūt initiū predica
tionis iohis fuit penitenciā agite· ¶ Beda· Sicut
aūt Iohs angelus potuit vocari p eo ꝙ faciem dñi
euāgeliſando ꝑ̄ueit: ita recte appellari et vox potuit
quia verbum dei ſonādo ꝑ̄ſonat· Unde ſequit̄ Vox
clamantis in deſerto· Conſtat· n· quia vnigenitus fi
lius verbū pr̄is vocatur· et ex ipa nr̄a locutione
cognoſcimus quia prius vox ſonat: vt verbū poſt
modum poſſit audiri· ¶ Iero· Dicit aūt vox clamā
tis: quia clamor ad ſurdos et longe poſitos· ſiue cum
indignatione fieri ſolet· que iudaico certum eſt po
pulo euenīſſe: dum longe ē a peccatoribꝫ ſalus· et au
res ſuas obdurauerunt ſicut aſpides ſurde et indi
gnationem et iram et tribulationē a xp̄o audire me
ruerunt· ¶ Criſ· Per hoc aūt ꝙ dr̄ in deſerto: ma
nifeſte oſtendit ꝓ̄phecia· non ī ierlm fieri diuina dog
mata: ſed in deſerto· qđ implebat ad lr̄am Iohanne
baptiſta in deſerto iordanis verbum dei apparitionē
ſaluiferam predicante· Oſtendit etiam ſermo ꝓ̄phe
ticus preter deſertum qđ a moyſe oſtenſum fuit vbi
ſemitas faciebat: aliud eſſe deſertum ī quo preſentē
eſſe ſalutem xp̄i ſignificabat· ¶ Iero· Vel in deſerto
fit vox et clamor: quia deſerti erāt a ſpū dei· ſicut do
mus vacans et ſcopata deſerti etiam a ꝓ̄pheta rege
atq̄ ſacerdote· ¶ Beda· Quid aūt clamaret apit̄
cum ſubditur· Parate viam domini rectas facite ſe
mitas eius· Oīs enī qui fidem rectam et opa bona ꝑ̄
dicat quid aliud ꝗ̄ venienti dño ad corda audienciū
viam parat: vt hic· ſ· corda uis gratie penetret et lum
veritatis illuſtret· rectas aūt ſemitas facit: dū mū
das in aīo cogitationes p ſermonē predicationis for
mat· ¶ Iero· Vel alr̄ parate viam dñi· eſt penitenciā
agite et ꝑ̄dicate rectas facite ſemitas eiꝰ: vt via re
gia incedentes pxios noſtros vt nos et noſmetipſos
vt proximos diligamus· Qui enī ſemetipm̄ diligit
et nō diligit pximū: ad dexteram declinat· Nā multi
bene agunt et nō bene corrigūt· vt fuit heli· et qui
ſemetipm̄ odiens pximū diligit: ad ſiniſtrā diuitit
Multi enī bene corrigunt ſꝫ nō bene agūt· vt fuerūt
ſcribe et pharisei· Semitas aūt poſt viam ſequūtur
quia mādata moralia poſt penitenciā explanantur·
¶ Theoph· Vel via ē nouū teſtamentū· ſemite vo
vetus· q· attritum· ad viā quidē neceſſe erat pre
parari ſcꝫ ad nouū teſtamentū· veteris aūt teſtamēti
ſemitas rectas fieri oportebat·

Fuit iohannes in de
ſerto baptizans et pre
dicans baptiſmū peni
tencie in remiſſionem
peccatoꝝ· Et egredie
batur ad eū omnis iu
dee regio et ieroſolimi
te vniuerſi et baptiſa
bant ab illo in iordane
flumine confitētes pe
cata ſua· Et erat Iohā
nes veſtitus pilis ca
meli et zōa pellicea cir
ca lumbos eius et locu
ſtas et mel ſilueſtre e
debat et predicabat di
cens· Venit fortior me
poſt me cuiꝰ non ſum
dignus ꝓcūbens ſol
uere corrigiam calcia
mentoꝝ eius· Ego ba
ptiſaui vos in aqua
Ille vero baptiſabit
vos ſpirituſancto.

Secūdm ꝑ̄miſſā yſaie
ꝓ̄phecīā via domini
a iohanne paratur per
fidē et baptiſmū et pe
nitendam recte ſemite
fiunt p auſtera indicia
veſtis atq̄ cibi et zone
pellicee et cibi locuſti
ni et mellis ſilueſtris et
humiliſſime vocis· vn̄
dicit̄· Fuit iohs in de
ſerto· Iohs enī et ihs
querunt qđ in deſerto
amiſſū ē· vbi vicit dia
bolus ibi vicit̄ vbi ce
cidit homo: ibi exur
git· Iohs aūt gracia
dei interptat̄· a gr̄a aūt
narratio incipit̄· et ſeq̄t̄
baptiſans· Per bap⁹
enī gr̄a datur qua pe
cata gratis dimittunt̄
qđ aūt ꝯſumat̄ p ſpon
ſum: ſiciat̄ p paniphū
vnde cathecumī hoc
eſt inſtructi incipiunt
p ſacerdotem et cri
mant̄ p ep̄m et ad h⁹
deſignandum ſubdit̄
et predicans bap· pe
nitencie in remiſ· peccatoꝝ· ¶ Beda· Liqꝫ quia Io
hannes baptiſmū penitencie nō ſolum predicauit ve
rum etiam quibuſdam dedit ſꝫ baptiſmū in remiſſio
nem peccatoꝝ dare nō potuit· remiſſio et enim peccato
rum in ſolo baptiſmo xp̄i nobis tribuit̄· Dr̄ g⁹· pre
dicans baptiſmū pnīe in remiſſionē peccatoꝝ· qm̄ ba
ptiſmū ꝙ peccata ſolueret quia dare nō poterat: pre
dicabat· ut ſicut incarnatum v̄bum pr̄is ꝑ̄curreba
v̄bo ꝑ̄dicationis· ita baptiſmū penitencie quo peccata
ſoluuntur ꝑ̄curreret ſuo baptiſmate quo peccata ſolui n̄
poſſunt· ¶ Theoph· Vel aliter Baptiſmus iohis
et ſi non hr̄et peccatoꝝ remiſſionē: tn̄ hoīes ad peni
tenciam inducebat· Suū ergo baptiſmū penitencie
predicabat· Sed hec predicatio penitencie ducebat
in remiſſionē peccatoꝝ· q· qui penitentes xp̄m ſuſcipe
rent remiſſionē reciperent peccatoꝝ· ¶ Iero· Per io
hannem aūt ſicut p amicum ſponſi inducitur ſponſa
ad xp̄m ſicut p pueꝝ rebecca ad yſaac· Unđ ſequit̄
Et egrediebatur ad illū omnis re· iu· et iero· vniu·
et ba· ab illo in ior flu· Confeſſio enī et pulchritudo ī
conſpectu eiꝰ· i· ſponſi· Deſilit enī ſponſa de camelo:
cū humiliat ſe nūc eccl̄a viſo viro yſaac· i· ihu xp̄o
iordanis· at deſcēſio aliēa interpretat̄: vbi peccā abluūt̄
Nos· n· olim alienati a deo p ſupbiam: p baptiſmi
ſimbolum humiliati erigimur ī alta· ¶ Beda· Exē
plum autem hinc ſumit̄ ꝯfitendi peccata ac meliorē
vitam ꝓmittendi eis qui baptiſma deſiderant p hoc
ꝙ ſubditur· Confitentes peccata ſua· ¶ Criſ· Quia
vero iohannes penitenciam predicabat: pnīe ſigna
gerebat in veſtitu et cibo· vnde ſequit̄ Et erat iohs
veſtitus pilis cameli· ¶ Beda· Pilis inquit veſtitꝰ
non lana· aliud auſtere veſtis indicium· aliud luxurie
mollioris· zona aūt pellicea qua accinctus fuit et he
lyas mortificationis indicium ē· Porro ꝙ ſequitur

Et locuſtas ⁊ mel ſilueſtre edebat· habitatori ſolitudis
congruū eſt vt non delicias ciborum ſed neceſſitatē
humane carnis expleret· ¶ Jero· Veſtis aūt iohīs
⁊ cibus ⁊ potus: totam auſteram vitam p̄dicanciū
ſignat ⁊ futuras gentes ad grām dei que eſt iohēs
intus ⁊ foris eſſe pungendas pilis eñ cameli: diui
tes gencium ſignant ⁊ zona pellicea paupes mundo
mortui ⁊ locuſtis errantibus: ſapientes hu⁹ mūdi
qui ſtipulas iudeis aridas relinquētes: frumēta mi
ſtica crurib⁹ trahūt ⁊ ī calore fidi ſalt⁹ ī altū dāt· ⁊
melle ſilueſtri· fideles inſpirati de inculta ſilua ſignāt
¶ Theoph· Vel aliter veſtis de pilis camelorū: dolo
ris erat oſtēſiuū innuente iohanne ꝙ penitentem do
lere oportet· dolorem eñ ſaccus ſignificat zona vero
pellicea mortificationem duricie populi ſignat· Eſca
autem iohānis non ſolum abſtinenciā notat ſꝫ etiā
eſt iudicatiuū intelligibilis eſce qua tunc popul⁹ ue
ſcebatur non aliquid altum intelligens: ſed tamen in
alta ſaliens iterumꝙ ſe deprimens· talis eñ eſt locu
ſta in altum ſaliens· ⁊ iterū cadens· Sic ergo ⁊ melle
quidem ueſcebatur populus qd̄ erat ex apib⁹ natū
·ſ· ex ꝓphetis non tamē cultum· ſed ſilueſtre· Habe
bant eñ ſcripturas hebrei ſicut mel qddam ſed non
bene intelligebant· ¶ Grego· xxxi· mo· Vel ipſa ci
borum ſpē deſignatur dn̄m que p̄uenit quia infructu
oſe gentilitatis dulcedinem ſumpſit mel ſilueſtre edi
dit· quia vero iudeorū plebem in ſuo corpe ī pte cō
uertit· in cibo locuſtas accepit que ſubito ſaltus dā
tes protinus ad terram cadunt· Saltus eñ iudei dā
bant cum p̄cepta dn̄i ſe implere ꝓmitterent· Sed
ad terram cadebāt cū ꝑ praua opa hec ſe audiſſe de
negarent· habebant ergo ſaltum ꝑ vocem ⁊ caſum
per actionem ¶ Beda· Poteſt etiā habitus ⁊ victus
iohannis qualitatem interne conuerſationis eius ex
primere· Namꝙ auſterioribus vtebatur indumen
tis: quia vitam peccancium non blandimentis fouit
ſed vigore aſpere inuectōis increpuit: zonā pelliceā
habebat circa lumbos quia carnē ſuam crucifixit cū
vicijs ⁊ ꝯcupiſcencijs· locuſtas ⁊ mel ſilueſtre ede
bat· quia dulce quoddam ſapiebat turbis predicatio
eius exiſtimantiꝰ populo ne ipſe eſſet xp̄us· ſed oā
finē ſortita ē· intelligentibus ei⁹ auditoribus· q̄a n̄
ipe xp̄s ſed p̄curſor ⁊ ꝓpheta eſſet xp̄i· In melle ⁊
eñ dulcedo in locuſtis eſt alacer volatus· vnde ſeqē
Et predicabat dicens· Venit fortior me poſt me
¶ Glo· Hoc dicebat ad remouendum turbe opini
onē que eum xp̄m eſſe credebat: Fortiorem aūt xp̄m
eſſe p̄nūdat· qui remiſſurus erat pecata qd̄ ipſe fa
cere non valebat· ¶ Jero· quis etiam fortior ē grā
qua abluūtē pecata ꝙ̄ iohes ſignat: ille qui ſepcies
⁊ ſeptuagies ſepcies dimittit pecata· grā qdem pos
eſt ſed ſemel dimittit pecata ꝑ baptiſmū· miſericor
dia vero ad miſeros ab adā vſꝙ ad xp̄m ꝑ ſeptua
gintaſeptem generationes ⁊ vſꝙ ad centum· xl· qua
tuormilia p̄uenit· ¶ Criſ· Ne autem eſtimaretur

hoc ſecundum operationem ſui ad chriſtum dicere
ſubiungit· Cuius non ſum dignus procumbens ſol
uere corrigiam calciamentorum eius· Hoc eſt autē
idem ſoluere corrigiā calciamentorū eius q̄d hic mar
cus dicit ⁊ calciamenta portare qd̄ dicit matheus
Et quidem narrationis ordinem proſequentes euā
gelice nec in aliquo fallentes dicunt vtrūꝙ iohannē
dixiſſe ſecundum alterum ſenſum· Commētatores vo
circa hoc differenter expoſuerunt vnuſquiſꝙ· Cor
rigiam eñ vocat ligamen calciamentorum· ad excel
lenciam ergo poteſtatis xp̄i ⁊ diuinitatis magnitu
dinem extollendam· Hoc dicit acſi diceret· neꝙ in
miniſtri ordine deputari ſufficiens ſum· Magnum eñ
eſt in hijs que ſunt corporis xp̄i quaſi procumbendo
inferius attendere ⁊ ymaginem ſuperiorum inferius
videre ⁊ ſoluere vnumqd̄ꝙ inexplicabiliū que ſūt
circa miſterium incarnationis· ¶ Jero· Calciamen
tum enim extrema pars corporis eſt· In fine enim
ad iuſticiam adeſt ſaluator incarnat⁹· vnde ꝑ pro
phetam di⁹· In ydumeā extendam calciamentū meū
¶ Greg· in omel· Calciamenta etiam ex mortuis
animantibus fiunt· Incarnatus ergo dominus veni
ens quaſi calciatus apparuit q̄ in diuinitate ſua mor
ticina noſtre corruptionis aſſumpſit· vel aliter mos
apud veteres fuit vt ſiquis eam que ſibi cōpeteret
accipere vxorem nollet ille ei calciamentum ſolue
rit q̄ ad hanc ſponſus iure ꝓpinquitatis veniret· rite
ergo ſe indignum eſſe ad ſoluendam corrigiam cal
ciamenti eius denūciat· Acſi aperte dicat· Ego redem
ptoris veſtigia denudare non valeo: quia ſponſi no
men mihi immerit⁹ non vſurpo· ¶ Theoph· Intel
ligitē vō ⁊ ſic oēs qui veniebant ⁊ a iohanne bap
tiſabantur: ꝑ penitenciam ſoluebantur a ligamine pec
catorum in xp̄m credendo· ergo oīm aliorum iohan
nes ſic ſoluebat corrigiam· i· vinculum peccatorum·
Jheſu vero non valuit corrigiam ſoluere· quia non
inuenit in eo pecatum· ¶ Beda· Sic ergo iohan
nes dominū non huc manifeſte deum ad dei filium:
ſed tantum virum ſe fortiorem predicat· Nondum
rudes adhuc auditores tanti capiebāt arcana ſacra
menti ꝙ filius dei eternus homine aſſumpto ex vir
gine denuo natus eſſet in mundum· ſed paulatim
ꝑ agnicionem glorificate humanitatis introducēdi
erāt ad fidem diuine eternitatis· quo eñ quaſi latenter
deum hunc eſſe verum declarās ſubdit· Ego bap
tiſo vos in aqua: ille vere bap· vos in ſpiritusancto
Cui enim dubium eſt nullum poſſe aliū graciam
ſanctiſpiritus niſi deum dare· ¶ Jero· Quid enim
intereſt inter aquam ⁊ ſpiritumſanctum qui ferebat
ſuper aquas· Aqua miſterium eſt iohannis· Spiritus
vero miſterium eſt dei ¶ Beda· Baptiſantur autē
a domino in ſpiritusancto non ſolum cum in die bap
tiſmatis fonte in remiſſionem pecatorum abluuntur
verumetiam cottidie cum per graciam eiuſdem ſpi
ritus ad agenda que deo placent accenduntur·

Et factū eſt in diebus illis venit ihesꝰ a nazareth galilee. ⁊ baptiſatꝰ ē a iohāne in iordane. Et ſtatim aſcendens de aqua vidit apertos celos ⁊ ſpiritum tanq̄ columbā deſcendentem ⁊ manē tem in ipſo. Et vox facta eſt de celis Tu es filius meus dilectꝰ in te complacui

Marcus. Jer. euangeliſta ſicut ceruus ad fontes aquarū deſiderans ſaleꝰ i planis ⁊ arduis dat ⁊ velut apis melliflua flores ſūmatim degu ſtat. vnde a nazaret venientem ihesū enarrat dicens Et factū ē i diebus illis ve. ihs a na. gal. ⁊ bapti. eſt a io. in ior. Criſ. Alterum ſiquidem baptiſma ordinās. ad iohānis venit. baptiſma qd̄ reſpectu ſui baptiſmi incompletū erat a iudeis vero baptiſmate alienum tanq̄ i amborū medio exiſtens vt ꝑ baptiſmi naturā oſtēdat quia nō in peccati remiſſionē baptiſabat aut. q. indigens ſpūſſancti acceptione. Vis. n. amborū baptiſma Johannis carebat. Baptiſatus ē aūt vt noſꝰ hoibus fieret ⁊ i eum crederēt ⁊ ad implendum oēm iuſticiā que ē obſeruatio mandatorū. Mandatum ſiquidem erat hoibus baptiſmū ſubire ꝓphete. Beda Baptiſatꝰ eſt etiā vt baptiſmate ſuo iohānis baptiſma comprobaret ⁊ vt iordanis aq̄ ſanctificās ꝑ deſcenſionem columbe ſpūſſancti i lauacro credendum mō ſtraret aduentū. vnde ſequiē. Et ſtatim aſcendit de aqua vidit ap. celos ⁊ ſpm̄ tanq̄ co. deſ. ⁊ ma. i ipo. Aperiunē autem celi nō reſeratione elementorū. ſ; ſpūalibus oculis quibꝫ ezechiel in principio voluminis ſui eos apertos eſſe commemorat. Hoc autem ꝙ apertos celos poſt baptiſma vidit. nři vtiq; gr̄a factū ē quibꝫ ꝑ lauacrum vnde regeneratio. ianua pandiē regni celeſtis. Criſ. Vel vt de celis hoibus ſanctificatō tribuatur ac terrena celeſtibꝫ coniugantē. Spiritus aūt ſanctꝰ ſup eū deſcendiſſe dr̄ nō tanq̄ tūc pmū ad eū acceſſerit. Nō em̄ ab eo vnq̄ fuerat derelictꝰ ſed ut oſtenderet xp̄m qui a iohanne predicabatur tanq̄ digito quodam fidei omnibꝫ demonſtratum. Beda. Quod etiam i baptiſmū deſcendere viſus eſt ſpūſſanctꝰ. ſignum erat cōferende nobis in baptiſmo gr̄e ſpūalis. Jero. Hec autem ē vnctō xp̄i ſecundū carnem. ſ. ſanctus ſanctꝰ de qua dr̄ vnxit te deus deꝰ tuꝰ oleo leticie p̄ cōſortibus tuis Beda Hec autem in ſpecie columbe deſcendit ſpūſſanctꝰ qꝛ multū ſimplex ē animal atq; a malicia fellis alieꝰ vt figurate nobis inſinuaret. quia ſimplicia corda q̄rit nec habitare dignaē in mentibus impuris.

Jero. In ſpecie ergo columbe ſpūſſanctus deſcendit. quia i cantico de eccl̄a canitē. Sponſa mea amica ꝓxīa mea dilecta mea colūba mea. ſpōſa i pr̄iarch mea amica i ꝓphetis ꝓxīa i ioſeph ⁊ maria dilecta i iohanne baptiſta columba in xp̄o ⁊ apoſtolis quibꝫ dicitē. eſtote prudētes ſicut ſerpentes ⁊ ſimplices ſicut columbe. Beda Sedit aūt colūba ſup caput ihū ne quis putaret vocem p̄ris ad iohannem factam ñ ad dn̄m. Valere aūt addidit. Et manētem in ipſo. Hoc em̄ eſt xp̄o ſpēale vt implens eum ſemel ſpūs ſanctus nūq̄ recedat. Nam fidelibus eius ad ſigna virtutum ⁊ miracula facienda aliqñ gr̄a ſpūs confertur aliqñ tollitur. Quibꝫ tam̄ ad opera pietatis ⁊ iuſticie ad amorē dei ⁊ ꝓximi conſeruandum. nūq̄ gr̄a ſpūs abeſt. Ipm̄ autem qui baptiſandꝰ cū aliis ad iohānem venit verū eſſe dei filium ⁊ i ſpiritu ſancto baptiſare volentem vox p̄ris docuit. vnde ſequitur. Et vox facta ē de celis tu es filius meus dilectus in te complacui. Nō aūt ꝑ hoc ipſe filius qd̄ neſciebat docetē. ſ; nobis quid credere debeamꝰ oſtēditur. Aug. de conſen. euā. vnde Mathēs ait dictum hic eſt filius meus dilectus. quia oſtēdere voluit ad id valere qd̄ dictum ē. hic ē filius meus vt illis potius qui audiebant iudicaretē ꝙ ipſe filius dei eſſet Si autem queris quid horū in illa voce ſonuerit. qd̄ libet accipiendum modo intelligas eos qui nō eandē locutionē retulerunt eandem retuliſſe ſentenciam. Qd̄ aūt deus in filio ſibi placuiſſe videatē. admonetē ex eo ꝙ dictum ē; In te cōplacui. Beda. Nos quoq; vox eandem docuit ꝑ aquā ablutōis ⁊ ſanctificationis dei poſſe filios effici. Miſterium etiam trinitatis i baptiſmate demōſtratē filiꝰ baptiſatur ſpūs deſcendit i ſpecie columbe. p̄ris vox teſtimoniū filio ꝑhibētis auditur. Jero. Moraliter aūt ⁊ nos de volubilitate mūdi odore florū mūdicie tracti. cū adoleſcentulis poſt ſponſum currimꝰ ⁊ baptiſmi ſacro de duobus fontibꝫ dilectionis dei ⁊ ꝓximi gr̄a remiſſionis abluimur ⁊ aſcendentes ſpe celeſtia ſecreta mūdi. cordis oculis intuemur. De hinc ſpūſſanctū ſpū contrito ⁊ humiliato cum ſimplici corde deſcendentem ad manſuetos ⁊ cum caritate nūq̄ cadente manentem ſuſcipimus ⁊ vox dn̄i de celis ad nos a deo dilectos dirigitur. Beati pacifici qm̄ filii dei vocabuntur ⁊ tūc i nobis complacetē p̄r cum filio ⁊ ſpū ſancto quādo efficimur vnius ſpūs cum deo. Criſ.

Et ſtatim expulit eum ſpiritꝰ in deſertū erat in deſerto xl diebus ⁊ xl noctibus ⁊ temptabatur a ſathana Eratq; cum beſtiis ⁊ angeli miniſtrabāt ei

Quia xp̄s omnia ad doctrinā noſtrā opabatē ⁊ ſuſtinebat. incepit poſt baptiſmū ab heremi habitatōe ⁊ pugnauit contra diabolū vt vnuſquiſq; baptiſatorum temptationes maiores patienter ſuſtineat poſt baptiſmū nec turbetur tanq̄ preter ſpem hoc contingentē. ſed oīa ſuſtinēs maneat triūphator etſi enim deus ꝑmittat temptationes fieri multis aliis mōis ob hoc etiam ꝑmittit vt cognoſcas ꝙ homo temptatus in maiori honore conſtituiē. Nō. n. accedit dyabolus niſi vbi aliquē in maiori honore viderit cōſtitutum. Et ideo dr̄. Et ſtatim ſpūs expulit eum in deſertum. Propter hoc autem nō oſtendit eum ſimpliciter euntem in deſertum ſ; expulſum. vt hoc intelligas fieri iuxta diuine diſpoſitionis verbum per qd̄ etiam innuit ne homo ſeipm̄ in temptationem ingerat. ſ; aliunde in temptationē q. expulſos. victores exiſtere. Verum ne cui veniret in dubiū a quo eū ſpū expulſum diceret in deſerto. conſulte lucas prius poſuit ꝙ ihesus plenꝰ ſpūſancto regreſſus eſt a iordane ac deinde intulit ⁊ agebatur a ſpū in deſertum

ne quid contra eum valuiſſe ſpiritus putaretur im mūdus qui plenus ſpūſancto quo valebat digrediens: que volebat agebat ¶ Criſ. Expulit aūt eum ſpūs in deſertum· quia em̄ dyabolum ad temptandū ꝓuocare ꝑmonebat non ſolum fame ſed etiam loco occaſionem dedit· Tunc em̄ maxime dyabolus ſe ingerit: cum videt aliquos ſolitarios ꝑmanentes· ¶ Beda· Secedit etiam in deſerto: vt nos doceat relictis mundi illecebris ⁊ ſocietate prauoꝝ: diuinis ꝑ omnia ſeruire mandatis temptatꝰ ſolitarius a dyabolo: vt nobis inſinuet quia om̄s qui volunt pie viuere in xp̄o· ꝑſecutiones patiūt· vnd̄ ſequitur· Et erat in deſer· xl· di· ⁊ xl· noc· ⁊ temptabatur· a ſath· Temptatur aūt· xl· diebus ⁊ · xl· noctibus: vt intelligas quia quādiu hic viuentes domino ſeruiamus: ſiue ꝓſpera blandiāt qđ ad dies ꝑtinet ſeu nos aduerſa feriāt qđ noctis figure cōgruit: toto tempe aduerſarius aſſit qui iter nr̄m temptando īpedire nō ceſſat xl· em̄ dies ⁊ noctes: totum huius ſeculi tempus inſinuāt quia quadripartitus eſt mūdus in quo dn̄o famulamur· Decem vero ſūt precepta ꝑ quoꝝ obſeruanciam contra hoſtem certamus· Decem aūt quater ducta: xl· ſiūt· Sequit̄· Eratq; cū beſtijs· ¶ Criſ· Hoc aūt dicit: vt oſtendat q̄le erat deſertū Inuiū em̄ erat hominibus ⁊ beſtijs plenum· Sequit̄ Et angeli miniſtrauerunt ei· Poſt temptatiōem em̄ ⁊ victoriam contra dyabolū: operatus eſt hoīm ſalutē ⁊ ſicut apl̄s dicit· angeli in miniſteriū mittunť ꝓpter eos qui hereditatem capiunt ſalutis Notandumq; ē ꝙ vincenti temptationem aſſiſtunt angeli miniſtrantes· ¶ Beda· Conſiderandum etiā ꝙ xp̄s inter beſtias cōmoratur vt homo· ſed miniſterio vtitur angelico vt deus· Et nos cum in heremo ſancte ꝯuerſationis beſtiales hoīm mores in polluta mente toleramꝰ: miniſterium angeloꝝ meremur a quibus corpe abſoluti ad eterna in celis gaudia transferremur· ¶ Jero· Vel tunc beſtie pacate nobiſcum ſunt· ſicut ī archa aīalia mūda cum immundis: cum caro nō ꝯcupiſcit aduerſus ſpūm· poſt hoc angeli miniſtri mittūť nobis vt reſponſa ⁊ ſolacia cordibus vigilantibus dent·

Poſtq̄ autem traditus eſt iohānes venit iheſus in galileā predicans euangeliū regni dei ⁊ dicēs. q̄m impletum eſt tempus ⁊ appropinquauit regnum dei. penitemini ⁊ credite euangelio.

Criſ· Marcꝰ euāgeliſta ī ordine ſeq̄tur Et ideo poſtq̄ dixit angelos miniſtrare ſubiunxit Poſtq̄ aūt traditus eſt iohannes: venit ihs in galil· Poſt temptationem ⁊ angelos miniſtrātes· recedit in galileam inſtruens nos non reſiſtere violencijs malignorum · Theoph· Et vt oſtādat nobis ꝙ in ꝑſecutiōib9 decet recedere ⁊ non expectare· Cum vero inciderimus decet ſuſtinere· ¶ Criſ· Receſſit etiam: vt ad doctrinas ⁊ ſanationes ſeipſum ꝯſeruaret: priuſq̄ pateretꝰ Nūſ q; omnib9 ad impletis fieret obediēs vſq; ad mortē· Beda· iohē aūt tradito: recte ipſe dn̄s predicare· vnde ſeq̄uit· Predicans euāgelium regni dei· Deſinente em̄ lege· conſequēter oriť euangelium· ¶ Jero· Ceſſante vmbra ad eſt veritas· iohānes in carcere: lex in iudea· iheſus in galilea: paulus gentibus predicās euangelium regni· Regno em̄ terreno ſuccedit· paupertas· paupertati xp̄ianorum tribuitur regnum ſempiternū· Honor aūt terrenꝰ ſpume aque glaciali vel fumo ſeu ſompnio comparatur ¶ Beda· Nemo aūt putet traditionē iohānis in carcere ſtatim poſt temptationē· xl· dieꝝ ⁊ ieiunium dn̄i factā· quicūq; euāgelium iohānis legerit· inueniet dn̄m ante traditionem iohis multa ⁊ docuiſſe ⁊ miracula feciſſe· habes enim in euāgelio ipſiꝰ hoc fecit inicium ſignorum ihs· Et poſtea Necdum em̄ erat miſſus īcarcere iohes· fertur aūt quia cum legiſſet iohannes mathei ⁊ marci ⁊ luce volumina ꝓbauit quidem textum hyſtorie ⁊ vera eos dixiſſe firmauerit: ſed vnius tm̄ āni in quo ⁊ paſſus eſt poſt carcerem iohannis hyſtoriam texiſſe· Pretermiſſo itaq; anno cuiꝰ acta a tribus expoſita fuerāt· ſuperioris tēporis antequā clauderetur iohannes in carcere geſta narrauit· Cum ergo dixiſſet marcꝰ quia venit ihs in galileam predicans euangeliū regni· ſubiungit dicens· Q̄m imple· eſt temp· ⁊ appropin· reg· dei· ¶ Criſ· Si quidē ꝯpleto tempe q̄n· ſ· venit plenitudo temporis miſitq; deus filium ſuū· ꝯueniens fuit humanum genus vltimam conſequi dei diſpenſationem· Et ideo dicit ꝙ appropinquauit regnū dei· Regnū aūt dei idē eſt ſcđm ſubſtanciā cū regno celoꝝ q̄uis differre ratione videatur· Regnum em̄ dei intelligit̄ quo deus regnat· hoc vero eſt ī regione viuencium quādo facie ad faciem deū videntes· in bonis ꝓmiſſis exiſtent· Siue amorem quis velit ſuſcipe illam regionem ſiue aliquā aliam ꝯformationem celeſtis ymaginem induūť ſuꝑnoꝝ· que ꝑ celos intelliguntur· Ideo em̄ apertum eſt ꝙ regnum dei neq; loco neq; tempore concluditur· ¶ Theoph· Vel completum dicit eſſe tempus leg· Q·d· vſq; ad preſens operabat̄ lex· amodo operabitur regnum dei qđ eſt ſcđm euāgeliū ꝯuerſatio· Que ꝯuenienter aſſimilatur regno celorum· Cum em̄ vides aliquem carne īdutū ſcđm euāgelium viuere: nūq̄d non dices q̄m iſte habet regnū celorum: Qđ nō eſt eſca ⁊ potus: ſꝫ iuſticia ⁊ pax ⁊ gaudium ī ſpiritu ſancto· Sequit̄· Penitemini· ¶ Jero· pniaꝫ em̄ agit: q̄ vult eterno bono· ſ· regno dei adherere· Qui em̄ deſiderat nucleum: frangit nucem· amaritudinem radicis: dulcedo pomi compenſat picula maris ſpes lucri delectat· dolorē medicine ſpes ſalutis mitigat· precōnia autem chriſti illi narrare digne poſſunt: qui ad palmam īdulgencie meruerit ꝑuenire· Et ido poſtq̄ dixit· Penitemini ſubiungit Et credite euangelio· Nam niſi credideritis· non intelligetis· Beda ergo ⁊ credite ⁊ renūciate operibus mortuis· Quid em̄ prodeſt credere ſine bonis operibus· Non tamen bonorum operum merita adducunt ad fidem· Sed fides incipit vt bona opa ꝯſequātur

¶ Criſ. Diſcipuli aūt tanq̄ꝫ exinde vtilitatē aliq̄ꝫ recipiētes: nō expectātes vel p̄ſſorerū petri ſanari pꝫcabantur. Vnde ſequit̄. Qui ſtatim dicunt ei de illa. ¶ Beda. In euāgelio aūt luce ſcriptum eſt ꝙ rogauerunt illum ꝓ ea. mō enī ſaluator rogatus mō vltro curat egrotos: oſtēdens ſe contra viciorū quoqꝫ paſſiones ⁊ precibꝫ ſemꝑ annuere fidelium: ⁊ ea nō nūq̄ꝫ que ipſi mīme intelligunt vel intelligēda dare vel pie petentibus etiā nō intellecta dimittere. iuxta id qꝫ pſalmiſta poſtulat ab occultis meis munda me dn̄e. vnde ⁊ hic rogatus ſanat. Sequit̄ enī. Et accedēs eleuauit eam appre. ma. eiꝰ. ¶ Theoph. Per hoc ſignat̄ ꝙ ſi aliqs infirmat̄ a deo curabit̄. ſi ſanctis ob xp̄i amorē miniſtrauerit ¶ Beda. Qꝛ aūt ſabbatis maxīe medicine doctrineqꝫ ſue dona frequētat docꝫ ſe nō ſub lege eſſe ſꝫ ſupra legem nec iudaicum eligere ſabbatum: ſed verū ſabbatum dilectāqꝫ dn̄o eſſe requiem Si ſaluti ſtudentes aiarū ab ope ſeruili. i. a cūctis cōtineamus illicitis Sequit̄. Et cōtinuo dimi. eam fe. ⁊ miniſtra. eis. Sanitas que dn̄i cōfert ipſis ſimul tota redit tanto robore comitante: vt eis continuo qui ſe adiuuerāt miniſtrare ſufficiat. Si aūt virum a demonio liberatū moralit̄ aīm ab imūda cogitatione purgatum ſignare diximꝰ: conſequēter femīa a febribꝫ ad impiū dn̄i curata: carnē oſtendit a concupiſcencie ſue feruore ꝑ cōtinēcie precepta frenatam. ¶ Jero. Febris enī intemperanciā ſignat de qua nos filij ſynagoge ꝑ manū diſcipline deſiderium eleuatione ſaluamur ⁊ huiꝰ qui ſanat nos miniſtramus voluntati. ¶ Theoph. Febricitat aūt ⁊ qui iraſcit̄ vt ex ira manus effrenatus excedat Sꝫ ſi ratio retineat manum eius ſurgit ⁊ tunc rationi miniſtrat.

¶ Veſpe autem facto cum occidiſſet ſol afferebāt ad eum omnes male habentes ⁊ demonia habentes. ⁊ erat omnis ciuitas congregata ad ianuam ⁊ curauit multos qui vexabantur varijs languoribꝫ ⁊ demonia multa eiciebat ⁊ n̄ ſinebat ea loq̄ q̄m ſciebāt eū.

¶ Quia ¶ Theoph. ſe ꝯſiderabant nemini licē die ſabbati curare huiꝰ grā ſolis expectabant occaſū vt curādos ad ihm adducerent vnde ſequit̄. Veſpe aūt facto cum occi. ſol ⁊c. Sequit̄ Et curauit multos qui vex. va. lan. ¶ Criſ. Per hoc autem ꝙ dicit multos omnes oportet intelligere iuxta ſcripture conſuetudinem. ¶ Theoph. Vel multos dicit erant enī q̄dā infideles q̄ minime curati ſunt ꝓpter incredulitatem eorū. multos ergo ex oblatis ſanauit illos. ſ. qui fidem habebant. Sequit̄ Et demo. mul. eici. ⁊ nō ſine. ea loq̄ q̄m ſcieum. ¶ Aug. Sciebant demonia xp̄m eſſe qui per legem fuerat repromiſſus. oīa enī ſigna videbant in eo que dixerant ꝓphete. miſterium aūt diuinitatis eius ignorabant. ſicut ⁊ principes eorum Si enī cognouiſſent nūquam dn̄m maieſtatis crucifixiſſent. quē enī dierū. xl. ieiunio fatigatum. dyabolus hoīem cognouerat. nec temptando valebat an dei filiꝰ eēt experiri: iam nūc ꝑ ſignorū potentiā vel intellexit vel potius ſuſpicatus eſt eſſe filium dei. Non ergo ideo iudeis eum crucifigere ꝑſuaſit. quia dei filiū nō eſſe putauit: ſꝫ qꝛ ſe morte illius nō ꝓuidit eſſe dānādū. ¶ Theoph Ideo aūt non ſinebat loqui demonia: docens nos nō credere eis etiam ſi vera dicant. Si. n. inuenerit aliq̄s ſibi credentes veritatibꝫ mēdacia miſcēt. ¶ Criſ. Non eſt aūt contrariū ei qꝫ hic dicit̄: hoc qꝫ lucas dicit ꝙ exibant demonia a multis clamātia ⁊ dicencia. quia tu es xp̄us filius dei. Subiūgit enim Et increpans non ſinebat ea loqui. Marcus enim multa ſub breuitate ꝑtrāſiens circa finē p̄dictorū verborū loquit̄. ¶ Beda. Myſtice aūt ſolis occubitus paſſionē morteqꝫ ſignat illiꝰ qui dixit. quādiu in mūdo ſum: lux ſum mūdi ⁊ ſole occidente plures q̄ꝫ ante demoniaci ⁊ egroti ſanant̄: quia qui temporaliter in carne viuēs paucos iudeorū docuit: omnibꝫ ꝑ orbē gētibꝫ fidei ſalutiſqꝫ dona trāſmiſit. ¶ Jero. Janua aūt regni moraliter penitencia ē cum fide que operat̄ ſalutem languoribꝫ varijs. varia etenī ſunt vicia quibus langueſcit ciuitas mundi.

¶ Et diluculo valde ſurgēs egreſſus abijt in deſertū locum ibiqꝫ orabat Et proſecutus ē eum ſymon ⁊ qui cum illo erant Et cum veniſſent ad eum dixerūt ei quia omnes querūt te Et ait illis Eamus in proximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi predicem Ad hoc enī veni Et erat predicans in ſynagogis eorum in omni galilea Et demonia eiciēs

Poſtq̄ꝫ. ¶ Theoph. dominus infirmos curauit ſeorſum receſſit vnde dicit̄. Et diluculo val. ſur. egreſ. abijt in deſer. locum. In quo docuit non facere aliquid ad apparendum ſed ſi boni aliqd operamur: non ꝑpalare Sequitur Ibiqꝫ orabat ¶ Criſ. Non quia oratione indigeret: ipſe. n. erat qui hoīm orōes ſuſcipiebat ſed hoc quidem diſpēſatiue agēs forma bone operationis nobis eſt factus. ¶ Theoph. Oſtēdit enī nobis ꝙ deo debet attribui. ſi aliquid boni facimus ⁊ ei debemus dicere q̄m omne datum optimū deſuꝑ eſt deſcendens a te. Sequit̄ Et ꝓſe. eum ſymon ⁊ qui cum illo erant. ¶ Criſ. Lucas aūt dicit turbas acceſſiſſe ad xp̄m ⁊ dixiſſe qꝫ marcꝰ hic dicit dixiſſe apl'os ſubdens Et cum ve. ad eum: dixit ei quia omnes querūt te Non aūt inuicem contradicunt. Suſcepit enī xp̄s ⁊ poſt apl'os turbam cōiungi xp̄i pedibus anhelātem Gaudens aūt eos ſuſcipiebat ſꝫ volebat eos dimittere: vt ⁊ reliqui doctrine eius ꝑticipes eſſent tanq̄ꝫ non multo tempore in mūdo moraturus. Et ideo ſequitur Et ait illis eamus in proximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi predicem. ¶ Theo. Trāſit enim ad alios magis indigentes doctrina: qꝛ nō conuenit in vno loco doctrinā concludere: ſed vbi ꝙ radios eius extendere Sequit̄ Ad hoc enī veni. ¶ Criſ. In quo manifeſtat exinanitionis. i. incarnationis miſteriū ⁊ diuinitatis ſue dominiū. dum. ſ. aſſerit ſponte ſe in mūdū veniſſe Lucas vere dicit ad hoc in miſſus ſum denūcians

diſpenſationem ⁊ dei patris bonam voluntatem de filij icarnatiõe. Seqͤ. et erat pdi. in ſynago. eoꝝ in omni galy. ¶ Aug. de conſen. euã. In hac autem predicatione quã dicit eum habuiſſe ĩ omni galilea intelligitur etiam ſermo dñi habitus ĩ monte cuius cõmemorationem facit matheus quem marcus oĩno ñ ɔmemorauit nec aliqd ſimile ei dixit niſi quaſdam ſentencias non ɔtexꝫim ſed ſparſim repetiuit quas domin⁹ alijs locis dixit. ¶ Theoph. Doctrine autem operationem imiſcuit. pdicans enĩ poſtmodum fugauit demonia. Sequit̃ enĩ. Et demonia eiciens. Niſi enĩ oſtenderet xp̃s miracula: eius ſermo non crederetur. Sic ⁊ tu poſt doctrinam operare. vt non ſit iste vacu⁹ tu⁹ ſmo ¶ Beda miſtice aũt ſi occaſus ſolis mors exprimitur ſaluatoris. quare non diluculo redeunte: reſurrectio eius indicetur gẽcium ibiq ĩ ſuis fidelibus orabat: quia corda eorum per graꝫ ſui ſpũs ad virtutem orationis excitabat.

Et uenit ad eum leproſus depcans eum ⁊ genu flexo dixit Si vis potes me mundare. Jheſus aũt miſert⁹ eius extendens manũ ſuam ⁊ tangẽs eum. ait illi. volo. mundare. Et cũ hoc dixiſſet ſtatim diſceſſit ab eo lepra ⁊ mundatus ẽ ⁊ cõminat⁹ ẽ ei. ſtatimq eiecit illum ⁊ dicit illi vide nemini dixeris. ſed vade oſtẽde te principi ſacerdotũ ⁊ offer pro emundatione tua quod pcepit moyſes in teſtimoniũ illius. At ille egreſſ⁹ cepit predicare et diffamare ſermonem ita vt iam non poſſet manifeſte introire in ciuitatem ſed foris in deſertis locis eſſe ⁊ cõueniebãt ad eum vndiq.

¶ Beda. Poſtq̃ lingua ſerpentina demõis occluſa eſt ⁊ femina q̃ primo ſeducta eſt a febre curata. tercio vir qui male ſuadentis dicta coniugis audiuit ab errore ſui lepra mũdatur vt ipſe eſſet ordo reſtaurationis in dño. qui erat ordo caſus in prothoplaſtis. Vnde dr. Et venit ad eum lepro. depcans euꝫ. ¶ Aug. de ɔſen. euã. De hoc leproſo mundato talia marcus connectit. vt ipſe itelligat quã matheus ɔmemorat tunc eſſe mũdatum qñ poſt ſermonem dominus de monte deſcẽdit ¶ Beda. Et quia dominus ait. Non veni ſoluere legem ſꝫ adimplere ille qui excludebatur a lege purgari ſe dñi poteſtate preſumens non ex lege ſed ſupra legem eſſe graꝫ iudicabat. que leproſi maculã poſſet abluere vere ſicut in domino poteſtatis auctoritas. ita in illo fidei cõſtancia declaratur. Sequit̃ enĩ. Et genu flexo dixit. Si vis po. me. mũ. In faciem procidit. qd humilitatis eſt ⁊ pudoris vt vnuſqſq de ſue vite maculis erubeſcat ſed confeſſionem verecundia non repſſit. vñ vuln⁹ etiam remedium poſtulauit ⁊ ipa confeſſio religionis ⁊ fidei plena ẽ In volũtate. n. dñi tribuit ptatẽ ¶ Theoph. Non. n. dix' ſi deũ dpcat⁹ fueris ſꝫ ſi vis

quaſi ipm credentes deũ ¶ Beda. De voluntate aũt dñi n. q. pietatis credul⁹ dubitauit: ſꝫ [illegible] ɔſcius nõ pſumpſit. Sequit̃. Jheſus aũt miſ. eius exte. ma. ſuã. ⁊ tan. eũ: ait illi. volo. mũda. Non [illegible] dare ſꝫ ſepatꝫ vt pmo dicat. Volo deĩ ipe mũd. ¶ Criſ. Prope hoc aũt leproſum tangit ⁊ nõ ſolo vbo ɔtulit ſanitatẽ. qa in lege a moyſe dictũ ẽ q leproſũ tetigerit imũdus erit vſq ad veſpam. oſtendat q ſcdm naturã ẽ hoc imũdicia ⁊ q lex non erat ppter eum poſita ſed ppter puros hoies ⁊ q ipſe ppie dñs legis. ⁊ quia nõ ſicut ſeruus ſꝫ ſicut [illegible] domi⁹ ſanitatem: leproſũ tetigit ɔgruenter [illegible] exñte neceſſario tactu ad curationis operationem. ¶ Beda. Ideo etiam tetigit vt pbaret qa pollui nõ poterat q̃ alios liberabat ſimulq illud mirabile q eo ſanauit genere quo fuerat obſecrat⁹. Si vis inquit leproſus. potes me mũdare. Volo inquit [illegible] hẽs voluntatem mũdare. Et iam habes pietatis effectum. ¶ Criſ. Per hoc aũt non ſolũ opinionẽ leproſi nõ deſtruxit. ſꝫ magis confirmauit. verum morbũ fugat qd leproſus vbo dixerat hic ope adimpleuit. Vnde ſequit̃. et cum hoc dixiſſet ſtatim diſceſſit ab eo lepra ⁊ mũda. ẽ. ¶ Beda. Nichil medium inter opus dei atq pceptum. quia in pcepto ẽ opus. dixit. n. ⁊ facta ſunt. Sequit̃. Et cõmi. eſt ſtatim eie. illũ ⁊ di. illi. ui. ne. di. ¶ Criſ. [illegible] ẽ mea opa pdicari. tua nõ indigeo pdicatione [illegible] indigeo pdicatione. p hoc aũt docꝫ nos [illegible] ribus honorẽ apud hoies. p retributõe [illegible] Sequit̃. Sed vade oſten. te pri. ſacer. Propẽ hanc nũc ad ſacerdotẽ mittit ſaluator: ad pbatõnẽ [illegible] ⁊ ne extra templũ fieret. Sed i orõne eum populo ɔputet. mittit etiã que ſũt legis ad ipſos [illegible] linguã magniloqꝫ: obduraret opus quidem ipſe [illegible] pbatõeꝫ opis illis dimittens ¶ Beda. Vt [illegible] geret ſacerdos eum nõ legis ordine ſꝫ gra [illegible] legẽ eſſe curatũ. Seqͤ. Et offer p emũ. q pcep. moy. in teſti. illis. ¶ Theoph. Precepit quidem [illegible] nimus offerre q habebant in conſuetudine q̃ mũdabantur offerre tanq in h⁹ teſtimoniũ qd nõ [illegible] legem ſꝫ magis legẽ ɔfirmauit. inqm q ⁊ ipſe legis operaret̃ pcepta. Si quem vo mouet quõ dñs [illegible] ſaicum videatur approbare ſacrificiũ cum id nõ recipiat eccleſia: meminerit q nõdũ obtulerat ipſe holocauſtũ ſuũ. Nõ aũt oportebat auferri ſignificancia ſacrificia. priuſq illud qd ſignificabãt ɔfirmatũ eẽt ɔteſtatione aploꝝ pdicancium ⁊ fide credencium pplorꝝ ¶ Theop. Ille pluſ aũt ɔſius dñs [illegible] beneficiũ patefacit. vñ ſeqͤ. At ille egreſ. ce. pre. ⁊ diffa. Opter. n. bñficiatũ gratũ eẽ ⁊ grãs [illegible] ficiẽs nõ indigeat. ¶ Greg. xix. mo. Dignũ [illegible] rit̃ qdnã ſit q dñs q̃ geſſit abſcõdi iuſſit ⁊ [illegible] horã potuit abſcõdi. ſꝫ notãdũ q miracula [illegible] taceri iuſſit ⁊ tñ tacẽ ñ potuit: vt viꝫ electi [illegible] exẽpla doctrine illius ſequẽtes i magnis q̃ faciũt [illegible] quidẽ in voluntate habeant ſed vt pſint aliis [illegible] inuiti. Non ergo voluit quicq fieri ⁊ minime potuit ſꝫ quid velle eius mẽbra debeant. qd [illegible] nolentibus fiat: doctrine magiſtro exemplum dedit

Et preteriens secus mare galilee vidit symonem et andreā fratrem eius mittentes recia in mare. Erant enim piscatores. Et dixit eis ihesus. Venite post me faciam vos fieri piscatores hominū. Et protinus relictis retibꝫ secuti sūt eū. Et progressus inde pusillum vidit iacobum zebedei et iohannem fratrem eius et ipsos in naui componentes recia et statim vocauit illos ꝛ relicto patre suo zebedeo in naui cū mercenariꝭ secuti sūt eū.

Cōlo· posita p̄dicacōe xp̄i ad turbas: agit euangelista de vocacione discipulorū quos fecit dn̄s sue predicacōis mīstros· vn̄ dr̄· ꝛ p̄tiens secus mare galilee vidit symo. ꝛ andreā fratrē eius. ¶ Theo. Sicut iohannes euangelista refert p̄curso ris erant discipuli petrus ꝛ andreas. Videntes vero ꝙ iohānes de ihū testimonium dederat: adiuncti sunt ei post hoc dolētes: quia iohānes traditꝰ erat· ad artem ꝓpriam sunt reuersi vn̄ sequitur Mittentes recia in mare· erāt enim piscatores vide autē eos ex laboribꝫ ꝓpriis enutritos ꝛ nō ex iniquitate tales em̄ digni erant xp̄i primi discipuli fieri· ꝛ ido subditur· Et dixit eis ihs· venite post me. Nunc secūdo illos vocat· Et hec ē sc̄d̄a vocaꝰ ꝛ̄spectu illiꝰ de qua legit̄ in Iohan̄e. Ad quid aūt vocent̄: ostenditur cum subdit̄· Faciā vos fieri piscatores hoīm ¶ Remig. Quia p̄ rethe sancte p̄dicationis pisces .i. hoīes de profundo pelagi .i. infidelitatis ad lucē fidei traxerunt· ammirāda ē aūt ista piscatio· pisces enim cum capiunt̄: mox moriunt̄ hoīes cū capti sūt verbo p̄dicatiōis: pocius viuificant̄. ¶ Beda· Piscatores autem ꝛ illiterati mittunt̄ ad p̄dicandum: ne fides credencium non ī virtute dei s; ī eloquēcia atq; ī doctrina esse putaretur. Sequit̄· Et ꝓti· relic· re· secuti sunt eum ¶ Theoph. Non enim oportet interuallū facere s; statim sequi dn̄m. Post hos vero piscatur iacobum ꝛ iohānē quia ꝛ hij paupes existētes tamen senectutem nutriebāt paternā· vnde seq̄t̄ Et p̄gressus inde pusillum vidit iacobum zebedei ꝛc Reliquerunt autem p̄rem· quia ī sequela xp̄i eos erat impediturus: Sic ꝛ tu dum a parentibus impediris relique eos ꝛ accede ad deū· ostenditur autē ꝙ zebedeus non credidit· mater v̄o apl̄orꝫ credidit que secuta ē xp̄m mortuo zebedeo. ¶ Beda Querī aūt potest quō binos vocauerit de nauiculis piscatores p̄mo petrꝫ ꝛ andreā· Deinde p̄gressus paululum alios duos filios zebedei· cum lucas dicat iacobum ꝛ iohānē vocatos fuisse adiuuandū petrum ꝛ andream ꝛ xp̄m petro tm̄ dixisse. Noli timē ex hoc iam homies eris capiens· simul tn̄ subductis ad terram nauibus eos fuisse secutos· Unde intelligendum est hoc primo esse factū qd̄ lucas insinuat ꝛ postmodū ad capturam piscium eos ex more remeasse vt postea fieret qd̄ marcus hic narrat· tūc enim secuti sunt dn̄m nō subductis ad terram nauibꝫ tanq̄ cura redeundi: sed tanq̄ vocantē ac iubentem vt sequerent̄. ¶ Iero. Mistice aūt hec quadriga piscatorū vehimur ad ethera vt helyas hijs quatuor angul' cōstituit̄· p̄ma ecclia· Hijs quatuor lr̄is hebraicis tetragramaton nomen dn̄i agnoscit̄ nobis· qb; simili exemplo p̄cipitur vt audiamus vocem domini vocantis obliuiscamur populum viciorum ꝛ domū paterne conuersationis que est stulticia deo ꝛ rethe aranearū in q̄ nos velut culices· pene lapsos tenebat aer qui pendet in nihili· nauem pristine conuersatōis abhominantes· Pellibus em̄ mortuis tegitur adam q̄ ē genitor nr̄ sc̄d̄m carnē ꝛ nūc deposito vetere homine cū actibus suis: nouū sequentes hominē pellibꝫ tegimur salemonis quibus sponsa gratur se factam esse formosam. Symon aūt obediens andreas virilis Iacobus supplantans Iohs gr̄a in latinū sonat qb; quatuor noibus in ymaginem dei ꝑuertimur obediēcia vt audiamus· virilitate: vt pugnemꝰ supplantatione: vt ꝑseueremus gr̄a vt ꝯseruemur· Que quatuor virtutes cardinales dicunt̄· p̄ prudenciam em̄ obedimus· p̄ iusticiam viriliter agimꝰ· p̄ temperanciā serpentem calcamꝰ· p̄ fortitudinē grām dei meremur ¶ Theoph. Sciendū etiam est hoc qm̄ p̄mo vocat̄ actio· deinde contēplatio· qui quidem em̄ circa petrū actionē signant· Qui vero circa iohem contemplationem· petrus em̄ feruidissimus ꝛ magis sollicitus· iohs vero theologus fuit excellentissimus ¶ Iero.

Et ingrediunt̄ capharnaū ꝛ statim sabbatis ingressus in synagogā docebat eos Et stupebant sup̄ doctrina eius Erat enim docēs eos quasi potestatem habens ꝛ non sicut scribe.

¶ Marcus dictꝰ euāgelij in ipso disponens ordinem hystorie nō secutus: misteriorum ordinem seruat· vn̄ sabatis primam virtutem narrat dicens· Et ingredi· caph ¶ Theoph. A nazareth recedentes in die autem sabbati quando scribe ꝯgregabantur: tunc docens synagogam intrauit· Et stati sab· igres· ī syna· doce· eos· Etenim lex ad hoc sabbatis festare iubebat: vt lectioni studentes ꝯuenirēt in vnū. Docebat aūt xp̄s arguendo non adulando sicut phisei· vn̄ seq̄t̄ Et stupebant sup̄ doct· eiꝰ· erat .n. docēs· q· po· habēs ꝛ nō sicut scri· Docebat etiā ī potestate eīm mutās hoīes ad bonū: ꝛ penā nō credentibus minabat̄. ¶ Beda· Scribe etiam docebāt populos que scripta sūt ī moyse ꝛ ꝓphetis. Ihs v̄o quasi deus ꝛ dn̄s ipsius moysi libertate voluntatis sue vel ea que minꝰ vnde videbant̄ addebat ī lege vel ꝯmutans predicabat in populo· vt in matheo legimꝰ· Dictū ē antiq̄s· ego aūt dico vobis. ¶ Beda

Et erat in synagoga eorum homo in spiritu immūdo ꝛ exclamauit dicens. Quid nobis ꝛ tibi ihesu nazarene venisti ꝑdere nos scio q̄a sis sanctus dei. Et cōminatus est ei ihesus

¶ Qm̄ inuidia dyaboli mors intrauit in orbem terrarum cōtra ipsum mortis auctorē primo debuit medicina salutis operari· Et ideo dicit̄· Et erat in sina· eorum homo ī spiritu ī mundo. ¶ Cris.

¶ Spiritus quidem

dicens Ommutesce ⁊ exi de homine. Et discerpens eum spūs immūdus ⁊ exclamans voce magna exiuit ab eo Et mirati sunt oēs ita vt cōquirerēt inter se dicentes Quidnam ē hoc quenā doctrina hic noua quia in potestate ⁊ spiritibꝫ immūdis impat ⁊ obediunt ei Et processit rumor eius statim in omnem regionem galilee.

gelus ⁊ aer ⁊ anima nūcupatur ⁊ etiā spiritussanctus. ne ergo ꝓpter cōicācīam noīs in errorem decidamus addidit immūdo. Immundus autē dicitur ꝓpter impietatem ac elongationem a deo ⁊ quia omnibus im mūdis in ꝑuis opatōibꝫ se immiscet. ¶ Aug. x. de ci. dei Contra superbiam porro demonum quātam virtutem hēat dei humilitas que in forma serui apparuit ipsi demones ita sciunt vt eidem domino nostr mitate carnis induto hoc exprimerent sequē emī Et clamauit dicēs. Quid nobis ⁊ ti. ihū na. venisti pdere nos. Clarum ē in hijs verb qꝫ i eis ⁊ scīa erat. ⁊ caritas ñ erat. penā quippe suam formidabāt ab illo: nō in illo: iusticiam diligebant. ¶ Beda Demōes em̄ dn̄m in terris cernentes se continuo iudicādos cernebant. ¶ Cris. Vel hoc ita dicit. quasi dicer et auferēs imudiciam dimamqꝫ imponēs cognitionē hoim animabꝫ nobis locum in hominibus non dans. ¶ Theoph. Exire em̄ ab homine perditionem suam dicebat demonium Inmisericordes enim existunt demōes malum aliqđ pati se estimātes: cum homies non molestant Sequē. Scio qꝫ sis sanctus dei. ¶ Cris. R. d. Cōsidero aduentum tuū. non em̄ firmam ac certam aduent⁹ dei habebat noticiam. Sanctum autem dei dicit eum: nō vnum de pluribus: quia ⁊ sanctus erat vnusquisqꝫ ꝓphetarum. sed vnum eum esse denūciat. Per articulum em̄ qui in greco ponitur: vnum ostendit. per timorem uero oīm dn̄m recognoscit. ¶ Aug. Tm̄ em̄ eis innotuit quātum voluit. tantum autem voluit. quātum oportuit. sꝫ innotuit non sicut angelis sanctis: qui eius fm̄ id qđ verbum est pticipata eternitate pfruūtur. Sed sicut eis terrendis innotescēdus fuit. ex quorum tyrannica potestate fuerat liberaturus pdestinatos innotuit ergo demonibꝫ non p id quod est vita eterna: sed per quedā temporalia sue virtutis effecta que angelicis sensibus etiam malignorum spirituū potius qꝫ infirmitati hoim possent esse conspicua. ¶ Cris. Non autem volebat veritas testimonia spirituum immundorum. Unde sequitur Et comminatus est ei ihesus dicens. Obmutesce ⁊ exi de homine. Ubi dogma saluteferū nobis datur ne credamus demonibus quātumcūqꝫ denunciēt veritatem. Sequitur. Et discerpēs eū spiritus imundus ⁊ exclamans voce magna exiuit ab eo Quia em̄ homo ille tanquā sapiens loquebaē ac discreta verba proferebat. ne putarent qꝫ non ex demone sed ex corde verba componeret virum discerpi permisit a demone vt ostenderet demonem esse qui loquebatur ¶ Theoph. Et vt videntes cernerent a quo malo liberabatur homo ⁊ [illegible] miraculum crederent. ¶ Beda. Potest autem [illegible] contrarium quomodo discerpens vel sicut quidam codices habent vexans eum exierit: cum nihil ei nocuerit secundum lucam. Sed ipse lucas dicit [illegible] cum proiecisset eum demonium in medium exijt ab eo nihilqꝫ ei nocuerit. vnde intelligit hic dixisse marcum vexans eum siue discerpens qđ lucas dicit [illegible] proiecisset eum in medium. vt non qꝫ sequitur [illegible] Nihilqꝫ ei nocuit. hoc intelligatur qꝫ illa [illegible] membrorum atqꝫ vexatio non eum debilitauit [illegible] exire demonia etiam qꝫdē mēbris amputatis [illegible] euulsis. visa autem virtute miraculi [illegible] minice admirantur doctrine atqꝫ ad inquisitionem eorum que audierant excitantur. vnde sequitur Et mirati sunt omes ita vt conquirerent. ⁊c. Ad hoc enim fiebant signa vt per hoc euangelio regni [illegible] qđ predicabatur: certius crederetur dum [illegible] celestia terrigenis gaudia pmittebant. celestia etiam [illegible] ris ac diuina opa monstrabant. Prius autem [illegible] euangelista erat docens eos quasi potestatem [illegible] ⁊ nunc turba attestante in potestate imperat [illegible] imundis ⁊ obediunt ei. Sequitur Et processit rumor eius statim in omnem regionem galilee ¶ Theo. [illegible] enim que homines multum mirant: [illegible] gant. quia ex abundancia cordis os loquit ¶ [illegible] Mistice autem capharnaum villa consolationis [illegible] pretatur. Sabbatum autem requies [illegible] mundos: seque ⁊ consolatione sanatur: vt locus [illegible] pus congruant saluti. homo in spiritu immundo [illegible] humanum est. In quo imundicia regnauit ab adam vsqꝫ ad moysen. Nam sine lege peccauerunt [illegible] lege pierunt. Qui sciens sanctū dei [illegible] betur. dum scientes quidem deum: nō sicut deum glorificauerunt. sed seruierunt po⁹ creature [illegible] tori. Spiritus discerpens hominem exijt [illegible] propinquāte salute appropinquat [illegible] dimissus ab israel pseqüitur israel. [illegible] temptus surgit in scandala.

Et protinus egredientes de synagoga venerunt in domū symonis ⁊ andree. cum iacobo ⁊ iohāne. Decumbebat autem socr⁹ symonis febricitans. Qui statim dicī ei de illa. Et accedens eleuauit eam apprehēsa manum eius Et continuo dimisit eā febris ⁊ ministrabat eis.

¶ Beda. Prima [illegible] huic lingua [illegible] ne vltra [illegible] geret [illegible] sella que [illegible] ē a carnalis [illegible] cie febre [illegible] di⁹ Et protinus egredientes de syna. vene. in do. s. [illegible] cum iacobo [illegible] Theoph. [illegible] em̄ vt [illegible] fierat [illegible] vesperam [illegible] in discipulorum [illegible] Que autem [illegible] debat febris [illegible] vn̄ sequē. [illegible]

¶ Et egreſſus ē rurſus ad mare omniſq3 turba veniebat ad eū et docebat eos. Et cū preteriret. uidit leui alphei ſedentē ad theloneum. Et ait illi. Sequere me. Et ſurgens ſecutus eſt eum. Et factum eſt cū accūberet in domo illius. multi publicani et peccatores ſimul diſcumbebāt cū iheſu et diſcipulis eius. Erant enim multi qui ſequebantur eum. Et ſcribe et pharisei videntes quia manducaret cum publicanis et peccatoribus. dicebant diſcipulis eius. Quare cum publicanis et peccatoribus mādūcat et bibit magiſter veſter. hoc audito iheſus ait illis. Nō neceſſe habēt ſani medico ſed q̄ male habent. Non enim veni vocare iuſtos ſed peccatores.

¶ Beda. Poſtq̄ dominꝰ ī capharnaū docuit egreſſus ē ad mare vt nō ſolum ciuilem vitam hoīm inſtrueret verū etiā habitatoribꝰ maris euangelium regni predicaret eoſq3 fluctuagos rerum labendū motꝰ contemnere ac fidei firmitate ſuperare doceret. vnde dr̄. Et egreſ. eſt rur. ad ma. om. tu. ē. ad eū et docebat eos. Theoph. Vel pꝰ miraculū ad mare egr. q. ſolitarie volens eē ſ3 turba cōcurrit iterū vt ad diſcas q3 glām fugis glām. tūc ipſa te perſequet̄ et ſiquidem ipſā tu pſequeris ipſa te fugiet. Inde autē tranſiēs dn̄s vocauit matheum. Vn̄ ſequit̄. Et cum preteri. vidit leui. al. ſeden. ad theloneum. ¶ Criſ. Idem autē publicanꝰ a tribus euangeliſtis tripliciter nominatus. ſ. matheus a matheo leui autē ſimpliciter a luca. leui autē alphei marco. filius enī erat alphei. Binomios autē ſecūdum ſcripturam et alios eſt videre. ſicut ſocer moyſi quāq3 iethro. quāq3 raguel vocabat̄. ¶ Beda. Sic et idem ē leui q̄ et matheus ſed lucas marcuſq3 propter verecundiam et honorem euāgeliſte nomē ponere noluerunt vulgatum. Ipſe autē matheus iuxta illud qđ ſcriptū ē. Iuſtus accuſator ē ſui: matheum ſe et publicanū nominat: vt oſtendat legentibus nullum debere conuerſuz de ſalute diffidere cū ipſe de publicano in apl̄m ſit repente mutatꝰ. ad theloneū autē id eſt ad curam diſpenſationemq3 vectigalium ſedentem dicit. Thelos. n. grece latine vectigal nominatur. ¶ Theoph. Sedebat enī ī theloneo vt cōſuetudinis eſt aut aliquos impetens aut verba vendens aut aliquid huiuſmodi faciens quibꝰ ī ſuis manſionibꝰ thelonarij vtunt̄ qui de hoc ſtatu ſic ſubleuatꝰ ē: vt relinquēs oīa xp̄m ſequeret̄. vnde ſequit̄. Et ait illi. ſequē me et ſur. ſecutus ē eum. ¶ Beda. Seq̄ autē imitari ē. ideoq3 vt pauperem xp̄m nō tam greſſu q̄3 affectu ſectari poſſet: relīq̄t ꝓpria qui rapere ſolebat aliena. Non ſolum autē lucra reliquit vectigaliū ſ3 et periculum contempſit qđ venire poterat a principibꝰ ſeculi quia vectigalium rōnes imꝑfectas atq3 incompoſitas reliquit. ipſe. n. dn̄s qui hunc exteriꝰ humana allocutione vt ſequeret̄ vocauit intus diuina inſpiratione vt mox vocantem ſequeret̄ accendit. ¶ Iero. Sic ergo leui qui appoſitus interptat̄ a thelonio negocior ſecularium loquit̄ vbum qđ dicit. Qui nō renūciauerit omnibꝰ que poſſidet non poteſt meꝰ eſſe diſcipulus. ¶ Theoph. Qui autē prius alios impetebat ſic factus ē beniuolus. vt ad cōmeſtionem plurimos conuocaret. vnde ſequit̄. Et factū ē cum accū. ſ. iheſus ī domo illius: multi pu. et pec. ſimul diſcum. cum iheſu et diſ. eius. ¶ Beda. Publicani autē appellant̄ hij qui vectigalia publica exigunt ſiue q̄ cōductores ſunt vectigaliū fiſci vel rerū publicarū. nec non et hij qui ſeculi huiꝰ lucra ꝑ negocia ſectantur eodem vocabulo cenſent̄: qui viderant publicanum a peccatis ad meliora cōuerſum: locum inueniſſe penitentie et ob id etiam ipſi nō deſperant ſalutem. Neq3 vero in priſtinis vicijs ꝑmanētes veniūt ad iheſū vt pharisei et ſcribe murmurant ſed penitenciā agentes vt ſequētis euangeliſte ſermo ſignat dicens. Erāt. n. multi qui ſequebant̄ eum. Ibat enim dn̄s ad conuiuia peccatorꝝ vt occaſionē haberet docendi et ſpūales inuitatoribus ſuis preberet cibos. Quod etiā miſteriorum figuris congruit. Qui enī domicilio xp̄m recepit ī interioribꝰ maximis delectationibꝰ exuberantiū paſcit̄ voluptatum. Itaq3 dn̄s libenter ingredit̄ et in eius q̄ crediderit recumbit affectu et hoc ē bonorꝝ opū ſpūale conuiuiū quo diues populus eget paup epulatur.

¶ Theoph. Pharisei autē hoc arguūt. q. puros ſe facientes. vnde ſequit̄. Et ſcribe et phariſei vi. q̄a man. cū pub. et pec. man. et bi. magiſter vr̄. ¶ Beda. Sic ꝑ mathei electionē et vocationē publicanorꝝ fides exprimit̄ gentium que prius mūdi lucris inhabitabāt ꝑ facto ſuperbium ſcribarꝝ et phariſeorꝝ inuidiam iudeorꝝ inſinuat qui de gentiū ſalute torquent̄. Sequit̄. Hoc audito iheſus ait illis. nō neceſſe habent ſani me. ſ3 qui male habent. Sugillat ſcribas et phariſeos qui iuſtos ſe putantes: peccatorꝝ cōſortia declinabāt. ſeipm̄ medicum dicit: qui miro medicandi genere vulneratus eſt propter iniquitates noſtras et eius liuore ſanati ſumꝰ. Sanos autē et iuſtos appellat eos qui ſuā iuſticiam volentes ſtatuer̄: iuſtitie dei non ſunt ſubiecti. porro male habētes et peccatores vocat eos qui ſue fragilitatis cōſciēcia deuicti nec ꝑ legem ſe iuſtificari poſſe videntes xp̄i grē penitēdo colla ſubmittunt. vnde ſequit̄. Non enī veni vocari iuſtos ſed pec. ¶ Theoph. Non quidē vt maneāt peccatores: ſ3 vt alius euangeliſta dicit ad penitētiam. i. ut conuertant̄.

¶ Et erant diſcipuli iohānis et phariſeorū ieiunātes et veniunt et dicunt illi. Quare diſcipuli iohannis et phariſeorū ieiunant tui autē diſcipuli nō ieiunant. Et ait illis ihēs. Nunquid poſſunt filij nuptiarū. quādiu ſpon

¶ Criſ. Sicut ſuperius apud diſcipulos magiſter arguebatur de conſorcio peccatorum in conuiuijs ita nunc econuerſo apud magiſtrum diſcipuli incuſantur de ieiuniorū omiſſione vt ſic inter eos materia diſcidij oriret̄. vnde dicit̄. Et erant diſci. io. et pha.

ſus ē cū illis ieiunare
quāto tempore habēt
ſecum ſponſum. nō poſ
ſunt ieiunare. Venient
autem dies cū auferē
tur ab eis ſponſus et
tunc ieiunabunt in il/
lis diebus Nemo aſſu
mentum panni rudis
aſſuit veſtimento ve
teri. Alioquin aufert
ſupplemētum nouum
a veteri et maior ſciſ/
ſura fit Et nemo mit
tit vinum nouum in v
tres veteres. Alioquin
diſrūpet vinū utres
et vinum effundetur et
vtres peribunt. Sed
vinum nouū in vtres
nouos mitti debet.

ieiu. ¶ Theoph. Io
hannis enim diſcipuli
in imperfecto poſiti in cō
ſuetudinibus iudaicis p
manebant ¶ Aug. Po
teſt autem putari ideo
addidiſſe phariſeos q
ſimul cum diſcipulis io
hannis hoc q ſequitur
dn̄o dixerint cum ma
theus tm̄ diſcipulos io
hannis hoc dixiſſe per
hibebat. Sed verba q
ſequūtur magis indi
cant alios hoc dixiſſe
de aliis. Sequitur enī
Et veni. et dicūt illi.
quare diſcipuli ioh. et
phari. ie. tui aūt diſ. nō
ieiu. Hec enī verba i
dicant conuiuas qui ade
rant veniſſe ad ihm et
hoc ei de diſcipulis diſ
xiſſe ita vt q ait. Ve
niūt nō de ipſis dixerit
de quibus interpoſue
rat. Et erant diſcipuli
io. et pha. ie. Sed cum
iſti eſſent ieiunātes. venīūt illi qs hīs mouit. vnde gº
matheus dicit. Tūc acceſſerūt ad eū diſcipuli iohis
dicētes. vel ideo quia et apoſtoli aderāt et omnes cētati
vt quiſq poterat hoc obiecerunt. ¶ Criſ. Diſcipli
ergo iohannis et phariſeorum circa xp̄m zelotipie ha
bentes. ipm̄ interrogant verum ſolus cum diſcipulis
ſuis abſq abſtinentia et labore pugnas ſuperet paſſi
onum. ¶ Beda Sed iohes vinū et ſiceram non bi
bit. quia illi abſtinentia meritum auget cui potentia
nulla inerat nature. dn̄s aūt cui naturaliter ſuppete
bat delicta pdonare cur eos declinaret quos abſtinē
tibus poterat reddere puriores. Sed ieiunauit et
xp̄s ne preceptum declinaret manducauit cū peccato
ribus. vt gratiā cerneres agnoſceres poteſtatem.
Sequit. Et ait illis ihs. Nunquid poſ. fi. nup. quā
diu cum illis ē ſpon. ieiu. ¶ Aug. de cōſen. euang.
Marcus hic filios nuptiarum appellat. matheus autem
filios ſponſi. filios enī nuptiarum. non tm̄ ſponſi ſz etiā
ſponſe intelligimus. ¶ Criſ. Sponſum ergo ſeipſū
vocat tanq̄ eccliam deſponſaturus. Eſt enim deſpō
ſatio datio cure. ſ. grē ſpūſſancti p quā credidit or
bis terre. Theoph. Sponſum etiā ſeipm̄ vocat non
ſolum tanq̄ virginales aīas deſponſantem. ſed quia
tempus primi aduentus eius non ē doloris nec triſ
ticie hiis qui credunt in eum. neq labores continēs
ſz requiē. Etenī abſq operatione legali. dans requiē
p bap. p facile ſine labore ſalutem cōſequimur. filii
autem nuptiarum. ſiue ſponſi ſunt apl̄i quia ipſi dei grā
digni ſunt facti omni bono celeſti ac oī delectatione
percepes. ¶ Criſ. Conuerſationem autē ſuā ois an
guſtie dicit eſſe alienam cū ſubdit. Quāto tempore
hūt ſe. ſpō. nō poſ. ieiu. Ille enī triſtat. qui preſens
bonum non habet. qui vero in pn̄ti accipit. gaudet et nō
triſtatur vt aūt illorum elationē deſtrueret et oſtende
ret q nō ad laſciuiā proprios diſcipulos conſeruabat.
ſubiungit. Venient aūt dies cū au. ab eis ſpō. et tūc
ie. in illis diebus. Q. di. Tempus erat in quo vinli
tatem ſuam demonſtrent. Quādo enī ſubtrahetur ab
ab eis ſponſus ieiunabunt eius affectantes aduentū
vt ſpūs illi coniungant et p corpales anguſtias emun
datos. Oſtendis etiam q nulla neceſſitas ē vt ſui di
ſcipuli ieiunent ſicut et illi. quia ſponſum habentes na
ture qui vbiq pſidet verbis dei et qui tribuit ſemē
vite ſecum habebant preſentem filii etiam ſponſi q
infantes ſunt. non poſſunt p totū conformari patri
et ſponſo qui eorum infanciā cōſiderās dignat eos tūc
nō ieiunare. recedente aūt ſpōſo propter deſideriū ieiuna
bunt ſz cū perfecti fuerint et ſponſo coniungent in nup
ciis regalem ſemp comedent cenam. ¶ Theoph. In
telligendum ē aūt et ſic qm̄ ois hō cum bene operat
ē ſponſi filius et ſponſū ſecum habet. ſ. xp̄m et nō ie
iunat. i. opa penitencie nō oſtendit qa non peccat. q
vo auferē ſpōſus hoie i peccatū labente tunc ieiunat
et penitz vt curet delictū. Beda Miſtico aūt ſenſu
pōt exponi q diſcipuli iohis et phiſeorum ieiunant q
omnis qui de opibus legis ſine fide glat et qui tradi
ones ſequit hoim vel pconiū xp̄i aure corpis nō fi
cordis pcipit. ſpūalibus abſtinēs bonis ieiuno corde
tabeſcit. qui vero xp̄i mēbris fideli incorpat amore
non poteſt ieiunare quia carne ipſius epulat et ſan
guine. Sequit. Nēo aſſumēt pāni rudis i. nouū ꝛc.
¶ Criſ. q. d. quia hii noui teſtamenti pdicatores et
iſtunt. legibus eos ſeruire veteribus poſſibile non ē
Vos aūt congrue veteres ſequētes conſuetudines mo
ſaica ieiunia obſeruatis. Iſti vero nouas et mirabi
les obſeruationes tradituri hominibus. veteres obſer
uare non eſt neceſſe ſz eſſe mentibus virtuoſos. ali
vero tempē ieiuniū cum ceteris virtutibus obtinebunt
ſed hoc ieiunium differt a ieiunio legis. quia i ī erat
ex neceſſitate. hoc ex voluntate propter feruorem ſpi
ritus non ſunt capaces. vnde ſequit. Et nemo mi
ttit. nouū ꝛc. ¶ Beda diſcipulos enī veteribus cōpat
utribus quos vino nouo. i. ſpūalibus preceptis facile
diſrumpi q̄ poſſe continere dicit. Erunt aūt vtres
noui. cum poſt aſcenſum dn̄i deſiderio cōſolationis eius
innouant. et tunc nouū nouis vtribus aduenit hoc eſt
ſpūſſancti feruor ſpūaliū corda replevit. Docet enī
cauendū eſt ne aīe in vetuſtate malicie perdurātis
nouorum miſteriorum ſecreta committat. ¶ Theoph. Vel
aliter. Diſcipuli veteribus veſtimentis aſſimilāt ſūt
propter eorum mentis infirmitatē. quibus nō erat congruū
imponere ſtatutū graue ieiunii ¶ Bed. Q. ē aliq p
ticula doctrine que ad noue vite tempantiam ptinet
que generale docet ieiuniū ab omni leticia tempali
delectationis. quia ſi hoc fiat et doctrīa ſcindit et non
conuenit vetuſtati. veſtimento aūt nouo bona opa q
foris agimus inſinuant. vino autem nouo. feruor fi
dei ſpei et caritatis qua intus reformamur exprimitur.

¶ Beda. Unius aũt p̄fecta ſalutatio multas ad dñm cogit turbas. vnde ſequit̃ ita vt iam nõ poſſet manifeſte in ciui. ſꝫ foris in deſertis locis eſſe. ¶ Criſ. Leproſus eñi vbiq̃ predicabat mirabilem curatõez ita vt oẽs currerent ad viſum ⁊ fidem curãtis. ita vt ꝓpter hoc dñs in ciuitatibꝫ euãgeliſare nõ poſſꝫ ſꝫ in heremis conuerſaretur. vnde ſequit̃ Et conueniebãt ad eum vndiq̃. ¶ Iero. Miſtice lepra nr̃a peccatũ primi hominis ẽ que a capite cepit. q̃n regna mundi deſiderauit. radix eñi oĩm maloꝝ eſt cupiditas. vñ gyeſi auariciã ſecutus lepra ſuffunditur. ¶ Beda. Extenta vero manu ſaluatoris hoc ẽ incarnato dei verbo humanãq̃ ↄtingenti naturã. ab erroris priſci varietate mũdat̃. ¶ Iero. Que quidem lepra vero ſacerdoti ſcd̃m ordinẽ melchiſedech oſtenſa. oblatõe mũdatur eo dicente nobis. Date elemoſinam ⁊ oĩa mũda ſunt vobis. Qz aũt non poterat ihs manifeſte i ciuitatem introire ⁊c. ſignat̃ q̃ nõ omnibꝫ manifeſtatus ẽ ihs qui latis atq̃ plateis ſeruiũt laudibus ⁊ ꝓpriis voluptatibus. ſed hijs qui foris cum petro exeunt ⁊ in deſertis locis ſunt que eligit dñs adorandum ⁊ reficiendũ populum qui .ſ. deſerunt delectatões mũdi ⁊ omnia que poſſident. vt dicant porcio mea dñs. Gl̃a vero dñi manifeſtat̃ hijs qui conueniunt vndiq̃ p plana ⁊ ardua quos nihil poteſt ſepare a caritate xp̄i. ¶ Beda. Poſt factum etiam i ciuitate miraculum ſecedit dñs in deſertum. vt oſtendat ſe magis quietam ⁊ a ſeculi curis ſemotam diligere vitam atq̃ ob huius appetitum. ſe ſanandis curam adhibere corporibus. ¶ Capꝰ ſcd̃m. ¶ Beda

Et iterũ intrauit capharnaũ poſt dies octo Et auditum ẽ q̃ in domo eſſet. Et conuenerunt multi. ita ut non capet eos domus neq̃ ad ianuam. ⁊ loquebatur eis verbum Et venerunt ferẽtes ad eum paliticum q̄ a quatuor portabatur. Et cum non poſſent offerre eum illi p̄ turba. nudauerunt tectũ ubi erat. ⁊ patefacientes ſubmiſerunt grabatũ in quo paliticꝰ iacebat Cum vidiſſet aũt iheſus fidem illorũ ait. palitico fili dimittuntur tibi pecata tua. Erãt autem illic quidã de

Quia nec carnales ſupna pietas deſerit quin etiam hijs grãm ſue viſitatõis p quã ⁊ ipſi ſpũales effici valeãt inducet. poſt deſertum dominus redit in ciuitatem. vnd̃ dicit̃ Et iterũ intra capharnaũ poſt dies octo. ¶ Aug. Matheus aũt hoc miraculum qđ ſequit̃ ita ſcribit. tanq̃ i ciuitate domĩ factum ſit. Marcus autẽ hic i capharnaum qđ difficiliꝰ ſolueret̃. ſi matheus etiã nazareth noiarꝫ. nunc vero cum potuerit ipa galilea di ci ciuitas xp̄i quia in galilea erat nazareth q̄s dubitauerit in ciuitate ſua hoc feciſſe dñm. cum hoc feceri in capharnaum ciuitate galilee p̄ſerti quia ipa capharnaum ita excellebat in galilea vt tãq̃ metropolis haberet̃. vel matheus

ſcribis ſedentes ⁊ cogitantes in cordibꝫ ſuis Quid hic ſic loquitur blaſphemat Quis poteſt dimittere pecata niſi ſolus deus. Quo ſtatim cognito iheſus in ſpiritu ſancto. quia ſic cogitarent intra ſe dicit illis Quid iſta cogitatis in cordibus veſtris. Quid eſt faciliꝰ dicere palitico. dimittũt̃ tibi pecata. an dicere ſurge ⁊ tolle grabatũ tuũ ⁊ ambula. ut aũt ſciatis q̄a poteſtate habet filius hominis in terra dimittẽdi pecata ait palitico. tibi dico ſurge. Tolle grabatũ tuũ. ⁊ vade in domũ tuam. Et ſtatim ille ſurrexit ⁊ ſublato grabato abijt coram omnibus. ita ut admirarentur omnes ⁊ honorificarent dñm dicentes. quia nũquã ſic vidimus.

pretermiſit que geſta ſunt poſtq̃ venit in ciuitatem ſuã donec veniret capharnaũ ⁊ ſic adiungit de ſanato palitico ſubiungens. Et ecce offe. ei paliti. ⁊c. Poſtq̃ dixerat q̃ venit in ciuitatem ſuam. ¶ Criſ. Vel capharnaũ ciuitatẽ eiꝰ dixit matheꝰ. eo q̃ ſepius illuc ibat ac mlt̃a ibidẽ miracula ꝑ pꝑetrabat. Sequit̃. Et auditum ẽ q̃ in do. eſſet. ⁊ conuenerunt multi. ita ut non capet eos domus neq̃ ad ianuã. Laborẽ eñi accedendi. deſiderũ audiendi ſupabat. poſt paliticũ introducũt de q̄ matheꝰ ⁊ lucas dñt vnde ſeq̃t̃. Et ve. fer. ad eũ pali. quia quatuor por. Inuenienteſq̃ multitudĩe ianuã obſcuratam p eam nõ valuerunt aliquatenꝰ intrare. Sꝑantes aũt portitores eum q̄ portabat̃ curationis grãm ꝓmereri lectum cum onere ſubleuãtes. nudato tecto i(n)tromiſerũt cum lecto paliticũ ante faciem ſaluatoris. Et hoc ẽ q̃ ſubditur. Et cũ nõ offerre eũ poſ. ⁊c.

Sequit̃. Cũ vidiſſet aũt iheſus fidem illoꝝ ait paliti dimit. ti. pe. t. Non quidem dixit fidem palitici ſꝫ portancium. Contingit eñi aliquãdo q̃ aliq̄s fide alterius ↄualeſcit. ¶ Beda. Intuendum ſane quãtũ ꝓpria cuiuſq̃ fides apud deum valeat vbi eñi valuit aliena vt totus homo repente interius exteriuſq̃ iã ſaluatꝰ exurgeret aliorumq̃ merito alij relaxarentur errata. ¶ Theoph. Ipſius etiam palitici fidem vidit. Et eñi ille portari non ſineret niſi curationis fidem haberet. ¶ Beda. Curaturꝰ aũt hoĩez a paliſi dñs. p̄mo peccatoꝝ vincula diſſoluit vt oſtenderet eum obnexum culpaꝝ artuũ diſſolutõe fuiſſe damnatum nec niſi hijs relaxatis mẽbroꝝ poſſe recuꝑatione ſanari. mira aũt humilitas deſpectũ ⁊ debilem totiuſq̃ mẽbroꝝ diſſolutũ ↄpagibus filiũ vocat quẽ ſacerdotes nõ dignabãt̃ attingere aut certe ideo filium. quia dimittunt̃ ei pecata ſua. Sequit̃ Erant aũt illic quidam de ſcribis ſeden. ⁊ cogi. in cor. ſ. quid hic ſic loquit̃ blaſ. ¶ Cyrillus. Arguũt aũt eũm blaſphemie mortis ꝓpiciantes ſentenciam erat eñi lege mandatum q̃ quicũq̃ blaſphemaret

in dñi morte puniret. hoc aūt ei imponebāt q̄a ſibi
attribuebat diuinā poteſtatem remittendi pecata.
vnde ſubdunt. Quis poteſt dimit. pec. niſi ſol⁹ de⁹.
Criſ. Solus em̄ iudex oīm poteſtatem habet di
mittendi pecata. Beda. Qui p eos quoq; dimit
tit: quibus dimittendi tribuit poteſtatē. et ideo xp̄s
vere deus eſſe probat̄. quia dimittere pecata. q. de⁹
poteſt. Erant itaq; iudei qui cum xp̄m et deum eſſe
et pecatū dimittere poſſe credant illm tñ xp̄m eſſe ñ
credunt. Sed multo demēcius errāt arriani qui cum
illm et xp̄m eſſe et pecata poſſe dimittere euāgelij
verbis deuicti negare nō audeāt: nihilomi⁹ deum ne
gare non timēt. At ipe p fidē ſaluare deſiderās: et oc
cultare cognitionē et virtute opum deū ſe eſſe mani
feſtat. Unā ſequit̄. Quo ſtatim cognito ihs ī ſpiritu
ſancto. quia ſic cogi. intra ſe: dicit illis. Quid iſta co
gitatis in cor. vr̄is. In quo oſtendit ſe deum: qui pōt
corda occulta cognoſcere et q̄dāmodo tacēs loquit̄.
Eadē maieſtate et potencia qua cogitationes vr̄as
intueor: poſſum et hoībus delicta dimittere. Theo.
Sed quāuis fuerint eoꝝ reuelate cogitationes: tñ
p manent inſenſibiles: nō in hoc ꝯſencientes q pecata
valet dimittere qui nouit eoꝝ corda. vnde domin⁹
certificat de curatiōe aīe p curationē corpis demr̄ans
p viſibile inuiſibile. et p id qd̄ ē facile difficili⁹ q̄uis
ipi nō ita crederēt. Phariſei enī difficilius credebāt
ſanare corpus tanq; manifeſtū. aīam vero curare fa
cilius: quia inuiſibilis eſt medela. ita vt talia cogita
rent. Ecce corpus curare deſinit et inuiſibilē curat
aīam. Magis aūt ſi valuiſſ; et nō ad inuiſibile refu
giſſet. Saluator ergo oſtendēs q vtraq; poteſt ait.
Quid ē fac. ꝛc. R. di. Ego quidē p corpis medelā
que ſcd̄m virtutem facilior ē. difficilior tamē vobis
videt̄: oſtendā vobis aīe ſanitatē que difficilior eſt.
Criſ. Et quia dicē q̄ facere facilius ē adhuc ma
nifeſta erat ſp̄idō quia opus nondū erat manifeſtū
vnde ſubdit. Vt aūt ſciatis q. po. h̄e. ꝛc. R. d. Qui
de verbo diffiditis opationem īducam qd̄ erat inui
ſibile confirmātē. Signāter aūt dicit ī terra dimit.
pecata: vt oſtenderet q humāe natē ꝑtatem diuinita
tis uniuit indiuiſibili vnione qua et ſi factus eſt ho.
tñ vbū dei pmanſit et ſi p diſpenſatōē in terris cū ho
minibus ꝯuerſaret: nō tñ phibebat miracula ꝑpetrare
ac remiſſionē tribuere pecatorum. Non. n. humāi
tas diminuit aliquid de ꝑpetratiōe diuinitatis. nec di
uinitas impediuit dei verbum icōmutabiliter et ve
raciter ī terris ſm carnē fieri filiū hoīs. Theoph.
Dicit aūt: tolle grabatū. i. ad maiorē miraculi certi
tudinē. oſtendens q nō ē ſm fantaſiā ſimulq; vt oſtēde
ret q nō ſolū curauit ſ; et fortitudinē dedit. ſic aīas
ñ ſolū a pctō ꝯuertit. ſed eis virtutē tribuit ad ope
randum mādata. Beda. fit ergo carnale ſignum
vt pbetur ſpūale. quāq; eiuſdē virtutis ſit et corpis et
aīe vicia dimittē. vñ Et ſtatī ille ſur. et ſub gra.
abijt corā ho. Pri⁹ aūt id qd̄ querē venerat. ſ. aīaꝫ
remittendo pctā curauit vt cū nō credentes dubita
uerunt tūc opus adducat ī mediū vt vbū ope ꝯfir
met et p manifeſtū: occultū aīe. ſ. ſanitas p medelā
corpis oſtdat. Beda. Dat etiā nob̄ itelligēciā ꝓpt̄
pctā pl̄a euenire corpum debilitates. et idcirco for
ſitan prius dimittunt̄ pecata. vt cauſis debilitatis
ablatis: ſanitas reſtituat̄. quinq; em̄ de cauſis affli
guntur homines. moleſtijs carnis aut propter me
rita augenda vt Iob et martires aut propter hu
militatē ꝯſeruandā vt Paulus ab āgelo ſathāe aut
ob pctā itelligenda et corrigēda. ut maria ſoror mo
yſi. et hic paliticus. aut ad glām dei ſicut cecus nat⁹
et lazar⁹ aut ad īiciū dānatōis. ſicut herodes. mirādū
ē aūt diuine potēcie vt⁹. vbi nllā ꝑtis ītueniēte mo
rula: iuſſu ſaluatoris ſalus feſtina comitat̄. vñ ſeqt̄
Ita vt admi. ꝛc. Relinquētes mai⁹ remiſſionē. ſ. pc
catoꝝ admirāt̄ tm̄ q appet corpis. ſ. ſanitatē. C
Theoph. Nō ē aūt hic paliticus q̄ a iohe curat⁹ nar
rat̄. Ille em̄ hoīeꝫ nō hēbat. hic vō quatuor. Ille ī
pbatica piſcina curat̄. hic vō in domo. ē aūt vnus q̄
a matheo et amico curat⁹ narrat̄. Diſtice aūt ē et ñc
xp̄s ī capharnaū ī domo. ſ. ꝯſolatōis. r. ī eccīa q̄ ē
dom⁹ paliticī. Beda. Predicante aūt dño ī domo
capiūt̄ neq; ad ianuā: q̄a pdicāte in iudea xp̄o gen
tes ad audiendū nōdū itrare valuerūt. ad q̄s tñ ꝑ
foris poſitos doctrīe ſue vba pdicatores direxit.
Iero. Paraliſis aūt typ⁹ ē corpis q̄ pigricie in
mollicie carnis hn̄s deſideriū ſalutis. Theoph.
ergo ego diſſolutus potencijs aīe. q. paliticus in vir
tuoſus habear ad bonū et attollar a quatuor euāge
liſtis adducar et ad x⁹ audiā tūc fili et relinquētur
mihi pecata fili⁹ em̄ dei fit aliqs ꝓpt̄ mādatorū opa
tionē. Beda. Seu q̄a quatuor ſūt virtutes q̄s ad ꝓ
merēdā ſoſpitatē hō fiducia mētis erigit̄. quas non
nlli prudenciā fortitudinē tēpanciā et iuſticiā nūcu
pāt. Deſiderāt aūt paliticū xp̄o offerre. ſ; hūa interp
ſita ab oī pte rcludūt̄. q̄a ſepe aīa p⁹ infirmi corpis
deſidiā: ſurgere gr̄e remedio cupiēs innouari ꝯſuete co
ſuetudīs obſtaculo retardat̄: ſepe īter ipas oſcīs ſe
crete dulcedīes et. q. ſuaue cū dño colloquiū: turba co
gitationū interueniēs aciē mētis ne xp̄s videat īp
dit: nō itaq; ē ī infimis vbi turbe tumultuāt̄ remanēdū
ſ; tectū dom⁹: ſacre ſcripture ſublimitas ē appetenda:
lexq; dñi meditanda. Theoph. Sed quō ferat ad x⁹
niſi tectum apiat̄: tectū em̄ ē intellect⁹ q̄ ſupponitur
oibꝫ hijs q̄ ī nob̄ ſūt. hic mltū hꝫ terre q̄ntū ad iſtas
res fictiles: terrenas dico res: ſ; ſi hec ſubleuēt̄ tūc
itellect⁹ ī nob̄ exonerat̄. p⁹ hec ſubmittat̄. r. humiliet̄
Nō eī deꝫ extolli ꝯ hoc q itellect⁹ ē exonerat⁹ ſ;
magis humiliari. Beda. Ut patefacto tecto eger ſubmi
ttitur quia reſeratis ſcripturaꝝ miſterijs ad notitiam
xp̄i puenit. Hoc ē ad eius humilitatē fidei pietate de
ſcendit. qd̄ cū grabato deponit̄ infirm⁹ ſignat ab ho
mine adhuc in iſta carne ꝯſtituto x⁹ debē cognoſci.
De grabato aūt ſurgē ē: aīaꝫ ſe a carnalibꝫ deſiderijs
vbi ſi egra iacebat abſtrahē. grabatū tollē ē ipaꝫ
q̄q; carnē pn̄ie freno correptā ſpē celeſtiū premia a
delicijs ſegregare terrēis. ſublato aūt grabato domū
ire: ad paradiſū redire ē. Vel ſan⁹ q̄ languerat domū
reportat grabatū cū aīa remiſſiōe accepta pctōꝝ
cū ipo ſuo corpe ad īternam ſui cuſtodiā ſe refert.
Theoph. Opꝫ etiam grabatum. i. corpus ſuū
ī opacōe boni. tūc. n. et ad ꝯtemplationē pungē vale
bimus ita vt q̄ ī nob̄ ſūt cogitatōes dicāt qm̄ nūq̄
ſic vidimus. i. nūq̄ ſic itellexim⁹ ſicut nūc a paliticis
ſic vidimus. i. nūq̄ ſic itellexim⁹ ſicut nūc a paliticis

Et factuȝ eſt iteꝝ eiuſ ſabbatis ambularet ꝑ ſata ⁊ diſcipuli eius ceperunt pgredi et vellere ſpicas. Phariſei autez dicebant ei ecce qd faciūt diſcipuli tui ſabbatis quod non licet Et ait illis. Nunquaȝ legis quid fecerit dauid quando neceſſitatez habuit et eſuryt ipſe et qui cuȝ eo erant quomodo introyt in domū dei ſub abiachar principe ſacerdotum et panes ꝓpoſitionis mādvcauit quos non licebat manducare niſi ſacerdotibꝫ et dedit illis qui cū eo erant. Et dicebat eis ſabbatum propter hominem factum eſt et nō homo propter ſabbatum. itaqꝫ dominus eſt filius hominis etiā ſabbati.

¶ Criſ. Liberati a figura ⁊ vlcati imixi xp̄i diſcipli: figurale ſabbati feſtum non ſeruant. vnd̄ dr̄ Et factū eſt iterum cū ſab. ambu. per ſata ⁊ diſcipuli eius ceperunt ꝓgredi ⁊ vel. ſpicas. ¶ Beda. Legimus eni in ſequētibus q̄a erant q̄ veniebāt ⁊ redibant multi ⁊ nec manducandi quidem ſpacium habebant ⁊ ideo q̄ homines eſuriebant. ¶ Criſ. Eſurientes aūt eſcaȝ ſimplicem cōmedebant nō ad voluntatem: ſȝ ꝓpter naturē neceſſitatem. phariſei autem figure ⁊ umbre ſeruientes: diſcipulos accuſabant tāquaȝ iniuſte agentes. vnde ſequit̄. Phariſei autez dicebant ei. Ecce quid faciunt diſ. t. ſab. ꝙ nō licet. ¶ Aug. de opibꝫ monachoꝝ. Populo ſiquidem iſrael ꝑ legē ſcriptam p̄ceptum eſt vt in agris ſuis fureꝫ nullus teneret: niſi qui ſecū aliq̄d vellet auferre. Nā qui nihil aliud attigiſſet q̄ȝ id qd̄ cōmediſſet: liberꝫ ipunitumqꝫ abire ſinerent. vnde etiam ſpicas vellentibus diſcipulis dn̄i de ſabbato potius q̄ȝ de furto iudei calumniati ſunt. ¶ Criſ. Dn̄s aūt dauid in mediū introducit cui aliquando contigit nō ſcd̄m legem cōmedere cū ſacerdotalem tetigit cibum vt illius exemplo accuſationem diſcipuloꝝ ſoluat. Sequit̄ eni Et ait illis nūq̄ȝ le. quid fe. dd. ⁊c. ¶ Theoph. Fugiens enim dauid a facie ſaul ad principem ſacerdotum deuenit ⁊ panes propoſitionis commedit ⁊ gladium abſtulit golye que domino erant oblata. Querunt vero aliqui qualiter hic euangeliſta nunc ab iachar principem ſacerdotum noīauit cum liber reguȝ hūc nomīet ab ymelech. ¶ Beda. Hoc aūt nihil habet diſſonātie ambo enim fuerant illic cum veniens dauid panes petijt ⁊ accepit ab ymelech videt princeps ſacerdotum ⁊ abiachar filius eius. Occiſo aūt ab ymelech a ſaul fugit abiachar ad dauid ⁊ comes factus totius exilij eius: poſtea eo regnante ſūmi ſacerdotij ⁊ ipſe gradū accepit multoqꝫ maioris excellentie pater q̄ȝ filius effectus ē. Ideoqꝫ dignus fuit cuꝰ memoriā dn̄s etiam viuente pr̄e. q. ſūmi ſacerdotis faceret. Sequit̄. Et dicebat eis ſabbatum ꝓpter ho. factum ē ⁊ nō homo ꝓpter ſab. Maior eni eſt cura ſanitatis ⁊ vite hoīs: q̄ȝ cuſtodie ſabbati adhibenda. ſic ergo mandatum ē ſabbatū cuſtodiri vt tamē ſi neceſſitas eſſet reus nō eſſet qui ſabbatuȝ violaſſet. Ideo ſabbato circūcidi nō ē ꝓhibitum: q̄a neceſſe erat fieri ⁊ machabei neceſſitate inſtante ſabbato pugnabāt. vnde diſcipulis eſurientibꝫ qd̄ licitū nō erat in lege: neceſſitate famis factum eſt licitum ſicut hodie ſiquis eger ieiuniū corrupit nulla rōne reus tenet̄. Sequit̄. Itaqꝫ domiꝰ eſt filius ho. etiaȝ ſabbati. Q. d. ſi dauid rex ſacerdotali cibo paſtus excuſabilis eſt: quāto magis filius hoīs verus rex ⁊ ſacerdos ⁊ dominꝰ ſabbati euulſaꝝ ſabbato ſpicarū noxa non tenet̄. ¶ Criſ. Dn̄m quidem ſabbati ⁊ filium hoīs ſeipſum ꝓprie vocat q̄mquidem dei exn̄s filiꝰ: filius hoīs ꝓpter hoīes dignatꝰ ē dici legis aūt latori ⁊ dn̄o lex non dn̄iat̄. Plus eni regi licet: q̄ȝ regibus ſtatuat̄. Infirmis quidem dat̄ lex non perfectis ⁊ operantibꝫ ſupra legē ¶. Beda. Myſtice autē diſcipuli ꝑ ſata tranſeunt cū doctores ſancti quos ⁊ in fide inſtituerunt cura pie ſollicitudinis inſpiciunt quos eſurire: nihil melius q̄ȝ ſalutem intelligimꝰ hominū. vellere aūt ſpicas ē homies a terrena intentione eruere. fricare aūt manibus ē exemplis virtutum a carnis concupiſcentia quaſi a quibuſdaȝ folliculis puritatem mētis exuere. grana manducare eſt eni datum queqꝫ a ſordibus vicioꝝ ꝑ ora predicantium eccl̄ie mēbris incorpari. Et bene hic diſcipuli p̄gredientes ante faciem dn̄i feciſſe memorātur quia doctoris neceſſe ē ſermo precedat ⁊ ſic cor auditoris ſubſequēs gr̄a ſupne viſitationis illuſtrat. Bene ſabbatiſqꝫ ⁊ ipſi doctores i p̄dicādo ꝓ ſpe future quietis laborant ⁊ auditores ſuos monēt pro eterna requie bonis inſudare laboribꝫ. ¶ Theoph. Vel quia cum habent a paſſionibus requiem: tunc alijs ad virtutem ductores fiunt euellentes terrena.

Beda. Item ꝑ ſata ambulāt cum dn̄o qui eloquia ſacra meditari delectant̄. Eſuriunt cum in eis panē vite inuēire deſiderāt. Et hoc i ſabbatis cura ſopita mente a turbulentis cogitationibꝫ: vacare gaudent vellunt ſpicas ⁊ contritas purgant donec ad eſcam ꝑueniant: cū teſtimonia ſcripturaꝝ ad que legētes ꝑueniūt meditādo aſſumūt ⁊ tamdiu diſcutiunt donec in eis medullam dilectionis inueniāt. verum hec mētium refectio ſtultis diſplicet ſed a dn̄o approbat̄.

Capitulum tercium.

Et introyt iterum in ſynagogā ⁊ erat ibi homo habēs manū aridaȝ ⁊ obſeruabāt eū ſi ſabbatis curaret vt accuſarēt eū. ⁊ ait homini habenti manū aridam Surge in medium ⁊ dicit eis. licet ſabbatis bn̄facere an male animā ſaluaȝ fa-

¶ Theoph. Poſtq̄ȝ dominꝰ iudeos qui diſcipulos accuſauerant ꝙ ſpicas in ſabbato euellebāt exemplo dauid confudit nūc amplꝰ ipſos ad veritatem reducens miraculum in ſabbato operatur oſtendens ꝙ ſi operari ſabbato miracula in ſalutem hominū piū ē: nō ē malū i ſabbato neceſſaria corpori operari dicit ergo Et introiuit iterum i ſynagogā. ⁊ erat ibi

cerē an perdere. at illi tacebant Et circūſpiciens eos cum ira contriſtatus ſup cecitate cordis eorum. dicit homini Extende manuꝫ tuam. Et extendit ⁊ reſtituta ē ma illi.

hō ha. ma. ⁊ obſeruabāt eum ſi ſab. curaret. vt ac. eum. ¶ Beda. Quia eñ deſtructioēꝫ ſabbati qꝫ in diſcipul arguebant ꝓbabili exeuſauerant exēplo nūc ipm obſeruando calūmari volunt vt ſi ſabbato curet: tranſgreſſionis ſi non curet: crudelitatis aut imbecillitatis arguant. Sequit̄ Et ait hō ha. ma. ari. ſur. in mediū ¶ Criſ. Statuit quidē iſtū in medio: vt terrerent̄ a ſpū ac viſo eo compacientur ⁊ maliciam deponāt. ¶ Beda. Et puenies calumniam iudeoꝝ qꝫ ei pauerant arguit eos quia legis precepta praua interꝑtatione violabant. vn̄ ſequit̄. Et dicit eis liꝫ ſabbatis bene fa. an male. Hoc aūt querit. qꝛ eſtimabant i ſabbato etiā a bonis operibus feriandū. cum lex a malis abſtinere iubeat dicens. omne opus ſeruile non facietis in eo. i. peccatū quia qui facit peccatum: ſeruus ē peccati. Idem aūt ē qd̄ p̄miſerat bn̄facere an male. ⁊ qd̄ poſtea ſubdit aīam ſaluam facere an ꝑdere. Hoc ē hoīem curare an nō. Non qꝛ deus ſūme bonus actor ꝑditionis noſtre eſſe poſſit: ſꝫ qꝛ eius non ſaluare ſcripture ꝯſuetudie ꝑdere dr̄. Si quē vero mouet quare dn̄s cū corpus eſſet curaturus de aīe ſaluatione interrogauerit intelligat vel aīam more ſcripturaꝝ ab homie poſitam. ſicut dr̄ hee ſunt aīe que exierunt de femore iacob vel qꝛ illa miracula ꝓpter aīe ſaluteꝫ faciebat vl qꝛ ipſa man⁹ ſanatio ſalutē aīe ſignificabat ¶ Aug. de conſen. euā. Sed poteſt mouere quō mathe⁹ dixerit qꝛ ipſi interrogauerit dn̄m. Si licet ſabbato curare cum marcus illos poci⁹ a dn̄o interrogatos eē ꝓhibeat. licet ſabbato bene facere an male. Itaqꝫ intelligendum ē qꝛ illi prius interrogauerūt dn̄m ſi liꝫ ſabbato curare. Deinde qꝛ intelligens cogitatione eorum aditum accuſandi querētiū. ꝯſtituerit in medio illum quē fuerat ſanaturus ⁊ interrogauerit q̄ marcus ⁊ lucas eum interrogaſſe ꝯmemorāt ac tūc illis tacentibus ꝓpoſuiſſe ſimilitudinē de oue ⁊ concluſiſſe qꝛ liceat ſabbatis bene facere. Sequit̄. n. At illi tacebant. ¶ Criſ. Sciebāt eñ qꝛ eum oīno curaret. Sequit̄. Et circūſpi. eos cum ira. ⁊c̄. Vt eos cū ira circūſpicit ac triſtat̄ ſup cecitatē cordis eorū humanitati conuenit qꝫ ꝓ nobis ſuſcipe ē dignat⁹ verbo aūt miraculum ꝯiungit. vnde ſola voce hō ſanatur. vnde ſequit̄. Et exten. ⁊ reſti. eſt man⁹ illi. Per hec oīa ꝓ diſcipulis. rn̄dens ſimulqꝫ oſtendens ſuā vitam exiſtere ſupra legem. ¶ Beda. Miſtice aūt homo qui manū habebat aridam: humanū ge⁹ indicat. in fecunditate boni opis areſactuꝫ. Sed dn̄i miſeratione curatuꝫ cuius dextera que i p̄mo parente duꝫ vetite arboris poma decerpet aruerat: Per redemptoris grām dū in ſontes man⁹ i crucis arbore tenderet bonoꝝ opum ſucis eſt reſtituta ſaluti. ⁊ bn̄ in ſynagoga manus erat arida. quia vbi ſcie donū maius eſt: ibi grauius ē inexcuſabilis noxe ꝑiculū

¶ Iero. Vel ſignat auaros qui volentes dare ſunt accipe p̄dari ⁊ non largiri quibus dicit̄. vt extendant manus ſuas. i. qui furabatur. iam non furet̄ magis aūt laboret operans manu ſua qd̄ bonum eſt vt habeat vnde cōicet indigentibus. ¶ Theoph. Vel aridam dexteram habet manū: quiſqꝫ non operatur q̄ ſunt dextere ꝑtis. Ex quo eñ manus nr̄a conſtringit̄ in opibus ꝓhibitis: extunc areſcit in operatione boni Iterum vero reſtaurabit̄: qn̄ in virtute ſtabit. vnde dicit xp̄s Surge. ſ. ⁊ ſta. in medio. i. in virtute. oīs eñ virtus ꝯſiſtit in medio. ⁊ neqꝫ ad diminutiū neqꝫ ad ſupabundanciam ſe extendit.

Exeūtes autē phariſei ſtatim cum herodianis conſilium faciebant aduerſus eum quomodo eum ꝑderēt Et iheſus cum diſcipulis ſuis receſſit ad mare. ⁊ multa turba a galilea ⁊ iudea ſecuta eſt eum ⁊ ab ieroſolimis. ⁊ ab ydumea ⁊ de traſiordanem ⁊ qui circa tyrum ⁊ ſydoneꝫ multitudo magna audientes que faciebat venerunt ad eum Et dixit diſcipulis ſuis vt nauicula ſibi deſeruireꝫ ꝓpē turbam ne oprimerēt eum. multos enim ſanabat ita vt irruerēt in eum vt illum tāgerent. quotquot auteꝫ habebāt plagas ⁊ ſpiritus immundi cum illum videbant procidebant ei ⁊ clamabāt dicentes Tu es fili⁹ dei Et vehementer cōminabatur eis ne manifeſtarent eum.

¶ Beda. Phariſei reputantes in crimen qꝫ ad verbum dn̄i ſaluā q̄ languebat extendit dexterā de nece ſaluatoris fecerūt conſilium vnde dr̄ Exeuntes aūt phariſei ſtatim cū hero. ꝯſiliū aduer. eū quō eum ꝑderēt. Quaſi nō ipſoꝝ quiſqꝫ maiora ſabbato ageret cibos portando porrigēdo calicem. ⁊ que victui ſūt neceſſaria exequēdo. Neqꝫ ille qui dixit ⁊ facta ſūt ſabbato laboraſſe poterat ꝯuinci ¶ Theoph. Herodiani aūt dicebant̄ milites herodis regis. hereſis nāqꝫ quedā noua ſurrexerat que herodem xp̄m eſſe dicebat. ꝓphecia eñ iacob innuebat. qꝛ qn̄ deficerent principes de iuda tunc xp̄s veniret. Et qꝛ herodis tempore nullus ſuperat in vniuerſo eorum principum ſed ipſe ſol⁹ regnabat alienigena exiſtens quidā ipſum eſſe xp̄m putauerunt ⁊ hereſiꝫ cōſtituerunt. Iſti ergo cū phariſeis xp̄m interficere conabāt. ¶ Beda. Vel herodianos herodis tetrarche miſtos dicit q̄ ꝓpter inimicias quas eorum dominus aduerſus iohēm exercebat: eciā ſaluatorem quē iohes predicabat inſidijs ꝑſequebant ⁊ odijs. Sequit̄ Et ihs cū diſci. ſuis ſeceſ: ad mare. Quaſi homo fugiens ꝑſequencium inſidias. qꝛ nec adhuc venerat hora paſſionis ei⁹ nec extra ierlm fuerat locus paſſionis vbi ⁊ exemplum dedit ſuis ſi in vna ciuitate ꝑſecutionem pateretur in alteram fugerent

¶ Theoph. Simul etiam ſecedit, vt p̄rimis benefa ꝯ
dat ab ingratis recedens. Etenī multi ſecuti ſūt eū
⁊ ſanauit eos. Sequit̄ enī Et multa turba a ga. ⁊c
Tiri ⁊ ſydonij alienigene exiſtētes vtilitatē a xp̄o
accipiunt. ꝓximi v̄o eius iudei .ſ. ip̄m ꝑſequebant̄. ⁊
ſic nulla ē ꝓpinquitatis vtilitas niſi ſimilitudo boni
tatis exiſtat. ¶ Beda. Illi .n. videntes opa virtutū
eius ⁊ v̄ba doctrine audientes. eum ꝑſequebantur
Iſti aūt opinione eīn ducti virtutū eius: congeſto
agmīe ꝑ maximo: veniūt ad audiendū eum opemq;
ſalutis flagitandam. vnde ſequit̄ Et dixit diſci. ſuis
vt naui ſibi deſer. ¶ Theoph. Vide aūt occultatam
gl'iam eī'. Etenī ne lederet eum turba: petit naui
culam vt intrans in eā conſeruet̄ illeſus. Sequitur
Quotqt aūt ha. pla. ⁊ ſpūs im mun. cum illum vide.
pa. ei. plagas aūt dicit infirmitates. Ipe nāq; de'
nos vulnerat vt filios pr̄. ¶ Beda. Procidebant
ergo vniq; dn̄o ⁊ qui habebant plagas infirmitatū
corpalium ⁊ q̄ a ſpiritib; vexabant̄ i mundis. ſed in
firmi ſimplici intentione obtinēde ſalutis demoniaci
aūt vel pocius habitantes in eis d̄mones .ui. diuini
timoris coacti nō ſolum ad ꝓcidendū ei. verum etiā
ad confitendam ei' maieſtatem compulſi. vnde ſeq̄t̄
Et cla. dicentes tu es filius dei. Vbi miranda ē ar
rianoꝝ cecitas qui poſt reſurrectionis gl'am filium
dei negāt quē demōes adhuc mortali carne indutū
filiū dei pfitent̄. Sequit̄ Et vehe. cmi. eis ne ma.
eum. Peccatori enī dixit de' quare tu enarras iuſti
cias meas. ꝓhibet̄ ergo dn̄m predicare peccatoꝛ: ne
quis dum predicātem audit ſequat̄ errantem. Im
probus enī magiſter ē dyabolus qui falſa veris ſepe
ꝯmiſcet vt ſpūs veritatis teſtiomū fraudis obtegat
cetez nōſolum demones ſedenā a xp̄o ſanati ⁊ apli
ante paſſionē p̄dicare p̄hibent̄ reticere de illo: ne diuina maie
ſtate p̄dicata: paſſionis diſpenſatio differat̄. Iuxta
allegoriam v̄o in hoc q̄ dn̄s egreſſus de ſynagoga
ſeceſſit ad mare gentium ſaluatorem p̄figurauit ad
quas venire p fidem relicta ob ꝑfidiam iudea digna
tus ē. Nacte enī diuerſis erroꝝ anfractibus iactate
nationes: inſtabilitati compant̄. Multa aūt turba a
diuerſis prouincijs ſecuta ē eum. quia p̄dicantibus
aplis multas nationes ad ſe venientes benigne ſuſce
pit. Nauicula vero dn̄o in mari deſeruiēs: eccl'a eſt
de gentibus ꝯgregata ꝓpter turbā vero. ne ſe cō
primat nauiculam aſcendit quia turbidas carnaliu;
mentes fugiens ad eos qui gl'am ſeculi ſpernūt ve
nire ⁊ manſionem facere gaudet. Diſtat aūt inter cō
primere dn̄m ⁊ tangere. cōprimūt eum qui carnali
bus cogitationib; aut factis pacem turbant in qua
v̄itas manet. Tangit vero qui p fidem ⁊ dilectionē
eū ſuſcipit corde. vnde qui eū tetigerūt: ſaluati eſſe
ꝑhibent̄ ¶ Theoph. mortalr aūt herodiāi .i. carnales
xp̄m interficere volunt. Herodes enī pellice' inter
p̄tatur. Qui vero de patria ſua egrediunt̄ .i. a car
nali habitudine. hij ſequunt̄ xp̄m ⁊ eoꝝ plage cu
rantur .i. pccata que ꝯſciendā vulnerāt. Hic autem
in nobis eſt ratio que p̄cipit vt nauicula nr̄a .i. cor
pus ei deſeruiat ne rōez turbatiōes ꝯprimāt rez.

¶ Et aſcendēs in mō
tē vocauit ad ſe quos
voluit ipe ⁊ venerūt
ad euz. ⁊ fecit vt eēnt
duodecim cum illo ⁊
ut mitteret eos p̄di
care Et dedit illis po
teſt atem curandi in
firmitates ⁊ eiciendi
demōia ⁊ impoſuit ſy
moni nomē petrus. ⁊
iacobum zebedei ⁊ io
hannem fratrem iaco
bi ⁊ impoſuit eis nomi
na boa verges quod
eſt filij tonitrui ⁊ an
dream ⁊ philippuz ⁊
bartholomeū ⁊ math
eū ⁊ thomā ⁊ iacobū
alphei ⁊ thateum ſy
monem chananeum et
iudam ſcarioth q̄ tra
didit illum.

¶ Beda. Poſtq; ne
phandos ſpūs ſe predi
care ꝓhibuit elegit ſan
ctos qui ⁊ i mundos
ſpūs eicerent ⁊ euāge
lium predicarent. vn̄
dr̄ Et aſcendens i mō
te. ad ſe quos vo. ipe
¶ Theoph. Lucas aūt
dicit q̄ aſcēdit ad orā
dum poſt miraculoꝝ
enī oſtenſiōem orat do
cēs q̄ nos oportet gra
tias agere cum ꝯſequi
mur aliquid boni ⁊ ſ'
diuine virtuti approp
are ¶ Criſ. Prelatos
etiam eccl'e inſtruit in
orōibus pnoctare an
teq; ordinationem faci
ant vt eoꝝ officiū non
fruſtret̄ Cum ergo ſe
cundum lucam dies fa
ctus eſſet: vocauit q̄s
voluit. Erant enim p
plures qui eum ſeque
bantur. ¶ Beda. Nō
enī illoꝝ electionis ac
ſtudij ſed diuine erat
dignationis ⁊ gr̄e vt i
apoſtolatum vocarentur. Mons etiam ille in quo
aplos dn̄s elegit altitudinē deſignat iuſticie in q̄
erant inſtituendi ⁊ q̄; erant hominibus predicaturi
¶ Hiero. Vl̄ xp̄s ſpualiter mons ē ex q̄ aque viue
fluūt lac in puuloꝝ ſalutē preparatur pinguedo ſpiri
tualis agnoſcitur ⁊ quicq̄d ſūme bonum credit̄ i mō
tis iſtius eſt gr̄a conſtitutum. In montem ergo vo
cant̄ excelſi meritis ⁊ verbo vt locus congruat me
ritis altis. Sequit̄. Et vo. ad eum ⁊ fecit vt eſſent
duodecim cum illo ⁊ vt mit. eos predi. Speciem enī
iacobi dilexit dn̄s vt ſint ipi ſup thronos duodecim
iudicantes duodecim tribus iſrael. Qui etiam terni
⁊ quaterni circa tabernaculum domini excubant ⁊
ſancta dn̄i v̄ba humeris opum portant. ¶ Beda.
In hoc enī ſacramento quondā filij iſrael circa tab
naculum caſtrametabant̄ vt ex omni pte ꝑ quadrū
terne tribus manerent. ter aūt quatuor duodeci; fa
ciunt ⁊ ter quaterni ad p̄dicandum ſunt miſſi apli
vt ꝑ vniuerſas quadrati orbis plagas baptiſarent
gentes in nomie p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Sequit̄ Et
dedit illis po. curā. infir. ⁊ eiū demo. vt .ſ. promiſſoꝝ
celeſtium magnitudini atteſtaret̄ magnitudo facto
rum ⁊ noua facerent qui noua p̄dicarent. ¶ Theo.
Numerat aūt aploꝝ nomina vt ꝓpter fſos aplos
euitandos ſint noti ⁊ veri. Et ideo ſequit̄ Et impo.
ſymo. no. pe. ¶ Aug. de ꝯſen. euā. Nullus aūt putet
nunc accepiſſe ſymonem nomē vt petrus vt voca
retur ne ſit contrarium iohanni qui longe ante di
ctū illi eſſe commemorat. tu vocaberis cephas q̄d
interp̄tatur petrus. Marcus aūt hoc recapitulādo

cōmemorauit. Cum enī vellet noīa. xij. aploꝝ enumerare ⁊ neceſſe haberet petrum dicere breuiter īſinuare voluit ꝙ nō hoc antea vocaret. ſed hoc ei dñs nomē impoſuit. ¶ Beda Jdeo aūt dñs voluit eum prius aliter uocari: vt ex ipa ꝯmutatione noīs ſacrm̄ ꝯmendaret. Jdem ergo ē grece ſiue latine petrus qd̄ ſyriace cephas ⁊ in utraqꝫ lingua nomen a petra diriuatum ē. Nec dubiū quī illa de qua paulus ait. petra erat xp̄s Nā ſicut lux vera erat xp̄s donauit aplīs vt lux mūdi vocaret: ſic ⁊ ſymoni q̄ credebat in petram xp̄m petri largitus eſt nomen. ¶ Jero. De obedientia aūt q̄ꝫ ſymon ſignat aſcēditur ad agnitionē q̄ꝫ ſignificat petrus. Sequit̄. Et iaco. zebe. ⁊ io. fratrē iaco. ¶ Beda. Subauditur a ſuperiorib̄ vocauit ad ſe. aſcendens ī mōtē ¶ Jero Jacobum. i. qui ſupplantata habet tota deſideria carnis ⁊ iohēm qui grā accepit qd̄ alij p laborē tenēt Sequit̄. Et ipo. eis no. boa verges ¶ Criſ. Filios quidem zebedei ſic noīat. ꝓpter hoc ꝙ magna ⁊ clara ꝺmatis edicta debebant orbi terre diffūdere ¶ Jero. Vel p hoc triū ſuperioꝝ ſub lime oſtendit meritum q̄ ī monte meret̄ audire tonitruū pr̄is p nubem de filio tonantis. Hic ē filius meus dilectus vt ⁊ ipī p nubem carnis ⁊ ignem verbi. q. fulgura ī pluuiā ī terris ſpargerent qm̄ dñs fulgura in pluuiā fecit. vt extinguat miſericordia qd̄ iudiciū urit Sequitur Et Andream qui viriliter vim facit pditioni ⁊ vt reſponſum mortis in ſe ſemp habeat ⁊ aīa eius ſit ſemp ī manib̄ eius ¶ Beda Andreas ēm grecū nomen ē ⁊ interp̄tat̄ virilis ab anir qd̄ ē vir q: viriliē dño adheſit. Seq̄t̄ Et Philippū ¶ Jer. Qui ē os lampadis qui illuminare poteſt ore qd̄ corde ꝯcepit cui dedit dñs aptionē oris illuminantis Scimus hūc modū locutiōis ꝓprium eſſe d̄ maxi ſcripturaꝝ ꝙ hebrea noīa ad aliqd̄ miſteriū ſignificatōis ſūt poſita Sequit̄ Et Bartholomeū qm̄ ē filius ſuſpendētis aquas illius. i. qui dixit. Et mādabo nubib̄ meis ne pluāt ſup eū ymbrem. Nomē vo filij dei p pacē ⁊ dationē acquirit̄ inimici. beati. n. pacifici. qm̄ filij dei ſūt. Et diligite inimicos vr̄os vt ſitis filij dei. Seq̄t̄ Et Matheū. qui ē donatus q̄ donat̄ a dño vt nō ſolū remiſſionē pctōꝝ adipiſcat̄ ſꝫ numero aſcribat̄ apoſtoloꝝ. Seq̄t̄ Et Thomā q̄ ē abyſſus. Multa enī ꝓfunda ſciētes dei mīme ꝓferūt. Seq̄t̄ Et Jacobū alphei. i. docti vel milleſimi c⁹ a latere cadent mille. Hic alī Jacob̄ ē cui colluctacio nō ē aduſus carnē ⁊ ſanguinē: ſꝫ aduſus ſpirītales neq̄cias. Seq̄t̄ Et thadeū. i. corcl̄m. i. cordis cultorē q̄ ꝯſuat cor ſuū oī cuſtodia. ¶ Beda Thadeus aūt ipe ē quē lucas in euangelio ⁊ in actib̄ aploꝝ iudā iacobi noīat. Erat enī fr̄ iacobi fr̄is dñi vt ipe ī ep̄la ſua ſcribit. Sequit̄ Et ſymo. chana. ⁊c. Hec cū additamēto poſu⁹ ad diſtīctōēꝫ ſymōis petri ⁊ iude ⁊ iacobi. Symon aūt chananeus dr̄ a chana uico galilee. Judas autē ſcarioth a uico ī q̄ ortus ē: aut ex tribu yſachar dr̄. Theoph. Quē inter aplos ꝯputat vt diſcamus ꝙ deus non repellit aliquē ꝓpter futuram maliciā ſed ꝓpter p̄ntem virtutē dignum facit haberi. ¶ Jero. Symon autem ponēs triſticiam interp̄tatur. Beati namqꝫ qui lugent nunc quoniam ipſi conſolabuntur Chananeus autem ⁊ zelotes dr̄: quem zelus domus dei cōmedit. Judas autem ſcarioth eſt qui non delet peccatum ſuum per penitenciam. Judas enī ꝯfitens vel glorioſus interp̄tatur. Scarioth autem memoria mortis. Sunt autem confeſſores multi in eccl̄ia ſupbi ⁊ glorioſi vt ſymō mag⁹ ⁊ arrius ⁊ ceteri heretici. quorum memoria mortalis. ideo in eccl̄a celebratur: vt euitetur.

¶ Et uenīūt in domū ⁊ cōuenit iterum turba ita vt non poſſent neqꝫ panem manducare. Et cum audiſſent ſui exierūt tenere eū Dicebant enim quoniam in furorem verſus eſt. Et ſcribe q̄ ab ieroſolimis deſcēderāt dicebant quoniam beelzebub habet. Et q̄a in principe demonioꝝ eicit demonia.

¶ Beda. Electos monte apoſtolos: dñs ad domū reducit: quaſi eos admonēs vt poſt acceptum apoſtolatū gradum ad ꝯſciētiā ſuā redeant. vnde dicitur. Et veniunt in domū ⁊ conuenit iterum turba ita vt nō poſſent neqꝫ panem manducare. ¶ Criſ. Ingrati quidem erant principes multitudines quos impediebat a cognitiōe elatio. grata vo ꝓpli multitudo venit ad ih̄m. Beda. Quā bīa vo frequēcia ꝯfluētis: cui tm̄ fuit cure ad obtinēdam ſaluteꝫ vt auctori ſalutis cum hijs qui ſecum erant nec veſcendi quidem hora libera maneret Sed quē turba frequētat extra. Hunc ꝓpinquorum eſtimatio ꝑuipendit. Seq̄t̄ Et cū au. ſui. ex. tenere eum. Qua enī altitudinē ſapiencie quā audiebant cape nō poterant quaſi in alieno eum ſenſu locutum eſſe credebant. vnde ſequit̄. Dicebant enim qm̄ in furo. verſus ē. ¶ Theoph. i. demoniū habet ⁊ furit. ⁊ ideo eum tenere uolebant vt incarcerarent tanq̄ꝫ demoniacum ⁊ quidē ſui hoc volebāt ꝯ ginqui forte compatriote eius vel fratres eius ſtulta autē fuit inſania ꝙ tantoꝝ miraculoꝝ diuine ſapiēcie doctorem inſaniam verti concipiunt. ¶ Beda. Multū aūt diſtat inter eos qui verbum dei p mentis tarditate non intelligunt quales fuerūt de quib̄ dictū eſt: ⁊ eos qui hoc qd̄ intelligunt de induſtria blaſphemant de quib̄ ſubdit̄. Et ſcribe qui ab iero. deſ. dicebant qm̄ beel habet. Que enī negare nequiuerāt ſiniſtra interp̄tatione ꝑuertere laborāt. q. non deitatis opa eſſent ſed imundiſſimi ſpūs. i. beelzebub qui deus erat a chaon. Nam beel quidem ipe eſt baal zebub aūt muſca vocat̄ beelzebub ergo. i. vir muſcarū interp̄tat̄ ob ſordes imolaticꝫ cruoris ex cui ſpurciſſimo ritu principem demonioꝝ. nominabāt cui ſubdunt. Et quia in prin. demo. eicit demo. Here

Myſtice aũt domus ad quã veniũt: primitiua eſt ec
cleſia. turbe que impediunt panẽ manducari: pecata
et vicia ſunt. quia qui manducat indigne iudiciũ mã
ducat et bibit. ¶ Beda. Scribe etiã ab ieroſolimis
deſcendentes blaſphemant. Turba vero ab ieroſo
limis veniens ſecuta eſt dñm et ab alijs religionibꝫ
iudeorum ſiue gentiũ: quia ſic erat paſſionis tempe
futurũ: vt turba illum populi iudeorum cum palmis ac
laudibus ieroſolimã pduceret gentiles videre deſide
rarent. Sed ſcribe et ſeniores populi de eius nece
tractarent.

¶ Et conuocatis eis
in parabolis dicebat illis
quomodo poteſt ſatha
nas ſathanã eicere. Et
ſi regnum in ſe diuida
tur. non poteſt ſtare
regnum illud. Et ſi do
mus ſupra ſemetipſam
diſpartiatur non poteſt
domus illa ſtare. Et ſi
ſathanas cõſurrexerit
in ſemetipſum diſptitꝰ
eſt et nõ poterit ſtare
ſed finem habet. nemo
poteſt vaſa fortis in
domũ ingreſſus diri
pere niſi prius fortem
alliget et tunc domum
eius diripiet. Amẽ di
co vobis qm̃ omnia di
mittent̃ filijs hominũ
pecata et blaſphemie
quibus blaſphemaue
rint. Qui autem blaſ
phemauerit in ſpiritũ
ſanctum non habet re
miſſionem in eternum
ſed reus erit eterni de
licti qm̃ dicebant ſpiri
tum immũdũ habet

¶ Criſ. Poſita blaſ
phemia ſcribarum: dñs
oſtẽdit impoſſibile fo
re qđ dicebant ſuam p
bationem exemplo con
firmans. vnde dr̃. Et
cõuocatis in parab. di. ill.
Quo poteſt ſatha. ſa.
eicere. q. di. regnum c̃
ſe i teſtimonio bello di
uiſũ neceſſe ẽ deſolari
q̃ et in domo et in ciui
tate videt̃. Quo circa
ſi ſathane regnum i
ſeipm̃ diuiſũ eſt. ita q̃
ſathanas ab homib3 re
pellat ſathanam diſſo
lutio regni demonũ ap
propinquauit. regnum
aũt eorũ ẽ i hoc q̃ ho
mines ſubditos tenent
Si ergo ab hominibus
pellũt̃: hoc ñ eſt aliud
q̃ regnũ eorũ diſſolui
Si aũt adhuc i homi
bus tenent poteſtatem
manifeſtũ eſt q̃ regnũ
maligni adhuc ſtat et
non eſt contra ſeipm̃
diuiſum. ¶ Et qua
iam oſtendit exemplo
q̃ demon demonem non
expellit. oſtendit quõ
poſſit expelli dicens.
Nemo poteſt vaſa for
tis etc. Theoph. Ex̃tꝰ
autem tale eſt fortis ẽ
demõ. vaſa eiꝰ ſunt ho
mines i q̃bꝫ rcipit̃. niſi
ergo quis prius vincat demonẽ et alliget: quõ vaſa
eius. i. demoniacos ab eo eripiet. ſic et ego qui diri
pio vaſa eiꝰ. i. libero homies a demoniaca paſſione.
priꝰ alligo demones et ſupo eos et inimicꝰ eorũ ſum
Quõ ergo dicitis q̃ beelzebub habeo. i. demonũ ami
cus exiſtens demonia eicio. ¶ Beda. Alligauit etiã
dñs fortem. i. dyabolum. hoc ẽ ab electorum ſeductione
compeſcuit et ingreſſus in domũ. i. i mundũ. domum
eius et vaſa. i. homies diripuit: quia ereptos a dya
boli laqueis eccleſie adunauit. vel domũ eius diripuit
quia oẽs mundi ptes quibꝫ olim hoſtis dominabat̃
ãtiquus: apl̃is eorumq; ſucceſſoribꝫ diſtribuit vt po
pulos ad viam vite cõuerterent. Oſtendit aũt dñs
q̃ grande ſcelꝰ cõmitterent qui hoc qđ dei eſſe cogno
nouerant dyaboli eſſe clamabant: cum ſubdit. Amẽ
dico vobis qm̃ oĩa dimit. fi. ho. pecata et blaſ. quibꝫ
blaſp. Oĩa quidem pecata et blaſphemie nõ paſſim
dimittunt̃ omnibꝫ homibꝫ: ſed hijs qui dignam p er
roribꝫ ſuis in hac vita penitenciã egerint et ſic neq;
vllum habet locum vel nouatus vt penitentibꝫ qui i
martirio lapſi ſunt veniam neget eſſe tribuendam:
vel origenes qui aſſerit poſt iudicium deo vniuerſale
tranſactis licet ſeculorum voluminibꝫ cunctos pecatores
veniam pecatorum eſſe cõſecuturos cuius errorem ſe
quencia verba dñi redarguũt cũ ſubditur. qui aũt
blaſ. in ſpm̃ſanctum non habet remiſſionem in eternũ
¶ Criſ. Et quidem blaſphemiã que circa eum erat
excuſationem habere dicit quia tũc videbatur homo
deſpectus et infimi generis. ſed iniuria dei remiſſiõe
habet. blaſphemia aũt in ſpm̃ſanctum contra deũ fit.
Ctemñ ſpũſſancti opatio regnum dei et pꝑter hoc irre
miſſibilem dicit eſſe ſpũſſancti blaſphemiã p eo aũt
q̃ hic ſubditur ſed erit reus eterni delicti. alius euã
geliſta dicit neq; in hoc ſeculo neq; in futuro per qđ
intelligitur iudicium qđ ẽ ſcđm legem et futurũ. cũ
eñ lex maledicentem deum occidi iubeat i hoc legis
ſcđe excuſationem nõ habet omnis cum aũt qui ba
ptizatur: extra hoc ſeculum fit. latebat aũt iudeos re
miſſio que fit p baptiſmũ. qui ergo miracula et de
monũ eiectionem que ſolum ſunt ꝓpria ſpũſſancti de
moni appropriat: nulla excuſatio ſibi de blaſphemia
relinquit̃. ſed neq; blaſphemia talis cũ ſit cõtra ſpi
ritumſanctum remitti videtur. unde expoñẽs ſubdit
qm̃ dicebat ſpm̃ immundũ hꝫ ¶ Theoph. Eſt aũt itel
ligẽdũ q̃ veniã nõ cõſequũt̃ niſi peniteant. Cũ vero
in carne xp̃i ſcandaliſabant̃: etiam ſi non peniterẽt
aliquid excuſationis habebãt et remiſſionis aliquid
cõſequebantur. ¶ Iero. Vel hoc dicit quia non me
rebitur penitenciam agere ut recipiatur qui xp̃m
itelligẽs principẽ demoniorum eſſe dicebat. ¶ Beda
Neq; tamẽ hij qui ſpm̃ſanctum nõ eſſe deũ credunt
irremiſſibilis blaſphemie crimine tenent̃: quia uero
inuidencia dyabolica: ſed humana ignorancia ducti
hoc faciunt. Aug. de verb dñi. Vel ipa i penitencia
eſt blaſphemia ſpũſſancti que non remittet̃. Contra
eñ ſpm̃ſanctum quo pecata dimittũt̃. verbum dicit
ſiue cogitatione ſiue lingua: qui ſibi cor in penitens
theſaurizat. Subiũgit aũt. Qm̃ dicebant ſpm̃ i mũ
dum habet. Vt oſtenderet e hinc fuiſſe exortam cãm
vt hoc diceret eo q̃ dixerant eum beelzebub demo
nem expellere non quia eſſet blaſphemia que nõ re
mittit̃: cũ et hꝫ remittat̃ ſi recta pnia cõſeqt̃ ſꝫ hic cam
extitit vt a dño illa ſnia pferret̃ fcta mẽtõe ſpũs im
mũdi quẽ aduerſus ſeipm̃ diuiſũ ẽ oſtendit ꝑpter ſpi
ritumſanctum qui etiam quos colligit efficit in diui
ſos pecata que aduerſus ſe diuiſa ſunt dimittendo.
Cui dono remiſſionis non reſiſtit qui niſi duriciam
cordis in penitentis habuerit Nam alio loco dixerũt
iudei de domino q̃ demoniũ haberet: nec tñ ibi aliqđ
dixit de blaſphemia ſpũſſãcti. qm̃ non ita obiecerũt

ſpm̄ imundū: vt in ſe diuiſus ex ore eorum poſſet oſtendi. ſicut beelzebub a q̄ demões eici poſſe dixerūt

Et venerūt mater eius ⁊ fratres ⁊ foris ſtantes miſerūt ad eū vocantes eum ⁊ ſedebat circa eum turba. Et dicūt ei. Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris querunt te. Et reſpōdens eis ait. que eſt mat̃ mea ⁊ fratres mei. Et circumſpiciēs eos qui in circuitu ei⁹ ſedebant ait. Ecce mr̄ mea ⁊ fratres mei. q̄ enim fecerit volūtatē dei hic frater meus ⁊ ſoror mea ⁊ mater eſt.

¶ Theoph. Quia ꝓpi qui dn̄i venerant tenē eum tanq̄ȝ infuriā v̄ſū mater eius cōpaſſiōe detenta venit ad ipſūȝ vnde dr̄. Et ve. mater eius ⁊ fratres ⁊ foris ſtan. miſ. ad eum vo. eum. ¶ Cris. Ex hoc aūt manifeſtum fit q̄ n̄ ſemp cum eo erāt fratres eius ⁊ mater. q̄a vero dilectus erat: ad eum ꝓpter reuerenciā ⁊ affectum veniunt de foris expectātes. vnde ſequit̃. Et ſedbat circa eum turba ⁊ dicunt ei Ecce mater tua. ⁊c. ¶ Beda. Fratres dn̄i nō filij ſemp virginis marie iuxta helnidiūȝ nec filij ioſeph ex alia vxore iuxta quoſdam putādi ſunt ſed eius pocius itelligendi ſunt eſſe cognati. Cris. Alie aūt euāgeliſta dicit. q̄ fratres eius nōdū credebant in eū. cui conuenit qd̄ hic dicit̃ q̄ eū querebant de foris expectantes ⁊ ſcd̄m eandem intentionem dn̄s eoꝝ non ſicut ꝓpinquoꝝ meminit. vnde dr̄. Et reſpon. eis ait que ē mater mea ⁊ fra. mei. Hoc aūt n̄ dixit matrē aut fratres oīno ꝑ ꝓbādo ſȝ oſtendens q̄ ſup oīm cognationem tempalē opȝ ꝓpriam aīam ꝑhonorare. vnde ꝯuenienter hoc dr̄ hijs qui vocabant ad ꝓpīq̄ȝ collocutionē. q. ad aliq̄d vtilius q̄ȝ ſit doctrina ſalutis: ¶ Beda. Rogat⁹ g⁹ ab officio verbi diſſimulat egredi nō mēne refutās obſequiū pietatis: ſed paternis ſe miſterijs ampli⁹ q̄ȝ maternis debere mōſtrat affectib⁹. Nec iniurioſe fratres cōtempnit: ſed opus ſpūale carnis ꝯgnatiōi ꝑferens: religioſiorē cordium copulam docet eſſe q̄ȝ corpoꝝ. vnde ſequit̃. Et cir. eos qui in cir. eius ſe. ait ecce ma. mea ⁊ fra. mei. ¶ Cris. In quo dn̄s oſtendit q̄ oportet eos qui fidei ſunt ꝓpinqui ꝑ omnibus conſanguineis honorare. Theſu quidem aliquis mr̄ efficitur predicando. Quaſi eīm parit dn̄m q̄ȝ cordi audientis infuderit. ¶ Jero. Sciamus aūt nos eſſe fratres eius ⁊ ſorores: ſi voluntatem patris ipſe uerimus vt coheredes ſimus eius. quia nō in ſermonibus ſed in factis diſcernit̃. vnde ſeq̄t. Qui eīm fecerit voluntatem dei hic fra. m. ⁊ ſoror m. ⁊ mater ē. ¶ Theo. Non ergo negans matrē hoc dixit. ſed oſtēdens q̄ nō ſolum ē digna honore ꝓpter hoc q̄ genuit xp̄m ſed ⁊ ꝓpter oēm aliam virtutem. ¶ Beda. Miſtice aūt mater ⁊ fratres iheſu ſunt: ſynagoga ex cuius carne ē editus ⁊ populus iudeoꝝ qui ſaluatore it⁹ docente venientes intrare nequeūt cuius ſpūaliter intelligere dicta nequeunt. Preoccupās autem ēbam ingreditur: quia differente iudea. gentilitas fluxit ad xp̄m. foris eīm ſtantes volunt dn̄m videre ꝯgnati ipſius: cum iudei ſe ad cuſtodiam lr̄e foris ſtatuunt. ⁊ xp̄m pocius ad carnalia docēda cogūt exire. q̄ſi ſe ad differēda ſpūalia ꝯſenciunt ingredi. Si ergo foris ſtantes nec ipſi agnoſcunt̃ parentes quāadmodū nos agnoſcemur ſi foris ſtemus. Intus eīm ē verbum intus eſt lumen.

Capitulum quartum.

Et iterum cepit iheſus docere ad mare ⁊ congregata eſt ad eū turba multa. ita vt in nauem aſcendens ſederet in mari. Et omnis turba circa mare ſup terram erat ⁊ docebat illos in pabolis multa. Et dicebat illis in doctrina ſua. audite Ecce exijt ſemināns ad ſeminandum. Et dum ſeminat aliud cecidit circa viā ⁊ venerunt volucres ⁊ cōmederunt illud. Aliud vero cecidit ſup petroſa ubi nō habet terram multā. ⁊ ſtatim exortuȝ eſt q̄m nō habebat altitudinē terre. Et qn̄ exortus eſt ſol. exeſtuauit ⁊ eo q̄ non haberet radicē exaruit. Et aliud cecidit in ſpinas ⁊ aſcēderunt ſpine ⁊ ſuffocauerunt illud ⁊ fructū non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam ⁊ dabat fructum aſcēdentem et creſcentem. Et afferebat vnum xxx. ⁊ vnū. lx. ⁊ vnū centum. Et dicebat q̄ habet aures audiendi audiat. Et cum eſſet ſingularis. interrogauerunt eū q̄ hy cuȝ eo erant. xii. pabolam ex

¶ Theoph. Licet matrem eius dn̄s fugius negligere videret̃ tñ reueret̃ eam ꝓpter tñ namq̄ egredit̃ circa mare. vn̄ dr̄ Et iterum cepit iheſus docere ad mare ¶ Beda. Hoc euangelium mathei inſpicimus: patet hanc doctrinam dn̄i ad mare eadem die qua ſuperiori in domo celebratam eſſe ſermonem. terminans enim primo ſermonem cōtinuo ſubiungit mathe⁹ dicēs. In illo die exiens de domo ſedebat ad mare. Precepit [illegible] docē ad mare vt loc⁹ docendi indicet auditores amaros fuiſſe ⁊ inſtabiles. ¶ Beda. Relicta etiam domo cepit docere ad mare: quia relicta ſynagoga ad colligendam ꝑ apoſtolos populi gentilis multitudinem venit. vnde ſequitur. Et congregata eſt ad eum tur. multa ita vt in na. aſcen. ſederet in mari. ¶ Cris. Qd̄ non ſine cauſa factum oportet intelligi. ſed vt poſt ſe neminē dimitteret ſed omnes audiencium in facie haberet. ¶ Beda. Prefigurabat autem hec nauis eccliam in medio nationū edificandam in qua dn̄s dilectam ſibi conſecrat manſionem. Sequitur. Et docebat ipſa multa. ¶ Jero. Parabola ē rerū natura diſcrepanciū ſub aliqua ſimilitudine facta cōparatio. greco eīm vocabulo ſimilitudo. qn̄ illud q̄d intelligi volum⁹ ꝑ cōparationes aliquas indicamus. Sic eīm [illegible]

ponere et dicebat eis Vobis datū eſt ſcire miſteriū regni dei Il/ lis aūt qui foris ſunt. in parabolis omnia ſiūt ut videntes videant ⁊ nō videāt. ⁊ audientes audiāt. ⁊ nō intelligāt ne qn̄ ꝯuertanť ⁊ dimittāť eis pccā ⁊ ait illis Neſcitis parabolam hāc. ⁊ quō oms̄ parabolas cognoſcetis. Qui ſeminat verbum ſeminat. hȳ aūt ſūt q̄ circa viā vbi ſeminať verbum. ⁊ cum audierint. confeſtim venit ſathanas ⁊ aufert v̄/ bū quod ſeminatū eſt de cordibꝫ ipoꝝ. Et hȳ ſūt ſimiliter q̄ ſu/ pra petroſa ſeminanť qui cū audierint v̄bū. ſtatim cū gaudio accipiūt illud ⁊ nō hn̄t radicē in ſe. ſꝫ tpales ſūt deinde orta tribulacōe ⁊ pſecucōe ꝓpter verbū. ꝯfeſtim ſcādalizāť Et alȳ ſūt q̄ in ſpinis ſeminanť. hȳ ſūt q̄ v̄/ bū audiūt ⁊ erūne ſe/ culi. ⁊ decepcō diuicia rū ⁊ circa reliqua ꝯcupiſcēcie introeuntes ſuffocāt verbū ⁊ ſine fructu efficiť. Et hȳ ſūt qui ſup terram bonam ſeminati ſūt. qui audiūt verbū ⁊ ſuſci/ piūt ⁊ fructificāt vnū triginta vnum ſexa/ ginta Et vnū centū.

quempiam dicim⁹ qn̄ durum ac forem deſidam⁹ intelligi. Cum ne locez ventis aut auibꝫ compamus. Alloquitur autem turbis in parabolis more prudentie ſue vt qui celeſtia cape nō poterant. p ſimilitudinem terrenam audita pape potuiſſent.

¶ Criſ. Erigit enim per parabolam audiendū mentem vt manifeſtiorem ſermonem facerez res viſui oſtendens.

¶ Theo. Et ut attentiores faceret auditores primam parabolam ꝓponit de ſemine quod eſt verbū dei. vn̄ ſeqť Et dicebat illis in do. ſua nō Moyſi ſi non ꝓphaꝝ qꝫ ſuum p̄dicacat euangeliū expt ſe. ſemi. Seminās autem xp̄us ē. ¶ Criſ. Nō aūt loco exiuit q̄ preſens exiſtit oībꝫ oīa implet. ſꝫ habitu ⁊ diſpēſacōe qua nobis factus eſt ꝓpinqꝰ per carnis amictū. q. n. non valebam⁹ ire ad eum peccatis impedientibꝫ iter noſtrū ipſe exijt ad nos exijt aū pietatis ſeminare ſmonem quē copioſe loquebať. Nō autez inculcat ſmonem eundem in eo qꝫ dicit. Expt ſe ad ſe. exijt enim aliquādo ſeminās aut vt faciat nouale aut vt herbas malas euellat aut vt aliqđ aliud operetur Iſte autez expt ad ſeminandum.

¶ Beda. vel exijt ad ſeminandum cum poſt vocatam ad fidez ſuam partem ſynagoge electam ad vocacionem quoqꝫ gencium grē ſue dona diffudit

¶ Criſ. Sicut autem ſeminās nō diſcernit terrā ſubiectam. ſed ſimpliciter ⁊ abſqꝫ diſcrecione ſemen mittit. ſic ⁊ ipſe omnes alloquitur ⁊ ad hoc ſignificandum ſubdit. ⁊ dum ſeminat aliud cecidit circa viam. ¶ Theophil⁹. Vide quia non dixit qꝫ proiecit illud in via. ſed quia cecidit. qui em̄ ſeminat quantū in ſe eſt in terram bonam proijcit. Sed illa ſi ſit mala corrumpit verbum. Via autem xp̄us eſt. infideles autem ſunt circa viam id eſt extra xp̄m. Beda Vel via eſt mens ſedulo malaꝝ cogitacōnum motu trita. ne verbi ſemē in ea germinare ſufficiat Et ne ideo quicquid boni ſeminis vicinia talis vie contigerit perit. ⁊ a demonibꝫ rapitur. Vnde ſequitur. Et ve. vo. ce. ⁊ co. illud. Recte autem demones volucres celi dicunť. ſiue quia celeſtis ſpiritalis qꝫ ſiit nature ſiue quia in aere habitant. Vel qui ſunt circa viam ſunt negligentes ⁊ deſides Sequiť Aliud vero cecidit ſupra petroſa. Petram dicit duriciam proteruientis. terram leuitatem anime obedientis Solem feruorem pſecucōnis ſeuientis. Altitudo ergo terre que ſemen dei debuerat acciperet, pbitas ē animi diſciplinis celeſtibꝫ exercitati. atqꝫ ad obediendū diuinis eloquijs regulariter instituti. Petroſa autez loca que vim radicis figende non habent. illa ſunt p̄cordia que dulcedine tm̄ auditi ſermonis ac ꝓmiſſis celeſtibus ad horam delectantur ſed in tempore temptacionis recedunt. quia parum eſt in eis ſalutaris deſiderij quod ſemen vite conciptat. ¶ Theo. Vt petroſi ſunt qui modicum adherentes petre .i. xp̄o in quantum ad tempus verbum recipiunt poſtmodū abyciunt recedentes. Sequiť. Et aliud ce. inter ſpi. Per quod ſignificanť anime multa curantes. Spine em̄ cure ſunt. ¶ Criſ. Vlterius vero ponit terram bonam dicens. Et aliud ce in ter. bonam. Secūdum em̄ ꝯditionem terre eſt differencia fructuum. Multa eſt autez dilectio ſeminantis ad homīes quoniam ⁊ primos cōmendat ⁊ ſecundos non reijcit. et tercijs tribuit locum. ¶ Theo. vide etiam quomodo mali ſunt plurimi. ⁊ pauci qui ſaluanť. Quarta em̄ pars ſeminis inuenit ſaluata. ¶ Criſ. Non tamen maior pars ſeminis occaſione amittiť ſeminantis. ſꝫ terre recipientis id eſt anime audientis. Et quidem materialis agricola hoc modo ſeminando congrue ī cuſareť. Non em̄ ignorat lapidem aut viam aut terram ſpinoſam terram pinguem nō fieri. In racionabilibus vero non eſt ſic. Petram em̄ poſſibile ē fieri terram pinguem ⁊ viam nō conculcari ⁊ deſtrui ſpinas. Quod ſi fieri non poſſet. non ibi ſeminaſſet Per hoc ergo nobis tribuit penitentie ſpem Sequitur Et dicebat qui habet aures audi. audiat.

¶ Beda. Quociens hec ammonicio in euāgelio aut in apocalypſi Johannis interponiť miſticum hoc quod dicitur atqꝫ ad audiendum diſcendumqꝫ inſinuatur. Aures em̄ audiendi ſunt cordis ⁊ ſenſus interioris Et aures obediēdi ⁊ faciēdi q̄ iuſſa ſiit Sequiť Et cum eſſet ſingul. inter. eum hȳ qui cum eo erant. xii. parabolam exponere ⁊ dicit eis. vobis datum eſt ſcire miſ. reg. dei illis qui autem foris ſunt in para. omnia ſunt. ¶ Criſ. Quaſi diceret. vos qui eſtis digni omnia que ad p̄dicacōnem ſunt congrua edocem. parabolaꝝ manifeſtacōnez addiſcetis Ad iſtos autem parabolis vſus ſum quia digni nō ſiit addiſcere ꝓpter eoꝝ maliciam Qui em̄ legis quam acceperant obedienciam n̄ tenebāt iuſtum fuit ut nouū ſmōis p̄ticipacōꝫ n̄ hērēť ſꝫ ab utroqꝫ ſint alieni

Oſtendit eñ p̄ diſcipuloꝝ obedienciā q̄ p̄ ↄtrariū īdigni facti ſūt reliqui miſtice doctrine. Poſtea v̄o inductōne vocis ꝓphetice eoꝝ cōfundit nequiciā tā q̄ȝ a longe ↄfutatam. Vñ ſequit̄. Vt videntes videant ⁊ non videāt ⁊ audiētes audiant ⁊ non intelli. Quaſi d. ut ꝓphetia impleat̄ que hoc p̄dixit. ¶ Theo. Deus eñ eos fecit videntes id ē intelligentes bonū ipſi v̄o non vident voluntarie ſe fingentes nō vidē ne ↄuertant̄ ⁊ corrigant ſe tanq̄ȝ ſue ſaluti inuiderent. Sequit̄. Neq̄n conuer. ⁊ dimit. eis peccata ¶ Criſ. Sic g° vident ⁊ non vident audiūt ⁊ non intelligunt. Quod eñ vident ⁊ audiunt ↄtingit eis ex grā dei ſed q̄ non vident ⁊ non intelligūt ↄtingit eis quia graciā recipe nolunt ſed oclos claudunt ⁊ fingūt ſe non videre neq̄ȝ dictis acquieſcūt ⁊ ſic a peccatis nō mutantur per hoc q̄d vident ⁊ audiūt ſed ↄtrarium patiunt̄. ¶ Theop. Vl' pōt aliter intelligi q̄ reliquis loquebat̄ in parabolis ut videntes non videant ⁊ audiētes non intelligāt. Deus eñ dat viſū ⁊ intellctū his qui petunt reliq̄s aūt obcecat. ne in maiorē redargutionē ſit eis q̄d cum intelligerent noluerunt facē que oportet. Vñ ſequit̄. Neq̄n conū. ⁊ di. e. pec. ¶ Aug. de. con. euan. Vel hīc intelligunt̄ peccatis ſuis meruiſſe ut nō intelligerent ⁊ tñ hoc ipſū miſericordiē eis factū ē ut pecca ſua ↄgnoſcerent ⁊ ↄuerſi veniā mererent̄. ¶ Jeronim°. Illis g° qui foris ſūt in parabolis omīa fiunt ⁊ facta ſcȝ ⁊ v̄ba ſaluatoris q̄ neq̄ȝ in his que opabat̄ v̄tutib. neq̄ȝ in eis que p̄dicabat arcana eum ↄgnoſcere deū valēt ideoq̄ȝ ad remiſſionē peccoꝝ attingere non valent ¶ Criſ. Quod aūt nō loquebat̄ eis niſi in pa'olis nec omnino loqui deſiſtebat demōſtrat q̄ his qui bono ꝓpinq̄ ſunt ⁊ ſi in ſeipis bonū non habeant oculū tamē eis oñdit. Cum aūt aliq̄s cū reuerencia ac recto corde accedit occultoꝝ reuelationē ↄſequit̄ abundant̄. Cum aūt non ſana ſente nec his que multis facilia ſunt dignꝰ fiet nec eciā eoꝝ auditu. Sequit̄. Et ait illis neſcitis para. hāc ⁊ quō oīs para. ↄgnoſcetis. ¶ Jero°. Oportebat ſiq̄dē ut illi quib in parabolis loquebat̄ requirerēt q̄d non intelligerent. ⁊ per apoſtolos quos ↄtemptos habebant. diſcerent miſtñū regni quod ipſi non habebāt. ¶ Gloſa. Et ideo hec dicens oſtendit oportere eos ⁊ hanc p̄mam ⁊ omnes conſequentes para'olas intelligere ꝓpter quod exponens ſubdit. Qui ſeminat verbum ſeminat. ¶ Criſo°. Et q̄dem ꝓphete doctrinam populi plantacioni vinee comparabant. hic vero ſeminacioni manifeſtatis per hoc q̄ breuior eſt nūc ⁊ facilior obediēcia ⁊ ſtatī fructū dabit. ¶ Beda. In hac aūt domini expoſitiōe oīs eorum qui audire verba ſalutis potuerunt. ſed ad ſalutem puenire nequeunt. diſtancia compr̄henditur Sunt nanq̄ȝ qui v̄bum quod audiūt. nulla fide nullo īcellectu. nulla ſalutem temptandi vtilitatis occaſione p̄cipiunt. de quib dicit. Hi autem ſunt qui circa viam. Cordib eñ eorum mandatum v̄bum. confeſtim immundi ſpiritus quaſi vie trite volucres ſemen eripiunt. Sunt qui auditu uerbi ⁊ vtilitatē ꝓbant ⁊ deſiderium guſtant. Sed ne ad id quod ꝓbant perueniāt. alios huiꝰ vite aduſa terrendo alios ꝓſpera largiēdo retardant. De quoꝝ primis dicit̄ Et hi ſunt ſimiliter qui ſupra petroſa. De aliis dē Et alii ſunt qui in ſpinis. Spīne aūt diuine voca quia cogitacōm ſuaꝝ punctōnibus mētem lacerant ⁊ cum uſq̄ ad peccatū perducunt quaſi inflicto vulnē cruentant. Dicit autem. Erumne ſeculi ⁊ decepcō diuiciarum. Quemcumq̄ȝ eñ ſupuacue diuiciaꝝ decipit appetitꝰ neceſſe ē mox ut curarum erumna ↄtinuaꝝ affligat. Addit autē ⁊ circa reliqua ↄcupiſcencie Quia qui mandatis dei contemptis circa reliqua ↄcupiſcens aberrat ad gaudium beatitudinis non poteſt attingē. Suffocāt autem huiꝰ modi ↄcupiſcentie v̄bum. quia bonū deſiderium ad cor intrare non ſinūt. quaſi aditum flatus vitalis recant. Excipiunt̄ autē ab his hoīm differēcia gēcium q̄ nec audire verba vite merent̄ ¶ Theo. Eoꝝ v̄o q̄ ſemen ſuſcipiunt. ↄuenienē rurſus tres ſunt gradꝰ Vñ ſequit̄ Et hi ſunt qui ſup terram bonā. qui in centum fructificant. ſunt qui perfectam ⁊ obedientem habent vitam ut virgines ⁊ heremite. Qui aūt in. lx. qui mediocriter ſe habent ut continentes ⁊ q̄ in cenobio ſunt. qui autem in. xxx. qui parui quidē ſunt ſcdm ꝓpriam virtutem fructū ferentes. ut laici ⁊ qui in cōiugio ſūt. ¶ Beda. Vl'. xxx. fructificat cū aliquis fidē ſancte trinitatis electoꝝ cordib inſinuat. xl. cum perfectionem docet bone operacionis. centum cum celeſtis regni premia demōſtrat. Centum nanq̄ȝ computando in dexteram transferatur. Unde recte in ſignificacione ponitur perpetue beatitudinis. Terra autem bona eſt electorum conſciencia. que omnibus predictis tribus terris contraria facit quia ⁊ commendatum ſibi ſemē v̄bi libent̄ excipit. ⁊ exceptū inē adūſa ⁊ ꝓſpera ↄſtanter ad fructꝰ uſq̄ ad tempa ↄſeruat. Jero°. Vel fructus terre in. xxx. ⁊ centeſimo ↄtinet̄ hoc eſt lege ⁊ ꝓphetica ⁊ euangelio.

Et dicebat illis Nūquid venit lucerna ut ſub modio ponat̄ aut ſub lecto nōne vt ſupra candelabrū ponat̄ Nō eſt eñ aliquid abſcōditū quod nō reuelet̄ nec factū eſt occultum quod in palā veniat Si quis habet aures audiendi audiat ⁊ dicebat illis Videte q̄d audiatis in qua m̄ſura m̄ſi fuitis remecietur vobis ⁊ adiicietur vobis. Qui eñ habet dabit̄ ei Et qui nō habet et̄ quod habet auferetur ab eo.

¶ Criſoſtimus. Poſt interrogacionem diſcipuloꝝ de parabola et expanationē hanc ſubiūgit Et dicebat illis Nunquid venit lucerna ut ſub modio ponatur aut ſub lecto niſi ut ſup candelabrū ponat̄. Quaſi dicat ꝓpt̄ hoc parabola dicta eſt ut ve ī manifeſto maneat aut occulta tanquam ſb modio aut ſub lecto ſed dignis manifeſtet̄ lucerna in nobis eſt intellectualis natura que ſcdm ꝓporcōē illūiatōis aut clare aget aut obſcure. Si eñ meditacōēs q̄ mīſt̄ lumē ac recordacōēs ī quib lucēna ei̇is accidit negligāt mox extinguitur

¶ Jeronim⁹· Vel lucerna verbum eſt tribꝫ ſemi
nibus· Modius autem lectus auditus eſt inobedien
cium Candelabrū apoſtoli· ſup quos illuminauit v̄
bum dei. Vnde ſequitur· Non eſt em̄ aliquid abſcō
di· Abſconditum ⁊ occultum parabola ſeminis eſt
In palam vero venit dum a domino tractatur·
¶ Theoph· Vel hic dominus diſcipulos monet lu
cidos eſſe ſm̄ vitam ⁊ conuerſacōem· Quaſi dicēt·
Sicut lucerna ad lucendum ponitur ſic ad vitam
noſtram omnes reſpicient· Itaqꝫ ſtudete bonam vi
tam habere ⁊ non in angulis ſedeatis· ſed lucernam
non ſub lecto· ſed ſupra candelabrum poſita lucet·
Quam quidem lucernam neceſſe eſt ponere ſupra
candelabrum id eſt in altitudine conuerſacōnis que
ſm̄ deum eſt· vt ⁊ alijs lucere valeat· non ſub modio
id eſt circa gulā· neqꝫ ſub lecto .i. ſub ocio· Nēo em̄
q̄ i eſcis ſtudet ⁊ requē diligit pōt eē lucna oībꝫ lucēs
¶ Beda· vel quia tempus vite noſtre ſub certa di
uine pui̇ſionis menſura continet̄ recte modio comp
atur. Lectus vero anime corpus eſt in quo tempalit̄
habitans quieſcit· Qui ergo amore vite tempalis ⁊
illecebrarum carnalium occultat verbum dei modio
vl̄ lecto lucernam operit· Supra candelabrum autē
ponit lucernam qui corpus ſuum miniſterio vbi dei
ſubicit· vnde hys verbis typice figuram docet p̄di
candi Sequit̄· Non em̄ aliquid eſt abſconditum
quod non reuelet̄· neqꝫ factum eſt occultum quod in
palam veniat· quaſi diceret nolite erubeſcere euan
gelium· ſed inter tenebras pſecutorum lumen verbi
dei ſupra corporis veſtri candelabrum leuate· fixa
mente retinentes illum diem quo illuminabit de⁹ ab
ſcondita tenebrarꝫ. Tunc em̄ ⁊ vos laus ⁊ aduerſa
rios pena manet eterna· ¶ Criſ· vel aliter Non ē
aliquid abſconditum· quaſi diceret Si uos cum dili
genda vitam duxeritis accuſacōnes lucernam vr̄aꝫ
non potuerūt obumbrare· ¶ Theoph· Vnuſquiſ
qꝫ em̄ noſtrum ſeu bonum aliquod ſeu malum in pre
ſenti fecerit manifeſtatur in p̄ſencia ⁊ multomagis
in futuro· Quid em̄ eſt deo occultius· ſed tn̄ ⁊ ipſe
manifeſtatus eſt in carne· Sequit̄· Siquis habet
aures audiendi audiat· ¶ Beda· Id eſt ſiquis ha
bet ſenſum intelligendi verbum dei· non ſe ſubtra
hat· non auditum ad fabulas cōuertat· ſed hys que
veritas dixit· acomodet aurem ſcrutandi· man⁹ im
plendi· linguam p̄dicandi Sequit̄· Et dicebat illis
videte quid audiatis· ¶ Theophilus· Vt ſcilicet
nichil eorꝫ que vobis a me dicunt̄ ſubterfugiatis·
In qua menſura menſi fueritis remecietur vobis id ē
quantamlibet menſuram intencōnis introducetis·
tantam recipietis vtilitatem· ¶ Beda· vel aliter ſi
ſollerter omnia que valetis bona facere ac primis
intimare ſtudentis· aderit diuina pietas· que vob̄ et
in preſenti ſenſum altiora capiendi ac potiora geren
di effectum conferat· ⁊ in futuro eternam retribuci
onem adiciet. Et ſubditur· Et adiciet̄ vobis·
¶ Jeronim⁹· vel aliter ſm̄ menſuram fidei vnicui
qꝫ diuiditur intelligencia miſterioꝝ ⁊ ſciencie· eis
adicientur v̄tutes· Sequitur· Qui em̄ habet· dabi
tur ei .i. qui habet fidem habebit virtutem· ⁊ qui ha
bet opus verbi· habebit ⁊ intelligendam miſtery·

Et qui non habet econtra fidem· deficit virtute ⁊
qui non habet opus verbi eius intelligencia caret·
⁊ qui non intelligit· iam auditum pdidit ¶ Criſo·
vel aliter· Qui habet ſcilicet affectum ⁊ voluntatē
audiendi ⁊ petendi· dabitur ei· Qui uero non habet
diuini auditus deſiderium ⁊ qd̄ contigit habere ſcri
pte legis· auferet̄ ab eo ¶ Beda· Nonnunqꝫ enim
lector ingenioſus negligēdo ſe· priuat ſe ſapiencia
quam tardus in genio ſtudioſus elaborādo deguſtat
¶ Criſo⁹· Poteſt autem dici qꝫ non habet quia veri
tatem non habet· dicit aūt qꝫ habet, pter hoc qꝫ men
daciū habet· Putat em̄ aliquid ſe habere qui men·
dacis in tellectus exiſtit·

¶ **Et dicebat. Sic eſt regnum dei quemadmodum ſi homo iactet ſemen in terram ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ac die ⁊ ſemē germinet ⁊ increſcat dum neſcit ille Vltro enim terra fructificat primū herbam deinde ſpicam deinde plenum frumētū in ſpica Et dum ex ſe pduxerit fructus ſtatim mittit falcem quoniam adeſt meſſis**

¶ Criſ· poſuit ſupra
pabolam de tribus ſei
minibus diuerſimode per
ditis ⁊ vno ſaluato c⁹
ſcd̄m proporcionem fi
dei ⁊ operacionis diffe
rencias oſtendit· hic
vero pabolaꝫ ponit ſo
lum de ſaluatis· Vnde
dixit Et dicebat Sic
eſt regnum dei quēad
modum ſi homo iactet
ſemen in terram·
¶ Jero⁹· Regnum
dei eccleſia eſt que re
gitur a deo· ⁊ ipſa re
git homines· ⁊ gerari
as v̄tutes ⁊ vicia cal
cat· ¶ Criſ· Vel reg
num dei dicit fidem que eſt in ipſum ac diſpenſacōem
humanitatis· quod quidem regnum ē ſicut ſi iaceat
homo· Ipſe em̄ exiſtens deus ⁊ dei filius homo īcō
mutabiliter factus p nobis terram ſeminauit· .i. to
tum mundum verbo diuine cognicōis illuminauit·
¶ Jero⁹· Semen em̄ verbum vite eſt terra corda
humana ⁊ dormitio hominis· mors eſt ſaluatoris·
Exurgit ſemen nocte ac die· quia poſt ſomnum cri
ſti numerus credencium per aduerſa ⁊ pſpera mag
magiſqꝫ germinabat in fide ⁊ creuit in opere·
¶ Criſ· Vel exurgit ipſe xp̄us qui ſedebat expect
ans p longanimitatem qꝫ recipientes ſemen fructifi
carent· Surgit autem id eſt beniuolencie ſue verbo
ad fructificacionem nos erigens p arma iuſticie a
dextris quibꝫ ſignificat̄ dies ⁊ a ſiniſtris quibꝫ ſigni
ficat̄ nox pſecucionum· Per hec em̄ ſemen germiat
nec areſcit· ¶ Theop· Vel aliter xp̄us dormit id ē
aſcendit in celum vbi licet dormire videat̄· ſurgit ta
men nocte cum per temptaciones nos erigit in ſuaꝫ
cognicionem· Die vero cum propter oraciones no
ſtram diſponit ſalutem· ¶ Jero⁹· Quod autem dic̄
Dum neſcit ille· tropica eſt locutio id ē neſcire nos
facit quis fructus vſqꝫ in finem afferat· ¶ Criſoſt·
vel dicit Neſcit ille ut oſtēdat liberam voluntateꝫ
eorum qui verbum ſuſcipiunt· voluntati em̄ noſtre
committit opus ⁊ non totum ipſe ſolus operatur
ne bonum in voluntarium videat̄· vnde ſubdit· Vl
tro em̄ terra fructificat id eſt non neceſſitate coacta

contra ꝓpriam volunt ſed ſi voluntate adducit ad fructificacō pmū herbā. Jero. Id ē timorē. Jni cū ei ſapiētie timor dñi. Deinde ſpicā .i. penitēciā lacrimoſā. Deinde plenū frūm ſpica id ē caritatē plenitudo ei legis eſt caritas. Criſo. Ut pmo hē bā fructificat i lege nature paulati ad ꝑfectū creſcēs poſtmodum ꝑducit ſpicas i maipulū colligēdas. et in altari dño offerēd i lege ſcz moyſi. p9ea plenū fructū i euāgelio. vel q2 nō ſolū opꝫ nos frōdē ꝑ obe diēciā ſz eē prudētes et quaſi harūdinis ſpicas erectos ꝑſiſtere de ventis agitantibꝫ non curantes. Opꝫ nos etiam aiam curare ꝑ aſſiduita tez memo rie. ut tanqȝ ſpica fructuz geſtem9 idē opacōez vir tutis completam demōſtrem9. Theoph. Herbam eñ gēminam9. cū principiū boni oſtendim9. Dein de ſpicam. cuz reſiſtē temptacōibꝫ poſſum9. deinde fructum cum ꝑfectū quis operat. Sequit. Et cum ex ſe ꝓduxerit fruct9. ſtatim mit. fal. qm̄. adeſt meſ ſis. Jero. Falx ē mors ul' iudiciū qđ ſecat omia. Gre. ſr ezech. Ut aliē meſſis ē 9 ſummacō ſecli. Ut aliē ſemen homo iactat in terram cū cordi ſuo bonā intē cōem inſerit. dormit autem quia iam in ſpe boni op is quieſcit. nocte vō exurgit ac die quia int aduerſa et ꝓſpera proficit. dum ille neſcit qui adhuc metiri incrementa ſua non valet. et tamē 9cepta virt9 ad pro fectum ducit. Cum igit deſideria bona 9apim9 ſemen in ťra mittim9. Cum recte opari incipimus her ba ſumus. Cum ad ꝑfectū boni opis creſcimus ad ſpicā ꝑuenim9. Cū in eiuſdez opis ꝑfectōe ſolida mur iam plenum frumentum in ſpica ꝑferimus.

Et dicebat cui aſſi-
milabim9 regnum dei
aut cui ꝑabole cōꝑabi
m9 illud. Sic granū ſi-
napis quod cū ſemina
tū fuit in terrā min9 ē
omnibꝫ ſeminibꝫ que
ſunt in terra et cū ſemi
natū fuit aſcēdit et fit
maius omnibꝫ oleribꝫ
et facit ramos magnos
ita ut poſſint ſub ūbra
ei9 aues celi habitare
Et talibus multis pa
rabolis loquebatur
eis verbum pro ut po
terant audire. Sine
ꝑabola autem non lo-
quebat eis ſeorſū autē
diſcipulis ſuis diſſere
bat omnia.

Gloſa. Poſtqȝ po ſuit parabolā de fructi ficacōe ſeminis euāge lij. Hic ſubiūgit aliā ꝑabolam ad oſtendendā excellēciā doctrine euā gelice ad omnes alias doctrinas. Unde dr et dicebat. Cui aſſimila bim9 re. de. Theo. Paruiſſimum quidē eſt fidei vbum. Crede in deum et ſaluus eris ſed ſparſa ſup terram ꝑdicacō dilatata eſt et augmētata ita ut celi volatilia .i. 9templatiui hoīes et alti intellectu et 9gnicōne ſub eo ha bitent. Quāti eñ ſapi entes gentiliū relinqn tes ſapiēciā ſb ꝑdica cione euāgelij requie uerūt oīm igit maior ꝑdicacō facta ē. Cri ſoſtom9. et q2 qđ fuit hoībus in breuibꝫ ſer monibus nunciatum ſapiētia que int ꝑfectos dicit dilatauit ſr oīa ſmōes. q2 nihil mai9 ē hac vitate. The. Ramos at magnos fe'. qdā ei apłoꝝ i romā et qdā in indiā et qdā i alias terre ꝑtes ſut diuiſi ſc rami. Jlliero9. Vel ſemē iſtud minimū eſt in timore magnum autem i caritate q ē maior oībꝫ oleribꝫ q2 de9 caritas ē et omnis caro fenū. facit aūt ramos mi ſericordie et 9paſſiōis cui9 ſb ūbra paupes xpi qui ſunt celi animalia delectant habitare. Beda. Ip autem qui ſeminat a pleriſqꝫ ſaluator ipe intelligit ab alijs aūt ipe homo ſeminās in corde ſuo. Criſo ſto. Poſtea vō marc9 breuitate gaudēs 9cluſione pa bolarū naturam ſubiungit. Et talibꝫ multis ꝑabolis loquebat eis verbū ꝑut poterant audire. Theo. Quoniā eñ turbe erant indocte a comeſtibilibꝫ et 9ſuetis nominibꝫ inſtruit eos et ꝓpter hoc ſubdit. Sine parabola aūt non loquebat eis ut ſcilicet mo uerēt ad accedendū et interrogandū. Sequit. Seor ſum aūt diſcipulis ſuis diſſerebat omia ſcz de qbꝫ interrogabant ut ignorantes non ſimplicit omia ſcz maifeſta qȝ immaifeſta. Jero9. Jlli ei digni erāt ſeorſū audirē miſtēria i penetrali i timore ſapiētie qui remoti a cogitacōm malarū tumultibꝫ i ſolitudine virtutū ꝑmanebant. Sapiencia eñ in tempore ocij percipitur.

Et ait illiſ in illa die
cū ſero eēt fcm. Tran
ſeam9 9tra et dimitten
tes turbā aſſumūt eum
ita ut erat in naui et
alie naues erāt c illo
Et fca ē ꝓcella mag
na uēti et fluct9 mitte
bat in nauim ita ut im
pleret nauis. Et erat
ipē in puppi ſup ceruī-
cal dormiēs et excitāt
eū et dīit ei. Mgr non
ad te ꝑtinz q2 ꝑimus.
Et exurgēs 9mina
tus ē uēto et dixit ma
ri. Tace. ommutefce.
et ceſſauit uēt9. et fca
ē traqllitas magna.
Et ait illis. qđ timidi
eſtis. Necdū hētis fi
dem. Et timuīt timo-
re magno Et dicebāt
ad alterutꝝ quis pu
tas eſt iſte. q2 uenti et
mare obediunt ei.

Jero9. Poſt doctri nā doctrine ad mare ve nit et fluctibꝫ turbat. Dñs di. Et ait illis in illa die cū ſero eſſet fa ctū tranſeam9 9tra. Criſoſtom9. Tria ei legit dñs habuiſſe fugia ſcz naues mōtē et deſerta quociēs a tur bis comprimebatur ad aliquod iſtoꝝ refuge bat. Cū g9 vidēs dñs turbas multas circa ſe earū importunitatem quaſi homo volens de clinare iuſſit diſcipulos ſuos tranſfretare. Se quit. Et dimittētes tur bam aſſumūt eum ita ut erat i naui. Cri ſoſtō9. Diſcipulos quidē aſſūpſit dñs ut uiſores fierēt futuri miraculi ſo lū ipſos aſſumit ut ipi agnoſcerēt ipos eē et modice fidei uñ adeōs dū q2 ſeparati alij tranſ fretabāt ſbiūgit et alie naues erāt cū illo. Ipe aūt ſugbuēt diſcipulis eos ſolos aſſūpſit quē tari eos ꝑmittit ut eē plꝫ diſcerēt teptacōes viriliter ſuſtinē. vñ ſeqt. Et fca ē ꝓcella magna ut aūt ſenſū miracli maiorē eis impmat ſeſe dat tēp9 timori dor miēdo. vñ ſeqt. et erat ipe i pupi ſup ceruical dormi ēs ſi ei uigilaſſz aut ñ timuiſſet nec rogaſſet ipos a ut orta aut cum aliquid tale facere non putaſſent.

¶ Theoph. Dimiſit ergo eos incidere in timorem
periclitacōis vt eius virtutē in ſeipſis ſentirent qui
alios ab eo beneficiatos videbant. Dormiebat autē ſu
per cervical navis ligneum ſiquidem. ¶ Criſ. oſtēdēs
ſuam humilitatem et ex hoc multam ſapienciam do
cens. Nondum autem diſcipuli qui circa eum exiſte
bant eius gloriam cognoſcebant. Et quidem q̄
ſurgens poterat ventis imperare credebant. ſed q̄
quieſcens ſeu dormiens nequaq̄. et ideo ſequitur. Et
excitant eum et dicunt ei. Magiſter non ad te per
tinet quia perimus. ¶ Theop. Ipſe autē exurgēs
comminatur p̄mo quidem vento qui maris tempeſtatē
et fluctus faciebat. Et hoc eſt quod ſubditur et exur
gens comminatus eſt vento. Deinde vero precipit mari. vnde ſe
quitur. Et dixit mari. Tace. obmuteſce. ¶ Gloſa. Ex
commocōne enim maris quidam ſonitus conſurgit q̄
videtur eſſe quedam maris locucio periculum commina
tis et ideo convenienter ſub quadam metaphora trā
quillitatem imparat taciturnitatis vocabulo. Sic
et in cohibitione ventorum qui ſua violencia mare ꝯ
turbant. comminationem nominavit. Solent enim po
teſtatem habentes eos qui violencia pacem hominum
conturbant. comminatione penarum refrenare. Per
hoc ergo datur intelligi q̄ ſicut rex aliquis poteſt
comminatione violentos comprimere et ſuis edictis
murmur ſubiecti populi mitigare ita xp̄s rex vni
verſe creature exiſtens ſua comminatione ventorum
cohibuit violenciam et mari taciturnitatem indix
it. et ſtatim eſt effectus ſecutus. Sequitur enim et ceſſa
vit ventus. cui ſcilicet fuerat comminatus. Et facta ē
tranquillitas magna ſcʒ in mari cui taciturnitatem in
dixerat. ¶ Theoph. Comminatus eſt etiam et di
ſcipulis tanq̄ fidem non habentibus. Sequitur enim. et ait
illis. Quid timidi eſtis. nec dum habetis fidem. Si ei
habuiſſent fidem credidiſſent q̄ etiam dormiens ſer
vare eos potuiſſet incolumes. Sequitur. et timuerūt
timore magno et dicebant ad alterutrum. Quiſpu
tas eſt iſte quia venti et mare obediunt ei. enim du
bie habebant ſe erga eum. In quantum enim iuſſu ma
re placavit. non baculo vt moyſes. Non precibus vt
heliſeus iordanē. neq̄ archa vt iheſus nave. ſm̄ h
vere deus eis videbatur. Secundum vero q̄ dormiebat
homo. ¶ Iero. Myſtice enim vero puppis eccleſie eſt
inicium. in qua dn̄s corporaliter dormit quia nūq̄ dor
mit qui cuſtodit iſrahel. Puppis enim mortuis pelli
bus vivos p̄tinet. et fluctus arcet. et ligno ſolidatur. i.
cruce et morte domini eccleſia ſalvatur. Cervical corp⁹
domini eſt cui divinitas ſicut caput inclinata eſt.
Ventus autē et mare demones et perſecutores ſunt. quibus
dicit tace quādo compeſcit edicta regum iniquoꝝ ut
voluerit. Tranquillitas magna eſt pax eccleſie poſt
preſſuram. ſive theorica poſt vitam activam. ¶ Be
da. Vel navicula quam aſcendit paſſionis arbor in
telligitur per quā fideles ad ſecuritatem ſecuri litoris
perveniunt. Alie naves que fuiſſe dicuntur cum domino
illos ſignificant qui fide dominice crucis imbuti ſunt
non tamen turbine tribulacionum pulſati. Vel poſt
temptacionum procellas ſerenitate pacis vtuntur. Diſci
pulis autem navigantibus chriſtus obdormivit. q̄ ſi
delibus futuri regni quietem meditantibus tempus do
minice paſſionis advenit. Vnde bn̄ hoc ſero factū fu
iſſe perhibetur. ut veri ſolis occubitum non ſola domi
ni dormitio. ſed ipſa deſcendentis lucis hora ſignificet.
Aſcendente autem illo puppim crucis. fluct⁹ blaſphe
mantium perſecutorum aſſurgunt demoniacis excita
ti procellis quibus tamen non ipſius patientia turba
tur. ſʒ diſcipulorum imbecillitas concutitur. Exci
tant autem diſcipuli dominum quia cuius mortem
viderant. maximis votis reſurrectionem querebant
Vento exurgens comminatus eſt. quia reſurrectione
celebrata dyaboli ſuperbiam ſtravit. Mare ſilere p̄
cepit. quia iudeorum rabiem reſurgendo deiecit.
Diſcipuli autem arguuntur. quia poſt reſurrectionē
exprobravit eis incredulitatē eorum et nos q̄ cū ſig
no dominice crucis imbuti ſeculum relinquere di
ſponimus. navem cum iheſu conſcendim⁹. mare trā
ſire conamur. Sed nobis navigantibus inter equoris
fremitus obdormit. quando inter medios virtu
tum viſus vel immūdorum ſpirituum vel hominū
pravorum vel ipſo noſtrarum cogitacionum impe
tu amoris flāma refrigeſcit. Verum inter huiuſmo
di procellas illum ſedulo excitemus mox tempeſtatē
compeſcet. refundet tranquillitatem. portum ſalu
tis indulgebit.

Capitulū Quintum.

Et vene
rūt trans
fretū ma
ris in re
gionem gerazenorum
et exeunte eo de navi.
ſtatim occurrit ei de
monumētis homo in
ſpiritu immūdo qui do
miciliū habebat in mo
numentis. Et neq̄ ca
thenis iam quiſquam
eum poterat ligare
q̄m ſepe compedibus et
cathenis vinctus diſru
piſſet cathenas et cō
pedes comminuiſſet.
et nemo poterat eum
domare et ſemp nocte
ac die in monumētis
et in montibus erat cla
mans et concidens ſe
lapidibus. Videns autē
iheſum alonge cucur
rit et adoravit eū. Et
clamans voce magna
dixit ei. quid mihi et
tibi iheſu fili dei altiſ

¶ Theop. Quia qui
in navicula erant cong
rebant adinvicē quiſ
putas eſt iſte. inimico
rum teſtimonio ꝯfirma
tur quis eſſet. Acceſ
ſit enim demoniacus con
fitens ip̄m eſſe filium
dei. Ad quod narrand
evangeliſta accedens
dicit. Et venerūt trā
fretum maris in regi
onem gerazenorum.
¶ Beda. Geraza eſt
vrbs in ſignis arabie
transiordanem iuxta
montem Galaad. quā
tenuit tribus manaſſe
non longe a ſtagno ty
beriadis in quod por
ci precipitati ſunt.
¶ Criſ. Sed tn̄ neq̄
Gezarenoꝝ neq̄ gera
ſenorum exquiſita ſcri
ptura p̄tinet. ſed ger
geſinorum. Gezara
enim civitas eſt Iudee
et nequaquam ī ea ma
re. Geraſa vero ara
bie civitas eſt. neq̄ ma
re neq̄ ſtagnum prox
imum habens. Et ne
tam evidens mendaci
um evangeliſta dixiſ
ſe videantur viri tam

ſimi adiuro te ꝑ deū ne
me torq̄as dicebat .m
illi exi ſpē immūde ab
homine . ⁊ interroga-
bat eū. quod tibi nomē
ē . et dic ei legio michi
nomē ē q̄a multi ſu᷒. et
ꝓcabat eū multū ne ſe
expelleret extra regio
nē. erat aūt ibi circa mō
tē grex porcoꝝ magn᷒
paſcēs. ⁊ depcabāt eū
ſpē. dicētes. mitte nos
in porcos vt in eos in-
troeam᷒. et ceſſit eis
ſtatim ieſus ⁊ exeūtes
ſpūs immūdi introiert
in porcos ⁊ magno im
petu grex ꝓcipitat᷒ ē
in mare ad duo milia .
⁊ ſuffocati ſūt in mari
q̄ aūt paſcebāt eos fu-
gierūt ⁊ nūciauerūt in
ciuitatē ⁊ in agros e-
greſſi ſūt videre q̄d eſ
ſet fcī ⁊ veniūt ad ieſū
⁊ vident illū q̄ a demo-
nio vexabāt ſedētē ve
ſtitū ⁊ ſane mētis ⁊ ti-
muerūt ⁊ narrauerūt
illis qui viderāt quali
ter fcm eſſet ei q̄ demo
nium habuerat . ⁊ de
porcis . Et rogare eū
ceperunt vt diſcederet
a finibꝫ eoꝝ. cūq̄ꝫ aſcē-
deret nauim cepit illū
deprecari qui a demo
nio vexat᷒ fuerat vt
eēt c̄ illo. Et n̄ ad mi-
ſit eū ſed ait illi. Vade
in domū tuā ad tuos
⁊ nūcia illis quāta ti-
bi dn̄s fecerit ⁊ miſer
t᷒ ſit tui et abijt ⁊ ce-
pit ꝓdicare decapoli
quāta ſibi feciſſꝫ Ihe
ſus. et om̄s mirabāt.

diligēter ſciētes que
circa iudeam erāt gē
geſe quidem aqua ger
geſei antiqua ciuitas
fuit nūc tyberias nun
cupata circa q̄ꝫ ꝑ ꝓpuū
eſt circūpoſitū ſtagnū
Sequit. Et exeūti ei
denaui ſtatim occurrit
ei de monumēto homo .
Aug. de con . euan
Cum mathe᷒ dicat du
os fuiſſe marc᷒ ⁊ lu
cas vnū ꝯmemorāt ut
itelligas vnū eoꝝ fuiſ
ſe ꝑſone alic᷒ clarioris
quē regio illa maxime
dolebat. Criſo᷒. vel
videt ꝙ marc᷒ ⁊ lu
cas illud q̄d erat miſe
rabili᷒ narrauerunt ⁊
ꝓpt̄ h̄ diffuſi᷒ q̄d illi ꝯ
tingebat enarrāt. Se
quit ei. Et neq̄ catbe
nis iam quiſq̄ꝫ eū po-
tēat ligare. Dixerunt
g᷒ ſimplr̄ demoniacum
numeꝝ nō querēdo uꝫ
ut virtutē maiorē oſt
derent opantis. Nam
qui vnū tꝫq cu rauerat
non erat ei impoſſibile
mltos alios curaē nec
tn̄ hic diſſonātia demō
ſtrat. Nō eī dixert
ꝙ vn᷒ ſolus erat q̄d ſi
dixiſſent Matheo con
tra dicē viderent. ha
bitabāt aūt in monumē
tis demones erroneū
dogma mltis volētes
immittē ꝙ decedenciū
aīe in demones ꝯūtebā
tur. Cre. miſſe᷒ Pa
rauerat aūt ſe cec᷒ de
monū ad reſiſtēd diui
ne ꝓtati. cū aūt appi
quaret q̄ poteſtatem ha
bꝫ ſup om̄ia exclamāt
eminētem eius vtutē
Vn̄ ſequit. Videns aūt
ieſū a longe cucur . ⁊ a
do. eū ⁊ cla. vo. ma. ⁊
dixit ei . Quid mihi ⁊
tibi ieſu fili dī altiſſimi
Cirill᷒ . vide demo
nem duplici paſſiōe di
uiſum audacia ⁊ timoꝛ
reluctāt ⁊ orat quaſi
q̄ſtionem aliq̄ꝫ intētāſ

tolē ſciē quid ſibi ⁊ ieſu ꝯmune. Quaſi dicēt qua
cauſa eijcis me ab homibꝫ cum ſint mei. Beda.
Que aūt impietas ē iudeoꝝ cum dicerent in principe
demoniorū eiceſſe demoīa que ⁊ ipſa demonia fatēt
nihil ſecum habere commune. Cirillus. Deinde o
rans ſubiūgit. Adiuro te ꝑ deum ne me torqueas.
emiſſionem eīn reputabat tormentum vel etiam inuiſi
bilē torquebat. Criſo᷒. Quāuis eīn mali ſint de
mones ſciunt tn̄ ꝙ ipſos ꝓpt̄ peccata expectat vltima
aliqua pena. quia vō nōdū eis temp᷒ vltime pene ad
uenerat firmiſſime ꝯgnoſcebant maxīe cū ꝓmiſſum
eſſet eis homibꝫ commiſceri. Sed quia xp̄us compr
henderat eos tanta mala ꝑpetraē putabant ꝙ ꝓpt̄
factoꝝ exceſſum. vltimū puniōis tēpus minime
expectarent. ꝓpt̄ hoc ſupplicāt ne torquerēt. Be
da. Magnu eīn tormentum eſt demoni ab leſione hoīs
ceſſare ⁊ tanto dimittit grauius quanto poſſidet diu
tius . Sequit eīn. Dicebat eīn illi Exi ſpūs immū
de ab homine. Cirillus. Attendas inexpugnabilē
virtutem xp̄i . cum quaſſat ſathanam eīn verba
xp̄i ſunt ignis ⁊ flāma . ſcōm ꝙ pſalmiſta dicit . li
quefacti ſūt mōtes a facie dei id eſt ſublimes ⁊ ſuꝑb
virtutes . Sequit. Et interro. eū . Q̄d tibi nom eſt
Theoph. Interrogat quidē dn̄s nō ut ipſe ſcit
ſed ut ceteri ſciāt multitudinē habitanciū demonū
Criſo᷒. Nā ſi ipſe diceret ꝙ multi ſunt . incredi
bile fieret. Vult g᷒ ꝙ ipſi ꝯfiteant ꝙ multi erāt. Vn̄
ſequit. Et dat ei . legio mihi nomē eſt ꝙ multi ſu᷒
Non dicit determinatū numeꝝ ſed multitudinē. Nō
eīn ꝓdeſt ad ſcienciam exquiſito numero. Beda.
Confeſſa aūt publice peſte q̄ꝫ furens tolerabat vir
curantis gratior apet. Sed ⁊ nr̄i temporis ſacerdotes
qui ꝑ exorciſmi grām demones eijcere norūt . ſolēt
dicē patientes non aliter valere curari niſi quantū
ſapere poſſunt omne quod ab immundis ſpiribꝫ
viſu auditu . guſtu . tactu vel alio quolibet corporis
aut animi ſenſu vigilantes dormientes ve ptulerit
ꝯficendo patenter exponant. Sequit. Et precabat
eum multum ne ſe expel. extra regionē. Criſo᷒.
Aut vt lucas dicit in abyſſum eīn eſt ſeparacio hu᷒
mūdi. Promerent eīn demones mitti ad tenebras
exteriores dyabolo ⁊ ſuis angelis preparatas. Hꝫ
aūt xp̄us facere poterat permiſit tamen eos in hac
terra eſſe ne abſencia temptatoris homines corona
victorie priuaret. Theophilus. Et ut nobiſcum
pugnantes nos peritiores conſtituant . Sequitur
eīn Erat aūt ibi circa mōtes grex porcoꝝ magnus
paſcens . Aug. de . con . euan . Q̄d hic dicit mar
cus circa mōtes fuiſſe gregē lucas aūt i mōte nihil re
pugnat . grex eīn porcoꝝ tā mag᷒ fuit ut aliq̄d eꝫ
eēt i mōte ⁊ aliq̄d circa mōtē . ſeq̄t. Et depcabāt eū
ſpūs di . mit . nos in por . ut eos itro. Crisoſ. Sꝫ
matheo id circo aūt itrauerūt in porcos n̄ ſpōte ſ. ꝑ
eūt ut eis ꝯcedēt ut demōſtraēt ꝙ nō poſſūt nocē
homibꝫ niſi ꝑmiſſiōe diuina ideo aūt n̄ ꝑceꝑūt mitti in
hoīes q꞉ illū c᷒ vtute torq̄bāt hūanā ſpēm ꝯſſitꝫ
videbāt n᷒ petierūt ut in pecora mitterēt q꞉ vide
mōa aīalia i tēplo dei offerebāt . ꝑcerūt ut i porcos
mitterēt q꞉ nullm animal ē immūdi᷒ porcos demōes
ſēp in ſpurcicijs delectāt . ſeq̄t. Et conce. eis ſtatim

¶ Beda. Pro quidem pmiſit vt p interfectionem
porcoꝝ hominibus ſalutis occaſio prebeat. ¶ Criſ.
Volens furiam quam contra homines habent demo
nes omnibꝫ demonſtrare ⁊ ꝙ multo peiora vellent
hominibus infligere ſi poſſent virtute nō impediti
diuina. Et quia in hominibꝫ hanc demonſtrationem
fieri eius pietas non ferebat. ipſos in porcos intra
re pmiſit vt in illis virtus ⁊ furor demonum videa
tur Sequitur Et exe. ſpiritus immundi. ¶ Tit⁹.
I fugam autem arripuerūt paſtores. ne cum porcis
perirent. ⁊ huiuſmodi terrorem ciuibꝫ intulerunt.
Vnde ſequit̄. Qui autem paſce. eos Illos autē ad
ſaluatorem adduxit damni neceſſitas frequenter ei
cum deus homines damnat in rebus poſſeſſis. con
fert beneficium aīabꝫ. vnde ſequit̄ Et veniūt ad ihm
⁊ vident illū q a de. vexa. ſe. ſ. iux pedes a quibꝫ nac
tus erat ſalutem quem antea nec cathene compeſce
repoterant. veſtitū ⁊ ſane mentis q cōtinuo nudus
erat. Et obſtupuerūt in facto. Vnde ſequit̄. ⁊ timu
erūt Hoc igitur miraculum partim viſu. partim v̄
bis compertunt. vnde ſequit̄. ⁊ nar. illi qui vide.
¶ Jero⁹ Stupentes autem ꝓpter miraculum quod
audierant timuerunt. ⁊ ꝓpter hoc deprecāt̄ ipſum
vt ab eoꝝ recedat finibꝫ ⁊ hoc eſt quod ſubditur.
Et roga. eum cepe. vt diſce. a finibꝫ eoꝝ. Timebāt
eñ ne aliquando tale aliquid paterent̄. Contriſtati
eñ de porcorum pdicōne ꝑſendam renuūt ſaluatoris
¶ Beda. Vel conſcij fragilitatis proprie preſen
tia dñi ſe iudicabant indignos Sequit̄. Cumq̄ aſc.
na. cepit illum depcari qui a demo. vex. fuerat ut eſ
ſet cum illo ¶ Theoph. Timebat eñ ne aliquādo ī
uenientes eū demones reintrarent in eum. Domin⁹
vero remittit eum ī domū ſuam innuens ei ꝙ quam
uis ipe pñs non eſſet. tamen ſua vꝰtus eū cuſtodiret
ſimul etiam vt curatus alijs pſicit. Vnde ſequitur
⁊ non admiſit eum. ſꝫ ait illi. vade in domum tuam
ad tuos. ⁊ nūcia illis quanta tibi dñs fecerit. ⁊ miſ
tus ſit tui. vide ſaluatoris humilitatem. non dixit de
nūcia omnia que feci tibi. ſꝫ omnia que fecit tibi dñs
Sic ⁊ tu cum bonum aliquid opāris non tibi. ſꝫ deo
attribuas. ¶ Criſ. Licet autem alijs ſanatis ꝑcepit
nemini dicere quenienter tñ huic ꝑcepit ꝙ annūciet
quoniam omnis illa regio demonibꝫ detenta ſine deo
manebat ¶ Theoph. Ipſe igit̄ incepit predicare ⁊
omnes mirant̄. Et hoc ē qđ ſeqt̄. ⁊ cepit ꝑdicare
¶ Beda. Miſtice aūt Geraza ſiue gergeze vt qui
daꝫ legunt. colonum ejciens. ſiue aduene appropin
quans interpretat̄. Quia gentium ꝓplus ⁊ hoſtem
de corde repulit ⁊ qui erat longe factus eſt prope
¶ Jero⁹. Hic autem demoniacus deſperatiſſimus
gentium popul⁹ eſt nec lege nat̄e. nec dei. nec hūa
no timore alligat⁹. ¶ Beda. Qui in monumentis
habitabat. quia in mortuis opibus hoc eſt in pecca
tis delectabat̄. ſemp nocte ac die furebat. quia in pro
ſperis ⁊ aduerſis a ſeruitio malignoꝝ ſpirituū non
ceſſabat. ſꝫ per operum feditatem quaſi in monumē
tis iacebat. p faſtum ſupbie in montibꝫ errabat. per
verba duriſſime infidelitatis quaſi lapidibus ſe con
cidebat. Dicit autem Legio mihi nomen eſt. q2 po
pul⁹ gentium diuerſis ydolatrie cultibus erat man

cipat⁹ Quod autem exeuntes ſpiritus immūdi ab
homine intrant porcos quos in mare ꝑcipitant. ſig
nificat ꝙ liberato populo gentium a dominatione de
monum qui xp̄o credere noluerūt. in abditis agunt
ſacrilegos ritus ¶ Theoph. Vel p hoc ſignificat̄ ꝙ
demones intrant in homines ad modum porcoꝝ vi
uentes ⁊ volutabro voluptatū ſe inuoluentes. preci
pitat eos pdicōis ꝑcipitio ī mare vite iſt⁹. ⁊ ſuffo
cātur ¶ Jero⁹. Vel ſuffocant̄ in īferno ſine reſpectu
miſericordie p impetum mature mortis a quibus fu
giūt multi. quia flagellato ſtulto ſapiens prudentior
fit. ¶ Beda. Quod autem dominus volentem eſſe
cum illo non admiſit. ſignificat vt quiſq̄ intelligat
poſt remiſſionem peccatoꝝ ingrediendum ſibi eſſe
in conſciētiam bonam ⁊ ſeruiendum euangelio ꝓpter
alioꝝ ſalutem. vt deinde cū xp̄o requieſcat. ¶ Greg.
vii. mora. Cum eñ quant um paꝝ de diuina cogni
cione pcepim⁹. redire iam ad humana nolum⁹ qui
etem contemplacionis querentes. Sed dñs ꝑcipit
vt mens prius exudet in ope ⁊ poſtmodū refici de
beat p contemplacionem ¶ Jero⁹. Mō autem ſana
tus ꝑdicabat in decapoli. dum a Romano nūc reg
no Judei conuertunt̄ qui in litera tantum pendent
decalogi.

¶ Et cum tranſiſſet
ihesus in naui rurſus
tranſfretum. conuenit
turba multa ad eum
⁊ erat circa mare. ⁊
venit quidā de Archi
ſināgogis nomine Ja
ÿrus ⁊ videns eum p
cidit ad pedes eius ⁊
depcabatur eum mul
tū dicēs. qm̄ filia mea
in extremis eſt veni
impone manū ſup eā
vt ſalua ſit ⁊ viuat.
Et abÿt cum illo. ⁊ ſe
quebatur eum turba
multa ⁊ compmebat
eum. ⁊ mulier q̄ erat
in pfluuio ſanguinis
. xii. annis ⁊ fuerat
multa perpeſſa. a com
pluribus medicis et
erogauerat omnia
ſua nec quicquam p
fecerat. ſꝫ magis dete
rius habebat. Cū au
diſſet de ihesu. venit
īnt̄ba retro. ⁊ tetigit

¶ Theop. Poſt mira
culū demoniaci. aliud
miraculū dñs opatur
filiam ſcꝫ Archiſinago
gi reſuſcitans ad cui
us miraculi narracōꝫ
euangeliſta accedens
dicit. Et cum tranſiſſꝫ
ihesus in naui rurſus
tranſfretū ¶ Aug⁹
d̄ cōſen. euan. Intelligē
dū eſt autem h̄ qđ de
archiſinagogi filia ſꝫ
dit̄ factū eſſe cū tran
ſiſſet ihesus in naui
rurſus tranſfretum
ſed quantū poſt nō ap
paret. niſi eñ fuiſſet
interuallū. non eſſet
quando fieret. quod
narrat Matheus de
conuiuio dom⁹ ſue. poſt
quod factū nihil aliud
continuo ſequit̄ q̄ꝫ h̄
de Archiſinagogi filia
ſic eñ ipe contexit vt
ipſe tranſit⁹ apte indi
cet hoc conſequēter nar
rari quod conſequent̄
eſt factum Seqt̄. Et
venit quidā de archiſi
nomine Jayrus.
¶ Criſ. Nomē poſu
it ꝓpter iudeos q tūc
erant. vt nomen mira
culi fieret oſtenſiuum.

veſtimētū eiꝰ Dicebat
ēm qꝛ ſi uel veſtimēta
eiꝰ tetigero. ſalua ero
et ɔfeſtim ſiccatus eſt
fons ſanguinis eiꝰ. ⁊
ſenſit corpe ꝙ ſanata
eēt a plaga ⁊ ſtatim ie
ſꝰ cognoſcens inſemet
ipo ꝟtutē q̄ exierat de
eo ɔūſꝰ ad t̄bā aiebat
q̄s tetigit ueſtimenta
mea. Et dicebāt ei di
ſcipuli ſui. vides t̄bā ɔ
ꝑmitē te ⁊ dicis q̄s me
tetigit Et circūſpicie
bat uidere eā q̄ hoc fe
cerat Mulier aūt timēs
⁊ tremēs ſciens quod
fcm eēt in ſe uenit ⁊ ꝓ
cidit an̄ eū et dixit ei
oēꝫ ꝟitatē ille aūt dixit
ei filia fides tua te ſal
uā fecit vade in pace ⁊
eſto ſana a plaga tua.

Seq̄t. ⁊ vidēs eū ꝓcid.
ad pedes eiꝰ ⁊ dep̄ eū
mltū dicens quoꝫ filia
mea i extreīs ē. et q̄dꝫ
Matheꝰ narrat archi
ſinagogū puellaꝫ mor
tuā nūciaſſe. maxꝰ vo
grauit mirātā. Sꝫ pꝰ
mod archiſinagogo cuꝫ
q̄ dn̄s ire debebat nūci
atū fuiſſe puellaꝫ mor
tuā eē. matheꝰ gº eam
dem rē ſitiē fcar ꝙ ſcꝫ
mortuā ſuſcitauērit bre
uitatis cā eaꝫ dicēs ob
iſſe q̄ꝫ ɔſtat mortuam
ſuſcitataꝫ fuiſſe. Au
guſtiꝰ. de con. euā. At
tendit em̄ n̄ ꝟba p̄ris
de filia ſua ſꝫ qđ eſt po
tiſſimū volūtatē ita ei
deſpērauerat ut pocius
eam vellet reuiuiſcere
nō credens viuā poſſe
inueniri q̄ꝫ morientēꝫ re
liq̄rat. Theo. Fuit
aūt hic vir expte fide
lis inquātū cecidit ad
pedes ieſu inquantū vo
depcaē ut veiat n̄ q̄ꝫtā
oportebat habere fidem oſtendit. Oportebat enim
dicē. Dic verbo ⁊ ſanabitur filia mea. Sequitur. ⁊
abijt cū illo. ⁊ ſeq. eū tur. mlta ⁊ ɔp̄mebat eū. Et
mlier q̄ erat i ꝓfluuio ſan. xii. ānis. Criſoſ. mu
liē iſta famoſa ⁊ nō pibȝ erat ꝓpt̄ h̄ ad ſaluatorē in
māifeſto accedē n̄ audebat. nꝫ an̄ eū veire qꝛ ſm legē
immūda erat ꝓpt̄ hoc retro tetigit ⁊ nō an̄ qꝛ nͨ h̄ fa
cere audebat. ſꝫ veſtimētoꝝ fimbriā. n̄ aūt fibria ſꝫ eꝰ
cogitacō eā ſaluā fecit. vn̄ ſeq̄t. Dicebat em̄ qꝛ ſi ul
ueſtimēta eiꝰ tetigero ſalua ero. Theo. fideliſſima
q̄dꝫ ē hec mulier q̄ a fibrijs curacōeꝫ ſperauit ꝓpt̄
qđ ɔſeq̄t ſaītatē. vn̄ ſeq̄t. ⁊ ɔfeſtim ſicc. ē fōs ſan. eꝰ
⁊ ſēſit corpe ꝙ ſanata eēt a plaga Criſoſ. his aūt
q̄ fide tangūt xp̄ꝫ ꝟtutes eiꝰ cū ſua volūtate donāt
vn̄ ſequitur. Et ſtatim ieſus cog. in ſemetipſo virtutē
q̄ ex. de eo ɔūſus ad t̄baꝫ dicebat. Quis teti. veſti
men. meū ? ꝟtutes q̄dē ſaluatoris exeūt ab eo nō lo
calīt aut corpalīt ipꝫ mō aliquo relinquētes in corp
ales em̄ cū ſint ad alios exeūt aliȷſ ꝙ donāt. Neqꝫ
en̄ extra eū ſūt a q̄ exire dicūt. ſic ſciētie q̄ a doctore
diſcētib̄ tribuūt. Dicit gº ɔgnoſcēs in ſemetipſo
virtu. que exierat de eo ut intelligens ꝙ eo ſciente
nō ignorante mulier ſalutē recepit. interrogabat
vero. Quis me tetigit licet ſciret tangentēꝫ ut mu
lierem venientem manifeſtet ⁊ eius publicet fidem
⁊ ne virtus miraculoſi operis obliuioni tradatur.
Sequit. Et dicebant ei diſci. ſui. Vides t̄bam com
pri. te ⁊ dicis Quis me tetigit? Queſierat autem
dominꝰ. Quis me tetigit. i. cogitacōe ⁊ fide. Nos
em̄ ɔprimentes turbe me tangūt qꝛ nō cogitatu ⁊
fide accedunt. Sequit. Et circumſpiciebat videre
eam que hoc fecerat. Theo. Volebat em̄ dominꝰ
mlierē maifeſtaē ꝑmo q̄dꝫ ut fidē a p̄bꝫ mlūs ɔ
inde ut archiſinogogū ad ɔfidētiā ꝓuocaē qꝛ ſic eꝰ
filia curaēt ſiliq̄ ut mlierē ſoluēt a timoē eūnt time
bat mlier qꝛ furā ſūat ſanitatē. ꝓpt̄ qđ ſeq̄t mulier
aūt tremēs ⁊ timēs ſciēs qđ factū eēt i ſe veīt ⁊ ꝓ
cidꝰ an̄ eū ⁊ dixꝰ ei oēꝫ ꝟitatē. Beda. Ecce q̄
tēdebat ītrogacō ut ſcꝫ mlier ɔfitaē ꝟitatē diutine
īfidelitatis ſbdite credulitatis ⁊ ſanacōis ⁊ ita ꝑo
firaē i fide ut aliȷs p̄bēt exeplū. Seq̄t. Ille aūt dix
ei. Filia fides tua te ſaluā fecit. vade i pace ⁊ eſto ſa
na a plaga tua. Non dixit fides tua te ſaluam fa
ctura eſt. ſed te ſaluam fecit. Quaſi diceret. In eo q̄
credidiſti iam ſalua facta es. Criſ. Filiam vo vo
cat ſanatꝫ fidei rōe. fides em̄ xp̄i eā filiacōis ꝓſtat.
Theo. Dicit aūe ei. vade in pace. i. in requiē. q. d.
vade requieſce qꝛ hucuſq̄ fuiſti in anguſtijs ⁊ tur
bacōib̄. Criſ. Ut dicit. vade in pace mittēs eam
in finē bonoꝝ in pace em̄ deꝰ habitat ut ɔgnoſcat
ꝙ nō ſolū corpe curata ē ſꝫ ec a cauſis corporis paſ
ſionis .i. peccatis mutata. Jeroꝰ. Moſtice aūt ꝓ
ꝑoicta venit Jayrus archiſinagogus qꝛ cū intrat
rit pleitudo gētiū tūc omis iſrael ſaluꝰ fiet. Jayrꝰ
ſiue illuiās ſiue illuiatꝰ interptaē .i. iudaicꝰ ꝑpls
ūbra lr̄e depoſita ſpū illuſtratꝰ ⁊ illuīans ꝓcidens
ad pedes ꝟbi .i. ad incarnacōem ieſu ſe humiliās ro
gat ꝓ filia qꝛ qui ſibi viuit alios viuere facit. Ita
bam ec moyſes ⁊ ſamuel rogāt ꝓ ꝑplo mortuo ſeq̄t
ieſus p̄ces eoꝝ. Beda. Ad puellā aūt ſanādam
ꝓgens dn̄s a t̄ba ɔp̄miē qꝛ gētē Judee ſaluāda mo
nita ꝑbēs noxia carnaliū ꝓploꝝ ē ɔſuetudie grauā
tꝰ. mlier aūt ſanguie fluēs ſꝫ a dn̄o curata eccīa ɔ
gregata de gētib̄. Fluxꝰ em̄ ſanguis ⁊ ſup idola
trie pollucōe ⁊ ſr̄ hijs q̄ caris ac ſanguis delectacōe
gerūē pōt recte ītelligi. Sed cū ꝟbū dī iudea ſaluādā
decēneret plebs gētiū parā ꝓmiſſāq̄ aliȷs ꝑpu
ſpe cēta ſalutē. Theo. ut mlierē q̄ emoꝛiſſa ē
īteligas hūanā naēaꝫ ꝓfluebat ei peccꝫ qđ aīaꝫ occi
dēs q̄ſi ſāguieꝫ fudꝰ aīaꝝ nr̄aꝝ hec a p̄bis medicis
ſapiēcū dico hꝰ mdi ⁊ legis ⁊ ꝓphetaꝝ curari n̄ va
luit mox ut fibriā xp̄i tetigꝰ .i. carnē eiꝰ ſanata ē
q̄ ei credꝰ filiū dī īcarnatū h̄ ē q̄ ueſtimētoꝝ fibriā
tāgꝰ Beda. vn̄ vna credula mlīa dn̄m tangꝰ t̄
ba ɔp̄mit. qꝛ q̄ diuiſis hereſib̄ ſiue p̄iſis morib̄ gra
uaē ſolo ecc̄e catholice corde fidelīꝰ venerāt vnit
eccā gētiū fero qꝛ p̄ſētē i carne dn̄ꝫ n̄ vidim paria
iā ſacrāmētis icarnacōis eiꝰ ad fidē eꝰ grāꝫ ꝓuēt ſicq̄
dū ꝑticipacōe ſacrāmētoꝝ eiꝰ ſaluari a peccis meruimꝰ
tactu ueſtimētoꝝ eiꝰ fōtem ſui ſāguis ſiccauit orūdā
ſpiciebat aūt dn̄s videē eā q̄ h̄ fecerat. qꝛ oēs q̄ ſaluari
merenē ſuo dignos intuitu ac miſeracione iudicat

Adhuc eo loq̄nte ueni
unt ad archiſinagogū
dīntes qꝛ filia tua mor
tua ē qđ ultra vexas
mgr̄ꝫ ieſꝰ aūt ꝟbo ꝙ di
cebaē audito ait archi
ſinagogo. noli timere
Tantummodo crede.

Theo. hꝫ q̄ circa ar
chiſinagogū erāt ꝓpꝰ
vꝰ exp̄ꝫbis eē credē
bāt ⁊ ꝓpt̄ h̄ eū ꝓpicē
putabāt ut ueiēs ſꝑ
ellā oraret qꝛ vo eā ex
piraſſet puella pute
n̄ eē p̄cād ⁊ ideo dī ad
huc eo loq̄nte ueniūt
di. qꝛ fi. t. m. e. q̄ u.

Et non admiſit quem ꝗ̄ ſequi ſe niſi petrum ⁊ iacobum ⁊ iohānez fratrem iacobi. Et ve niūt in domum Archi ſinagogi ⁊ vident tu multum ⁊ flentes ⁊ e iulantes multum. Et ingreſſus ait illis.

Quid turbamini ⁊ ploratis. puella nō ē mortua. ſ; dormit. Et irridebant eum Ipſe vero eiectis omnibus. aſſumit patrem ⁊ matrez puelle ⁊ qui ſecū erāt ⁊ ingrediunē vbi puella erat iacens. ⁊ tenens manum puelle. ait illi thabitbacumi quod eſt interꝑtatum Puella tibi dico ſurge Et confeſtim ſurrexit Puella ⁊ ambulabat. erat autem annorum xii. et obſtupuerunt ſtupore maximo. Et precepit illis vehemēter vt nemo id ſciret. Et iuſſit illi dare mā ducare.

Sed ipſe dominus ad confitendum patrem mouat. Sequitur enī Ihesus autez ver. qꝺ di. au. ait arch. Noli timere tm̄modo crede ¶ Aug. de cōſen. euā. Non legiē ꝙ ſuis nū ciantib ⁊ ꝓhibētibus ne iam magr̄ veniret ille ꝯſenſerit ac ꝑ hoc ꝙ dn̄s dixit ei Noli timere. crede. nō diffidentē reꝑhendit. ſ; credentē robuſtius confirmauit. Si aūt euāgeliſta archiſinagogū cōmemoraſſet dixiſſe ꝙ ſui a domo venētes dixerūt ꝙ iaz nō vexaretur tūc repugnarent eiꝰ cogitacōi v̄ba que poſuit Math. eū dixiſſe ꝙ. ſ. puella mortua eēt. ſequiē Et n̄ admiſit quemꝗ̄ ſequi ſe niſi Petrū ⁊ iacobū ⁊ iohānem fratrez iacobi ¶ Theoph. Non enī humilis xp̄us ad oſtentationem voluit aliq̄d operari. Sequitur. Et veniunt in domuz Archiſinagogi ⁊ vident tumultum ⁊ flē. ⁊ eiulantes multum.

Criſoſtimus. Ipſe autem iubet non vlulare. tanꝗ̄ puella non ſit mortua. ſed dormiens vnde ſequiē Et īgreſ. ait quid turb. ⁊ plora. puella n̄ ē mortua. ſ; dormit. Ieroꝰ archiſinagogo q̄dē dr̄ Filia tua mortua ē. ibi aūt dixit Nō eſt mortua ſed dormit vtrumꝗ̄ verum eſt Quaſi diceret. mortua eſt vobis michi dormit. ¶ Beda. Hominibus enim mortua erat. qui ſuſcitare nequiuerant. deo dormiebat. in cuius diſpoſicōne ⁊ anima viuebat ⁊ caro reſuſcitanda quieſcebat. Unde mos apud xp̄ianos obtinuit vt mortui qui reſurrecturi non dubitanē dormiētes vocenē. Sequiē ⁊ irri. eū ¶ Theoph. Deridēt autem eum tanꝗ̄ vlterius n̄ poſſet aliquid facere. ſ; ipſimet contra ſeipſos atteſtantes diſputant tanꝗ̄ vere mortuam ſuſcitauerit ⁊ ideo miraculoſum erit ſi ſuſcitauerit eam. ¶ Beda. Qui a ergo verbum r̄ſuſcitantis irridere ꝗ̄ credere malebant. merito foras excludunē vt pote indigni qui potentiam reſuſcitantis ac reſurgētis miſterium viderent. Unde ſeq̄ē Ipſe vero eie. omnib. ⁊c ¶ Criſ. Uel ut oſtentacionem auferret ꝓpter hoc n̄ omnes ſecum eſſe ſinit Ut vero teſtes poſtmodum haberet diuine v̄tutis. tres ꝑcipuos ex diſcipulis elegit ⁊ patrem ⁊ matrem puelle tanꝗ̄ pre omnibꝰ magis neceſſarios Manu vero ⁊ verbo puellam viuificat Unde ſequiē ⁊ tenens ma. puel. ait illi thabitbacumi. quod eſt interꝑtatum, puella tibi dico ſurge. Manus enī Ieſu viuificatiua exiſtens. mortuum corpus viuificat. vox autem iacentez excitat vn̄ ſequiē Et cōfeſtim ſurre. pu. ⁊ ambu. ¶ Ieronimꝰ De optimo genere interꝑtādi Arguat aliquis euangeliſta mendacy quare exponendo addiderit tibi dico. cum in hebraico Thabitbacumi tm̄ ſignificet. puella ſurge. S; ut ſenſū vocātis ⁊ īꝑantis exprimeēt addidit. tibi dico. Sequiē. erat autem annoꝝ xii ¶ Gloſa. Hoc euangeliſta addidit ad oſtendendū puellam huius etatis eſſe ꝙ poterat ambulare. In ambulatione eius non ſolum ſuſcitata. ſ; etiam ꝑfecte ſanata oſtendiē Sequiē Et obſtu. ſtu. max. ⁊ pre. illis vehemēter. vt ne id ſciret Et iuſſit illi da. mā.

¶ Criſ. Ad demonſtrandum ꝙ eam vere ſuſcitauerit. ⁊ non ſm̄ phantaſiam. ¶ Beda. Miſtice autez ſaluata a ꝓfluuio ſanguinis muliere mox filia Archiſina. mortua nunciaē. quia dum eccleſia gentium a vicioꝝ labe mundata ⁊ ob fidei meritum filia eſt cognominata continuo ſynagoga ꝑfidie ſimul ⁊ inuidie zelo ſaluata eſt. Perfidie quidem. quia ī xp̄o credere noluit. Inuidie vero quia eccleſiam credere doluit. ⁊ quod aiebant nūcy Archiſinagogo. Quid vltra vexas magiſtrum ꝑ eos hodie diciē qui a deo deſtitutum Sinagoge ſtatum vident. vt reſtaurari poſſe non credant ideoꝗ̄ pro reſuſcitacōe illius ſupplicandum non eſſe eſtimant Sed ſi Archiſinagogꝰ .i. cetus doctorum legis credere voluerit ⁊ ſubiecta ei ſinagoga ſalua erit. Quia vero ſinagoga letitiaz dominice in habitationis merito infidelitatis amiſit quaſi inter flentes ⁊ eiulantes mortua iacet. Tenēs autem puelle manum dominus. eam ſuſcitauit. quia niſi prius mundate fuerint manus iudeorum que ſanguine plene ſunt. ſinagoga mortua non reſurget. In ſanatione autez emorroiſſe mulieris ⁊ ſuſcitatōe puelle. ſalus oſtendiē generis humani que a domino ita diſpenſata eſt. vt primo aliqui ex iſrahel ad fidez venirent. deīde plenitudo gentium ītraret ac ſic oīs iſrahel ſaluus fieret. annorum autem xii. erat puella ⁊ annis xii. mulier erat paſſa quia peccata nō credentium apparuerunt in initio fidei credentium. vn̄ diciē. Credidit abraham deo ⁊ reputatum eſt ei ad iuſticiam. ¶ Greg. iiii. mor. Moraliter vero redemptor noſter puellam in domo. Iuuenem vero extra portam. In ſepulcro autem lazarum ſuſcitat. Adhuc quidem in domo mortuus iacet qui latet in peccato. Iam extra portam educiē cuiꝰ iniquitas uſꝗ̄ ad verecūdiam publice ꝑpetrationis aperiē. Sepulture vero aggere premiē qui in ꝑpetratione nequitie etiam vſu conſuetudinis preſſus grauatur.

¶ Beda Et notandum ꝙ leuiores ⁊ cotidiani erratus leuioris penitentie poſſunt remedio curari. vn̄ iacentem in conclaui dn̄s faciliima voce puellam reſuſcitat dicens. Puella ſurge vt vero quadriduanꝰ mortuus ſepulcri clauſtra euadere poſſet. fremuit ſpiritu. turbauit ſeipſum lacrimas fudit Quanto g̃

grauior anime mors tanto acrior necesse eſt ut peni tētis feruor inſiſtat. Sed ⁊ hic notandū qꝛ publica noxia publico eget remedio. vñ Lazar⁹ demonumē to vocatus ꝓphis innotuit. Leuia aūt peccā ſecreta queūt penitencia deleri. vñ puella in domo iacēs pau cis arbitris exurgit eiſdem q̄ȝ ut nemini maīfeſtent ꝑcipit. Turba eciā foris eijcit ut puella ſuſcitet qꝛ ſi nō ꝑus a ſecrecioribꝫ cordis expellit ſeculariū multi tudo curarꝫ anima que interiꝰ iacet mortua non reſurgit. Dñ aūt ſurrexit ⁊ ambulabat qꝛ anima a peccatis reſuſcitata nō ſolū a ſordibꝫ ſcelerū exur gēt ſꝫ ⁊ ī bonis ꝓficē debꝫ opibꝫ ⁊ mox nccē ē ut cele ſti pane ſaciet diuini ſcꝫ vbi ⁊ altaris ꝑticeps effcā

Capitulum ſextum.

Et egreſſꝰ inde abijt in pr̄iā ſuā et ſeq̄bant illū diſcipuli ſui et fcō ſabbato cepit in ſina goga docere et multi audiētes āmirabāt in doctrina eiꝰ dicētes un huic hec omia ⁊ q̄ ē ſa piēcia q̄ data ē illi et v̄ tutes tales q̄ ꝑmanꝰ eiꝰ efficiunt. nōne iſte ē faber filiꝰ marie fr̄ ia cobi ⁊ ioſeph ⁊ iude ⁊ ſimonis nōne ⁊ ſorores eiꝰ hic nobiſcū ſt et ſcā dalizabant in illo et di cebat illis ieſꝰ qꝛ nō ē ꝓpheta ſn̄ honore ñ in pr̄ia ſua ⁊ in cognacio ne ſua ⁊ in domo ſua. et nō poterat ibi v̄tutē ullā facere niſi paucos infirmos impoſitis ma nibꝫ curauit ⁊ miraba tur ꝓpter incredulita tē illorum.

Theo. Poſt ꝑmiſſa miracula dñs in pr̄iam ſuā redit non ignorās quoniam ſpnerēt eū ſed ut occaſionē ñ haberēt vlteriꝰ dicēdi q̄a ſi ve niſſes credidiſſeꝰ tibi. vñ dr̄. Et egreſſꝰ inde abijt in pat. ſu. ⁊ ſe. il. diſ. ſui. Beda. Pa triā eiꝰ nazaret dicit i qua erat nutritꝰ. Sed quāta nazareorū ceci tas q̄ eū quē in verbis factiſq̄ȝ illiꝰ xp̄m cogno ſcere potēant ob ſolā generis notadā cōtēnūt Sequitur. ⁊ facto ſabba to cepit in Sina. do. ⁊ mul. au. admi. i doc. eiꝰ dicentes vnꝰ huic hec omia ⁊ q̄ ē ſapiēcia q̄ data eſt illi ⁊ vir. ta. q̄ ꝑ ma. eiꝰ efficiūt. Sa piēciā ad doctrinā v̄tu tes r̄ferē ad ſanitates ⁊ miracula q̄ faciebat. ſeq̄ tur. nōne iſte fabē. filiꝰ marie. Aug. De cō. eua. mathꝰ q̄ ē fa bri filiū eū dictū eē dit nec mirād ē cū utrūq̄ȝ dici potuit. eo ei fabꝫ credebāt q̄ ⁊ fabri filiū Jeroꝰ. Filiꝰ q̄dē fa bri ieſꝰ vocat ſꝫ fabri q̄ fabricatꝰ ē auroraꝫ ⁊ ſolē. it eccāꝫ ꝑmaꝫ ⁊ ſeq̄ntēꝫ i q̄ꝫ figā mrīē ⁊ puella ſanat. Beda. nā ⁊ ſi būana nō ſint cōpanda diuinis tipꝰ tn̄ integer ē q̄ pr̄ xp̄i igne opat ⁊ ſpū. ſeq̄t fr̄ iacobi ⁊ ioſeph ⁊ iude ⁊ ſio nis. Nōne ⁊ ſoro. ē s eiꝰ hic nobiſcū ſt. Fr̄es ⁊ ſoro eiꝰ ſecū eē teſtāt q̄ tn̄ ñ libi ioſeph aut marie ut bē ticos ſūt putādi ſꝫ potꝰ uxē moreꝫ ſacre ſcpē cog nati ſūt intelligēdi quō abrahaꝫ ⁊ Loth fr̄es appel lant cū eēt loth filiꝰ fr̄is abrahe ſeq̄t ⁊ ſcādaliſabāt i illo. ſcādalū ⁊ error iudeoꝝ ſalꝰ nr̄a ē ⁊ bēticoꝝ cō demnacō in tm̄ eñ cernebant dominū ieſū xp̄m vt eū fabꝫ ⁊ fabri vocārēt filiū. ſeq̄t ⁊ dicebat eis ie ſus qꝛ nō ē ꝓpheta ſn̄ honoē ñ i pr̄ia ſua ⁊ i cogna cōe ſua ⁊ i domo ſua ꝓpham dici i ſcp̄tis dñj ihū et moyſes teſtis ē qui futuꝫ eiꝰ icarnacōꝫ ꝓdicēs filijs iſrael ait ꝓpham vobis ſuſcitabit dñs deꝰ vr̄ de fr̄ibꝫ vr̄is. Nō ſolū aūt ipe q̄ dñs ē ꝓphꝫ ſꝫ ⁊ helias iere mias ceteriq̄ȝ ꝓphe miores in pr̄ia ſua q̄ȝ in ceteris ciuitatibꝫ habiti ſūt qꝛ ꝓpe modū naturā ē ciues ſemp ciuibꝫ inuidere ñ eñ cōſiderāt p̄ñcia viri opaꝫ ſꝫ fragi lē recordāt in fanciā. Jeroꝰ. Comitat ſe ſepe vili tas originē ut ē illō. q̄s ē filiꝰ iſai qꝛ bumilia dñs reſpi cit ⁊ alta a lōge cognoſcit. Theoph. Que nam ꝑelaros cōſanguineos ꝓpha babeat cues odiūt eū. Et ꝓpt̄ h̄ dehonorāt ꝓphaꝫ. ſeq̄t ⁊ ñ po. ibi. vir. ul. facē ñ pau. infir. impo. ma. curauit q̄d aūt dr̄ ñ potat itelligē optet ñ acceptabat qꝛ nō ipe impotēs ſꝫ illi infideles erāt gꝰ ibi nō opat v̄tutes ꝑcēs eis nemaiori r̄pbēſiōe digni eēnt eē factis miraclis ñ credē tes. vl̄ aliī in miraclis faciēdis neccāria ē v̄tus op antis ⁊ r̄cipiendū fides q̄ ibi d̄ficiebat. vñ nō accep tabat ibz ibi ſigna facē. ſeq̄t ⁊ mira ꝓpt̄ icredulita tē illoꝝ. Be. nō quaſi iopinata ⁊ impuiſa miratur q̄ nouit oīa anq̄ȝ fiāt ſꝫ q̄ nouit occlta cordis q̄d mirādū intimat wt boibꝫ mirari ſe coraꝫ boibꝫ oſtēdit. Iu deoꝝ eñ mirāda nōē cecitas q̄ nc ꝓphis ſuis credē d̄ xp̄o nc ipi inē ſe nato uoluert credē xp̄o. miſtice aūt ihē d̄ſpiciat idomo ⁊ i pr̄ia ſua h̄ ē i ꝑplo iudeorum ⁊ ideo ibi pauca ſigna fecit ne pēitꝰ excuſabiles ſiēt fierēt. maiora aūt ſigna q̄tidie ingētū ꝑplo facit ñ tu i ſanitate corpoꝝ q̄ȝ in animarum ſalute.

Et circuibat caſtella in circuitu docēs. ⁊ cō uōuit. xii. ⁊ cepit eoſ mittere binos ⁊ dabat illis ptatē ſpūum inmū doꝝ. ⁊ precepit eis ne q̄d tollerēt in via niſi v̄gā tātū ñ perā nꝫ pa nē. nꝫ in zona es ſꝫ cal ciatos ſādalis. ⁊ ne in duerēt duabꝫ tunicis ⁊ dicebat eis. quocūꝫ introieritis in domū il lic maēte donec exea tis inde ⁊ q̄cūꝫ ñ recepe rint vos nec audierint vos exeūteſ inde excu tite puluerē de pedibꝫ veſtris in teſtimoniū il liſ ⁊ exeūteſ p̄dicabāt ut penitēciā agerēt. ⁊ demonia multa eijcie bāt ⁊ ūgebāt oleo mu tos egrotoſ ⁊ ſanabāt

Theo. Nō ſolū in ciuitatibꝫ p̄dicabat dñs ſꝫ ⁊ ī caſtellis ut diſcā ꝑua ñ ſpnē nꝫ magnas ſēp q̄rē ciuitates ſꝫ vē bū dei in vicis abiectis ⁊ vilibꝫ ſeiare. Vñ dr̄ ⁊ circuibat caſtella in circuitu docēs. Be. da. benignꝰ aūt ⁊ cleās dñs ac magr̄ ñ inuidꝰ ſuis atq̄ȝ diſciplis v̄tutes ſuas ⁊ ſicut ipe cura ūit aūt oēꝫ languorē ⁊ oēꝫ infirmitatē aplis q̄ ſuis dedit poteſtatē. vñ ſe. Et cō. xii. ⁊ cepit eos mit. bi. ⁊ da. ilł. po. ſpi. imdoꝝ. ſꝫ multa diſtācia mediat donaē ⁊ accipē. Ille quodcunq̄ȝ agit ꝑtāte dñi agit illi ſi quid fa ciūt imbecillitatem ſuam ⁊ v̄tutes dñi cōfitentur dicentes. In noīe ihū ſurge ⁊ ābula. Theo. bīos aūt aplos mittit ut fiēnt ꝓmcōreſ quia ut eccāſteſ meliꝰ ē ſꝫ duos eē q̄ȝ unū ſi aūt plures q̄ duoſ miſiſſꝫ ñ eēt ſuffnīt nūs ut ipſa caſtella mitterēt

Greg. in omel. Binos eciam in p̄dicationem diſcipulos mittit. q̄m duo ſunt p̄cepta caritatis dei videlicet amor et proximi. et minus q̄ inter duos caritas haberi non poteſt. Per hoc ergo nobis innuit quia qui caritatem erga alteꝝ nō habet. p̄dicacionis officium ſuſcipe nullatenus debet. Sequit̄. Et p̄cepit eis ne quid tollerent in via niſi virgam tm̄. non pe. non pa. nō in zona es. ſed calci. ſan. et ne idue. du. tunicas. Beda. Tanta em̄ p̄dicatori in deo debet eſſe fiducia vt p̄ntis vite ſumptus q̄uis nō puideat. tm̄ hos ſibi non deeſſe certiſſime ſciat. ne dū mens eius occupat̄ ad temporalia. minus alijs puideat eterna. Criſ. Hoc etiam eis dn̄s p̄cepit vt p habitū oſtenderent quantum a diuiciaꝝ deſiderio diſtabant. Theoph. Inſtruens etiam eos p hoc non eſſe acceptores muneꝝ. et vt videntes eos p̄dicare paupertatem ac quieſcant. cum apoſtoli nihil habeant. Aug. d. co. eua. vt q̄ cū ſm matheū dn̄s ptinuo ſubiecerit. Dignus ē em̄ operarius cibo ſuo. ſatis oñdit car eos poſſidere hec aut ferre noluerit. nō quo neceſſaria non ſint neceſſitati hui⁹ vite. ſꝫ quia ſic eos mittebat. vt eis hoc deberi demonſtraret ab illis quibus euangelium credentib⁹ nunciarēt. Unde appareꝫ hoc non ita p̄cepiſſe dominū tanq̄ euāgeliſte viuere aliunde non debeant q̄ eis p̄bentib⁹ quib⁹ annūciant euangelium. alioquin ꝯtra hoc p̄ceptum fecit apoſtolus. qui victum de manuū ſuaꝝ labore trāſigebat. ſed poteſtatem dediſſe. in qua ſcirent ſibi iſta deberi. Solet item queri quomodo Matheus et lucas cōmemorauerint dixiſſe dominum diſcipulis vt nec virgam ferrent. cum dicat Marcus Et p̄cepit eis ne quid tol. in via. niſi virgam tantum. Quod ita ſoluitur vt intelligamus ſub alia ſignificacōne dictam virgam que ſm Marcum ferenda ē. et ſub alia illam que ſm Matheum et lucam non ē ferenda. Potuit. n. ſic breuiter dici Nihil neceſſarioꝝ vobiſcū feratis n̄c v̄gā. niſi v̄gam tm̄ vt illud q̄d dictū ē nec virgam intelligat̄ nec minimas quidem res. Quod vero adiunctum eſt. niſi virgam tm̄ intelligatur q̄ p poteſtatem a dn̄o receptam que v̄ge noīe ſignificata eſt. etiam que nō portant̄. non deerunt. Verumq̄ ergo dn̄s dixit. Sed quia non verumq̄ vnus euangeliſta cōmemorauit. putat̄ ille qui v̄gaꝫ ſub alia ſignificacōne poſitam tollendam dixit et q̄ virgam rurſus aliud ſignificantem non tollendam dixit. eſſe contrarius. Sed iam rōne reddita nō putet. Sic et calciamenta cū dicit Matheus in via nō eſſe portanda curam p̄hibet q̄ ideo cogitant̄ portanda. ne deſint. Hoc et de duab⁹ tunicis intelligendū eſt ne quiſq̄ ea p̄ter eam qua eſſet indutus aliam portandaꝫ putaret ſollicitus. ne op⁹ eēt. cum ex illa poteſtate poſſet accipe. Proinde marcus dicēdo calciari eos ſandalys uł ſoleis aliquid hoc calciamentum miſtice ſignificacōis habere admonet vt pes neq̄ tectus ſit deſup. nec nudus ad terrā. i. nec occuletur euangelium nec terrenis cōmodis innitat̄. et q̄ non haberi uł portari duas tunicas. ſꝫ expꝛeſſius indui p̄hibet. Quid eos monet. niſi nō dupliciter ſꝫ ſimpliciter ambulare. Quiſquis aūt putat nō potuiſſe dominū in vno ſermone quedaꝫ figurate. quedā ꝓprie ponē eloquia cetera eius inſpiciat. et videbit q̄ hoc temere ac inerudite arbitret̄. Beda. In duab⁹ aūt tunicis videt̄ mihi duplex oſtendere veſtimentū. nō quo in locis ſcythie glaciali niue rigentib⁹ vna quis tunica debeat eſſe ꝯtentus. Sed q̄ in tunica veſtimentū intelligamus ne aliud veſtitu. aliud vobis futurum timore ſeruet̄. Criſ. vel aliter matheus et lucas nō calciamēta neq̄ baculum portare pmittit. quod oſtendit pfectiſſimū eſſe. Marcus v̄o baculum iubꝫ aſſumere et ſandalys calciari q̄d dictum eſt pmiſſiue. Beda. Allegorice aūt p peram onera ſeculi. per panem delicie temporales. p es in zona occultatio ſapientie deſignat̄. q̄ quiſq̄s officiū doctoris accipit. neq̄ oneribus ſecularium negocioꝝ deprimi. neq̄ deſidijs carnalib⁹ reſolui. neq̄ cōmiſſum ſibi talentum ſub ocio debet lenti corporis abſcondere. Sequitur Et dice. eis quocumq̄ intro in do. ma. illic do. exe. i. de. Ubi dat conſtantie gn̄ale mandatum ut. hoſpitalis neceſſitudinis. iura cuſtodiant alienū a p̄dicatore regni celeſtis aſtruens curſitare per domos. Theoph. Vt ſcꝫ de gula ꝯtingeret eos reprehēdi ab alijs in alios tranſeuntes. Sequit̄ Et quicumq̄ non re. vos nec au. vos exe. inde ex. pul. de pe. v̄ris in teſti. illis. Hoc autem dn̄s p̄cipit vt oſtenderet q̄ longam ꝓpter eos viam ambulauerūt. et nichil eis ꝓfuit. Vel quia nihil ab eis acceperunt etiaꝫ neq̄ puluerem. Sed et hunc excutiūt ut hoc ſit in teſtimonium illis. i. in redargucōem illis. Criſ. Vt ut ſit in teſtimoniū laboris vie quem ſuſtinebāt pro eis. aut tanq̄ pulnis peccatoꝝ aīs p̄dicatoꝝ p̄dicantium ꝯuertat̄. in ipſos. Sequit̄ Et exe. p̄di. ut penitentiam agerent et demonia multa eiciebant et vngebant oleo multos egrotos et ſanabantur. Qꝫ oleo vngerent ſolus marcus enarrat Jacob⁹ autem in epiſtola ſua canonica ſimilia dicit. Oleum em̄ et labores curat et luminis et hylaritatis cauſa exiſtit. Significat autem oleum vnctionis dei miſericordiam infirmitatis medelam. et cordis illuminacōem. quod to⁹ oratio operat̄. Theoph. Significat etiam graciam ſp̄uſſancti p quaꝫ a laborib⁹ tranſmutamur et lumen et leticiam ſpiritalem ſuſcipim⁹. Beda. Vn̄ patet ab ipſis apoſtolis hūc ſancte eccleſie morē eē traditum vt energumini vel alij quilibꝫ egroti vngant̄ oleo pontificali benedictione conſecrato.

Et audiuit Herodes rex. manifeſtum em̄ factum eſt nomen eius et dicebat quia Johānes baptiſta reſurrexit a mortuis et ꝓpterea opantur v̄tutes in illo. Alij aūt dicebant quia Helyas ē. Alij v̄o dicebant q̄a ꝓpheta eſt quaſi vnus ex prophetis. Quo

Gloſa. Poſt predicacōnem diſcipuloꝝ xp̄i et miraculoꝝ operacōem ꝯueniēt euāgeliſta ſubiungit d̄ fama que ꝯſurgebat in populo Unde dic̄ et audi. Hero. rex. Criſ. Herodes iſte fili⁹ erat primi herodis ſꝫ quo ioſeph ihm duxerat in egiptum Tetrarcham autem matheus nominat̄ hunc atq̄ lucas tanq̄ principantē ſup quartam partem

audito herodes ait q̄ꝫ ego decollaui iohānes hic a mortuis resurrexit

regni pr̄is sui romam ei pᵒ morte pr̄is reg nū ī ptes q̄tuor diuise rt marcᵒ vo rḡe eū uo cat aut pr̄isʳ ꝯsuetudie aut qꝛ h̄ loco aliasʳ uoto eiᵒ ꝯ gruū existebat. ¶ Jeroᵒ. Sequitur manifestū em̄ fa ctū est nom̄ eiᵒ. Lucernā em̄ sub modio abscōdi fas nō est ⁊ dicebāt sc; ali q̄ de t̄ba qꝛ iohēs bap. resur. a mor. Et ꝓptea opant̄ vtu. in illo. ¶ Beda. Quā ta at̄ fuit iudeoꝝ inuidia docemur. ecce em̄ iohēm de quo dictū est qꝛ signū fecit nullū a mortuis potuisse resurgere nullo attestāte credebāt. Jesū aūt a ꝓbatū adeo vtutibꝫ ⁊ signis cuiᵒ resurrectōem āgeli apl̄i viri ac fēie p̄dicabant nō resurrexisse sꝫ furtim eē ablatū credere maluerūt. Qui cū dicerēt iohēm re surrexisse a mortuis ⁊ ꝓptea vtutes opatas esse in illo bene de vtute resurrectōis senbūt qᵒ maioris po tencie fuēi sūt sancti cū a mortuis resurrexerint q̄ꝫ fuerūt cū carnis adhuc infirmitate grauarēt. Seq̄t̄ aliꝫ at̄ dice. qꝛ he. ē. ¶ Theo. Confutabat ei multosʳ homies iohēs quando dicebat. Genimina viperarū Sequit̄. Aliꝫ aūt dicebant qꝛ ꝓpheta est quasi vnᵒ ex ꝓphis. ¶ Crisoᵒ. Mihi q̄dē videt̄ hūc ꝓphaꝫ di cere d̄ quo moyses dixᵗ. ꝓpham suscitabit vob̄ deus de fr̄ib̄ v̄ris. Herodes q̄dē sꝫ qꝛ maifeste dicere trepi dabāt h̄ est xpᵒ. moysi vtebāt̄ voce ꝓpriaꝫ suspicōeꝫ velantes ꝓpter pr̄ioruꝫ suoꝝ timoē. seq̄t̄. que audito hēo ait quē ego de col. io. hic a mor. resur. p ironiam h̄ herodes expsse pnūciat ¶ Theo. ukalꝛ sciēs hēodes q̄ iohēm iustū existētēꝫ sine cā ocadēat credebat eū a mortuis surrexisse ⁊ q̄ ex resurrectōe suscepisset miraculoꝝ opacōꝫ. ¶ Aug. d̄ ꝯ euan. In his at̄ vb̄ lucas marco attestat̄ ad h̄ dūtaxat q̄ aliꝫ dixerit n̄ hēodes iohēꝫ surrexisse sꝫ qꝛ hesitātē lucas cōme morauit herodeꝫ vbaq̄ eiᵒ ita posuit dicēns. Johēꝫ eᵒ decollaui. Quis at̄ ē iste d̄ quo audio ta lia. itelli gēdū ē at̄ pᵒ hāc hesitacōeꝫ ꝯfirmasse in aīo suo q̄ ab aliꝫ dicabat̄ cū aie pueris suis sic mat. narrat hic ē iohēs baptista. ipe surrexit amortuis. aut ita pnūciāda sūt hec vba ut hesitātēꝫ adhuc indicēt. p̄ tm qꝛ ⁊ marcᵒ q̄ supiᵒ dixerat ab aliꝫ dēꝫ fuisse q̄ iohēs a mortuis resurrexisset. i extremo tn̄ ipꝫ hēo dem dixisse. nō tacet quē ego d̄col. Jo. h̄ a mor. re sur. que itm vba duob̄ mōis pnūciari pn̄t ut aut ꝯfirmātis aut dubitantis intelligantur.

Ipe em̄ herodes misit ac tenuit iohānē ⁊ vinxit eū in carcereꝫ ꝓpter herodiadē uxorē philippi fr̄is sui qꝛ duxerat eam. dicebat .n. iohānes herodi n̄ licet tibi habere vxoreꝫ fratris tui. herodias aūt insidiabatur illi. ⁊ volebat eū occidere.

¶ Theo. Ex p̄missis miracᵒ euāgelista occa sionem sumens hic de morte ꝯmemorat p̄cur soris dicens. Ipe em̄ herodes misit ac tenuit iohēꝫ ⁊ vinxit eū i car cereꝫ ꝓpter he. vx. fra. sui quia duxit eam. ¶ Beda. vetᵒ narrat historia philippū hero dis maiorisʳ filiū sb̄ qᵒ dn̄s fugᶜ ī egiptū fr̄eꝫ hᵒ hēodis sb̄ q̄ passᵒ ē xp̄ᵒ duxisse hēodiadē

nec poterat herodes aūt metuebat iohānē q̄a sciebat eū viꝝ iustū ⁊ sanctū ⁊ custodiebat eū. ⁊ audito eo multa faciebat ⁊ libēter eū audiebat. Et cū dies oportunꝰ accidisset herodes natalis sui cenā fecit p̄ncipib̄ ⁊ tribunis ⁊ p̄mis galilee cūꝫ introissꝫ filia ipiꝰ herodiadis saltasset ⁊ placuissꝫ hero. simulq̄ꝫ discūbētib̄ rex ait puelle. pete a me quod vis ⁊ dabo tibi. et iurauit illi qꝛ q̄cq̄d petieris dabo tibi licꝫ dimidiū regni mei. q̄ cum exisset dixit matri sue. quid petam At illa dixit. caput iohānis baptiste. cūꝫ introisset statim cū festinacōe ad regem petiuit dicēs. volo vt ꝓtinus des mihi in disco caput iohānis baptiste. Et ꝯtristatꝰ ē rex ꝓpter iusiurādū aūt ⁊ ꝓpter simul discumbētes noluit eaꝫ ꝯtristari. sꝫ misso spiculatore p̄cepit afferri caput iohānis in disco ⁊ decollauit eū in carcere. ⁊ attulit caput eiꝰ in disco ⁊ dedit illud puelle ⁊ puella dedit mr̄i sue quo audito discipuli eiꝰ venerūt ⁊ tulerūt corpꝰ eiꝰ ⁊ posuerūt illud in monumento

uxoreꝫ filiā regis arethe pᵒea vō socerꝫ eiᵒ exortis quibusdā p̄rā generū simultatib̄ tulisse filiaꝫ suā ⁊ in dolorem mariti prioris inimicum eiᵒ nupcijs copulasse. hūc iohēs baptista arguit herodem ⁊ herodiadē q̄ illicitas nupcias fecerint ⁊ non liceat fratre viuēte germano illius vxorem ducere. ¶ Theo. lex em̄ p̄cipiebat q̄ frater vxorē fratris acciperet cum defunctᵒ p̄lem non habuerit. Ibi aūt erat filia ꝓpter qᵒ erant nupcie scelerate. Seq̄t̄ herodias aūt insidi. illi. vole. ocadē eum ⁊ non poterat. ¶ Beda. Timebat em̄ herodias ne herodes aliquādo resipisceret vel philippo amicus fratri suo fieret atque illicite nupcie repudio soluerentur. Sequitur. herodes aūt metuebat io. q̄ sciebat eū virum iu. ⁊ san. ¶ Rab. Timebat eū reuerēdo. sciebat eū eē iustū q̄ ad homines ⁊ scm̄ q̄ ad deum ⁊ custodiebat eū ne sc̄a herodias interficeret. ⁊ audito eo multa facie bat qꝛ putabat eū sp̄m sc̄m loq̄ ⁊ libēt̄ eū audiebat qꝛ reputabat vtilia q̄ ab eo dicebāt̄. ¶ Theo. Vide autem quantum operatur concupiscencie rabies quia cum herodes tantam circa iohannem haberet reuerendam ⁊ timorem bonorum sic immemor ... sue fornicacionem prouidere. ¶ Remigius. ... super maculum ... dinosa enim voluntas eum coegit in illum manum mittere quem sciebat iustum ⁊ sanctum At per hoc datur intelligi. quia minus peccatum ... ctum est ei causa maioris peccati secundum illud qui in sordib̄ ē sordescat adhᶜ. seq̄t̄. Et cū dies oportunꝰ acci. herodes na. su. ce. fe. p̄n. ⁊ t̄bunis ⁊ p̄is gali

¶ Beda ſolũ m ſtãtũ Herodes ⁊ Pharao legun
tur diem natalis ſui gaudijs feſtiuis celebraſſe. ſʒ
vtq; rex i fauſto hoſpicõ natiuitatẽ ẜ feſtiuitatẽ ſuã
ſãguine fedauit. Uez Herodes tãto maiore impie
tate quanto ſanctũ ⁊ innocentẽ doctorẽ veritatis oc
cidit. Et hoc p voto ac peticõe ſaltatricis Sequitẽ
eñ Cũq; intro. filia ip. he. ⁊ ſal. ⁊ placu. Ⅎe. ſimul
q; recũ. Jrex ait pu. Pete a me qḋ vis. ⁊ dabo tibi
¶ Theop. Dum eñ cõuiuiũ fit. ſathanas p puellã
ſaltat ⁊ iuſiurandũ pficitẽ ſceleratum. Sequitẽ enim
Et iura. illi. q; quicquid petie. dabo tibi licet dimi.
regni mei. ¶ Beda. Non excuſatẽ ab homicidio p
iuramentum. Jdeo eñ forte iurauit vt occaſionem
inueniret occidendi ⁊ ſi patris aut mr̃is interitũ po
ſtulaſſet non vtiq; conceſſiſſet herodes. Sequitur
Que cum exi. di. ma. ſue quid petam. At illa dixit
Caput iohannis baptiſte. Digno operi ſaltacõis dig
num poſtulatẽ ſanguinis premium Sequitẽ Cum q;
intro. ſtatim cum feſtina. ad re. pe. di. Uolo vt ꝓti
nus des mihi in diſco caput iohãnis baptiſte.
¶ Theoph. Maligna mulier ꝑtit⁹ ſibi caput iohã
nis dari petit. i. ſtati in illa hora. Tiebat ei ne hero
des reſipiſceret Sequitẽ. Et contriſtat⁹ eſt Rex.
¶ Beda. Cõſuetudinis eſt ſcripturaꝝ vt opinio
nem multoꝝ ſic narret hiſtoric⁹ quõ eo tpe ab omni
bus credebatẽ ſicut ⁊ ioſeph ab ipa quoq; maria appel
latẽ pater ihu Jta ⁊ nũc herodes dr̃ contriſtat⁹. q̃a
hoc diſcũbentes putabant. diſſimulatoꝛ eñ mẽtis ſue
triſticiam pferebat in facie cum leticiã haberet in mẽ
te ſcelus q; excuſatẽ iuramẽto. vt ſub occaſione pie
tatis impi⁹ fieret. Unde ſequitẽ. ꝓpter iuſiurandum
autem ⁊ ꝓpter ſimul diſcũbentes noluit eã contriſta
ri. Theoph. Herodes quidem nõ ſui compos. ſed
voluptuoſus iuſiurandũ impleuit ⁊ iuſtũ interimit
Debebat autem magis in hoc piurare ⁊ nõ eñ ſce
lus opari. Beda. Quod autem ſubdit. Et ꝓpter
ſimul recũbentes vult omnes ſceleris ſui eſſe conſoꝛ
tes. vt in luxurioſo impuroq; ꝯuiuio. cruente epule
deferrentẽ. vnde ſequitẽ. Sed miſſo ſpi. pcẽt affer. ca.
iohã. in diſco. Theop. Speculatoꝛ carnifex dicitẽ
qui conſtituitẽ ad homines interficiendũ. ¶ Beda.
Nõ autem herodem puduit caput occiſi hominis ante
ꝯuiuias inferre Pharao vero nil talis veſanie com
miſiſſe legitẽ. Ex vtroq; tñ exemplo pbatẽ vtili⁹ eẽ
nobis diem mortis fute timendo ⁊ caſte agẽdo ſepi
us in memoꝛiam reuocare q̃m diem natiuitatis lux
uriando celebrare. Homo eñ ad laborem naſcitur in
mundo. ⁊ electi ad requiem p mortem tranſeunt d’ mũ
do Sequitẽ. Et de col. eum in carce. ⁊ attu. caput ei.
in diſco ⁊ de. illud puelle. ⁊ puella dedit matri ſue.
¶ Greg. iii. moꝛ. Non ſine grauiſſima admiracõe
ꝯſidero q; ille ꝓphetie ſpũ intra matris vteꝝ imple
tus quo inter natos mulieꝝ nemo maioꝛ ſurrexit.
ab iniquis in carcerem mittitẽ. ⁊ p puelle ſaltatu ca
pite truncatẽ. ⁊ vir tãte ſeueritatis p riſu ẜ riſu tpiũ
moritẽ. Nũquid credim⁹ aliquid fuiſſe quod in ei⁹
vita illa ſic deſpecta mors tergeret. Sed quando ille
vẽl in cibo peccauit. qui locuſtas ſolũmodo ⁊ mel ſil
ueſtre edit. Quando ꝯuerſacõe ſua offendere potu
it. qui d’ heremo nõ receſſit. Quid ei eſt q; oĩpotẽs
de⁹ vehemẽtẽ ſic i h’ ſeculo deſpicit q̃s ſic ſublimitẽ añ
ſecula elegit. niſi hoc q; pietati fidelium patet. q̃m id
circo ſic eos premit in infimis quia videt q̃uo remu
nẽt in ſummis. ⁊ foras vſq; ad deſpecta deijcit q; it⁹
vſq; ad in cõpꝛhenſibilia pducit Hinc ergo vnuſ
quiſq; collegat. quid illic paſſuri ſint quos reꝓbat
ſi hic ſic cruciat quos amat Seqẽ. Quo audito di
ſcipuli eius venerunt ⁊ tulerunt corpus eius ⁊ po
ſuerunt illud in monumento. Narrat ioſeph⁹ vin
ctũ iohannem in caſtellum. Macheronta adductum
ibiq; truncatũ. Narrat vero eccleſiaſtica hiſtoria
ſepultũ eum in Sebaſte paleſtine vrbe que quon
dam ſamaria dicta eſt decollatio aũt iohannis mino
rationem fame illi⁹ qua xp̃c a populo credebatẽ in
ſinuat ſicut exaltatio ſaluatoꝛis in cruce profectum
deſignabat fidei q; ⁊ ipſe qui prius a turbis ꝓpheta
eſſe credebatẽ dei fili⁹ a cunctis fidelib’ eſt agnitus.
Unde iohannes quem oportebat minui cũ diuturnũ
lumem decreſcere incipit natus eſt. domin⁹ aũt eo
tempoꝛe anni quo dies creſcere incipit. ¶ Theoph
Miſtice autem herodes qui interptatur pollicens po
pulus eſt iudeoꝛum qui habebat vxorem. ſcʒ inanem
gloꝛiam cui⁹ filia ſaltat ⁊ mouetẽ etiã nunc circa Ju
deos ſcʒ falſus intellectus ſcripturarum. decapitaue
runt ſiquidem iohannem id eſt verbũ ꝓpheticum ⁊
ſine capite xp̃o habent eum. ¶ Jero⁹. Uel aliter.
Caput legis quod ẽ xp̃us de coꝛpoꝛe abſcinditur
ꝓprio id eſt iudaico populo ⁊ datur gentili puelle
id eſt Romane eccleſie. ⁊ puella dat matri ſue adul
tere id eſt Synagoge credituꝛe in fine. Coꝛpus io
hannis ſepelitur. Caput in diſco collocatẽ. Litera hu
mana tegitẽ. ſpirit⁹ in altari honoratur ⁊ ſumitur.

Et conuenientes Apoſtoli ad ihesũ re-
nũciauerũt illi omnia q̃ egerãt. Docuerãt
Et ait illis Uenite ſe-
oꝛſũ in deſertũ locũ. et
requieſcite puſillum.
Erant eñ q̃ veniebãt
⁊ redibãt multi ⁊ nec
ſpaciũ mãducãdi habe
bãt Et aſcendẽtes in
nauim abierũt in deſeꝛ
tũ locũ ſeoꝛſũ. Et vi-
derunt eos abeuntes
⁊ cognouerũt multi ⁊
pedeſtres de omnib’ ci
uitatib’ cõcurrerẽt il-
luc ⁊ puenerẽt eos. et
exiẽs uidit t̃bã multã
Jheſ’ ⁊ miſert’ ẽ ſ̃r
eos q; erãt ſicut oues ñ

¶ Gloſa. Poſtq̃ʒ euã
geliſta narrauit moꝛ
tem. Johannis. enar
rat ea que xp̃us cum
ſuis diſcipulis p⁹ moꝛ
tem Johannis egerit
dicens. Et cõue. apo.
ad ihesum renũ. ei om
nia que ege. ⁊ docue
rant. ¶ Jeron⁹. Ad
locum ei vñ exiuit flu
mina reuertũtẽ. deo ſẽ
p referũt gr̃as miſſi
ſup his que acceperãt.
¶ Theoph. Diſcam⁹
autem ⁊ nos cũ in mi
ſterium aliquid mitti
mur. non elongari ⁊
vltra commiſſum offi
ciũ ẜ negociũ ñ efferri
ſʒ mittentem viſitare ⁊
renũciare ei omia que
egim⁹ ⁊ docuimus.
Non eñ ſolum opoꝛ
tet docere. ſʒ facere.
¶ Beda Nõ ſolũ au
tem que ipſi egerãt ⁊
docuerant. Apl̃i dño

habẽtes paſtorẽ ⁊ ce
pit eos docere multa

renũciãt ſed etiã que
iohes eis in docẽdo oc
cupatus ſit paſſ⁹ ⁊ ſui
⁊ iohis diſcipli dño renũciãt ſic matheꝰ dſcribit·
Sequitur· Et ait illis· Venite ſeorſũ in dſertum locũ·
⁊ requi· pu· ¶ Aug· de con· euã· Hoc ↄtinuo poſt
iohis paſſionẽ factũ eẽ ↄmemorat· Vñ pꝰ hec facta
ſũt illa q̃ pmo narrat ſũt q̃bꝰ motꝰ herodes dixit· H
ẽ iohes bap· quẽ ego decollaui· ¶ Theo· In deſertum
aũt recedit locũ ꝓpẽ humilitatẽ· Quieſcẽ aũt facit xp̃us
ſuos diſciplos ut addiſcãt pp̃oſiti q̄ q̃ laborãt i ope
⁊ ſmone veiaẓ ꝓmerẽt ⁊ q̄ nõ debẽt ↄtinue labora
re· ¶ Beda· Que aũt neceſſitas fuit ↄcedẽde reqͥ
diſciplis oñdit cũ ſbdit erãt eñi q̃ ve· ⁊ redi· mlti·
⁊ nec ſpacium· man· habe· vbi magna tpis illiꝰ felici
tas ɔ labore docẽtiũ ſit ⁊ diſcẽtiũ ſtudio demõſtrat·
Seqͥt· ⁊ aſc· in na· abierũt in deſtũ locũ ſeorſũ· non di
ſcipli ſoli ſ; aſſũptis dño aſcẽdẽtes in naui locũ pti
ere dſtũ ut matheꝰ dmõſtrat· Temptat aũt fidẽ tba
rũ petẽdo eñi ſolitudiẽ· an ſeq̃ curẽt explorat· ille
ſequẽdo ⁊ ñ in iumẽtis aut vehiculis diuſis ſ; ꝓprio
laboẽ pedũ q̃ttam ſaĺutis ſue curã gerãt oñdũt· ſeqͥt
Et viderũt eos abeũ· ⁊ cog· mlti· ⁊ pede· d om· ciui
tati· ↄcur illuc ⁊ p̃ue· eos· Dũ pedeſtres eos p̃ueniſſe
dicũt oñdit q̄ nõ in aliã maris ſiue iordanis ripã
nauigio p ueneũt diſcipli cũ dño· ſ; ꝓxia eiuſdẽ re
giõis loca adierũt q̃ etiã i digene pedeſtres poterãt
p̃uenire· ¶ Theo· Ita tu xp̃m ñ expectãs q̄ ipſe te
uocet ſ; pcurrẽs eũ p̃ueiaſ· Seqͥt Et exiẽs vi· tur
mul· ihs ⁊ mi· ẽ ſup eos· q; erãt ſicut oues nõ haben·
paſtorẽ· Pharisei lupi exiſtẽtes rapaces non paſce
bãt ppl̃m ſ; deuorabãt ꝓpẽ hoc ad xp̃ꝫ vey ↄgregã
tur paſtorẽ q̃ tradidit illis cibũ ſpiritalẽ ſcʒ vbi dei·
Vñ ſeqͥt Et cepit eos docẽ mlta· vidẽs eñi eos qui
miraculoꝝ occaſiõe eũ ſeqͥbãt p lõgitudiẽ vie feſſos
eoꝝ miſrtꝰ voluit eoꝝ ſatiſfacẽ voluntati docẽdo eos
¶ Beda· Matheꝰ dicit q̄ curauit lãguidos eoꝝ·
hoc ẽ eñi veracitẽ paupm miſeri eis vitatis viã docẽ
do apire· ⁊ moleſtias corpales auferre· ¶ Jeroniꝰ
Miſtice aũt ſeorſũ ducit dñs quos elegit ut inẽ malos
viuẽtes mala nõ intendãt· vt Loth i ſodomis ⁊ Job
in terra hus ⁊ abdias i domo Achab ¶ Beda· Dere
licta etiã iudea i deſerto ecclẽ pdicatores ſancti q̃ apud
iudeos tribl̃acõm ſarcina p̃mebãt· de gr̃a fidei gen
tibꝰ collata reqͥẽ nacti ſũt· ¶ Jeroꝰ· Puſilla tñ ẽ h
ſanctis reqͥes lõgꝰ labor· Sʒ poſtea dr̃ illis ut reqͥe
ſcãt a laboribꝰ ſuis ſicut aũt in archa noe aĩalia q̃ intꝰ
erãt foris mittebãt· ⁊ que foris erant intro erũpe
bant ſic agit in ecc̃a iudas receſſit· latro acceſſit· ſ;
q̃; diu recedit a fide in ecc̃a nõ ẽ reqͥes ſine merore
Rachel eñi plorans filios ſuos noluit ↄſolari· Mõ
eſt etiã hospiciũ in q̃ bibit vinũ nouũ· cũ cãtabit
canticũ nouũ ab hoĩbꝰ nouis· cũ mortale hoc indu
erit immortalitatẽ· ¶ Beda· xp̃m aũt petẽtẽ deſerta
gentiũ multe fideliũ caterue relictis menibus priſce
conuerſacionis ſequuntur·

¶ Et cũ iaʒ hora mul
ta fieret acceſſerũt di
ſcipuli eiꝰ dicentes·

¶ Theo· Preponẽs
dñs qd̃ vtiliꝰ eſt ſcʒ v
bum ſmonis dei· deinde
etiã corpalem cibũ pre

Deſertus ẽ locus hic
⁊ iaʒ hora p̃teriuit di
mitte illos vt euntes
in ꝓximas villas ⁊
vicos emãt ſibi cibos
quos mãducent ⁊ re
ſpõdens ait illis date
eis mãducare· ⁊ dixe
rũt ei eũtes emamus
ducẽtis denarijs pa
nes ⁊ dabiꝰ illis mãdu
care ⁊ dicit eis Quot
panes habetis ite ⁊
videte· ⁊ cũ ↄgnouiſ
ſent dicũt q̃nqʒ ⁊ duos
piſces ⁊ precepit illis
vt accumbere facerẽt
omnes ſecũdum contu
bernia ſup viride fenũ
Et diſcubuerũt in p
tes p centenos ⁊ q̃nq̃
quagenos· ⁊ acceptiſ
q̃nqʒ panibꝰ ⁊ duobꝰ
piſcibꝰ intuẽs in celũ
bñdixit ⁊ fregit panẽ
⁊ dedit diſcipulis ſuis
vt ponerẽt ante eos ⁊
duos piſces diuiſit om
nibꝰ· ⁊ mãducauerũt
oĩs ⁊ ſaturati ſũt· Et
ſuſtulerũt reliq̃as frag
mẽtoꝝ· xii· cophinos
plenos ⁊ de piſcibus
erãt aũt q̃ mãducauerũt
q̃nqʒ milia virorum·

buit turbe ad cuiꝰ mi
racõeʒ euãgeliſta acce
dit dicẽs· Et cum iam
hora mlta fieret acceſ
ſe· diſ· eiꝰ di· Deſer· lo·
ẽ hic· ¶ Beda· Mõ
mltã vel pm̃ tempꝰ
dicit vñ lucas dicit· di
es aũt cepat declinare
¶ Theo· Vide aũt quo
modo diſcipli xp̃i cu
ra hoim amorẽ phis
ſbaꝫ ei mlti acceda
ad xp̃m ⁊ p eis tractã
dũt· Dñs aũt temptãs
eos ſi eiꝰ vtute tãm
eẽ ↄgnoũt· q̄ turbã
paſcẽ poſſʒ· vñ ſeqͥt ⁊
rñdens ait illis date ei
mã· ¶ Beda· Puo
cat etiã aplos h dicẽs
ad fractõeʒ panis ut il
ſe ñ hrẽ teſtãtes mag
tudo ſignũ notiꝰ fiẽ
¶ Theo· Diſcipli a
arguebant eũ tanq̃ ig
norãte q̃ illis eſſet ne
ceſſariũ ad tantã mul
titudinem turbaꝝ pa
ſcendam· Vnde ſeqͥt
reſpondent· Seqͥt
eñi· Et dixerũt· Euntes
emamꝰ ducẽtis de· pa
⁊ dabi· illis man·
¶ Aug· de· con· euã·
Hoc philippꝰ apud io
hannẽ rñdet ſ; ma
cus a diſciplis reſpõ
ſum eſſe ↄmemorat uo
lens intelligi hec ex ore
ceterorum philippum
rñdiſſe quãq̃ ⁊ plura
lem numerũ p ſingula
ri vſitatiſſime ponere
potuerit· Seqͥt· Et
dicit eis· Quos panes habetis ite ⁊ videte hoc a
domino factum eſſe ceteri euangeliſte preter miſit
Sequitur· ⁊ cum cog· dicunt quinque ⁊ duos pi
ſces· Quod andreas aput iohannem de quinq̃
panibꝰ ⁊ duobus piſcibus ſuggeſſerit· hoc ceteri
euangeliſte pluralem numerum pro ſingulari po
nentes ex diſcipulorum perſona retulerunt· Seqͥ
tur· Et precepit· illis ut accum· facerẽt· om· ſm ↄtu
ſuper viri· fe· ⁊ diſcu· in partes pcen· ⁊ per quinq̃
Quod autem lucas dicit quinquagenos iuſſos eſſe
diſcumbere· Marcus vero quinquagenos ⁊ cen
tenos ideo non hic mouet quia vnus partem dixit a
ter totum· Qui enim de centenis retulit hoc· reta
lit quod ille pretermiſit

¶ Criſ. Per hoc aũt datur intelligi ꝙ ſequeſtra tim diſcubuerunt ꝑ ptes ⁊ ptes in greco em̃ quod hic dicit̃ ſecundũ contubernia duplicatur . acſi di hic dicit̃ ſecũdũ contubernia duplicatur . Sequit̃ . Et ac ceptis quinq̃ pa. ⁊ du. i cel. i ce. ⁊ fre. pa. ⁊ de. diſci ſuis vt po. an̄ eos ⁊ duos piſces diui. oĩb. ¶ Criſ Decẽter aũt i celũ aſpexit . q2 in deſerto mãna accipi entes iudei de deo dicere attemptauerunt nunquid poterit dare panem . Ipſe vero hoc cõtingat anteq̃ faceret ad patrem retulit qđ erat factur9 ¶ Tho Intuet̃ etiam in celum ut nos inſtrueret a deo pet̃e eſcam ⁊ non a dyabolo ſicut faciũt illi qui alienis i iuſte laborib9 nutriunt̃ . Ex hoc etiam turbis tunc inſinuat ꝙ non eſſet deo ꝯtrarius ſ; deum inuocat̃ . Dat autem panem diſcipulis apponendum turbis ut tradendo panem non dubium uel miraculũ vide atur . Sequit̃ . Et mã . oĩs ⁊ ſa. ſunt ⁊ ſuſtu . reliq̃ . frag . xii . cophi . Duodecim cophim ſupabundant fragmentoꝝ vt quolibet apoſtoloꝝ vnum cophinũ ſup humeꝝ apportante . ineffabile miraculum videa tur . Supabundantis em̃ virtutis erat non ſolum tot homines paſcere . ſ; ⁊ tantam ſupabundanciam reli quere fragmentoꝝ . Moyſi em̃ ⁊ ſi manna dabat . ſm vniuſcuiuſq̃ neceſſitatem illud largiebatur ſupfluum vero vermib9 ſcaturiebat . Helias etia; viduam paſcens quantum ei erat ſufficiens tribue bat . Ieſus vero tanq̃ dñs ſupabundanter opaba bat . ¶ Beda Diſtice autem die declinata turbas Saluator reficit quia vł fine ſeculoꝝ ꝓpinquante . vł cum ſol iuſticie pro nobis occubuit a ſpiritalis inedie ſumus tabe ſaluati . ꝓuocat apoſtolos ad fra ctionem panis inſinuans ꝙ quotidie ꝑ eos ieiuna ſine corda noſtra paſcenda . eoꝝ ſc; litteris ⁊ exem plis . Per quinq̃ panes . quinq̃ moiſaice legis libri ꝑ duos piſces . pſalmi ſunt ⁊ ꝓphete figurati .

¶ Theop . Vel duos piſces ſunt piſcatoꝝ ſmones ſc; epiſtole ⁊ euangelium . ¶ Beda Quia vo quin q̃ ſut exteriores homis ſenſus quinq̃ milia viri do minũ ſecuti deſignãt eos . q̃ in ſeculari adhuc habitu poſiti exteriorib9 bene vti nouerũt . ¶ Greg . xv. mo . Diuerſi cõuiuantium diſcubitus diſtinctiones . eccleſiaꝝ que vnam catholicam faciũt deſignant . iu bilei autem requies quinquagenarij numeri miſte rio ꝯtinet̃ . ⁊ quinquagenarius bis ducit̃ vt ad cẽ tenarium pueniat̃ . Quia ergo prius a malo quieſci tur ope . vt poſt aĩa plenius quieſcat in cogitacõe alij quinquagenarij alij centum diſcumbunt .

¶ Beda . Sup fenum autem diſcumbentes domi nicis paſcunt̃ alimentis qui ꝑ ꝯtinentiam calcatis ꝯ cupiſcencijs audiendis implendiſq̃ dei verbis op am impendũt . Saluator autem nõ noua creat cibaria . quia veniens in carne non alia q̃ꝫ ꝑdicata fuit ꝑdicat . ſ; legis ⁊ ꝓphetaꝝ ſcripta . q̃ꝫ grauida ſint miſterijs gratie demonſtrat . Intuet̃ i celum vt ibi lucem docẽat eſſe querendam . Frangit ⁊ ante turbas ponenda diſtribuit diſcipulis . quia ſacramenta ꝓ phetie ſanctis doctorib9 qui hec toto orbe ꝑdicent pa tefecit . Quod turbis ſupeſt a diſcipulis tollit̃ quia ſacratiora myſteria que a rudib9 capi nequeunt . nõ negligenter omittenda . ſ; ſunt inquirenda ꝑfectis .

Iſtam ꝑ cophinos . xii . apõſtoli ⁊ ſequẽtes doctores figurant̃ . foris quidem hominib9 deſpecti . ſed intus ſalutaris cibi reliquijs cumulati . Conſtat em̃ cophi nis opa ſeruilia geri ſolere . ¶ Jero9 . Vel duodeci cophini pleni fragmentis colligunt̃ cum ſint ſuper thronos iudicantes . xii . trib9 iſrahel qui ſunt fra gmenta Abraham yſaac ⁊ iacob quãdo ex iſrahel reliquie ſalue ſiunt .

Et ſtatim coegit diſcipulos ſuos aſcen dere nauim vt ꝓcede rent eum tranſfretũ ad Bethſaidam dum ipſe dimitteret popu lum . Et cũ dimiſiſſet eos abijt in montem o rare Et cum ſero eſſ; erat nauis in medio mari ⁊ ipſe ſol9 in ter ra ⁊ videns eos labo rantes in remigando erat em̃ ventus con trarius eis . Et circa quartam vigiliam no ctis venit ad eos am lans ſup mare Et vo lebat ꝑterire eos . At illi vt viderũt eum ã bulantem ſup mare putauerunt phantaſ ma eſſe ⁊ exclamaue runt Omnes em̃ eum viderunt ⁊ contriſta ti ſunt . ⁊ ſtatim locu tus eſt cum eis ⁊ dix it eis . Confidite ego ſum nolite timere Et aſcẽdit ad illos in na uim ⁊ ceſſauit vent9 ⁊ plus intra ſe ſtupe bat . non em̃ intellexe rant de panib9 . Erat em̃ cor eoꝝ obcecatũ

¶ Greg . Dñs quide; in miraculo panũ ꝙ eſſet conditor rerum oſtendit . nunc autem ambulãdo ſup ꝑ vndas ꝙ haberet corpus ab omniũ peccatoꝝ gra uedine liberũ edocuit in placando ventoꝝ vndarumq̃ rabie; ſec dando ꝙ elementis do minaret̃ monſtrauit . Vnde dr̃ . Et ſta . coe . di . ſu . aſ . na . vt ꝓ . eũ trãſ . ad Beth . dũ ip . di . po . ¶ Criſ . Di mittit quidem populũ in benedictione ⁊ aliq̃ bus curationib9 . Coe git autem diſcipulos quia nõ de facili ab eo poterãt ſepari . ⁊ hoc quidem cũ ꝓpter nimi um affectũ quẽ ad eu; habebant . tum q2 ſolli citabant̃ . qualiter ad eos veiret . ¶ Beda Merito autem mouet̃ quomodo marcus di cat pacto miraculo pa num diſcipulos veniſ ſe tranſ . ad beth . cum videat̃ lucas dicere ꝙ in locis Bethſaida factum fuerit miracu lum illud . niſi forte in telligam9 ꝙ lucas ait in deſertum locum qui eſt bethſaida non ipſi9 intima ciuitatis . ſ; lo ca deſerta ad ea; ꝑtinẽ tia eſſe deſignata . mar cus autem dicit vt ꝓ cederent eum ad beth ſaidã vbi ipſa ciuitas notat̃ . Seq̃t̃ . et cũ di . eos abijt in mõ orare ¶ Criſ Quod decet intelligere de xp̃o ſm ꝙ eſt homo . hoc etiam fecit inſtruens nos aſſiduos eſſe in oratione .

¶ Jero9 Dimiſſa autem turba aſcendit orare . Requiem em̃ ⁊ ſilentium oratio exigit . ¶ Beda . Non omnis autem qui orat aſcẽdit in montem . ſed qui bene orat . qui deum orãdo querit . Qui vero

d'u'ſis aut honoꝝ ſeculi aut de timid morte obſecrat ipſe i infimis iacēs viles ad deū pces mittit. quare aūt dn̄s dimiſſo pplo in mōtē oraturus abiēnit iobre dcla rat di. Jdeo g° cū cōuiuiſſ; q̄ venturi eēnt ut rape rēt eū et facerēt eū rgē. fugit itēm i mōtē ipſe ſol°. ſeqt et cū ſe. eſſ. era; na. i me. ma. et ip. ſo. i ter. ¶ Theo. pmiſit aūt dn̄s piclitari diſcipulos ut paciētes fierēt. Vn̄ nō ſtatim eis aſtitit ſz p totam noctē piclitari p̄ miſit vt et ſi ap̄n° docēt eos paciēt expectare ſpare i tribulacōibꝫ ſolidiū. ſe. ei. Et vidēs eos labo. i remi. erat ei vēt° otrari° eis et circa quartā vigi. noc. venit ad eos amb. ſup mare. ¶ Criſ. Quatuor vigilias noc tis dicit ſacra ſcpt̄a vnāquāq; diuidēs i tres horas Vn̄ quartā vigiliā dic que ē p° horam nonā ſcz in hora x. vl' poſteriori hora ſeqt. Et vo. pre. ¶ Aug. de . con. eua. Quō at h̄ intelligi potuerūt niſi q̄ in dextā ibāt eos volēs p̄terire tamq; alienos a q̄bꝫ ita n̄ agnoſcebat ut phātaſma putarēt ſequit. At illi ve vi. eū am. ſup mare. pu. fan. eſſe et excla. omnes eīm eum vide. et oturbati ſūt. ¶ Theo. Vide at q̄maz cū xp̄us delebat eoꝝ picula oſpeſcere tūc maiorē eis i cutit timorē. ſed ſtatim p vocē ɔfortauit eos. ſeqt eīm. Et ſtatim locut° ē cū eis et dixt eis ɔfidite e° ſū no. time. ¶ Criſ. Statī at i voce cōgnouerāt eū et timor ſolut° ē. ¶ Aug. de cō. euā. Quō g° eos vole bat p̄terire quos pauētes ita ɔfirmat niſi q̄ illa uo lūtas p̄ficiēdi ad eliciēdū illū clamorē valebat cui ſubueniri optebat. ¶ Beda. Scripſit aūt theodor° ſaracan° quōdā ep̄us corp̄ale pondus nō habuiſſe dn̄m ſm carnem ſed abſq; pondē ſup mare ābulaſſe ſed fides catholica pond° ſm carnem habere eum p̄dicat. Nec eīm Dionyſi° ignoram° qualē nō iſuſſ pedibꝫ corporale pond° habētibꝫ et materiale onus deābulat in humidā et inſtabilē ſubſtanciā. ¶ Theo Deinde p introitum in nauiculam dn̄s compeſcuit tē peſtatem. Sequit eīm. Et aſcen. ad ill. in na. et ceſſ. ventus. Magnum quidem miraculū eſt q̄ ambulat dominus ſup mare. ſed tempeſtas et vētū ɔtrarietas appoſita fuerunt. pp̄ter maius miraculū Apoſtoli ei ex miraculo quinq; paniū non intelligentes xp̄i potē tiam. nunc ex maris miraculo plenius cognouerūt. Vnde ſequit. Et plus intra ſe ſtupebant Non eīm intelle. de panibꝫ. ¶ Beda. Stupebant quidem car nales adhuc diſcipuli virtutum magnitudinem. Nec dum tn̄ in eo veritatem diuine maieſtatis cog noſcere valebant. Vnde ſequit. Erat eīm cor eorū obcecatum Myſtice aūt labor diſcipuloꝝ i remigādo et ventus ɔtrarius labores ſancte eccleſie deſignat. que inter vndas ſeculi aduerſantes et immūdoꝝ fla tus ſpirituū ad q̄etem patrie celeſtis puenire conat. Bene aūt dicit q̄ nauis erat in medio mari et ipſe ſolus in terra. quia nōnunq; eccleſia tantis gentiliū preſſuris afflicta eſt. vt redemptor ipſius eam proꝛ ſus deſeruiſſe videret. Sed videt dominus ſuos la borantes in mari quia eos ne in tribulacōibꝫ defici ant ſue reſpectu pietatis corroborat. et aliquādo ma nifeſto adiutorio liberat Quarta aūt vigilia venit ad eos diluculo appropinquante. q̄ homo mente; cū ad ſupni lumen p̄ſidꝫ erexerit aderit dominus et temptacōnū picula ſapienter mitigat. ¶ Criſoſt.

Vel p̄ma vigilia eſt vſq; ad diluuium. Secūda vſ q; ad moyſen. Tercia vſq; ad aduentum domini. In quarta venit dn̄s. et diſcipulis locutus eſt. ¶ Beda. Sepe autem fideles in tribulacōne poſi tos ſuperna pietas deſeruiſſe viſa eſt. vt quaſi labor̄ tes in mari diſcipulos p̄terire ihēſus voluiſſe puta ret. Adhuc aūt heretici putant phantaſma fuiſſe dominum nec veram aſſumpſiſſe carnem de virgine ¶ Jhero°. Dicit aūt eis Confidite ego ſum. quia videbim° eum ſicuti eſt. Ceſſauit autem ventus et p̄cella ihēſu ſedente et regnante in puppi que eſt vn̄i ſa eccleſia ¶ Beda. In quocumq; enī corde p gra tiam ſui adeſt amoris. mox vniuerſa vicioꝝ et aduer ſantis mūdi ſiue ſpirituum mal; gnoꝝ bella compreſ ſa quieſcunt.

Et cū trāſfretaſſet p̄uenerūt in terraꝫ ge nazareth et applicue rūt. Cūꝫ egreſſi eēnt de naui ɔtinuo ɔgno uerūt eū. Et p̄currē tes vniuſaꝫ regiōem illaꝫ cepunt in graba tis illos q̄ ſe male ha bebāt circūferre vbi audiebāt eū eſſe. Et quocūq; introibat in vicos aut in villaſ aut in ciuitates. in plateiſ ponebant infirmos et dep̄cabant euꝫ vt vel fimbriaꝫ veſtimēti ei° tāgerēt. Et quotquot tangebant eum ſalui fiebant.

¶ Gloſa. q̄ euāgeliſta ex poſuerat picula quod diſcipuli in nauigando ſuſtinuerāt. et quō fuerāt liberati oſtēdit. quo nauigando puenerit dicēs. Et cū tranſfre. pue. in terraꝫ gen. et applicuerūt. ¶ Theoph. Poſt magnū aūt ſpatiū tēporis ad p̄dictū locū do minus tranſfretauit. Et ideo euāgeliſta ſubdit. Cūq; egreſſi eēnt de naui ɔtinuo cogno uerūt eum ſcz incole. ¶ Beda Cognouerūt autem eum rumore non facie vl' p ſigno magnitudie vultus dn̄s innotuerat. Vide aūt quāta fides ſit ho minū terre genazareth vt non p̄ſentium tantū ſalute ɔtenti ſint ſz mittāt ad alias p circuitu ciuitates. quo omnes currant ad medicum. vnde ſeq̄ tur Et p̄cur. vniuer. regi. illam ceperunt in gra. il los qui ſe male habe. circū. vbi audi. eum eſſe. ¶ Theoph. Non eīm ad domos inuitabant eum vt curaret. ſed magis ipſi male habentes afferebant ad eum. vnde etiam ſequit. Et quocumq; intro. in vi. aut in vil. aut in ci. in plateis pone. infirmos et depre. eum vt vel fim. veſt. eius tange. Miraculū eīm quod circa mulierem h̄ moroiſſam contigerat ad aures multoꝝ deuenerat. et multam fidem eis da bat ex qua ſanabant Sequit eīm Et quotquot tāge bant eum. ſal. fiebant ¶ Beda. Myſtice autem fim briam veſtimēti eius. minimū mandatum intelliges. quod quicumq; tranſgreſſ° fuerit minim° vocabit i regno celoꝝ vl' aſſūpcōne carnis p quā venim° ad vbū dei et illi° poſtea fruimur maieſtate ¶ Jero. Quod autem dr Quotquot tangebāt eū ſalui fie bant implebitur quando fugiet dolor et gemitus

Capitulum Septimum.

Et conue-
niunt ad
eum pha
risei ⁊ q-
dam de ſcribis veni-
ētes ab Jheroſolimis
⁊ cum vidiſſent quoſ-
dam de diſcipulis ei9
communib9 manib9 id
eſt nō lotis manduca
re panē vituperaue
runt. Phariſei enim ⁊
oīs Judei ń crebro
lauent manus nō mā
ducant tenentes tra
dicōes ſeniorum. ⁊ a
foro niſi baptizentur
non comedūt. ⁊ talia
multa ſunt q̄ tradita
ſūt illis ↄſeruare bap
tiſmata calicū ⁊ vrce
orum ⁊ eramētorum
⁊ lectoꝝ. Et interro
gabant eum phariſei
⁊ ſcribe dicētes Qua
re diſcipuli tui nō am
bulant iuxta traditi-
onem ſenioꝝ, ſed con-
munib9 manib9 man-
ducant panem? At il
le rñs ait bene ꝓpheti
zauit de uobis hypo
critis. Eſaias ſicut
ſcriptum eſt. popul9
hic labijs me hono-
rat coꝛ aūt eorum lon
ge eſt a me. In uanū
aūt me colūt docētes
doctrinas ⁊ precepta
hominū derelinquen-
tes mandata dei tenē
tes traditiōes homi-
num baptiſma vrceo-
rum ⁊ calicū. ⁊ alia ſi
milia his facitis mul
ta. ⁊ dicebat illis bñ
irritū facitis p̄ceptū

¶ Beda. Homines
terre Genazareth qui
min9 docti videbantur
non ſolū ipſi veniunt.
ſ; ⁊ ſuos īfirmos addu
cunt ad dominū vt vl
fimbriam eius mereā
tur ↄtingere. At vero
phariſei ⁊ ſcribe qui
doctores eſſe populi de
buerāt. nō ad queren-
dum medelā. ſ; ad mo-
uēdas queſtionū pug
nas ad dñm cōcurrūt
Unde dicit. Et cōue.
ad eū phari. ⁊ quidā
de ſcri. ve. ab ihero.
Et cum vi. quoſdam
de diſci. eius commu.
ma. i. non lotis man.
pa. vituperauerūt.
¶ Theoph. Diſcipli
namq; domini inſtrucți
ea que virtutis ſūt ſūt
opari nō lotis manib9
ſimplicitē comedebant
Phariſei aūt volen-
tes occaſionē inuenire
hoc acceperūt ⁊ non vt
q̄ vituperabant eos vt
legis tranſgreſſores.
ſ; q: traditiōes ſenioꝝ
tranſgrediebant. Unde
ſeqt. Phari. n. ⁊ om.
Ju. ń creb. lauēt ma.
nō man. te. tradi. ſeni.
¶ Beda. Spiritalia
eīn ꝓphetaꝝ v̄ba car
naliter accipiētes. que
illi de cordis ⁊ opis ca
ſtigacōne p̄cipiebant.
dicētes. lauami ⁊ mū
di eſtote. Et mūdami
q̄ fertis vaſa dñi. iſti d̄
corpore ſolo lauando
ſuabant. Supſtitioſa
ergo ē hoim traditio.
ſemel lotos ob mandu
cādū panē crebri9 la
uare ⁊ a foro niſi bap
tizent nō comedē. Sed
neceſſariū ē eos q̄ pa
nē de celo deſcendentē
ꝑticipare deſiderāt cre
bro elemoſinis lacris.
⁊ alijs iuſticie fructi
b9 ſ fructib9 ſua opa
purgaē. Vaſa eīm ac ē iā
naīta q̄ ex tgalib9 ne

dei vt traditiōem ve-
ſtram ſeruetis. Moy
ſes enim dixit Hono-
ra patrem tuum et
matrem tuam Et qui
maledixerit patri uel
matri morte moriat.
Vos autem dicitis.
Si dixerit homo pa-
tri ⁊ matri. Corban
hoc eſt donum quod
cumq; ex me tibi pro
derit ⁊ vltra nō dimit
titis eum quicq̄ face
re patri ſuo aut ma-
tri reſcindētes verbū
dei p̄ traditionem ve
ſtram quam traditis
⁊ multa ſimilia huiuſ
modi facitis.

gorioꝝ curis quiſ q; cō
traxerit ſubſequēti do
naꝝ cogitacionū ⁊ ac
tuū p mūdet inſtancia
fruſtra aūt iudei lauāt
man9 ⁊ a foro baptizā
tur. q̄diu cōtēnūt fon
te ablui Saluatoris ī
uanū baptiſma fuant
vaſoꝝ q̄ corpoꝝ ſuoꝝ
⁊ cordiū neglīgt ablue
re ſordes. ſeqt. Et int
eū pha. ⁊ ſcri. di. q̄re
diſ. tui ń am. iu. tra. ſe.
ſ; com. ma. pa. ¶ Criſ.
ſup math. Mira pha
riſeoꝝ ſcribaꝝ q; ſtulti
cia dei filiū arguūt q̄re
tradicōes hoim ⁊ p̄ce
pta nō ſuet. Cōmūe
aū h̄ p im mōo ponē
popul9 eīm iudeoꝝ ꝑtē
dei ſe eſſe iactās omi
nes alios vocat. quib9
oēs vtūt. ¶ Jeromi9

Phariſeoꝝ aūt ſupfluū latratū furca rōis obtūdit
i. moyſi ⁊ eſaie īcpacōe vt nos aduerſātes hereticos
v̄bo ſcripture vincā9. vñ ſeqt. At ille rñdens ait. Bñ
ꝓphetiz. vobis hypo. eſa. ſic ſcriptū ē ꝓplus h̄ labijs
me honorat. coꝛ aūt eoꝝ longe ē a me. ¶ Criſ. q:
eīm nō de legis tranſgreſſione. ſ; ſenioꝝ diſcipulos
accuſabāt. mirroſe ipos ↄfundit hypocritas vocās
quaſi ↄmēdātes cū reuerētia quadam id quod ń con
ueniebat. Supaddit aūt eſaie ꝓphete verbū quaſi
de eis dictū. ac ſi di. Sicut hij de quib9 dr q; deū la
bijs honorāt. coꝛ aūt eoꝝ ab eo longe ē. inanū pie
tatem cuſtodire ſe dicūt doctrinas hoim honorātes.
ita ⁊ vos qui derelinquitis id quod interius curabi
le eſt. ⁊ iuſticiam colentes accuſatis. ¶ Criſoſtim9.
Tradicio autem phariſaica in menſis abſcindenda
eſt ⁊ radenda ¶ Sepe enim tradicionib9 hominum
mandata dei cedunt. Unde ſequit. Derelinquentes
man. te. tra. hominum baptiſma vrceoꝝ. ¶ Criſ.
vt autem eos arguat tanq̄ dei reuerentiam nō ſer
uantes ꝓpter tradicōem a ſeniorib9 factam diuinā
ſcripturis oppoſitam ſubiungit. Moyſes eīm dixit
Honora patrem ⁊ matrem. tu ⁊ qui maledi. pa. ul'
ma. morte moriat. ¶ Beda Honor in ſcriptis tan
tū in ſalutacōe ⁊ officijs deferendis quantum ī ele
moſina ac muneꝝ collatione ſentit. honora īquit apo
ſtolus viduas que vere vidue ſunt ¶ Criſ. Tali
autem exiſtente diuina lege ac talibus minis trāſ-
gredientib9 illatis. vos de leui diuinum tranſgredi
mini p̄ceptū obſeruantes ſenioꝝ tradicōes. vñ ſequi
tur Vos autem di. Si dixerit homo patri ⁊ matri
Corban. quod ē donum quodcūq; ex me tibi ꝓderit
ſuple. liber erit ab obſeruacōne p̄miſſi mandati.
Unde ſequit Et vltra nō dimit. cum quicq̄ facē pa
tri ſuo aut mrī ¶ Theo. Volētes eīm Phariſei q̄ of
ferebant comedere inſtruebant filios q; cū pecu lia

aliqua hẽbãt ⁊ pẽtes hec petẽrẽt· rñderẽt illis Cor-
ban· hoc ẽ donũ qđ a me petis iaꝫ obtuli dño· ⁊ ita
hec ñ exq̃rerẽt· q· dño oblata ·i· ad ſalutẽ parẽtũ ꝓ
ficua ⁊ ſic decipiebãt filios vt parẽtes ñ honorarẽt
⁊ ipi oblata deuorarẽt· Hoc ergo dñs exꝓbrat eis
q2 ꝓpt̃ lucrũ legẽ dĩnã trãſgrediebãt Vñ ſeq̃t· reſ-
ciudẽtes v̓· ⁊c ſcꝫ trãſgrediẽtes ꝓcepta dei vt ob-
ſuetis hoim tradicões· ¶ Criſ. Vł pt̃ dici q pha-
riſei iuueu̓e docebãt q ſiqs ꝓ iniuria pr̃i aut matri
illata mun⁹ offerat deo· erat imunis q· deo dãs mu-
nera que pr̃i debent ⁊ hoc dicẽtes· parẽtes honora-
ri nõ pmittebant· ¶ Beda· Poteſt aũt ⁊ hũc bre-
uiter hr̃e ſenſum· Mun⁹ quod ex me eſt· tibi ꝓderit
Cõpellitis inquit filios· vt dicant pñtibꝫ ſuis· Qđ
cumq3 donũ oblaturus eram deo· in tuos ꝯſumo cibos
tibi q3 ꝓdeſt o pater ⁊ mater· quaſi dicant nõ ꝓdeſt
vt ſic illi timẽtes accipe qđ deo videbãt mancipatũ
inopem magis vellent vitã ducere· quã edere de cõ-
ſecratis· ¶ Jero⁹· Myſtice aũt diſcipulos nõ lotis
manibꝫ manducare· futuram gentiũ cõmunionem ſig-
nificat Mundicia ⁊ baptiſma phariſaicũ ſterile eſt·
Cõmunicatio nõ lota apoſtolica extendit palmites
ſuos vſq3 ad mare·

Et aduocãs iterꝫ tur-
bã dicebat illis· audi-
te me oẽs intelligite.
Nichil ẽ extra hominẽ
introiens in eũ q poſſit
eũ coinq̃nare. Sꝫ q̃ de
homine ꝓcedũt illa ſũt
q̃ coinq̃nãt hominẽ. Si
qs h̃t aures audiendi
audiat. ⁊ cũ introiſſet
in domũ a t̃ba interro-
gabãt eũ diſcipuli ei⁹
parabolã. ⁊ ait illis. Sic
⁊ uos inprudẽtes eſtis
Nõ intelligitis q2 omĕ
extrinſec⁹ introiẽs in
hominẽ. ñ pot eũ coinq̃-
nare. q2 nõ introyt in
cor ei⁹ ſꝫ in uẽtrẽ. ⁊ in
ſeceſſũ exit purgans
oẽs eſcas. Dicebat aũt
qm̃ q̃ de homine exeũt
illa coinq̃nãt hominẽ
ab intꝰ em̃ de corde ho-
minũ cogitacões male
ꝓcedũt. adulteria for-
nicacões homicidia fur-
ta auaricie. neq̃cie. do-
l⁹. inpudicicia. ocul⁹
malus. blaſphemie. Su-
pbia ſtulticia oĩa hec
mala abint⁹ ꝓcedẽt ⁊
coinq̃nant hominem.

¶ Criſ. Judeis ꝯſide-
rantibꝫ corporalem mũ-
diciam legis ⁊ de hac
murmurantibꝫ dñs in
ꝯtrarium vult introdu-
cere. Vnde dr̃. Et ad-
uocans iterꝫ tur· dicebat
illis. Audite me om· ⁊
intelligite. Nihil ẽ ex-
tra ho· intro· in eũ qđ
poſ· eũ coinquinare· ſꝫ
que de ho· ꝓcedũt illa
ſũt que coinqu· ho· Jđ
eſt immũdũ faciũt Ea
em̃ que xp̃i ſũt intra
hominẽ ꝯſiderant· ea
vo que legis ſũt· mag-
cernunt extra hoiem
quibꝫ quaſi corporalib⁹
crux xp̃i finem in bre-
ui dare debebat·
¶ Theoph. Hoc aũt
dñs dicit· volens iſtru-
ere hoies q obſeruatio-
nes eſcarꝫ quas lex cõ-
memorat nõ oportet cor-
paliẽ intelligẽ· ⁊ ex h̃ i-
tencõꝫ legis eis maife-
ſtarẽ incipit. ¶ Criſ.
Subiũgit aũt· Si q· h̃ẽt
aures au· au· Nõ em̃
manifeſte apuerat q̃
erãt illa que de hoie ꝓ-
cedebãt ⁊ hominẽ coin-
quinãt ⁊ ꝓpter hoc v̓-
bum apti crediderunt
q aliqđ aliud ꝓfundũ
pdic⁹ [illegible] vñ ſe. Et cũ intro-
iſſet a tur· ſeor· eũ di-
ci⁹ pa. Parabolã aũt
immanifeſtum ſmonẽ vocabãt. ¶ Theo. Dñs aũt
ꝑus increpat· Vnde ſequit̃ Et ait illis ſic ⁊ vos in-
eſ· ¶ Beda Vicioſus em̃ ẽ auditor q ob ſcura maife-
ſta aut maifeſte dicta obſcure vult intellige· ¶ Theo.
Deinde dñs maifeſtat id q erat occultum di· Nõ
intelligitis q2 om· ex· intro· in ho· nõ pt̃ eum coinqui-
¶ Beda Judei em̃ ſe ꝑtem dei iactantes cõmunia ci-
bos vocãt quibꝫ omnes homines vtunt̃ vt oſtrea
lepores ⁊ hmõi aĩalia· nec etiam Jdolaticũ inqui-
tum cibꝫ ⁊ dei creatura eſt· ſed demonũ inuocatio hec
facit immundũ· ⁊ cãm ſubdit di· Quia nõ introyt in
cor eius· Anime locus pricipal' iuxta platonem i cere-
bro· ſed iuxta xp̃m i corde eſt· ¶ Gloſa· Jn cor g⁹
i cor eius ·i· in mentem que eſt pricipalis ps aie ex
qua tota homis vita dependet Vñ ſm tam neceſſe
ẽ hoiem mũdu vł imũdu eſſe Sic er q̃ ad mentem
nõ ꝑueniũt nõ pñt homi imũdiciam afferre Ergo cibi
q2 ad mentẽ nõ ꝑueniũt ſm ſuam naturam hoiem inq̃-
nare nõ pñt ſed iordiatus cibor vſus q̃ ex inordinati-
one ꝑuenit mẽtis ad hoĩs imũdiciam ptinet Quod aũt
cibi ad mentẽ nõ ꝑueniãt· oñdit ꝑ id qđ ſubdit·
Sed i ven· ſcꝫ itro· ⁊ in ſe· expur· om· eſ· Hoc aũt
dicit ne intelligat̃ q nil ex cibis i corpe maneat [illegible]
em̃ qđ ẽ neceſſariũ ad corpis nutrimẽtũ ⁊ augmẽ-
tũ Egredit̃ aũt qđ ẽ ſuꝑfluũ q· purgacõibꝫ iſti-
us remanẽtis nutrimẽti ¶ Aug· i li· [illegible]
Quidã em̃ ſic accedũt vt eoꝛ mutẽt ⁊ mutẽt ſi-
⁊ ipe cibꝫ amittens ſpẽm ſuã i corpus [illegible]
nos refecti i robur mutamur· ¶ Be· Sꝫ ⁊ [illegible]
m⁹ hũor cũ iuel i ⁊ artubꝫ coacta fuerit [illegible]
ſta ꝑ occultos meat⁹ quos greci poros vocãt [illegible]
bit̃ ⁊ i ſeceſſũ vadit· Sic g⁹ cibi nõ faciũt hoiẽ i-
mũdos ſꝫ malicia q̃ opat̃ paſſiones ab iterioꝛ ꝓce-
tes vñ ſe· Dice aũt qm̃ ⁊c ¶ Criſ· e⁹ [illegible]
ſubdit Abint⁹ ·n· ⁊c Et ſic pꝫ q male cogitacões ad
mẽtẽ ptinẽt q̃ h̃ cor noiat̃ ſm quã bõ dr̃ bo⁹ l mal⁹
mũd⁹ ł imũd⁹ ¶ Be· Hic aũt arguit̃ q cogitacões
a dyabolo imitti putãt nõ ex ꝓpria naſci voluntate
dyabol⁹ icẽtor ⁊ adiutor malaꝫ cogitacõnũ eẽ [illegible]
or eẽ ñ pt̃· ¶ Glo. Ex malis aũt cogitacõibꝫ [illegible]
us mali act⁹ ꝓcedũt· de qbꝫ ſubdit̃. Adulteria q̃ i [illegible]
lacõe alienj tori ꝯſiſtũt Fornicacões q̃ ſũt illicite co-
it⁹ ꝑſonaꝝ a mr̃imonio ſolutaꝝ· homicidia q̃ i ꝑſona
ꝓximoꝝ nocumẽtũ iferũt· furta q̃bꝫ res [illegible]
[illegible]· iquitas iniuſte retinẽt· neq̃cie q̃ cõſiſtũt i [illegible]
calũnijs· dol⁹ i eoꝝ decepcõe· ipudicicia ad [illegible]
corrupcõꝫ mẽtis ł corpis· ¶ The· Ocul⁹ mal⁹ [illegible]
ũ ⁊ adulacõ· nã q̃ odit ocłm malũ ⁊ iudulg[illegible]
quẽ odit ⁊ adul· to2 ñ rẽo oclo ꝯſiderat [illegible]
maluꝫ ipꝫ deducit· blaſpheie ·i· iniurie i d[illegible]
·i· dei ꝯtempt⁹ duꝫ ſcꝫ qs bonũ q̃d [illegible]
ſue virtuti aſcribit· ſtulticia ·i· iniuria i [illegible] ¶ [illegible]
ul' ſtulticia ẽ cũ ñ rẽe d' deo ſentit̃ Contrar[illegible]
q̃ ẽ dinaꝝ reꝝ cognicõ· ſedẽ Oĩa h̃ ⁊c [illegible]
hoĩ iputat̃ q i ſua ptãte exiſtit Alia [illegible]
dr̃ ab iterioꝛi uolũtate· ꝑ q̃ꝫ bõ ẽ ſicꝫ [illegible]

Et inde ſurgens
abyt in fines . Tyri
⁊ ſydonis. Et in gre-
ſſus in domū neminē
voluit ſcire ⁊ non po-
tuit latere. Mulier em̄
ſtatim vt audiuit dei
eo cuius filia habebat ſpi
ritum im mundum in
trauit ⁊ procidit ad
pedes eius . Erat em̄
mulier gentilis ſyro-
phenissa genere ⁊ ro-
gabat eum vt demo-
nium eyceret de filia
eius . Qui dixit illi.
ſine prius ſaturari fi-
lios . Non eſt bonum
ſumere panem filiorum
⁊ mittere canibꝫ . At
illa reſpondit ⁊ dixit
ei. vtiqꝫ domine . nam
⁊ catelli comedūt ſub
menſa de micis puero
rum. Et ait illi ꝓpter
hunc ſermonem vade
exyt demoniū de filia
tua . Et cum abyſſꝫ
domum ſuam inuenit
puellam iacentem ſu-
pra lectum ⁊ demoni
um exyſſe.

¶ Theoph . Poſtqꝫ
de eſcis dn̄s Docuerat
videns in credulos eſ
ſe Judeos . fines ingre
dit gentium . Judeis
em̄ infidelibꝫ exiſtenti
bus ſalus ad gentes
cōuertit. Unde dr̄ . Et
inde ſurgens abyt i fi.
Tyri . ⁊ Sy. ¶ Cris.
Tyrꝰ ⁊ ſidon loca cha
naneorum erant . Venit
igit ad eos dn̄s nō tā
qꝫ ad ꝓpinquos. ſꝫ tan
qꝫ ad eos quibꝫ nichil
eſt cōmune ad patres
quibꝫ ꝓmiſſio facta eſt
Et ideo ſic venit ut
aduentus ſuus tyrys
⁊ ſidonys nō appareret
. Unde ſequitur . Et i
greſ . domū neminem
vo. ſcire . Nondū em̄
tempus aduenerat ut
cum gentibꝫ habitaret
⁊ eos ad fidem adduce
ret. huiꝰ em̄ tempus
debitum erat poſt cru
cem ⁊ reſurrectionē
¶ Theoph. Vel ideo
clam igredit. ne occa
ſionem Judei ſumerēt
contra eum . tanqꝫ ad
immūdas gentes tran
ſiſſet. Sequit . Et nō
potuit latere . ¶ Aug.
de q. no. ⁊ ve. te. Si au
tem voluit ⁊ nō potuit
infirmata volūtas eiꝰ
eſſe videt. Impoſſibi
le eſt autem ut Salua
toris voluntas non impleat. Nec poteſt velle quod
ſit fieri nō deberet. Parco quod factum eſt. hoc vo
luiſſe dicendꝰ eſt. Aduertendum eſt autem qꝫ iſtud
in finibꝫ geſtum eſt. gentilium. quibꝫ adhuc tempus
pdicandi non erat. vltro tamē venientes ad fidem
non ſuſcipe inuidie erat Sic ergo factum eſt vt ſal
uator a diſcipulis ꝓditus non eſſet ab alys tamen
qui ingredientem domū viderant proditus eſt . ⁊ in
cepit ſciri qꝫ eſſet in domo. A ſuis ergo noluit pre
dicari . requiri autem ſe voluit . ⁊ ita factum eſt .
¶ Beda. Ingreſſus etiaꝫ domum . pcepit diſcipu
lis ne ſe cuiqꝫ in regione ignota quis eſſet . aperi
rent . vt exemplo eius diſcerent quibꝫ ſanandi in
firmos grām conferret in exhibicōe miraculorum hu
mani fauoris gloriam quantum poſſent declinare.
nec tamen a pio virtutis ope ceſſare quando hoc fie
ri vel fides bonorum iuſte mereret. vel infidelitas prauo
rum. neceſſario cogeret. Ipſe em̄ ſuum illo introi
tum gentili femine ⁊ quibuſcumqꝫ voluit publica
uit. ¶ Aug. de queſti. no. ⁊ ve. teſt . Deniqꝫ mulier
Chananea audiens de illo intrauit ad eum . que niſi
prius ſubieciſſet ſe deo . Judeorum beneficium conſecu
ta non eſſet De qua ſequit . Mulier em̄ ſtatim vt
au. de eo. cuius fi. ha. ſpi. immun. ⁊ pci. ad pedes eiꝰ
¶ Cris. Per hoc autem voluit dn̄s diſcipulos oſtē
dere . qꝫ etiam gentibꝫ aperuit hoſtium ſalutis . Vnde
⁊ mulieris genus deſcribitur cum ſubdit . Erat ei
mulier gen. Syro. ge. .i. de Syria phenicis . Seqꝫ
Et rogauit eum vt demonium eyceret de filia eius
¶ Aug. de cōſen. euan. Videt autem afferre aliquā
repugnancie queſtionem. qꝫ dicit in domo fuiſſe do
minum cum ad illum venit mulier ꝓ filia ſua rogāſ
Sed quoniam matheus dicit diſcipulos domino ita
ſuggeſſiſſe Dimitte illam quoniaꝫ clamat poſt nos
nihil aliud videt ſignificare qꝫ poſt ambulantem do
minum mulierem illam depcatorias voces emiſiſſe.
quomodo ergo in domo . niſi quia intelligendū eſt dix
iſſe quidem marcum qꝫ intrauerit vbi erat ihs cū
eum pdixiſſet fuiſſe in domo. Sed quia matheus
ait Non reſpondit ei verbum . Dedit agnoſcere in
eo ſilentio egreſſum fuiſſe ihm de domo illa atqꝫ ita
cetera contexunt que iam in nullo diſcordant . Seqꝫ
tur Qui dixit illi Sine prius ſaturari filios.
¶ Cris . Quaſi diceret . futūr eſt . vt etiam vos qui
de gentibꝫ eſtis ſalutem conſequamini . ſꝫ prius opꝫ
iudeos qui merito antique electionis filiorum dei ſolēt
nomine cenſeri . Pane celeſti refici ⁊ ſic tandem gen
tibꝰ vite pabula miniſtrari Sequit . Non eſt enim
bonum ſumere pa. fi. ⁊ mit. ca. ¶ Cris. Hoc autē
verbum dixit . non qꝫ in eo ſit defectus virtutis ad be
nefaciendum . omnibꝫ . ſed quia beneficiū eius diſtri
butum Judeis ⁊ gentibꝫ cōmunionem inter ſe non
habentibꝫ ꝓuocationē magis operaret . ¶ Theop.
Canes vocat gentiles tanqꝫ a iudeis ſceleratos re
putatos . Panem vero dicit beneficium qꝫ filys .i.
Judeis dn̄s ꝓmiſit Eſt ergo ſenſus qꝫ nō decet gen
tiles beneficy pmo eſſe pticipes . quod iudeis princi
paliter ꝓmiſſum eſt . Ideo autem dominus non ſtati
exaudit . ſed graciam differt . vt etiam oſtendat mu
lieris fidem conſtantem . Et ut diſcamus nō ſtatim
deficere cum oramus ſed ut inſiſtamus donec recipi
amus . ¶ Criſoſ. Sit eciam ut iudeis oſtenderet qꝫ
non equaliter eis dabat ⁊ alienigenis ſanitatem ⁊
vt patefacta mulieris fide magis pateſieret infideli
tas iudeorum . Mulier enim non grauiter tulit ſꝫ
vocem domini cum multa reuerencia confirmauit.
Unde ſequitur . At illa reſpondit ⁊ dixit ei . Vtiqꝫ
domine . Nam ⁊ cathel . con. ſub men. de micis pue:
rorum ¶ Theoph. Quaſi di. Judei panem totum ha:
bent ſcꝫ deſcendentem de celo ⁊ tua etiam beneficia .
ego micas poſtulo ſcꝫ modicam beneficy ptem .
¶ Cris . Qui ergo in ordine canum ſe reputat reue
rencie eſt qꝫ dicat . ꝓ grā habeo etiam in numero ca
num eſſe . ⁊ nō ab aliena . ſed a ꝓpria menſa comedē
dominantis . ¶ Theoph. Quia ergo mulier ſapien
tiſſime rn̄debat . obtinuit qꝫ optabat . vnde ſequitur.
Et ait illi Non dixit . virtus mea te ſaluum fecit . ſed
ꝓpter hunc ſermonem .i. ꝓpter fidem tuam que hoc
ſermone demonſtrat . Vade . exyt demoni . a fi. tua .

Sequit̄ Et cum abiisset do·su·inue·puel·ia·su·le·
⁊ de no·exiisse. ¶ Beda. Propter humilē em̄ ma
tris fidelemq̧ sermonē filiam deserit demoniū · ybi
dat̄ exemplum cathetizandi ⁊ baptizandi infantes
qz videlicet p fidem ⁊ ꝯfessionem parentum in baptis
mo liberant̄ a dyabolo puuli·qui nec de se sape·vł a
gere aliquid boni possūt vel mali. ¶ Ieron. Misti
ce aūt mulier gentilis que p filia rogat·est mr̄ nr̄a
Romana ecclesia·nata eius demoniaca barbarica
est occidentalis natio c⁹ fili⁹ fides fecit de cane ouē.
Micas aūt spiritalis intellectus·nō panē infractum
littere sumere cupit. ¶ Theoph. Vnusquisq̧ etiam
nostꝝ cum peccat mulier ē anima eius Infirmā ve
ro filiā habet hec anima actus prauos·q̄ filia demo
nium habet·nam act⁹ praui demonium sūt. Peccato
res aūt existētes nūcupant̄ catuli impleti imūdicijs
Propter quod nō sumus digni purē dei recipe aut
ꝑticipes fieri immaculatoꝝ misterioꝝ dei. Si vero
cognoscētes nosmetipos p humilitatē esse catulos
ꝯfiteamur pcc̄a nr̄a·tūc sanabit̄ filia·scz opatio praua

¶ Et iteꝝ exiens de finibus tyri uenit per sydonē ad mare galylee inter medios fines decapoleos Et adducūt ei surdū ⁊ mutū ⁊ dep̄cāt̄ eū ut imponat illi manū. ⁊ apphēdēs eū de t̄ba seorsū misit digitos suos in auriculas ei⁹. ⁊ expuēs tetigit linguā ei⁹. ⁊ suspiciēs in celū ingemuit ⁊ ait Effeta. q̄ ē adapire. Et statim apte sūt aures ei⁹. ⁊ solutū ē vinculū lingue ei⁹ ⁊ loq̄bat̄ recte. ⁊ p̄cepit eis ne cui diceret. Quāto aūt eis p̄cipiebat tāto mag⁹ pl⁹ p̄dicabāt. Et eo ampli⁹ admirabāt̄ dicētes. bn̄ omnia fecit ⁊ surdos fecit audire. ⁊ mutos loqui.

¶ Theoph. In genti
liū locis moram dn̄s fa
cere nō volebat·ne oc
casionem iudeis daret
vt trāsgressorē legis
eū estimarēt q̧ se gen
tibus miscebat ⁊ iō cō
festim reuertit̄·vn̄ dr̄.
Et iteꝝ ex·de fi·Ty·
ve·per·Si ⁊ ad mare
gali·inter me·fi·deca
poleos. ¶ Beda. De
capolis ē regio·x·vr
biū trans iordanē ad
ad orientē ꝯtra galile
am. Quod ergo dr̄ q̧
dn̄s ui⁹ venit ad mare
galilee inter medios fi
nes decapolis·n̄ ipos
fines decapol eū intrasse
significat Nō em̄ mare
nauigasse dr̄ atq̧ ad
ipm ꝑuenisse locū qui
medios fines decapol
lōge trāsmare positos
respiciebat. Sequit̄.
Et addu·ei sur·⁊ mu·
⁊ dep̄·eū ipo·illi·ma·
¶ Theo. Qr̄ recte p⁹
demoniace liberationē
ponit̄·ex demonio em̄
tal passio erat. Seq̄t̄
Et appre·eū de tur·se
or·misit digi·su·in au
ri·eius. ¶ Cris. Seor
sū a turba oblatū surdum ⁊ mutū apprehēdit·vt di
uina miracula nō faceret manifeste. Instruēs nos
vanā glām eicere ⁊ tumorē·nihil em̄ est ex quo ali
quis miracula opet̄ sicut si humilitatē colat ⁊ mo
destiam sequat̄. Misit vero digitos in auriculā po

tens verbo sanare·vt ostēderet q̧ diuina ꝟtute dita
tū erat corp⁹ diuinitati vnitū ⁊ opacōi⁹ eius et ꝑ
transgressionē Ade natura humana mltam incurrerat
passionē ac mēbroꝝ ⁊ sensuū lesionē·veniēs xp̄us
in seipo pfectionē demōstrauit hūane nat̄e·⁊ ꝑter
hoc digitis aures aperuit ⁊ spuito loquelam dedit.
Vn̄ se. Et expu·te·lin·eius. ¶ Theop. Vt ostē
deret q̧ oīa mēbra sacri corpis ei⁹ diuina existere ⁊ s
cta sic ⁊ sputū qd̄ vinclm lingue dissoluit. Etenim
om̄e sputū supfluitas ē·s; in dn̄o oīa diuina fuerūt. Se
q̄t̄ Et suspi·in celū ingemuit·⁊ ait Effeta q̄ē ada
pire. ¶ Beda. Suspexit quidē in celū vt inde mu
tis loquelā·inde auditū surdis·inde cūctis infirman
tibus medelā docēt eē querendā. Ingemuit aūt n̄ q̧
ipi opus eēt cū gemitu aliquid petere a prē q̄ cūcta
petentibus donat cū prē·sed vt nobis gemēdi d̄e
exempla·cū vel p nostri vel p nostroꝝ erratib⁹
ꝓximoꝝ supne pietatis presidia inuocam⁹. ¶ Theo
Simul etiam ingemuit ncr̄am cām suscipiēs in seip
so ⁊ nat̄e miser⁹ humane·videns miseriam in quā
humanū genus inciderat. ¶ Beda. Quod autem
ait Effeta id est adapire·ad aures ꝑtinet ꝓprie. Au
res em̄ ad audiendū apiende·lingua vo vt loq̄ pos
set a retinaculis erat sue tarditatis soluenda. Vn̄
sequit̄. Et statim aper·sunt au·eius ⁊ solu·e vin.
lin·eius ⁊ loque·recte. Vbi vtraq̧ nat̄a vn⁹ ⁊ ei
usdem xp̄i manifeste discreta ē. Suspiciēs quidem
in celū quasi hō deū dep̄catur⁹ ingemuit·s; mox vno
s̄mone quasi potēs diuina maiestate curauit. Sequit̄.
Et p̄cepit eis ne cui diceret. ¶ Ieron⁹. Per quod
nō in virtutibus gloriandum esse docuit sed in cruce
⁊ humiliacōne. ¶ Cris. Precepit em̄ miracula oc
cultare vt ante tempus accenderet iudeos ad homi
cidium p inuidia n̄ ꝓuocarandū. ¶ Ieron⁹. Ciuitas
aūt in monte posita·vndiq̧ circūspecta abscondi n̄
potest·⁊ humilitas semp p̄cedit gloriam. vn̄ seq̄t̄
Quanto aūt eis p̄cipiebat tantomagis plus p̄dica
bant. ¶ Theop. Docemur aūt ex hoc cū alicui be
neficia elargimur minime applausus ⁊ laudes pete
re. Cum vo accipimus beneficia benefactores p̄dica
re ⁊ laudare q̄uis nolint. ¶ Aug. de con·euan. Si
tem sciebat eos sicut ille qui notas habebat ꝓsen
tes ⁊ futuras hominum voluntates tanto magis p̄dica
tos·quanto magis ne p̄dicarent eis p̄cipiebat vt
quid hoc p̄cipiebat·nisi pigris volebat ostēdere qu
to gaudio suis quanto feruentius eū p̄dicare debe
quibus iub̄ē vt p̄dicent quando illi qui p̄hibebantur
tacere nō poterant. ¶ Glosa. Ex p̄dicatōe aūt sa
natoꝝ a xp̄o·crescebat admiratō turbaꝝ ⁊ ꝯfessio
beneficioꝝ xp̄i·vnde sequit̄ Et eo ampli⁹ admira
di·Bene omnia fecit·hec sc; surdos fecit audire et
mutos loqui. ¶ Ieron⁹. Mistice aūt Tyrus interp
tat̄ angustia ⁊ significat iudeam Cui dominus dic
Coangustatum est stratum aqua transfiret se ab ꝑ
tes alias Sidon venatio interpretatur·Sera aūt
indomita nr̄a natio ē ⁊ mare qd̄ fluctuosa volubi
tas ē. Inter medios aūt fines ⁊ decapoleos q̄ inter
tat̄ decalogi mandata saluator ad saluandas gentes
venit. Dn̄s autem humanū g mltra media q̄ vnū
hō varia peste absumptus enumerat̄ in p̄mo p̄do

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Cecatur dum male vidit. Surdus fit cum audit. Obmuteſcit cum loquitur. Deprecantur autem eū vt imponat illi manum. quia in carnatum fore dñm mlt ti iuſti et patriarche cupiebant et optabant. ¶ Beda vel ſurdus et mutus eſt qui nec aures audiendi verba dei habet. nec os aperit pro loquendis. quales neceſſe eſt. vt hij qui loqui iam et audire diuina eloquia didicerunt. dño ſanandos offerant. ¶ Ieron⁹. Seorſum autem ſemꝑ a turbulentis cogitacōibus et actibus inordinatis. ſermonibuſqꝫ in compoſitis educitur qui ſanari meretur. Digiti autem qui in aures mittuntur verba vel dona ſpūs ſunt De quo dr̄. Digitus dei eſt hic. Sputum autem diuina ſapiencia eſt que ſoluit vinculum labiorum humani generis. vt dicat. Credo in deum patrem omnipotentem et reliqua. Suſpiciens autem in celum ingemuit. i. gemere nos docuit et in celum theſauros cordis noſtri erigere. qꝛ ꝑ gemitum compunctionis intime friuola leticia carnis purgatur. apte ſunt autem. aures. ad hymnos et cantica et pſalmos. Soluit linguam vt eructet verbū bonum quod non pñt minē nec verbera cohibere.

Capitulum octauum.

In illis diebus iterum cum turba multa eſſet cum iheſu nec haberent quod manducarent. conuocatis diſcipulis ait illis. Miſereor ſuper turbam quoniam ecce iam triduo ſuſtinent me nec habent quod manducent. et ſi dimiſero eos ieiunos in domū ſuam deficient in via. Quidam autē ex eis de longe venerūt Et riderūt ei diſcipuli ſui Unde iſtos poterit quis hic ſaturare panibus in ſolitudine. et interrogabat eos Quot panes habetis Qui dixerunt. ſeptem Et precepit turbe diſcūbere ſuper terrā Et accipiens ſeptem panes grās agēs fregit et dabat diſcipulis ſuis vt apponerēt et appoſuerūt turbe.

¶ Theoph. Poſtquā dñs ſuperius miraclm de multiplicacōe panū ꝑpetraſſet. nunc iterū occaſione habita ꝯgrueñ adiūgit. ſimile miraculum opari. vnde dr̄ In illis diebus iterum cū turba multa eſſet cum iheſu. nec haberent qd̄ manducarent. ꝯuocatis diſcipulis ait illis. Miſereor ſuper turbā quoniam ecce iam triduo ſuſtinēt me. nec ha. quod man. Nō enī ſemꝑ circa alimēta miracula faciebat. ne ꝓpter cibum ipm̄ ſequerent. Et nunc igitur h̄ miraculum nō feciſſet niſi quia videbat turbis piculum imminē vnde ſequitur Et ſi di. eos ie. in. do. ſu. de. in via. Quidam enim ex eis de lon. ve. ¶ Beda. Quare triduo ſuſtinent de longe venientes. Matheus plenius dicit ſic. Et aſcendens in montem ſedebat et acceſſerunt ad eum turbe multe hñtes multos infirmos. et ꝓiecerūt eos ad pedes eius. et curauit

Et habebāt piſciculos paucos et ipſos benedixit et iuſſit apponi et manducauerunt et ſaturati ſūt Et ſuſtulerunt quod ſuperat de fragmentis ſeptem ſportas. Erant autē qui manducauerant quaſi quatuor milia et dimiſit eos.

eos. ¶ Theop. Diſcipuli adhuc nō itelligebant neqꝫ credebant ꝓpter priora miracula credebant. vnde ſequitur Et reſponderunt ei diſcipu. ſui Unde iſtos pote. quis hic ſatu. pa. in ſoli. Ipſe autē dñs non eos vituperat ex hoc inſtruens nos qꝫ non debemus ignorantibus et nō intelligētibus grauiter iraſci. ſed eorum ignorancie compati. Unde ſequitur. Et interrogauit eos Quot pa. ha. Qui dix. vii. ¶ Remigius. ſuper Matheum. Non ideo interrogauit quia ignoraret quid haberent. ſed vt dum illi reſpondent vii quo pauciores eſſent eo magis miraculum diffamaretur et notius fieret. Sequitur. Et precepit tur. diſ. ſup terram. In ſuperiori refectione ſuper fenum diſcubuiſſe dicuntur. Hic vero ſuper terram. Sequitur. Et acci. vii. pa. gratias agens fregit. In eo qꝫ gracias egit. nobis reliquit exemplum. vt de omnibus donis nobis celitus collatis illi gratias referamus Et notandum quia dñs panes nō dedit turbe. ſed diſcipulis. diſcipuli autem dederunt turbis. Sequitur enī Et dabat diſci. ſu. vt appo. et appo. turbe. Non ſolū aūt panes. ſꝫ et piſciculos benedicēs iuſſit apponi Sequitur enī Et ha. piſci. pau. et ipſos benedixit et iuſſit appo. Et man. et ſatu. ſunt. ¶ Beda. In hac ergo lectione conſideranda eſt in vno eodē qꝫ redēptore noſtro diſtincta opacio diuinitatis et humanitatis. Atqꝫ euticetis error q̄ vnā tm̄ in xp̄o opacōem dogmatiſare preſumſit. procul a xp̄ianis finibus expellendus. Quis enī nō videat hoc qꝫ ſuper turbam miſeretur dñs. affectum eſſe et compaſſionem humane fragilitatis. quod autem de ſeptem panibus et piſciculis paucis quatuor milia hominum ſaciauit diuine op⁹ eſt virtutis Sequitur et ſuſtu. quod ſupe. de frag. ſeptem ſportas. ¶ Theoph. Turbe comedentes et ſaturate non ſecum tollunt panum reliquias. ſed ipſas diſcipuli ſuſtulerūt. ſicut et ſuperius cophinos In quo ſecundum hiſtoriam diſcimus qm̄ oportet nos hijs que ſufficiunt eſſe contentos et non querē vltra. Deinde numerus manducancium deſcribitur cum dr̄ Erant autem qui man. quaſi quatuor milia et dimi. eos. Ubi conſiderandum eſt qꝫ xp̄us neminem ieiunum dimittit. omnes enī vult ſua gracia enutriri. ¶ Beda. Hoc vero typice inter hanc refectionem et illam quinqꝫ panum ac duorum piſcium diſtat qꝫ ibi litera veteris inſtrumēti ſpirituali grā plena eē ſignificata eſt. hic aūt veritas et gracia noui teſtamenti fidelibus miniſtranda monſtrata eſt. Turba aūt triduo dñm ſuſtinet. ꝓpter ſanationē infirmorum vt matheus narrat. cum electi in fide ſancte trinitatis ꝓ peccatis ꝓſeuerantꝰ inſtancia ſupplicāt. Vel qꝛ ad dominū ſe ope locucōe atqꝫ cogitacōe ꝯuertunt. ¶ Theo. Vel ꝑ eos qui ꝑ triduum expectant. ſignificat baptiſatos. Baptiſm⁹. n. illuminatio dr̄. et trina ſubmerſione pficitur ¶ Greg. x mor. Nō vult aūt eos ieiunos

dimictere ne deficiant in via. Oportet enim q in ꝑdi
catõne verbum ↄſolacõis accipiant. ne veritatis
pabulo ieiuni remanentes in hui⁹ vite labore ſuccū
bant. ¶ Ambro. ſup lucã. Bonus quidem dñs ſtu
dia exigit. vires miniſtrat. nõ vult ieiunos dimictē
ne deficiant in via. hoc eſt vt in iſtius curſu vite. vt
anteq̄ȝ ad caput vie ꝑueniant ſcȝ prēm ⁊ intelligāt
q ex patre xpus eſt. ne forte cū acceperint q natus
ex v̄gine eſt. incipiant nõ dei v̄tutem ſed hominis eſti
mare. diuidit ergo eſcas dñs ihesus. ⁊ ille quidem
vult dare omnibꝫ. negat nemini diſpēſatoꝛ ē omniū
Sed cum ille panes frangat ⁊ det diſcipulis ſi tu
manus tuas nõ extendas vt accipias tibi eſcas. de
ficies in via. nec poteris in eū culpam referre q̄ mi
ſereē ⁊ diuidit. ¶ Beda. Qui vero poſt carnis fla
gicia poſt furta. violencias ⁊ homicidia ad penitenci
am redeūt. ad dñm de longinquo veniūt. Quanto enim
quiſq plus in prauo ope errauit. tanto ab omnipo
tente deo longius receſſit. Et credentes de gentibus
de longe venerūt ad xpm. Judei vo de prope. qui le
gis ⁊ prophetaꝝ erant literis edocti ex illo. Supra
aūt in refectione quinq panū turba ſup fenū viride
diſcumbebant. hic aūt ſup terram q ꝑ ſcripturam le
gis deſideria carnis cõprimē iubemur. In nouo aūt
teſtamento ipſam quoq terram ac facultates tempo
rales relinquē ꝑcipimur. ¶ Theop. Septem autē
panes ſūt ſpūales ſmones. nam ſeptenarius nūe
rus ſpūſſancti ſignificatiuus eſt. qui ꝑficit oīa. In
ſeptenario enim numero dieꝝ noſtra vita ꝑficitur
¶ Jero⁹. Vt ſeptē panes dona ſūt ſpūſſancti frag
menta panū miſtica intellectus ſūt hui⁹ ſeptimane
¶ Beda. Qꝫ enim dominꝰ panes fregit. apertionem
ſignificat ſacramētoꝝ. Qꝫ gracias egit oſtēdit quā
tum de ſalute humani generis congaudeat. Qꝫ pa
nes diſcipulis dedit vt turbe apponerēt. ſignificat q
ſpūalia dona ſcie tribuit apl̄is ⁊ ꝑ eoꝝ miniſteri
um voluit eccleſie ſue vite cibaria diſtribui. ¶ Je
ro⁹. Piſciculi bñdicti. libri ſūt noui teſtamēti. quoni
am piſcis aſſi ꝑtem dñs reſurgens poſtulat. Vt in
piſciculis ſanctos accipim⁹. quoꝝ ſcripta noui teſta
mēti. fidem vitā ⁊ paſſiões ↄtinet. qui turbulentis
hui⁹ ſeculi fluctibꝫ erepti refectionē nobis internam
exemplo ſuo ꝑbuerūt. ¶ Beda. Quod aūt turbis
ſaciatis ſupat. apl̄i tollūt. quia altioꝛa ꝑfectiones ꝑ
cepta que turba nequit attingere ad illos ꝑtinent q̄
generalem populi dei ↄuerſacõm tranſcendūt. ⁊ tñ
turba ſaciata ee memoraē. q etſi ſua relinquē nequāt
neq explere quod de v̄ginibꝫ dr. tñ audiēdo man
data legis dei. ad vitam ꝑueniūt eternam. ¶ Jero⁹
Septē aūt ſporte ſūt. vii eccleſie. Quatuoꝛ milia an
nus eſt noui teſtamēti cum quatuoꝛ tempibꝫ. Bene
etiā quatuoꝛ milia ſūt vt in ipſo numero docerent
euangelicis ſe paſtos eſſe cibarijs. ¶ Theop. Vel
quatuoꝛ milia ſunt .i. quatuoꝛ v̄tutibꝫ ꝑfecti ⁊ ꝓpt̄
hoc veluti fortiores plura comedētes. paucioꝛa reli
querūt. In iſto enim miraculo. vii. ſporte remanent.
In miraculo aūt quinq panū. xii. cophini q quinq
milia erāt .i. quinq ſenſibꝫ ſuiētes ⁊ ꝓpt̄ hoc non
potuerūt comedere. ſed paucis contenti. multe ſupa
bundant reliquie fragmentorum.

Et ſtatim aſcēdēs nā
uim cū diſcipulis ſuis
uenit in ꝑtes dalmanū
tha. et exierūt phariſei
⁊ ceperūt cõquirere cū eo
q̄rētes ab illo ſignū de
celo tēptātes eū. ⁊ in
gemiſcēs ſpū ait. qd
gñacõ iſta ſignū q̄rit
amē dico uobis ſi dabiē
gñacõi iſti ſignū. ⁊ di
mittēs eos aſcēdit it
eꝝ nauiȝ. ⁊ abijt trāſ
fretū ⁊ obliti ſūt panē
ſūere. ⁊ ñ unū panē ñ
hēbāt ſecuȝ in naui. ⁊
ꝑcipiebat eis di. Vide
te ⁊ cauete a fermēto
phariſeoꝝ ⁊ fermēto
herodis. ⁊ cogitabāt
ad alterutꝝ dicētes q
pāes ñ hēꝰ. quo cog
nito ieſꝰ ait illis. qd
cogitatis q panes ñ
hētiſ. nõdū ↄgnoſcitis
nec intelligitiſ adhuc
cecatū hētis coꝛ vrm
oculos hñtes nõ uide
tis. ⁊ aures hñtes nõ
auditis nec recorda-
mini qñ quinq panes
fregi in quinq milia
⁊ quot cophinos fra
gmētoꝝ plenos ſuſ
tuliſti. Dicunt ei. xii.
Qñ ⁊ vii panes in q̄
tuoꝛ milia. quot ſpor-
tas fragmētoꝝ tuli
ſtis. Dicūt ei. ſeptem
Et dicebāt eis. Quo
nõdū intelligitis

¶ Theoph. Poſtq̄
dñs opatus eſt mira
culū panū ſtatim ī ali
um ſecedit locū. ne ꝑ
pter miraculum q̄ tur
be caperent vt facerent
regē. vñ dr. Et ſtatim
aſcen. na. cū diſci. ſu.
ve. ī par. da. ¶ Aug.
de cõ. eua. In marco
aūt legit. q venit ī ꝑ
tes magedan. Nõ aūt
dubitandū ē eūdē lo
cū eſſe ſub vtroq no
mine. Nam plerīq co
dices nõ hñt etiam ſm
marcū niſi magedan.
Sequit. Et exi. pha.
⁊ cepe. cõq̄re cum eo
que. ab eo ſig. de ce. ſe.
¶ Be. phariſei ſignū
ſig⁹ q̄rēt de celo. vt q
in ecā. hoīꝫ milia ſib
pauos panibꝫ ſaciaue
runt in exemplo [illegible]
ſi manna celitꝰ [illegible]
⁊ ꝑ omnia paſſim diſp
ſa [illegible] omnem in vi
mo tempe reficiat. q
in euāgelio [illegible] que
runt dicentes. Quod
ſignum facis vt videa
mus ⁊ credamꝰ tibi pa
tres nři manducauerūt
mānam in deſerto. ſicut ſcri
ptū eſt. Panē de celo
dedit eis mãducare
¶ Theop. vl querūt ſi
gnū de celo ſcȝ vt ſol
⁊ lunā ſiſtēt grandi
[illegible] ⁊ aerē immutaret
Credebāt enim q de celo
ſigna facē ñ poſſet ſed
q ī beelzebub ſolū poſſ
at facē ſignū in terra.
¶ Be. ſicut aūt turbā ſu
ꝑ credētē ſpūaliter gra
cias agebat. ita nunc
obſtultā phariſeoꝝ ꝑ
uerſitatē [illegible] gemit. q
nare [illegible]

ſiē de hoīꝫ ſalute letat ita ſr eoꝝ dol, erroribꝫ [illegible]
inge. ſpū ait. qd gñacõ iſta ſig. q̄rit. Amē dico vobis
dabiē gñacõi iſti ſigꝰ. .i. ñ dabiē. Juxta illd ī pſal.
Semel iuraui in ſancto meo. ſi dauid mentiar. i. nõ
mētiar dauid. ¶ Aug. de con. euā. Non autem mo
ueat q marcꝰ nõ dicit riſum eē querētibꝫ ſignū de
celo idē qd mathꝰ de iona ſ; ait dīm riſſe ſignū
ñ dabiē ei. ſ illd ſigꝰ ē enim. Quale poſtulabat ſ. de celo
Preēmiſit aūt dicē de iona qd mathꝰ commemorat

¶ Theoph. Ideo autem eos domin⁹ non exaudit quia aliud eſt temp⁹ ſignoꝝ celeſtium ſcꝫ temp⁹ ad uentus ſcd̄i. cum ῡtutes celoꝝ commouebuntur ⁊ luna non dabit lumen ſuum. Tempore aūt ꝑmi ad uentus nō ſiūt talia. ſꝫ omnia manſuetudine plena ¶ Beda. Non etiam dandum erat celeſte ſignum generationi temptanciū dn̄m. Ceteꝝ gn̄acioni que tēcū dominū ſignum de celo oſtendit quando cernē tib⁹ apoſtol' aſcendit in celum. Sequit̄. Et dimit. eos. aſc. ite. na. ⁊ abije transfretū ¶ Theoph. De mitit quidem domin⁹ phariſeos quaſi in correctos. Nam vbi ſpes eſt correctionis ibi morandum eſt. Ubi vero malum incorrigibile eſt. inde recedēdū Sequit̄. Et obl. ſunt pa. ſu. ⁊ niſi vnū pa. non ha. ſecum in naui ¶ Beda. Querēt aūt aliquis. Quo modo panes nō habebant. qui ſtatim impletis ſep tem ſportis aſcenderūt in nauiculum. Sed ſcriptu ra teſtatur ꝙ obliti ſunt eos ſecum tollere: qđ indici um eſt q̄ꝫ modicam carnis curā haberēt in reliquis quib⁹ ipſa reficiendi corporis neceſſitas intentione dominici comitatus mente exceſſerat ¶ Theoph. Diſpenſatiue etiam panes ſumere diſcipuli ſunt ob liti vt rep̄henſi a xp̄o fierent meliores: ⁊ ad ῡtutis xp̄i noticiam peruenirent. Sequit̄ eñ. Et pre. cis di. Vi. de ⁊ ca. a fer. phari. ⁊ fer. Herodis ¶ Criſo⁹. Mathe⁹ dic̄ a fēmto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ. marc⁹ vō ſaduceoꝝ ⁊ he. Lucas vō phariſeoꝝ ſolū. Tres ḡ pha. noīant quaſi pricipales. Mathe⁹ vō ⁊ Mar cus ſibi ſecundarios diuiſerunt. Congrue autem. Marcus poſuit herodis quaſi relictū a. Matheo herodianis ī ſupplementum narrationis ipſius. Ih⁹ autem dicens paulatim inducit diſcipulos ad ſenſū ⁊ fidem ¶ Theoph. Fermentum eñ phariſeorum ⁊ herodianoꝝ vocat doctrinam eorum quaſi damno ſam ⁊ corruptiuam ⁊ malicia veteri plenam. Hero diani eñ doctores erant. qui herodem xp̄m eſſe dice bant ¶ Beda. Uel fermentum phariſeoꝝ eſt decre ta legis diuine traditionib⁹ hominū poſtponē legē verbis predicare ⁊ factis impugnare. dn̄m tempta re doctrine eius aut operib⁹ nō credere. Fermentū autem herodis eſt adulterium homicidium. temeri tas iurandi ſimulatio religionis ⁊ odium in xp̄ꝫ ⁊ precurſorem ei⁹. ¶ Theoph. Ipſi autem diſcipuli de fermento panum dixiſſe dn̄m putauerunt. Unde ſequit̄. Et cogita. ad al. di. quia pa. non habe. Hoc autem dicebant. quaſi non intelligentes xp̄i ῡtutē ꝙ poterat panes facere ex nō ente. Unde domin⁹ eos reprehendit. Sequit̄ eñ. Quo cognito ih̄⁹ ait illis. Quid cogi. quia pa. nō habetis ¶ Beda. Per occaſionem autem precepti quod ſaluator iuſſerat dicens. Cauete a fermento phari. ⁊ fermen. Hero. Docet eos quid ſignificent quinq; panes ⁊ ſeptem De quib⁹ ſubdit. Nec recordamini quādo quinq; panes fregi. Si enim fermentum predictū traditi ones peruerſas ſignificat quare cibi quib⁹ nutritus eſt populus dei non veram doctrinam ſignificet.

¶ Et ueniunt bethſai da ⁊ ad ducunt ei cecū ⁊ rogabant eum vt il lum tangeret ⁊ appre henſa manu ceci edux it eum extra vicum. Et expuens in oculos eius impoſitis manib⁹ ſuis: interrogauit euꝫ ſi aliquid videret. Et aſpiciens ait. Video homines velut arbo res ambulantes. De inde iterum impoſuit manū ſuper oculos ei⁹ ⁊ cepit videre. Et re ſtitutus eſt ita vt vi deret clare omnia. Et miſit illum in domum ſuam dicens. Vade in domum tuam. ⁊ ſi in vicum introieris. ne mini dixeris.

¶ Gloſa. Poſt refecti onem turbarum euan geliſta de illuminatiōe ceci ſubiungit dicens. Et veniūt bethſaida ⁊ ad ducunt ei cecum ⁊ roga. eum vt illum tangeret. ¶ Beda. Scientes quia tactus domini ſicut lepreſum mūdare. ita cecū illu minare valeret. Seq̄ tur. Et appre. manu ceci eduxit eum extra vicum ¶ Theophil⁹. Videtur namq; beth ſaida multa īfidelitate fuiſſe infecta. Vñ dn̄s exprobrat ei. Ve tibi bethſaida q̄a ſi ī Tyro ⁊ Sidone ⁊c. In hac ergo adductum cecū extra vicum eduxit. Non enim erat vera adducentiū fides. Se quitur. Et expuens ī oculos eius impoſit⁹ manib⁹ ſuis interroga uit eum ſi aliquid vi deret ¶ Criſo⁹. Spuit quidem ⁊ manus imponit ceco volens oſtendere ꝙ verbum diuinum opationi adiunctum mirabilia ꝑ ficit. Manus eñ operationis eſt oſtenſiua: ſputū vō ſermonis ex ore prolati. Interrogat aūt ſi aliquid videret qđ in aliis ſanatis nō fecit. ſignificans ꝓpt̄ imperfectam adducentium fidem ac ipſius ceci oculos eius non eſſe oīno aptos. Unde ſequit̄. Et aſpiciēs ait. Video homines velut arbores ambu. q̄a eñ in infidelitate adhuc detinebatur: obſcure ſe videre ho mines declarabat ¶ Beda. Formam quidem corpo rum inter vmbras aſpiciens: ſed nulla membrorū liniamenta viſu adhuc caligante diſcernere valens quales condenſe arbores a longe ſpectantibus vel in luce nocturna ſolent apparere ita ut nō facile arbor an homo ſit poſſit dinoſci ¶ Theoph. Ideo autem non ſtatim eum ꝑfecte facit videre ſed in parte quia non perfectam fidem habebat. Nam ſcd̄m fidem dat̄ medela ¶ Criſo⁹. Deducit autem eum ab initio ſen ſus redditi in fidei apprehenſionem ⁊ ſic facit eum ꝑfecte videre. Unde ſequit̄. Deinde iteꝝ impo. ma. ſup ocu. eius ⁊ cepit videre. Et poſtea ſubiungit. Et reſti. eſt ita vt videret clare omnia: ſenſu. ſ. ⁊ intellectu ꝑfecte curatus. Sequit̄. Et miſit eum in domum ſuam dicens. Vade in domū tuā ⁊ ſi ī vicū introieris ne. dix. ¶ Theoph. Hoc quidē ꝑcepit ei quia infideles erant vt dictum eſt. ne forte ab eis in anima lederet̄ ⁊ ipſi non credentes grauius crimen in currāt ¶ Beda. Ut exemplū ſuis tribuit ne ſibi q̄ faciūt miraculis fauorē vulgi requirāt ¶ Jero⁹. Mi ſtice autem bethſaida domus vallis interpretat̄ i. mū dus: qui eſt vallis lacrimarum. Adducunt aūt ad dominū cecum. i. qui non videt quid fuit quid eſt ⁊ quid erit. Rogant illum ut eum tangeret. Quis eñ eſt qui tangitur: niſi qui conpungitur. Beda

Beda. Tangit eñ nos dñs cum mẽtem afflatu
sui spũs illustrat. atq ad agnicõem nos ꝓprie infir
mitatis studiumqꝫ bone acciõis accendit. A ꝓpreben
dit manũ ceci. vt eum ad execucõm bone opaconis
ɔfortaret. Jero⁹. Et ducit eum extra vicũ id est
amicitatem maloꝝ. Expuit aũt in oculos eius vt vi
deat voluntatem dñi p flatum spũssancti Jmpositis
aũt manibꝫ interrogat eũ si videret. qꝛ p opa domi
uidet maiestas eius. Beda. vt expuens in ocu
los ceci imponit man⁹ suas ut uideat. quia cecitatẽ
humani generis ⁊ p inuisibilia dona ⁊ p sacramẽta
assumpte humanitatis cetersit. Sputũ eĩ qđ de ca
pite homis ꝓcedit grãm spũssancti designat. Sed
quẽ vno ṽbo totũ simul curare poẽat. paulatim cu
rat. vt magnitudinẽ hũane cecitatis oñdat. que vix
⁊ quasi p gradus ad lucem redeat. Et grãm suam
nobis indicat. p quam singula pfectõis incrementa
adiuuat. Quisqs aũt ita longi temporis obscuritate
depressus ẽ. ut iẽ bo⁹ ⁊ malũ discẽnẽ nesciat q. am
bulãtes hoĩes istar arboꝝ cernit. qꝛ fca sine certitudine
. absq luce discrecõis videt. Theop. vt uidet ho
mies velut arbores qꝛ oẽs hoĩes existiat se sriozes
Jterꝝ at man⁹ posuit sup oclos ei⁹ vt videt clare
om̃ia. i. p opa visibilia inuisibilia intelligeret ⁊ q
ocul⁹ ñ vidit. ⁊ claꝝ anime sue statũ post rubiginẽ
peccati mũdi cordis oculo ɔtemplet. misit euꝫ in do
mũ suam. i. in coꝝ suũ. vt videret in se quod ante ñ
vidit. Non eñ putat hõ desperãs de salute o mino
posse qđ illuminat⁹ facile potest pficere. Jhero⁹
Vt postqꝫ sanauit mittit in domũ. Nam dom⁹ vni
uscuiusq nr̃m celũ est. ⁊ mansiões que sũt in eo. .
Jhero⁹. Vide aũt ei Si in vicũ introier. nemi.
dixe. i. vicinis cecitatem euasẽm p enarrã. ñ vẽutẽ.

Et ingressus est
ihesus ⁊ discipuli eiꝰ
in castella cesarie phi
lippi ⁊ in uia interro
gabat discipulos suos
dicẽs. Quẽ me dicũt
esse homines? Cui re
spõderũt illi dicẽtes. a
lij iohãnez baptistam
alij helyã alij vero q̃i
vnũ. de ꝓphetis. tunc
dicit illis. vos ṽo quẽ
me esse dicitis respon
dens petrꝰ ait Tu es
xp̃c. Et cominatꝰ est
eis ne cui dr̃ent de illo
Et cepit docere eos
qm̃ opꝫ filiũ hominis
multa pati. ⁊ reꝓbra
ri asenioribꝫ ⁊ sũmis
sacerdotibꝫ ⁊ scribis.
⁊ occidi ⁊ pꝰ tres di

Theo. Postqꝫ eduẽ
it longe a iudeis disci
pꝫos suos. tũc de seip
so interrogat. vt nõ tim
tes iudeos rñdeant ve
ritatem. Vñ dr̃ Et in
gressus est ihs ⁊ disci
puli eius in castel. ce.
phi. Jhero⁹. Phi
lipp⁹ iste fuit fr̃ hero
dis de quo sup dixi⁹.
qui in honorem Thy
berij cesaris cesariam
philippi q̃ nunc Pane
as dr̃ appellauit. Seq
tur. Et in via inter.
disci. di. Quẽ me dicẽ
esse hoĩes. Crisost.
Sacẽs quidẽ interro
gat. qꝛ decebat vt disci
puli qñq eũ meli⁹ lau
darẽt q̃ꝫ turbe. Be.
Vñ post hoim sentẽ
ciã interrogat discipꝫo
rũ fidẽ exploratus ne
illoꝝ ɔfessio vulgi vi

es resurgere. ⁊ palaꝫ
ṽbũ loq̃bat. Et app
hedens eũ petrꝰ cepit
increpare eũ. domine
ꝓpiciꝰ e sto tibi. Nam
hoc nõ erit. Qui ɔũsꝰ
vidẽs discipulos suos
ɔminatꝰ ẽ petro dicẽs
vade retro me satha
na qm̃ non sapis ea q̃
dei sũt sꝫ q̃ hominum.

deret opiniõe firmati
Sequit. Qui rñ. ei. di.
Alij io. bap. Alij hlia
alij ṽo q. vnũ de ꝓp.
Theo. nõ eñ pu
tabãt q iohes a mor
tuis resurrexisset ⁊
herodes credebat p⁹
resurrectionẽ suã mi
cta ꝓperasse. Postq
ṽo ab eis sciscitat⁹ ẽ
alioꝝ suspicõm ꝓꝓoi
ĩterogat. quid de hoc in
coꝝ mentes ɔsistat. vñ
seqẽ. tũc dicit illis Vos ṽo quem me eẽ dicitis.
Cris. Ex ipso aũt interrogacõis modo in mauit eos
reducit sensũ ad mai⁹ aliqđ estimandũ de eo nec cũ
turbis ɔuenirẽ. Quid ṽo vertex discipꝫoꝝ os apo
stoloꝝ interogatis omnibꝫ añdent. manifestat ũ sub
dit. Rñdẽs petr⁹ ait. tu es xp̃us. Theo. Confite
tur quidẽ illũ esse xp̃m a ꝓphetis denunciatum. Bed.
qđ ad ɔfessionẽ Petri rñderit dñs quãliter ipm bea
tificauit Marcus euangelista ptransit. ne knõi na
rando Petro suo magistro grãm ꝓstare uideret.
Matheus autem hoc plane ptractat. Orige. sup
math. Vel quia marc⁹ ⁊ lucas scripserũt Petrum
rñdentem tu es xp̃us. non adicientes quod positum
est in matheo filius dei viui. ꝓpterea non scripsit
ad ɔfessionem relatam beatitudinem Et cõmi. est i.
lis. ne cui dicerent de illo. Theoph. Volebat eñ
interim suam grãm occultare. ne multi scandalizarent
tur de eo ⁊ penam merẽrẽ maiorem. Cris. Vel
ut scandalo crucis ɔpleto puram infigat fidem in me
te eoꝝ. pus eñ passiõe pfecta circa ascensiõem dicit
eis. Euntes docete om̃s gentes. Theo. Postq aũt
dñs ɔfessionẽ discipꝫoꝝ acceperat ipm dicentium
veꝝ deũ. tũc ipsis reuelat crucis misteriũ. vñ seq.
Et ce. do. eos. q ñ optet fi. ho. aĩ. seq de futura passione
Non aũt intelligebãt discipuli ordinẽ veritatis neq
resurrectõm ɔp̃hendere poterãt. Sꝫ putabant esse
meli⁹ q nõ pateret. Cris. Predixerat ũ hec
dñs hac occasiõe ut ondẽret q opoteret post crucẽ
⁊ resurrectionem xp̃m testibꝫ predicari. Audacia
Petrus existens feruidus solus de hijs sumit audaci
ã disputandi. vñ sequit Et app. eũ petr⁹ ce. incre.
eum Dñe ꝓpicius esto tibi nã h ñ erit. Be. Ha
aũt amãtis affectu ⁊ optãtis dicit. quasi dicat hoc
potest fieri nec recipiunt aures mee vt dei filius oc
cidend⁹ sit. Cris. Quid ẽ aũt hoc qđ Petr⁹ qui
reuelacõe p̃ris potit⁹ erat sic velociter cecidit ⁊ in
stabilis ẽ effectus. Sed dicim⁹ nõ esse mirũ si hoc ig
norauit. qui de passiõe reuelacõẽ ñ accepit. Quod
xp̃us filius dei viui esset. reuelacionem didicerat
Misterium vero crucis ⁊ resurrectionis nondum
ei fuerat reuelatum. Jpse vero ostendens q opor
tet eũ ad passionẽ venire Petrũ increpauit. vñ
sequitur. Qui conuer. vi. discipu. su. cõmi. est pe
tro dicens. vade retro me sathana. Theoph. de
minus nanq volens ondere q a se saluem homi
debebat eius passio fieri ⁊ quod solus saluator

xp̄m pati nolebat vt gen9 non ſaluaret humanum in
Petrum ſathanam nominauit · eo ꝙ ſapet que ſūt
ſathane: nolēs xp̄z pati · ſꝫ ad aliās eadē · Sathanas
ei aduſari9 ieptat ❡ Criſo9 · Demoni aūt ipſꝫ temp
tanti non ait · vade poſt me: ſed petro dicit · Vade re
tro me: ſequere me · voluntatio mee paſſionis cō
ſilio non reſiſtas · Sequit̄ · Quoniam non ſapis ea
que dei ſunt · ſꝫ que hominū · ❡ Theoph · Que homi
num ſunt dicit Petrum ſape ſm ꝙ affectiones car
nales quodammodo ſapiebat · Volebat enim petr9
ꝙ ſibi xp̄s preſtaret requiem ⁊ non crucifigeretur.

❡ Et cōuocata turba
cū diſcipulis ſuis dix
it eis. Siquis vult p9
me ſequi deneget ſemꝫ
ip̄m ⁊ tollat crucem
ſuā ⁊ ſequat̄ me. Qui
eñ voluerit animam
ſuā ſaluā facere per
det eam. Qui autem
perdiderit animā ſuā
ꝑpter me ⁊ ꝑpter euā
geliū ſaluā faciet eā
Quid eñ ꝓderit hom
in ſi lucret̄ totum mū
dum: ⁊ detrimentum
faciat anime ſue aut
quā dabit hō cōmuta
cōēꝫ ꝓ anima ſua Qui
eñ me cōfeſſus uel ꝯ
fuſ9 fuit et mea v̄ba
in generacōe iſta ad
ultera ⁊ peccatrice ⁊
filius hōis ꝯfitebitur
uel ꝯfūdet eū cū uene
rit in gloriā p̄ris ſui cū
āgelis ſuis ⁊ dicebat
illis. Amē dico vobis
quia ſūt quidā de hic
ſtātib9 qui non guſta
būt mortē donec vide
āt regnū dei venientis
in virtute.

❡ Beda · Poſtꝙ̄ di
ſcipulis miſteriū ſue
paſſionis ⁊ reſurrecti
onis oſtendit · hortat̄
eos vna cum turba ad
ſequendum ſue paſſio
nis exemplum · Vnde
ſequit̄ · Et conuocata
turba cum diſci · ſuis
dixit eis · Si quis vult
poſt me ſequi deneget
ſemetip̄m ❡ Criſo9 ·
Quaſi dicāt ad petꝝ
Tu quidem increpas
me paſſionem ſuſtinē
volentem · Ego autē
dico tibi ꝙ non ſolum
ꝓhibē me pati nociuū
eſt · ſed neqꝫ ſaluari po
teris: niſi ipſe moriaris
Dicit autem ſi quis vult
poſt me ſequi · Quaſi
diceret ad bona voco
que quis velle debet nō
ad mala ⁊ grauia ut
cogaris · Qui ei inferet
violēciā frequenter
īpedit · Qui vō audi
torē in libertate dimit
tit · magis attrahit
ip̄ꝫ · Aliquis aūt abnegat
ſeip̄m cum nullam ſui
corporis curā habet
vt ſiue flagellet̄ ſiue
aliqd ſimile patiatur
ſuſtineat patienter ·
❡ Theoph · Nam ſicut
q̄ abnegat alterꝫ fra
trem aut p̄rē ꝗ̄uis
vulneret̄ ⁊ moriat̄

nō compatit̄ nec imitat̄ · Sic ⁊ nos debem9 ſpernere
corp9 nr̄m vt ſi vulnerari cōtingat vl' aliqd ſiīe pa
ti nō curem9 · ❡ Criſo9 · Nō aūt ait ꝙ parcat ſibi
ip̄ſi qd̄ ap̄l9 ē ꝙ abnegꝫ ſemetip̄ꝫ quaſi nihil cōe
ad ſe habeāt · ſꝫ periclis exponat ⁊ circa ea ſic diſpo
nat̄ ac ſi ali9 patet̄ · Et h' ē ſibi ꝑci ñ parcē qm̄ pr̄eſ
tūc liberis ſuis ignoſcūt cū tradentes eos doctorib9
illis iubeant nō parci · Quia aūt optat ſeip̄m ab
negat̄ oſtēdit cū ſubdit · Et tollat crucē ſuā · Quaſi

diceret vſqꝫ ad mortem exꝓbrabiliſſimā ❡ Theo ·
Nā tūc crux exꝓbrabilis videbat̄ quia in ea malefici
affigebāt̄ ❡ Jhero9 · Vel aliter · Sic gubernator peri
tus tēpeſtatē in trāquillitate ꝓcauēs nautas ſuos
vult eſſe paratos · ita ⁊ dn̄s dicit · Si quis vult poſt me
ſeqꝫ deneg · ſeme · i · alt̄ ex alto fiat ❡ Beda · Tūc u
nos ip̄ſos abnegam9 cū vitam9 qd̄ p vetuſtatē fuim9
⁊ ad hoc nitim' qd̄ p nouitatē vocamur · Crux aūt
tollit̄ cū aut p abſtinētiā affligit̄ corp9 aut p com
paſſiōem ꝓximi affligit̄ anim9 ❡ Theoph · Quia
vō p9 crucē: virtutē aliā nos hr̄e oportet · adiecit · Et
ſequat̄ me · Criſo9 · hoc aūt dicit quia cōtigit aliquē
patiētē non ſeqꝫ xp̄m cū ſcꝫ aliqs nō patit̄ ꝑpter xp̄z
Seqꝫ eñ xp̄z qui p9 eum ambulat qui morti ei9 ſe
cōformat principes etiā ⁊ ꝑtates cōtēnēs ſub qbus añ
xp̄i aduētū peccabat · Sequitur · Qui vō · an · ſu · ſal
fa · perdet eā · Qui aūt per · an · ſuā ꝑpter me ⁊ ꝑpter
euāge · ſal · fa · eā · · quaſi di · Hec vob̄ indico quaſi vo
bis parcens etenī qui filio ſuo par · ꝑdit eū: q̄ vō nō
par ſaluat · Oportet ḡ nos eſſe ad mortē cōtinue ꝑ
paratos · Si eñ in materialib9 ꝓlijs qui parat9 eſt
ad mortē: melior eſt alijs: nullo poſt mortē cū reſu
ſcitare valente multo magis in ſpūalibus ꝓlijs · cū
ſpes tanta reſurrectionis exiſtit ꝙ q̄ ponit animā ſu
am i mortem · ſaluā faciet eam ❡ Remi · Anima aūt
hoc loco intelligenda ē vita p̄ſens · nō aūt ipſa ſubſtā
cia anime ❡ Criſ · Quia ergo dixerat Qui volue
ani · ſu · ſal · fa · per · eam · ne quis ꝑdicionē hāc ⁊ ſalu
tem illā eſtimet equalem ſubiungit · Quid · n · pro ho
mini ſi lu · to · mun · ⁊ detri · fa · ani · ſue aut quā dabit
homo cōmutatōnē ꝓ aīa ſua · Quaſi di · ne dicas ani
mā qm̄ ſuā ſanauit qui crucis effugit ꝑicula · Cum · n
cum aīa ſua · i · vita iſta lucrat̄ aliqs orbē terre quid
ampli9 erit ei anima ꝑeūte · Nunquid aliā habet aīam
ꝓ anima dat̄ · Preciū eñ ꝓ domo poteſt aliqs cōmu
tare animam vero ꝑdens · aliā animā dare nō poteſt
Quare aūt dicit · Aut quam cōmutacionem da · homo
Deus eñ ꝑpter noſtram ſalutē dedit cōmutacionē
precioſam ſanguinem Jeſu xp̄i ❡ Beda · Vel hoc
dicit quia ꝑſecucionis tempe ponēda ē aīa pacis aūt
tempe frangēda ſūt ꝯſideria terrena qd̄ ſignificat ē
dicit · Quid enim ꝓderit homini · Plerūqꝫ aūt vere
cundie viciu prepedimur · vt rectitudinem quam ſer
uam9 i mente nō exprimē valeam9 in voce · Et ideo
ſubdit̄ · qui eñ me confeſſus fuerit et mea verba in
gene · iſta adu · ⁊ pecca · ⁊ fi · ho · confitebit̄ eum cum
ve · in · glo · pa · ſui · cum ange · ſuis ❡ Theo · Non · n ·
eſt ſufficiens fides que ſolum in mente conſiſtit · ſꝫ ⁊
oris confeſſionem dn̄s requirit · Sanctificata eñ ꝑſi
dem aīa debet corp9 ꝑ ꝯfeſſionē ſanctificari ❡ Criſ ·
· qui aūt hoc didicit · ſubijcit ſe cū deſiderio ad hoc
ꝙ ſine ꝯfuſione xp̄m confiteat̄ · Dicitur autem adul
tera generatio que deū verū anime ſpōſum dereliquit
⁊ non eſt ſecuta · xp̄i doctrinā ſed demonibus proſtra
ta ſemina impietatis ſuſcepit · ꝑpter qd̄ peccatrix di
cit̄ · qui ergo inter hos · xp̄i dominacionē negauerit
⁊ verba dei in euangelio reuelata dignā impietatis
penam ſuſcipiet audiens in ſecundo aduentu · Non
noui vos ❡ Theo · Qui ergo ꝯfuſus fuerit crucifix
um eſſe ſuum deum ⁊ ipſe confundet illū · nō hic vbi

reputat xp̄us paup et miser. ſ; in gloria et cū mul titudine angeloꝝ ¶ Greg. i om̄ ſūt at nōnulli qui xp̄m iō ↄfitent̄ q: cunctos xp̄ianos eſſe ↄſpiciūt. Non ergo ad ꝓbacōm fidei vox ſufficit quā defen dit a verecūdia ꝓfeſſio ꝯſualitatis. pacis ergo tempe ē aliud ubi oñdaꝫ uob. vemur ſepe a ꝓximis deſpici dedignamur iniurias ibi tolerare. Si cōtigent iu giū forteſſe cum ꝓximo. erubeſcimꝰ pones ſatiſfa cere. Cor quippe carnale dū huiꝰ vite gl̄am querit humilitateꝫ reſpuit. ¶ Theop. Quia vo de ſua gl̄a dixerat. volens oñdere q̄ nō inania ꝓmittebat ſub dit. Et di. illis Amē dico uob q: ſūt quidā de h̄ ſtan tib9 qui nō guſtabunt mortem. donec videant regꝰ dei veniētis in virtute Acſi di. quidam .i. Petrꝰ Ja cobꝰ et Johes nō guſtabūt mortem donec eis oſten dam in tranſfiguracōe cū qua gl̄a ventus ſum in ſe cundo aduētu. Non em̄ erat aliud transfiguracō. ñ ſecūdi aduentus ꝓnūciacō. in quo et ipe xp̄us et ſā cti lucebūt ¶ Beda. Pia vo ꝓmiſſione factū ē vt cō tēplatione ſemꝑ manens gaudij ad breue mometū delibata fortius aduerſa tolerarēt. ¶ Cris. Nō at eoꝝ qui aſcenſuri erant noīa declarauit. ne reliq di ſcipuli aliquid paterent̄ humanū. Predicat at vt dod liores circa hmōi ꝯtemplacōm fiant. ¶ Beda. Vl regnū dei p̄ns eccleſia vocat Aliqui at ex diſcipul uſq; adeo in corpa uicturi erāt ut eccam ꝯſtructam ꝯſpicerēt. et ꝯtra mundi gl̄am erectā. Diſcipl̄is ei rudib9 de preſenti uita aliqd ꝓmittendū fuit ut poſ ſent robuſtiꝰ in futo ſolidari. ¶ Cris. Miſtice aūt vita xp̄us ē. mors vo diabolꝰ Guſtauit at mortem qui pccīs immorat. Adhuc oīs hō hūs dogmata bo na aut praua. mortis aut vite panē deguſtat. Et q̄ dem minꝰ malū eſt videre mortē malū at eſt eā gu ſtare. ſ; adhuc peiꝰ eā ſequi Peſſimū at ei ſuppo ni.

Capitulū nonū

Et poſt di es ſex aſſū pſit ihesus pe. et iaco bū et iohānē et ducit il los in mōtē excelſuꝫ ſe orſū ſolos. et trāſfigu ratꝰ ē corā ipis. et ve ſtimta eiꝰ fcā ſūt ſplen dēcia et candida nimis uelut nix q̄lia fullo ſr̄ terrā nō pot cādida fa cere. et apuit illis helij as cū moyſe et erāt lo qūtes cū ieſu. et r̄ndēs petrꝰ ait ihesu Rabbi bonū ē nos hic eſſe Et faciamꝰ hic tria taber nacula tibi vnū moyſi vnū helije vnū nō em̄ ſciebat q̄d dr̄et Erāt em̄ timore exterriti Et fcā ē nubes obūbrans eos et uenit uox de nu be dicēs hic ē filiꝰ meꝰ kariſſimus audite illū Et ſtatim circūſpicien tes nemīnē ampliꝰ vi derunt niſi ihesum tan tum ſecum.

¶ Jeroꝰ. Poſt conſu macoꝫ crucis gl̄a reſur rectōis oñdit ue non ti merēt ob ꝓbria crucis qui oculis ſuis viſuri ēnt gl̄aꝫ reſurrectōis fute. vn̄ dr̄ Et pꝰ di es ſex aſſūpſit ihs pe. et io. et c. ¶ Cris. Qd at lucas dic pꝰ octo di es ñ ꝯtrariat huic. lu cas em̄ et diem quo xp̄ us p̄dicta locutꝰ fuat et dieꝫ in quo aſſūpſit nūerauit. Jō aūt poſt ſex dies eos aſſūpſit. vt vehemētiori reple ti deſiderio in hoꝝ die rū ſpa uovigilanti et ſollicita mēte ea q̄ vide bāt attēdn̄t. ¶ The. Aſſumit at tres vir tes aploꝝ Petꝝ tam q̄ ꝯfitentē et diligēteꝫ Johem tanq̄ dilectum Jacobū vo tanq̄ al[illegible] uocū et theologū. Js em̄ ei grauis erat iude is ut herodes volēs iu deis placē ipſ̄ occide. ¶ Cris. Nō at in do mo ſuam gl̄am demon ſtrat. ſ; in mōtē excel ſū illos aſſumit. quo niam montis ſublimitas ꝯueniens erat ad gl̄e ſublimitatē oſtendē. ¶ The. Seorſū aūt eos ducit. q̄ debebat eis miſteria reuelare transfiguracionem autem oꝫtet intelligere non fi gure immutacōem. Sed quia manente ut priꝰ ea figura appoſitio facta eſt. cuiuſdam inenarrabil cla ritatis. ¶ Cris. Nec ergo decet aliquam figure tranſformacōnem in regno dei eſſe futuꝫ aut circa ipm ſaluatorem aut circa eos qui aſſimilabunt[illegible] appoſitionem claritatis. ¶ Beda. Transfiguratꝰ igitur ſaluator non ſubſtanciam vere carnis amiſit ſed gl̄am fute vel ſue uel noſtre reſurrectionis oſt dit. Qui qualis tunc apoſtolis aparuit. talis poſt iudicium cunctis aparebit electis. Sequit Et ve ſtimen. eius fa. ſunt ſplen. ¶ Grego. xxxij. mora. Quia in ſupne claritatis culmine ei vite iuſticia ful gentes adherebunt. Veſtium em̄ nomine iuſtos q̄ ſibi adiungit inſinuat. Sequit. Et aparuit illis Heli. cum moyſ. et erant lo. cum ihu. ¶ Cris. Moy ſen et heliam in mediū introducit. Primo quidem q̄ turbe dicebant xp̄m heliam aut vnū ꝓphetaꝝ. ap̄ ſtolis ſe cum eis oñdit. vt dr̄am ſeruoꝝ et domini rene Et eciam q: de tranſgreſſione legis iudei xp̄m ſtum accuſabant et blaſphemū eū putabant. tanq̄ ſibi gl̄am patris attribuentem eos q̄ in utroq; ful ſerūt. in mediū ducit Et em̄ moyſen legē dedit et heli as gl̄e dei zelatoꝝ fuit. vn̄ ei nō aſſiſterēt ſi deo et gl̄e eiꝰ ꝯtrariꝰ eēt Et ut ſcirēt q̄ mortis et vite ptātē ha bet. ꝓpter hoc et moyſen q̄ mortuꝰ erat. et heliam q̄ nondū mortem paſſus fuerat. in mediū introducit Item p hoc ſignificauit q̄ doctrine legis et ꝓphe taꝝ doctrina pedagogꝰ fuit. ſignificat etiā ꝯiunctio nem noui et veteris teſtamēti. Et quoniam reſurrecti ne cū ꝓphetis apoſtoli ꝯiungent̄ et vna erit com̄unio cō regi cōmuni Sequit Et r̄ndens Petrus ait ihe ſu Rabbi bonū eſt nos hic eē. et faciamꝰ hic tria taber na. vnum moyſ. vnū et heli. vnum. ¶ Beda. So lum em̄ tranſfigurata xp̄i humanitas. duoꝝ ſcilicet ſanctoꝝ. ad p̄ſidium uiſa delectat ut eos ne diſcedant eciam obſequio Petrus ſiſtere velit. quanta erit fe licitas viſioni deitatis inter angeloꝝ choros adeſſe perpetuo. Sequit. Non enim ſciebat quid diceret Tſi enim Petrus ꝓ ſtupore humane fragilitatis neſciat quid dicat. inſitũ tamen ſibi dat affectum in dicium. neſciebat em̄ quid diceret quia oblitus regnum ſanctis a domino non alicubi terrarum ſed in celis eſſe ꝓmiſſum. nec recordatꝰ eſt ſe ſuoſq;

Co apoſtolos mortali adhuc carne circumſeptos im mortalis vite ſtatum ſubire non poſſe cui eciā men te exceſſerat quia in domo patris que in celis eſt do mus manufacta neceſſaria non ſit. Sz ꝛ uſq; nūc im prudenter notat̄ quiſq; legi ꝛ ꝓphis ꝛ euāgelio tria tab nacula facere cupit. cum hec ab inuicē nullatenꝰ va leant ſeparari. ¶ Criſ. Nō eciā itellexit petrꝰ q̄ ad demō ſtracōꝫ vere gl̄e trāſfiguracōꝫ dn̄s eſt operatus neq; q̄ moyſi aīa nō erat icorpe neq; q̄ ꝓpter doctrinā homi nū hoc faciebat. nā ꝓximi erāt relicturi multitudinē ī heremo habitātes. Sequit̄ Erāt ei timo. exte Erat at̄ hic timor ſcḋm q̄ ꝫ de cōmuni mētē in ſtatum eleuabātur meliorē q̄ ꝫ. n. ī exterioribꝰ videbat̄ moyſes ꝛ helias erat. ducebat̄ aūt aīa ad quēdā diuinū affectū quaſi ex diūa viſiōe ab huāo ſenſu abſtracta ¶ Theo. Vel aliter Petrꝰ timens a mōte deſcendere q; iam p̄ſens erat q̄ xp̄s crucifigi debebat dixit Bonū ē nos hic eſſe ꝛ nō illic deſcēdere ī mediū ſcꝫ iudeoꝝ. Si at̄ huc venēt furentes cōtra te. habemus Moyſen q̄ egip tios debellauit habemꝰ ꝛ Heliā qui ignē eduxit de celo ꝛ quinquagenos deſtruxit ¶ Origenes. ſup ma theum Marcus autem ex ꝑſona ſua dicit Non. n. ſciebat q̄d diceret Ubi conſiderandū ne forte p excel ſum mentis hoc loquebat̄ motus quodā ſpiritu alieno ne forte ſcꝫ ille ſpūs qui voluit quantum ad ſe. xp̄m ſcandaliſare vt recederet a paſſione omnibꝰ homini bus ſalutari. Ipſe operās etiam hic ſeductorie vult euellē. xp̄m ſub colore boni vt non condeſtendat ho minibꝰ nec veniāt ad eos nec ſuſcipiāt mortē ꝓ eis ¶ Beda Qua vero Petrus materiale q̄ſiuit tab naculum nubis accepit vmbraculum. vt diſcat in r̄ ſurrectione non tegmine domoꝝ ſed ſpūſſancti glo ria eos eſſe ꝓtegendos Unde ſequitur Et facta eſt nubes obum. eos. Qua vero imprudenter interroga uerant ꝓpterea r̄nſionem domini non merētur. ſed pater reſpondet ꝓ filio Unde ſequit̄ Et venit vox de nube dicens Hic eſt filius meꝰ cariſ. ip̄m au ¶ Criſ. A nube quidem vox emittit̄. in qua deꝰ ap parē conſueuit vt crederent q̄ vox illa ferret̄ a deo In hoc aūt q̄ dicit hic eſt filiꝰ meus cariſ. vnam vo lūtatē eē patri ꝛ filio proteſtat̄ ꝛ q̄ ſalua filiacione quantū ad oīa cū eo qui genuit vnū eſſet ¶ Beda Quem aūt Moyſes cum veniret ī carne audiendū ab omni aīa que ſaluari vellet p̄dixit hūc iam veniē tem in carne deꝰ pater audiendum diſcipulis oſtēdit Sequit̄ Et ſtatim circūſpi. ne am. vi. niſi Ieſū tātū ſecum. ubi eīm cepit filiꝰ deſignari mox ſerui diſceſſe runt ne ad illos p̄rīa vox emiſſa putaret ¶ Theo. Miſtice aūt poſt conſūmacionē huiꝰ ſeculi q̄d ī ſex diebus factum eſt aſſūmet nos Ieſus ſi eius ſumꝰ diſcipuli in mōtem excelſū. i. in celum ꝛ tunc vide bimus eius gloriam ſingularē ¶ Beda Veſtimen ta aūt dn̄i recte ſancti eius accipiuntur qui nouo cā dore fulgebūt fullo autem intelligendus eſt cui pſal miſta loquitur Ampliꝰ laua me ab iniquitate mea ꝛ delicto meo munda me qui nō poteſt ſuis fidelibus claritatē dare in terra que eis conſeruata manet in celis ¶ Remi. ſup mathēū Vel per fullonem ſancti deſignātur p̄dicatores ꝛ animaꝝ purgatores quorū in hac vita nullus ita viuē valet ut aliciꝰ peccati maculis non offuſcetur In futa vero reſurrectiōe ſancti ab omni macula peccati purgabūtur Tales ergo eos faciet dominus quales nec ipſi mēbra ſua caſtigando nec vllus predicatorū ſuo vel exemplo vel doctrina facere poteſt ¶ Criſ. Vel veſtimenta alba euangelica ſūt et apoſtolica ſcripta omnium clariſſima quibꝰ ſimilia nullus expoſitoꝝ facē poteſt ¶ Orige. ſup matheum Vel forſitan fullones ſup terram poſſumus moraliter exiſtimare ſapientes ſe culi huiꝰ qui putant̄ ornare etiam turpes intellectꝰ ꝛ dogmata falſa fullonicacōne ingenij ſui. ſꝫ illorum ars fullonica nō pōt facē aliq̄d ſimile ſermoni qui oſtē dit ſpiritalium intellectuum ſplēdorē in dictis ſcrip turarum imperitis que a plurimis contempnuntur ¶ Beda Moyſes ꝛ Helias quorum vnū mortuū ꝛ alium in celis raptū legimus futuram omniū ſāc torum gloriam ſignificāt q̄ videlicet tēpe iudicij vel viui in carne reperiendi vel ab olim guſtata morte reſuſcitādi ꝛ pariter ſūt regnaturi cū illo ¶ Theo. Vel hoc ſignificat quia in gloria videbimus ꝛ legē ꝛ ꝓphetas cum ipſo loquētes. i. que ꝑ eū fuerūt dic ta per Moyſen ꝛ alios ꝓphetas tunc videbimꝰ eſſe conſona rebus ꝛ tūc audiemꝰ vocem paternam re uelantem ſcꝫ. nobis filiū patris ꝛ dicentē q̄m hic ē fi lius meꝰ obumbrāte nube. i. ſpūſācto q̄ eſt ſapientie fons ¶ Beda Et notandū ſicut dn̄o in iordane bap tiſato ſic ꝛ ī mōte clarificato tocius ſancte trinitatis miſterium declarat̄ q; gloriā eiꝰ quam in baptiſmo credentes cōfitemur in reſurrectione vidētes collau dabimꝰ Nec fruſtra ſpiritusſſāctus hic in lucida nu be. illic apparuit ī columba q; nunc ſimplici corde fidem quam p̄cipit ſeruat. tunc luce apte viſiōis q̄d crede derat cōtemplabit̄ Cum aūt fieret vox ſup filium ī uentus eſt ipſe ſolus quia cū manifeſtauerit ſeip̄m electis erit deꝰ oīa in oībus. immo ip̄e cū ſuis ꝑ om nia. xp̄s caput cum corpe ſplendebit.

¶ Et deſcēdētibꝰ illis de mōte precepit illis ne cuiq; que vidiſſent narrarēt niſi cum filiꝰ hominis a mortuis re ſurrexerit. Et v̄bum cōtinuerūt apud ſe cō quirētes quid eſſet cū a mortuis r̄ſurrexerit Et interrogabāt eum dicentes. Quid ergo dicūt phariſei ꝛ ſcribe q; helyam oportet ve nire primum. Qui re ſpondens ait illis. heli as cum venit primo. reſtituet omnia. Et quomō ſcriptū eſt in filiū hominis ut multa

¶ Orig. ſup Mathe um Poſt miſterium oſtenſū in mōte deſcē dentibꝰ de monte diſci pulis precepit ut eiꝰ transfiguracio nō ma nifeſtetur ante gloriā paſſionis ꝛ reſurrec tionis ipſius Un̄ dicī tur Et deſcen. illis de mōte. pre. il. ne. cu. q̄ vi. nar. niſi cū fi. ho. a mor. reſu. ¶ Criſ. vbi non ſimpliciter ſi lere iubet ſꝫ paſſionē in ſinuans cauſā inſi nuat propter quā ſilē debebūt ¶ Theo. Ne ſcꝫ homines ſcandali ſarentur audientes de xp̄o tam glorioſa qui eum crucifixū erant vi ſuri Nō igit̄ erat cō gruum talia de criſto

paciat̄ ⁊ ꝯtēnat̄. Sed dico uobis q: ⁊ helyaſ iam uenit ⁊ fecerunt illi quecūq; voluerunt ſicut ſcriptū eſt de eo.

dicere antequā pateret poſt reſurrectōm vero credibile videbatur ¶ Criſ. Illi vo reſurrectōis miſteriū ignorantes· verbū quidez retinentes inuicez diſputabant· Vnde ſeq̄t

Et ver con· apud ſe con· quid eſt; cū a mor· reſu ¶ Jero⁹. Hoc qd̄ ꝑprie mara ē· id ſignificat q: cū abſorpta fuerit mors in victoria non erūt in memoriam pora· Sequit̄· Et inter· eum di Quid ergo dipha· ⁊ ſcri· q: heli· oportet ve· pri· ¶ Criſ. Intentio quidem diſcipulorꝫ ſup hac interrogacōe talis mihi eſſe videt̄· Nos qdem heliam necū vidim⁹· ⁊ prius te vidim⁹ q̄ heliam· Scribe vo prius heliā venire docent· credim⁹ itaq; eos mendacium protuliſſe ¶ Beda. Ut ita eſtimabant diſcipuli transformatione glie hanc eē quam in monte viderant· ⁊ dict· Si iam veniſti in glā q̄uo p̄curſor tuus nō apparꝫ maxie q: heliaz vidant receſſiſſe· ¶ Criſ. Quid aūt ad hoc xp̄us r̄ndent· aparet ꝑ hoc q̄ ſubdit̄· Qui rn̄dens ait Ne· cū ve· pri re· om· In quo oñdit q̄ helias venies ante ſcdm̄ aduentū· Scripture eñi duos aduent⁹ xp̄i p̄nunciant· Vnū ſcz qui iam fact⁹ ē· ⁊ aliū qui venturus eſt· Dñs autem ſcdi aduent⁹ heliā aſſerit p̄curſorem· ¶ Beda Reſtituet aūt omia· vt q̄ illa que malachias oñdit dicēs· Ecce ego mittaz uobis heliam ꝓphetam· ut ꝯuertat cor patꝝ ad filios ⁊ cor filiorꝫ ad patres eorꝫ reſtituet· ⁊ in hoc q̄ morti debet ac diu viuendo diſtulit· ¶ Theop. Prepone aūt hoc dñs ad reſiſtēdū opiōni phariſeorꝫ q tebāt q̄ p̄mi aduēt⁹ p̄curſor ēat helias q· ad in ꝯueniēs ducēs· Vñ ſubdit· Et q̄uo ſcriptū eſt in ſiho· vt mul· pa· ac cō· Aſi dicat Helias Theſbites cū venerit· pacificabit iudeos· ⁊ ad f. dez adducꝫ ipſos· ita ut ſit ſcdi aduent⁹ p̄curſor Si ergo p̄mi aduent⁹ helias eſt p̄curſor quomodo ſcriptū ē q̄ fili⁹ hoīs debet pati· Ex hijs ergo duob; vnū erit· aut q̄ nō ſit p̄mi aduent⁹ helias p̄curſor ⁊ ſcripture erunt vere que dicūt q̄ oportet xp̄m pati· cū Helias debet oīa reſtituere ⁊ nō debeat eē iudeus aliq̄s incredulus· ſed oīs credere debeāt ad p̄dicacōm ei⁹ quicumq; audient eū· ¶ Beda Ut ita Et q̄uo ſcriptū eſt· i· q̄uo de xp̄i paſſiōe multifarie ꝓphete multa ſcripſerūt· ſic ⁊ helias cū venerit multa paſſurus ē ⁊ ꝯtemnend⁹ ab impijs· ¶ Criſ. Sicut aūt dñs ſcdi aduent⁹ heliam aſſerit p̄curſorē· ſic ⁊ ꝯſequenter aſſerit iohēm eſſe precurſorē p̄mi aduētus· Vnde ſubdit· Sz dico vob̄ q: he· iā ve· ¶ Glo. Johēm vocat Heliam nō q: helias erat in pſona· ſed q: helie miniſteriū adimplebat· Sicut eñi ille p̄curſor erit ſcdi aduent⁹· ſic iſte factus eſt p̄mi· ¶ Theoph. Erat eciā iohēs redargutor zelotes et heremita vt helias· Non eñi audiuerūt illū ſicut heliam audiens nefario vo ludo cū occiderūt caput illius amputantes Vnde ſequit̄ Et fece· illi que· vo· ſicut ſcriptū ē de eo· ¶ Criſ. Ut aliter· Interrogabant diſcipli ihm· q̄uo ſcriptū ē pati filiū hoīs Ad hoc aūt quaſi rn̄dēs dicit· Sic ad ſimilitudinē helie

et iohēs veīe ei inala iculerunt· ſic ſm ſcripturas oportet filiū hominis pati·

Et ueniēſ ad diſcipulos ſuos uidit turbam magnā circa eoſ ⁊ ſcribas ꝯq̄rentes cū illis. ⁊ ꝯfeſtim oīs populꝰ uidēs iēſū ſtupefcs ē ⁊ expauīt ⁊ accurrētes ſalutabāt eū· ⁊ interrogauit eos· qd̄ inter uos ꝯquiritiſ· ⁊ rn̄dēs vnꝰ de turba dixit magiſter attuli ad te filiū meū habētē ſpm̄ mutū Quicūq; app̄hēdit eū allidit illū ⁊ ſpumat· ⁊ ſtridet dētib; ⁊ areſcit ⁊ dixi diſcipulis tuis ut eiceret illū· ⁊ nō potuīt· qui reſpōdēs eis dixit· O gnacio incredula q̄diu apud uos ero q̄diu uos paciar: Afferte illū ad me· ⁊ attulerūt eū ⁊ cū uidiſſet illū ſtatim ſpc̄ ꝯturbauit eum ⁊ eliſꝰ in terra uolutabatur ſpumanſ Et interrogauit patrē eius· Quantum tp̄is eſt exquo hoc ei accidit. At ille ait Ab infācia ⁊ freq̄nter eū in ignē ⁊ in aq̄ſ miſit ut eū perderet Sz ſiqd̄ potes adiuua nos miſertus nr̄i Jheſus aūt ait illi Si poteſ credere oīa poſſibilia ſūt credenti ⁊ ꝯtinuo exclamās pr̄ pu̇i cū lacrimis aiebat credo dn̄e adiuua incredulitatē meā ⁊ cū uidiſſz ihesꝰ ꝯcurrentem turbam comminatus eſt ſpiritui im mundo dicenſ. Surde ⁊ mute ſpc̄

¶ Theo. Poſtq̄ſt glā ſuam oſtendit diſcipulis in monte oſtendit ꝯtinuē ad alios diſcipulos qui cū eo nō aſcēderant in montē· vnde dr̄ Et ve· ad diſc· ſu· vi· turma· circa eos ⁊ ſcrib· con· cum il· Phariſei nanq; captantes hoc cū xp̄o n̄ exīſtēt ſup acceſſerūt ut ſp̄s ad ſe attraherēt· ¶ Chriſ. Nō ē aūt homi rogitū ſub ſole ſemꝑ paſſo· occidit i inuidia magis p̄cedit fulgura mentes· alij dicētes cū ſaluare turbe alij indicās cum faſtu ve ſcriba ad eccleſiam ꝯueniūt· ſeq̄t̄· Et gſt· om· p· vi· ihe· ſtu· eſt ⁊ ex· ¶ Beda. Notandū in omnib; locis diſtare mentes ſcribarū et turbe· Scri· eñi nr̄ vocōis fidei· deuotiōis ⁊ reuerentie a cū bil· uiſſe narrant· ſed venientē dñō mirantes tāta ſtupefacti et pauit· eumq; ſalutās accurrūt· Vñ ſequit̄· Et accu· ſalu· eum· ¶ Theop. Mirabāt̄ eñi turbe cū videret ē· ve cū venientes ſic ꝯgre ſalutarēt· Quidam vero dicunt q̄ aſpectus eius ex transfiguratione ſpecioſior factus turbam ad ſalutacōnes eius attrahebat ¶ Jeronimus. Populus autem videns ſtupefactus eſt ⁊ expauit non diſcipuli· quia non eſt timor in caritate ſed mor eſt ſeruorum ſtupeſcere ſaluatorum ſeq̄t̄· Et interrogauit eos· Quid inter vos con· Quid ſcilicet dñs interrogat ve ꝯfeſſio pariat ſalutem ⁊ murmur cordis nr̄i ſermonibus pijs ſoluatur·

Ego tibi precipio. Exi ab eo et amplius ne introeas in eũ. Et exclamãs et multum diſcerpens eũ exijt ab eo. Et factus eſt ſicut mortuus ita vt multi dicerẽt q2 mortuus ẽ. Jheſus aũt tenẽs manũ ei9 eleuauit illum et ſurrexit. Et cum introiſſet in domũ, diſcipuli ei9 interrogabãt eũ. Quare nos nõ potuimus eicere eũ? Et dixit illis. hoc genus in nullo poteſt exire. niſi oracõe et ieiunio.

¶ Beda. Poſt vo ſi fallor aptr itelligi de hoc qſtioꝫ fuiſſe motã quã ipſi cũ eſſent diſcipuli ſaluatoris, ſaluare demoniacũ q in medio erat poſit9. nõ poſſet. quod ex ſequẽtib9 poſt conuinci cum dicit. Et rñdens vn9 de tur. di. magr. attuli me. ad te. ha. ſpiritum mu. ¶ Criſ. Nunc hoĩeꝫ ſcripta infirmũ in fide oñdit. Ex hoc q xp̃s dicit. O generacio incredula. et p hoc q ſubdit Si potes credere. Sed et ſi infidelitas eius occaſio extiterit demonem non pellendi. incuſat tamẽ diſcipulos. vnde ſubditur. Et dixi diſcipu. tu. ut ep. il. et non po. vide aũt iſtius in ſipiẽtiam ibm in medio ẽbaꝝ pcatur diſcipulos in cuſans. vñ et domin9 corã plebe multo magis hoc ei imputat non ſolũ in pſonã eius accuſacionẽ intendẽs ſꝫ in pſonã oĩm iudeorũ. pbabile eñ eſt multos pſentiũ ſcandalizatos ea que non cõueniebant de diſcipulis cogitaſſe. vnde ſeqẽ. Qui reſpõdens eis dixit. O generacõ in credula q̃ꝫdiu apud vos ero. q̃ꝫdiu vos pa. In quo oñdit et mortem ſe deſiderare et graue ei eſſe cũ illis conuſari. ¶ Beda. Intantũ aũt non eſt homini irat9. ſꝫ vitio vt ſtatim intulerit. Afferte illum ad me. et att. eum et cum vidiſſet illum. ſtatim ſpiritus conẽbauit eum et eliſus in terra volutabaẽ ſpumans. ¶ Criſo9. Hoc autem domin9 pmiſit pꝑter pr̃em pueri. ut cum vexantem demonem videret ad fidem futuro miraculo trahẽꝛ ¶ Theo. Per mittit eẽ vexari pueꝝ ut ex hoc ſciꝛẽ9 demõis impietatem qui occidiſſet eũ niſi fuiſſꝫ a domino adiutus. Sequiẽ Et inter. pa. eius. Quãtum tem. eſt ex quo hoc ei acci? At ille ait. Ab iñfan. Et fre. eum in ig. et aq. mi. ut eum per. ¶ Beda. Erubeſcat iulian9 qui dicẽ audet oĩs homines abſq peccati contagio naſci ĩ carne tãq̃ꝫ innocẽtes per omnia q̃ꝫ fuit adam quando creatus eſt. Quid eñ habuit iſte puer ut ab infantia demonio vexaretur acerbiſſimo ſi nullo originalis pcti vinculo tenebatur quia oſtat illũ adhuc pꝓpriũ non habere potuiſſe peccatum. ¶ Gloſa. Exprimat aũt in vbis ſue petic̃õis fidei defectum. vnde ſubdit. Sed ſiq̃d po. adiuua nos et mi. no. Qui eñ dicit Siquid potes. manifeſtat ſe de eius potentia dubitare q2 viderat filium ſuũ a diſcipulis xp̃i curatũ non eſſe. Dicit aũt miſere9 nři. ut deſignaẽt miſeriã filij qui patiebaẽ et pr̃is qui copatiebaẽ. Sequiẽ. Jeſus aũt ait illi. Si po. cre. om. po. ſunt cre. ¶ Jhero9. Liberatẽ arbitrij hoc indicat q dicit. ſi po. Que aũt ſunt oĩa que poſſibilia ſũt credenti. niſi que in noĩe Jeſu id eſt ſalutis poſtulanẽ cum lacrimis ¶ Beda. Aptũ aũt reſponſũ domin9 dedit petenti. Ipe eñ ait Siquid potes adiuua nos. Et dñs. Si potes inq̃t credere. At otra lepſus q̃ fideliter clamabat. Domine ſi vis potes me mundaẽ. ogruum ſue fidei accepit reſpõſum. Volo. mundaẽ. ¶ Jero9. Ad q̃d aũt dicit tale eſt. Tanta eſt vtutis apud me ſupḣabũdantia. ut ñ ſolũ hoc poſſim ſꝫ et alios hoc faciã opari. quare ſi credideris vt optet. et hũc ipe curare poteris et alios multos. Sic g eum ad fidem reducebat. qui adhuc d̃ infidelitate loq̃ẽ. vñ ſequitur. et cõ. cla. pa. pu. cum la. aiebat. Credo domine adiu. incredulitatẽ meã. Sed ſi crediderat dicens. Credo quomõ ſubdit. adiuua incredulitatẽ meã. Dicã9 igiẽ quoꝫ multiplex eſt fides. itroductoria ſcꝫ et pfecta. Hic igr incipiens credere. ſaluatorẽ depcabaẽ. ut apponẽt reliquũ p ſuã vtutẽ ¶ Beda. Nemo eñ repẽte fit ſũm9 ſꝫ in bona oũſacioe. a minimis quiſq inchoat ut ad magna pueniat. Alia nãq ſunt vtutis exordia. aliud pfectus aliud pfectio. Quia igiẽ per occultaꝫ iſpiracõem grẽ meritoꝝ ſuoꝝ gradib9 fides creſcit. vno eodemq tpe is q nec dũ pfecte crediderat. ſimul et credebat et icredul9 erat ¶ Jero9. Per h̃ etiã ſubmõſtratur q credulitas nr̃a infirma eſt niſi innixa ſiſtat robori adiutorij ſubſidij dei. fides aẽ cũ lacris optata vota capit. Vnde ſequiẽ. Et cũ vidiſ. Jeſus ocur. t. oni. eſtſpi. imũdo dicẽs illi. ſurde et mu. ſpi. ego tibi pcipio Exi ab eo et ampli9 ne intro. ĩ eum ¶ Theoph. Ideo aũt cum videret tbaꝫ ocurrẽ ominat9 eſt ſpũi immũdo. nolebat eñ coraꝫ turba curare ut oſtẽtatõẽ fugẽ decereẽ. ¶ Criſo9. Quod aũt ominaẽ et dixit. Ego tibi pcipio. diuĩe attribuiẽ poteſtati. Quod vo dicit non ſolũ exi ab eo. ſꝫ et amplius noli introire in eum. oſtẽdit q̃a ad reintrandum pmptus erat q2 ille nondũ erat ĩ fide pfect9. ſed hec dñi iuſſio ĩhibebat. ſeq̃ẽ. et excla. et mul. diſ. eũ exijt ab eo et fact9 eſt ſicẽ mor. ita ut mul. di. quia mor. eſt Nõ eñ valuit eũ ĩ mortẽ diabol9 iponẽ pꝑt̃ [illegible] aduentum ¶ Beda. Quem aũt hoſtis ĩpius mortificeꝫ reddidit hũc pi9 Saluator pie dextẽ tactu ſaluauit. Vnde ſeqẽ. Jeſus aũt te. ma. ſu. ele. il. et ſu. Ex quo ſicẽ veꝝ ſe eſſe deũ potẽtia ſaluãdi docuit ita et veraꝫ ſe habuiſſe carnis naẽaꝫ more tactus hũani declarauit. Negat nãq manes inſan9 veracitẽ eum carnem indutũ fuiſſe. ſꝫ ipe cũ tot languentes ſuo tactu erexit mũdauit illuminauit hereſim illi9 et añ q̃ꝫ nata eſſet damnauit. Sequiẽ. Et cũ intro. in do. diſ. eius ſe. inter. eum. Quaẽ nos nõ po. ej. illum ¶ Criſo9. Timebant eñ ne forte collataꝫ ſibi graciam amiſiſſent. receperant eñ poteſtatẽ iam ſpirituum immũdoꝝ. Sequiẽ Et dixit illis. Hoc ge9 in nũlo poteſt exire. niſi in oracõe et ieiunio ¶ Theo. ſcꝫ lunaticoꝝ. vel ſimplr oĩm demoniorum genus. Optet namq ieiunare eum qui curari debet et illũ qui curat. Sic eñ vera oratio pficitur cum ꝯiungiẽ orationi ieiunium q̃ñ non grauatur qui orat ex ſumptione ciborum. ſed ſobrius eſt. ¶ Beda. Miſtice autem domin9 ſurſũ diſcipulis miſteria regni reſerat deorſum turbis peccata infidelitatis exprobrat. et ſpirit9 malos ab his qui vexantur expellit

Mini carnales adhuc ⁊ insipientes ꝯfortat. docet. castigat pfectões liberius de eternis istruit. ¶ Ebe. Demon aūt iste surdus ⁊ mut⁹ ē. Surdus inq̄tu nō vult dei sermones audire. Mutus vō inq̄tu nō vult alios quod ꝯcedēs ē docere. ¶ Cris. Peccatoꝛ aūt spumat stulticia. stridꝫ iracundia. arescit ignauia Discerpit aūt spūs appinquantem ad salutem ⁊ similiter quos ventrē suū trahere desiderat discēpit p terrores ⁊ dāna ut fecit in iob. ¶ Beda. Sepe cū dū ꝯuerti ad deū p⁹ pcc̄a conamur. maioribꝫ nouisq; antiq̄ hostis pulsamur isidijs. quod facit ut uł odiū ꝟtutis incutiat. uł expulsiōis sue vindicet iniuriam. ¶ Greg. x. moza. Velut mortuus aūt ostendit q̄ a maligni spūs potestate libāt. qz quisqs iam terrena desideria subegit. vitam in se carnalis ꝯuersacōis extinguit. ⁊ mūdo mortu⁹ apparet. quem multi mortuū dicūt. qz qui spiritaliter uiuere nesciūt eū q̄ carnalia opa bona n̄ sequit. extinctū fūditus arbitrāt. ¶ Jeronimus aūt qz ab ifancia uexat⁹ ē. significat gētił ppłs cui⁹ a natiuitate creuit cult⁹ inutilis idoloꝝ. ut stulte imolarēt filios suos demōijs. vñ dr̄ qz in ignē ⁊ aquā eū misit. Alij eñi de gētibꝫ ignē venerabant. alij aquā. ¶ Beda. Vł in h̄ demōiaco significant̄ q̄ originał culpe reatu astricti veniūt i mūdū xp̄i fm̄ graciā saluādi. Ignis aūt ad feruorē iracūdie referend⁹ ē aqua ad voluptates carnis que dissoluere mētē p delicias solēt. Nō aūt puero q̄ vim paciebat. s; demōi q̄ iferebat ꝯminat⁹ ē. qz q̄ pcc̄antem emēdare desiderat. viciū vtiq; icrepādo ⁊ execrādo debꝫ exterminare sed hoīem amādo refouere. ¶ Jero⁹. Imputat aūt dn̄s spūi quod hoī pstat. dicens Surde ⁊ mute spūs. qz ille nūq̄ audiet nec loquet̄ quod pc̄oꝛ penitens audit ⁊ loquit̄. Exiēs aūt demon ab homine. nūq̄ reuertit̄. si hō coꝛ suū seruauerit clauibꝫ humilitatis ⁊ caritatis ⁊ hostiū obtinuerit immunitatis. Et factus ē hō saluatus. velut mortuus. sanatis eteñ dr̄. Mortui eñ estis ⁊ vita vr̄a abscondita ē cū xp̄o i deo. ¶ Theop. Sed si ihesus .i. euangelicus sermo teneat manū .i. ꝟtutem actiuā. tūc a demone liberabimur. Vide eciā qz pmo deus nos iuuat. deinde reqrit̄ a nob̄ qz bonum opemur vñ dr̄ qz ihs eleuauit illum. in quo ostendit̄ dei auxiliū. ⁊ surrexit. in quo monstrat̄ homis studium. ¶ Beda. Dum aūt docet dominus aplos quō demon neq̄ssimus debeat expelli. oēs istituit ad uitam. vt scꝫ nouerim⁹ grauiora qq; uł imūdoꝝ spirituū uł hoim temptamēta ieiunijs ⁊ oracōibꝫ esse supanda. Iram quoq; dn̄i cū in vlcōnem sceleꝝ nostroꝝ fuerit accensa. hoc remedio singulari posse placari. Ieiuniū aūt generale est non solum ab escis. sed ⁊ a cunctis illecebris abstinē carnalis. ymmo ab omnibꝫ vicioꝝ passionibꝫ. Sic et oracio generalis non solū in ꝟbis est quibꝫ diuinam clemenciā inuocam⁹. verū eciā in omnibꝫ que in obsequiū nr̄i ꝯditoris fidei deuocōe gerim⁹. teste aplo q̄ ait Sine intermissiōe orate. ¶ Jero⁹. Vł stulticia q̄ ad luxuriā carnis ptinet ieiunio sanat̄ ira ⁊ ignauia orōe depellit̄. Medicina cuiusq; vulneris adhibenda est ei. Non sanat oculū quod calcaneo adhibet̄ Ieiunio passiōes corpis ⁊ orōe pestes sanande sūt mē

Et inde pfecti ptergrediebāt̄ in galyleā nec uolebat q̄sq̄ scire. docebat aūt discipulos suos ⁊ dicebat illis qm̄ fili⁹ hominis tradet̄ in manus hominū ⁊ occidēt eū ⁊ occis⁹ tercia die resurget. At illi ignorabāt ꝟbū ⁊ timebāt eū interrogare ⁊ uenerūt capharnaū. Qui cū domi eēnt interrogabat eos q̄d in uia tractabatis ⁊ illi tacebāt. siquidē in tē se in uia disputauerāt q̄s eēt illoꝝ maioꝛ. Et residēs uocauit. xii ⁊ ait illis Si q̄s vult pmus eē erit omniū nouissim⁹ ⁊ omniū minister. ⁊ accipiens puerū statuit eū in medio eorū. Quē cum cōplex⁹ esset ait illis. Quisqs vnum ex hm̄oi pueris receperit in nomine meo me recipit. Et q̄cumq; me susceperit non solū me suscipit sed eum q̄ me misit.

¶ Theop. Post miracula interponit dn̄s smonē de passiōe. ne putarent qz inuoluntarie passus ē. vñ dr̄. et inde ꝯ fe. ptr. in gal. nec vo. quē. sci. uł ꝯ ibi esse. Docebat aūt di. su. ⁊ dic. illis qm̄ fi. ho. tra. i ma. hominū ⁊ occidēt eum. ¶ Beda. Semp pspens miscꝫ tristia ut cum repēte uenerint n̄ terreāt aplos. s; pmeditatis a̅iis ferant. ¶ Theo. Volūs dicat. q̄s tristē eēt. tūc adiungit q̄d leticare debet. vñ subdit. et occi. ter. die resurget. Ut scerem⁹ ex hoc qz p angustias leticie solaciū quādoq; sequit̄ ... ig. ꝟ. ⁊ ti. eū int. ¶ Beda. Hec ignorācia discipłoꝝ. nō tam de tarditate igenij q̄ d̄ amore nasc̄ saluatoris. q̄ carnales adhuc ⁊ mistery crucis ignari quē dn̄m vez dꝫ nouerāt moriturū credere nequibāt ⁊ qz p figurā eū loquēt̄ sepius audire ꝯsueuerāt horrēbāt uerū mortis ei⁹ euētū q̄ de sua tradicione ac passiōe agēs loquebat̄ figuraliter aliquid significari volebant. Sequitur. et ve. capharn. ¶ Jero. Capharnaū dr̄ villa ꝯsolacōis. Et sequit̄ respondit ad pcc̄am sñaz. q̄ dixerat. Et occi. ter. die resu. Et qui cū do. eēt. ¶ Cris. Mach. aūt dic qz accesserūt ad ihm̄ discipli dicētes. Quis putas maior ē in regno celoꝝ. nō eñ ab i cio narracōis incipit. s; tacuit dn̄o celoꝝ. nō ei ab i cio narracōē incipit. s; tacuit dn̄o intelligēcia saluatoris circa discipłoꝝ cogitacōes intelligēcia. q̄uis possis intelligi qz eciā ea q̄ secꝫ cogitacōes ad eū. qm̄ oīa erāt ei ita cogmta aut dicebāt ad eū. qm̄ oīa erāt ei ita cognita ac si ... eū dc̄a fuisset. sed̄ē. Siquidē inter se. luc⁹ aūt dic qz cogitacō itrauit in discipłos q̄s eēt illoꝝ maior. Cogitacōem eñ ⁊ intencōem eoꝝ dn̄s ex illoꝝ ꝟbis maifestauit fm̄ hystoriā euangelicā. ¶ Jero⁹. Et de aūt i via tractabāt de principatu. Situs ei ꝯ tractacō loco. Principat⁹ ei sic igredit̄. sic discedit̄. In dū tēt. labit̄. ⁊ icertū ē i q̄ mañsiōe ... ¶ Be. Inde aūt videt̄ orta disputacō discipłoꝝ de pmatu. qz viderāt petꝝ ia. ⁊ io. secesisse ducibꝫ ... tē. secretuq; eis ibi aliqd eē creditū. s; ⁊ petro ...

Nō claues regni celorū eſſe ꝓmiſſas. Uidens aūt
diſcipłorum cogitacōes dn̄s curat deſiderium glorie
humilitate ſanaē ꝓmatū nō eſſe querendū. ⁊ prius ſim
plici humilitatis ꝯmouet imperio. vn̄ ſeq̄t. Et reſidēs
vocauit. xii. ⁊ ait illis Siq̄s vult ꝑmꝰ eē erit oīm
nouiſſimꝰ ⁊ oīm miniſter. Ieroꝰ. Ubi notādū q̄ illi
eūtes diſputabāt de principatu ipe ſedēs docet hum
ilitatē. Pricipes em̄ laborāt. humiles ꝗeſcūt. Criſ.
Appetebāt q̄dē diſcipłi honorē hr̄e a dn̄o deſidio de
ſiderium eoꝝ cis īerat ut magnificarēt a xp̄o Quā
to em̄ quis maior eſt tanto maioribꝫ honoribꝫ dignꝰ
exiſtit ꝓpter hoc non eoꝝ deſideriū impediuit ſꝫ hu
militatem introduxit. Theoph. Non em̄ vult ut
uſurpemꝰ nobis ꝑmatus. ſꝫ ꝑ humilitatem altitudinē
ꝯſequamur. Mox aūt monet eos inocēcie puerilis
exemplo Vn̄ ſequit̄. Et acc. pu. ſta. eum in me. eo.
Criſoꝰ. Ipſo viſo eis perſuadens humiles eſſe ⁊
ſimplices. Ieteni ab inuidia ⁊ vana gloria puulꝰ mūdꝰ
exiſtit ⁊ a ꝯcupiſcēdo ꝑmatū Non ſolū autē ait ſi
tales efficiami mercedē magnā accipietis ſꝫ ⁊ ſi alios
tales honorabitis ꝓpt̄ me. vn̄ ſequit̄. Quem cum
ꝯplexꝰ eſſet ait illis. quiſq̄s vnū exhuiuſmōi pue
rīs in no. meo me recipit. Beda. In quo vł ſimꝰ
paupes xp̄i ab hys q̄ volūt eſſe maiores ꝑcꝰ oſtē
dit honorē ſ̄piēdos. vł ī malicia puulos ipoſ eē ſua
det ut ſiplicitatē ſine arrogātia Caritatē ſn̄ ī uidia
deuocōē ſn̄ iracūdia ꝯſuēt. qd̄ aūt ꝯplectit̄ puer ſig
nificat humiles ſuo dignos eē ꝯplexu ac dilcōe Addi
dit aūt ī nomine meo. ut formā v̄tutis q̄m natura
duce puer obſuat ipi pro noīe xp̄i rōnis induſtria
ſequantur. Sed quia ſe in pueris recipi docebat. ne
putaret̄ hoc eſſe ſolum qd̄ videbat̄ ſubiūxit. Et q̄
cūq̄ me ſuſce. non me ſo. ſuſ. ſꝫ eum q̄ me miſit. Ta
lem ſe vtiq̄ ac em̄ credi volens qualis ⁊ quātus eſt
pater Theoph. Vide quātū valet humilitas pr̄is
nāq̄ ⁊ filii inhabitacōnē meret̄ ⁊ eciā ſpiritusſancti

Aug. Iohānes ꝑ
cipua deuotione dn̄m
amans excludendum
beneficō putauit eum
qui non recte vtatur
officio. Unde dicit̄ re
ſpondit illi iohannes
dicēs. mgr̄. Uidi quē
dā in no. tuo ep. de. q̄
non ſequi. nos. ⁊ phi
buimꝰ eū. Criſoꝰ.
Multi em̄ cōdēciū cha
riſma rceperūt nec tn̄
ē xp̄o erāt qualr erat
hic qui demones eiçie
bat. Non em̄ oēs ad
oīa ordinate ſe habe
bāt Alij em̄ erant pu
re vite. fidē aūt tam
pfecte nō habebāt aliȷ̄
v̄o ꝯtrario Theo.
Ut eciā q̄dā icre dule
videntes nomen Ieſu
v̄tuoſum. dicebant t ⁊

Reſpondit illi iohā
nes dicens magiſter
vidimꝰ quēdam in no
mine tuo eiciētē demo
nia qui nō ſequit̄ nos.
⁊ phibuimꝰ eū. Ihe
ſus aūt ait. Nolite ꝓ
hibere eū. Nemo ē em̄
qui faciat v̄tutē in no
mine meo ⁊ poſſit cito
male loqui de me qui
em̄ nō eſt adūſus nos
ꝓ nobis ē. Quiſquis
em̄ potū dederit vobis
calicem aq̄ frigide in
nomine meo quia xp̄i
eſtis. Amē dico vobis
nō pdet mercedē ſuā.

Et quiſq̄s ſcandaliza
uerit vnū ex hys pu
ſillis credentibꝫ in me
bonū eſt ei magis ſi cir
cūdaret̄ mola aſinaria
collo eius et in mare
mitteretur

ipſi hec nomē ⁊ ſigna
faciebant licet diuina
gracia eſſent indigni
Uolebat em̄ dominus
eciam ꝑ indignos no
men ſuū ampliare.
Criſoꝰ. Non autem
zelo ſeu inuidia motꝰ
iohannes prohibebat
illum qui demones ex
pellebat. ſꝫ volebat q̄ em̄s q̄ nomē dn̄i inuocabāt ſe
q̄ret̄ xp̄m ⁊ eſſet cum diſcipulis vnū. Sed dom inꝰ
ꝑ hos qui miracula faciūt licꝫ ſit idigni. alios ꝓuo
cat ad fidem ⁊ ipſoſmet ꝑ hanc ineffabilem graciam
inducit ut fiāt meliores. vn̄ ſequit̄. Ieſus autē ait.
Noli. p. eū Beda. In quo docet nemmē a bono
qd̄ ex pte habet eſſe arcendū ſꝫ ad hoc potius quod
nondū habet eſſe ꝓuocandū Criſoꝰ. Decēter aūt
eū non eſſe ꝓhibendū oſtēdit ꝯſequenē. dicens. Ne
mo eſt em̄ q̄. fa. vir in no. meo ⁊ po. ci. ma. lo. de me.
Hoc autem dicit ꝓpter eos qui in hereſim ceciderūt
Qualis erāt Simon ⁊ menander ⁊ Cherintꝰ. nec
em̄ illi in nomine xp̄i miracła faciebāt. ſꝫ deceptōib
quibuſdā facere videbant̄. Iſti v̄o ⁊ ſi non ſequūt̄
nos non tamen ꝯtra nos aliq̄d firmiter dicere vale
bunt eo q̄ honorant ī opando v̄tutes nomē meum
Theoph. Qualit̄ em̄ male de me loquat̄ qui ex
nomine meo occaſionem glorie habet. ⁊ ꝑhoc q̄ ipm̄
inuocat miracła opatur Sequit̄. Qui em̄ non eſt ad
ū. nos ꝓ no. eſt. Aug. de con. euan. Uidendū eſt
ne hoc illi ſentēcie dn̄i videat̄ ꝯtrarium vbi ait. qui
mecum non eſt adūſum me eſt an hoc intereſſe aliq̄d
dicit quia hic diſcipulis ait. Qui non ē adūſū nos
ꝓ no. eſt Ibi aūt de ſeipo locutus ē qui mecū non eſt
adūſū me eſt. Quaſi v̄o poſſit eū illo nō eſſe qui di
ſcipulis eius tanq̄ membris eꝰ ſociatur. Alioquin
quō verū erit. qui uos recipit me recipit Aut poteſt
eciā nō eſſe adv̄ſus eū qui fuit aduerſꝰ diſcipulos
ſuos. Nā vbi erit illud. Qui uos ſpernit me ſpē
nit Sed nimirū hoc vult intelligi ī em̄ cū illo nō eſſe
aliquem inquantū eſt adūſus illum ⁊ cū illo eſt. Exē
pli gracia ſicut iſte qui ī noīe xp̄i v̄tutes faciebat ⁊
ī ſocietate diſcipłoꝝ non erat. ī quantum operabatur
v̄tutes ī illo noīe intantū cum ipſis erat ⁊ aduerſꝰ
eos erat. Inquātū v̄o eoꝝ ſocietati non adherebat
inꝗ̄ cū ipſis non erat ⁊ aduerſus eos erat. Sed q̄a
illi hoc eum facē ꝓhibuīt in quo cū ipſis erat dix
it eis dominꝰ. Nolite prohibere. illud em̄ ꝓhibere de
buerūt. quod extra eoꝝ erat ſocietatem vt illi vni
tate eccleſie ſuaderent non illud in quo cū illis erat
nomen ſcꝫ magiſtri ⁊ domini eoꝝ in expulſione de
monum ꝯmendans. Sicut eccleſia Catholica facit
non improbans in hereticis ſacramenta ꝯmunia. ſed
diuiſionem vł aliquam adūſam paci v̄itatiq̄ ſniam
In hoc em̄ aduerſus nos ſunt Criſoꝰ. Uel aliter
hoc dicit̄ de credentibꝫ in eum qui tamen ipſum non
ſequunt̄ ꝓpter vite laxationem. Illud autē de demo
nibꝫ dicit̄ q̄ adeo oēs ſtudent ſepare ⁊ ꝯgregacōē
eius diſpergere. Sequit̄. Quiſquis em̄ po. de. vo
ca. aq. fri. in no. meo. quia xp̄i eſtis. Amen dico vo

vobis nō p̄·mer·ſu· ¶ Theo· Quaſi d· Non ſolū quūc qui in nomine meo miracula opaē nō phibeo ſed ⁊ quiſq̄s minimū quid dederit vobis ꝓpter nomē meū·⁊ recepit vos ꝓpter me·nō ꝓpter humanam grām ⁊ mūdanā nō pdet mercedē ſuam· ¶ Aug· de con·euan· vnde oſ̄dit ꝙ ⁊ ille de quo iohēs ſug geſſerat non ita ſepabaē a ſocietate diſcipłoꝝ vt eū tanq̄ȝ hereticꝰ ipꝛobaret·ſ; ſicut ſolēt hoīes nō dum audere xp̄i ſuſcipe ſacramēta ⁊ tn̄ nomī faueā xp̄iano·ita ut xp̄ianos etiā ſuſcipiāt·⁊ n̄ ob aliud eis niſi ꝙ xp̄iani ſūt obſequāē de qualibꝫ dicit ꝙ nō pdent mercedem ſuam·nō quia iam tuti atq̄ ſecuri ſibi debeant videri ex hac beniuolencia quā erga xp̄i ſtianos hn̄t etiam ſi xp̄i baptiſmo non abluanē· nec vnitati eius in corpe incorpereē ſed q2 ita iā dei miſericordia gubernenē vt ad ea quoq̄ pueniant·atq̄; ita ſecuri de hoc ſeculo abſcedant· ¶ Criſ· Et nequis paupertatem alleget·ponit illud quo nō ꝯtingit· egere·ſ· calicem aque frigide p quo etiā ꝯſequeē·mercedem Non em̄ preciū dati ſed dignitas recipientiū ⁊ affectus dantium facit opus dignū mercede Non ſoluȝ aūt recipiendos diſcipulos vbo oſ̄dit ex mercede q̄ aliq̄s ꝯſequiē·ſed ec̄ ꝙ retrahiē a tormēto· Sequiē Et quis·ſcan·vnū ex hijs puſ·cre·in me·bonū eſt ei mag·ſi cir·mo·aſi·col·eius ut in ma·mit· Quaſi di· Sicut vos ꝓpē me honorāt mercedē hn̄t· ſic et in honorantes .i. ſcandalizantes·vltimā accipiēt vltionē Ex manifeſtis aūt nobꝫ tormentū deſcribit intolerabileē faciens mencōm mole ⁊ ſubmerſionis ⁊ nō ait mola ſuſpendaē in collo·ſed bonū eſt ei hoc ſuſtinere demonſtrans qm̄ eū grauius aliquod malū expectat Puſillos aūt in ſe credētes dicit eos q̄ inuocant nomē eiꝰ·nō ſolū ſequētes ut eos q̄ calicē frigidaȝ offerūt·⁊ nō opanē alia maiora· Horꝝ aūt nemineē vult ſcandalizari neq̄ ſupplātari· Hoc em̄ ē phibere nomē eius inuocare· ¶ Beda· Recte aūt q̄ ſcandalizari pōt·puſillus appellaē· Qui em̄ magnꝰ ē·quod cūq̄ paſſus fuerit nō declinat a fide q̄ aūt puſillꝰ eſt aīo ⁊ paruꝰ·occaſiōes querit quo ſcandalizeē· ꝓpterea oportet nos maxime his ꝯſulere q̄ parui ſūt in fide·ne occaſiōe nr̄i offendanē ⁊ recedant a fide·ac decidant a ſalute· ¶ Greg·ſr ezech· Notād tn̄ ꝙ in nr̄o bono ope aliqn̄ cauēd ē ſcādalū ꝓxi aliqn̄ aūt p nihilo ꝯtēnēd· Inq̄tū ei ſn̄ pcc̄o poſſuꝰ vitare ꝓxi ſcandalū debēꝰ· Si aūt de vitate ſcandalū poīē·vtiliꝰ permittiē ſcandalū naſci·q̄ȝ vitas rlinq̄ē· ¶ Greg·in paſto· Myſtice aūt i mola aſinaria ſecłaris vite circuitꝰ ac labor exp̄miē·⁊ p ꝓfūd maris extrema dāpnacō deſignaē·q̄ gͦ ad ſcitatis ſpeciē deductꝰ l vbo ceteros deſtruit l exēplo Melꝰ ꝓfecto erat ut hūc ad mortē ſb exteriore hitu ērena acta ꝯſtrīn gerēt q̄ȝ ſacra officia in culpa ceteris imitabilē dmōſtraret·q2 nirū ſi ſolꝰ caderēt· vtcūq̄ hūc tollerabilior iferni pēa cruciaret

¶ Et ſi ſcādaliſauit te manꝰ tua abſcide illaȝ Bonū ē tibi debilez in troire in vitā q̄ȝ duas manꝰ hn̄tem ire in gehēnā in ignē in extin/guibilē ubi vmiſ eorū n̄ moriē ⁊ ignis n̄ extinguiē. et ſi pes tuꝰ te ſcādalizat āputa illū. Bonū ē tibi claudū introire in uitā eēnā q̄ȝ duoſ pedes hn̄tē mitti in gehēnā in ignē in extin/guibilē vbi vmis eoꝝ n̄ moriē ⁊ ignis n̄ extinguiē quod ſi oculꝰ tuꝰ ſcādalizat te eice illū. bonū ē tibi luſcū in troire in regnū dei q̄ȝ duoſ oculos hn̄tē mitti in gehēnā ignis ubi vermis eoꝝ nō moritur ⁊ ignis nō extinguitur omnis em̄ igne ſalietur ⁊ omnis uictima ſaliēē. bonū ē ſal. q̄d ſi ſal inſulſū fuit in quo illud ꝯdietis hēte in uobis ſal ⁊ pacē hēte inē uoſ

Beda· Quia ſup̄ docuerat dn̄s ne ſcandalizaremꝰ eos qui credūt in eū· Nunc ꝯſequenē admonet quātū cauere debeamꝰ eos q̄ ſcandalizant nos ⁊ verbo vł exemplo ſuo ad ruinam pcc̄i ꝓuocare conant· Vnde dicit Si ſcan·te·ma·tua ab·illā ¶ Criſ· Non de membris hoc dicit ſ; de ꝓpinquis amicis quos q̄ tū ad neceſſaria membroꝝ ordine nos hēmꝰ Nihil em̄ eā nociuū ut pniciōſi ſodales· ¶ Beda· Manū q̄ppe nr̄am appellat neceſſarium amicū· cuiꝰ [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] in [illegible] volunt· ꝯcludendus ē a nr̄a ſocietate·ne ſi cū ꝑdito in hac vita partem [illegible] lumꝰ· ſimul i fine cū illo pereamꝰ· vn̄ ſequiē Bo· ē ti· de·introire in vitā· quā duas ma·ha·ire in gehē·in igne·inext· ¶ Gloſa· Debilē dicit adiutorio alicuiꝰ amici privatū· nā meliꝰ ē abſq̄ amico ire in vitā q̄ȝ cū eo ire in gehēnā· ¶ Iheronꝰ· Vt aliē boꝰ ē tibi debilē ingredi vitā ·i· ſine tu pido principatu·q̄ȝ duas manꝰ hn̄tē Que manꝰ principatꝰ ſūt humilitas ⁊ ſuꝑbia· Aūt de ſuꝑbiā tenēs humilē principatū· ¶ Criſ· Deinde teſtimonium ꝓphetiū ex eſaia ꝓpheta inducit dicēs Vbi vermis eoꝝ nō mo·⁊ ig·nō ex· Nō deſenſibilē vmē hoc dicit ſ; vmē ꝯſcia; vocat mordētē aīaȝ q̄m nō ſic opata bonū Vnꝰ q̄ſq̄ ei ſuiipꝰ accuſator fiet·i meēoriā q̄ geſſit ī vita mōdi ⁊ ſic eoꝝ vmis imortaē pmanēt ¶ Glo· Sicut aūt vmis ē dolor īteriꝰ accuſās ſic ignis ē pena exteriꝰ ſeuiēs· vł ī vme putredinē gehēne ſic in igne ardorē deſignat· ¶ Aug·xx·de ci·dei· Vtrūq̄ autem hoꝝ ignē ſcz ac vmē·q̄ volūt ad aīe penas nō ad corporis ꝑtinē dicūt eē vri dolore aīe ſero ac ſtructu penitētes eos q̄ fuīt a regno dei ſepati Et iō ignē ꝓ illo dolore vrēte n̄ īꝯgrue poni poſſe ꝯtēdūt ſm illō ꝙ apoſtoli· Quis ſcādalizaē ⁊ egͦ n̄ vror Eūdē eē vmē putāt itelligēdū ē ſm illō·ſic tinea veſtimētū ⁊ vmis ligni ſic meror excruciat cor viri·q̄ vo pēas ⁊ aīe ⁊ corporis i illo ſupplicio futuras eē n̄ dubitant igne vri corpꝰ·aīa; vo rodi q̄ȝ amō vmē meroris affirmant ſ; corpꝰ aīaȝ vo rodi q̄ȝ amō vmē mēoris affirmant q corpꝰ ⁊ ſi debiliꝰ dr̄ q2 vtcq̄ abſurdū ē ibi dolorē; ā corpi aīe defuērit. Ego tn̄ faciliꝰ eēſſio ut ad corpꝰ vtrūq̄ dicā ptinē q̄ȝ neutrū·⁊ iō tacitū eē i iſtis dīne ſcripture vbꝫ aī dolorē q2 ꝯñs eē itelligiē ut corpe dolēte aīaȝ q̄ȝ cruciēē Eligat gͦ q̄ſq̄ qd̄ placz aut ignē tribuere corpi aīe vmē l̄ ꝓprie illō tropice aūt vtrūq̄ ꝓprie corpi poſſē ei aīalia eē i ignibꝫ viuē i vſtōe ſn̄ ꝯſūptōe·i dolore ſn̄ morte p miracħ potētiſſi creatoris

¶ Beda. Pes amicus dr̄ ꝓpter miſterium diſcur
ſus quaſi in nr̄is vſibus accōmodatos. Sequitur.
Qd̄ ſi ocu. tu. ſcā. te. Oculus dr̄ amicus vtilis atq̄
ſollicitus ⁊ accutus ad ꝓſpiciendum. ¶ Aug. de
con. euan. Hic ꝑſpedo apparet q̄ illi qui noīe xp̄i ſe
deuote ꝓſitenꝫ xp̄ianoꝝ numero ſociēt vtiliores
ſunt q̄ hij qui cum iam xp̄iani appellēt ⁊ criſtianis
ſacramētis imbuti ſunt talia ſuadent. vt quibꝫ ea per
ſuaſerint. ſecū in eternā penā ptrahāt. quos menbroꝝ
corpalium noīe tanq̄ manū vt oculum ſcandalizan
tem iubet erui a corpe. hoc eſt ab ipa vnitatis ſocie
tate vt ſine hijs potius veniat ad vitam q̄ cum eis
eat in gehēnā. hoc ipo aūt ſepāt a qb̄ꝫ ſepant q̄ eis
male ſuadentibꝫ hoc eſt ſcandalizantibꝫ non ꝯſentiūt.
⁊ ſiquidem omnibꝫ bonis cum quibꝫ eis noticia eſt de
hac puerſitate innoteſcunt. ab omni penit' ſocieta
te. atq̄ ab ipa diuinoꝝ ſacramentoꝝ ꝑticipacōe ſep
ant. Si aūt quibuſdam ita noti ſunt pluribꝫ aūt iſta
eoꝝ eſt ignota puerſitas. ita tolerandi ſūt vt neq̄
ipſis ad iniquitatis ꝯmunionem ꝯſentiat. neq̄ ꝓpter
illos bonoꝝ ſocietas deſerat. ¶ Beda. Quia vero
dn̄s tercio mencōm vermis ⁊ ignis fecerat vt hoc
valeam' euitare tormentū. Subdit. Omīs enī igne
ſaliet. Fetor enī vermiū de corrupcōe ſolꝫ naſci car
nis ⁊ ſanguinis. Ideoq̄ caro recens ſale conditur
vt exiccato humore ſanguineo. vermeſcere nequeat
Et quidem qd̄ ſale ſaliet. vermis putredinē arcet.
q̄ vero igne ſaliet .i. ignibꝫ ſale aſperſis recondit.
non ſolum vermes abicit. ſꝫ ipſam quoq̄ carnem cō
ſumit. Caro ergo ⁊ ſanguis vermes creat. quia
delectatio carnalis. cui ꝯdimentū ꝯtinentie non reſi
ſtit penā luxurioſis generat eternam. cuius fetorem
quiſqs vitare deſiderat. ⁊ corpus ſale ꝯtinētie ⁊ mē
tem ſtudiat ꝯdimēto ſapie. ab erroris ⁊ vitoꝝ labe
caſtigare. Sal enī dulcedinē ſapie ignis ſpūſſancti
grām deſignat. Dicit ergo. Omnis igne ſaliet. quia
omnis elect' ſapientia debet ſpiritalia corrupcōe cō
cupiſcētie carnalis expurgari. vl' ignis eſt tribulaci
onis quo paciencia fidelium vt ꝑfectum opus habē
poſſint exercet. ¶ Cris. Simile aūt eſt huic quod
dicit apls. vni' cu' q̄ opus quale ſit ignis ꝓbabit
Poſtea a leuitico teſtimonium introducit dicens.
Et omnis victima ſaliet. ¶ Jero'. victima dn̄i eſt
genus humanū quod hic rōne ſapientie ſaliet. dum
corrupcō ſanguinis cuſtodia putredinis ⁊ mr̄ ver
mium ꝯſumet. ⁊ illic purgatorio igne examinabit.
¶ Beda. Poſſum' ⁊ ita intelligere q̄ altare dei
ſit cor electoꝝ. hoſtie vero ⁊ ſacrificia in hoc altari
offerenda. bona ſint opa fideliū. In omnibꝫ aūt ſacri
ficijs ſal debet offerri q̄ nullū eſt opus bonū quod ñ
ſal ſapiencie ab omni corrupcōe. vane laudis cetis
q̄ prauis ſiue ſupfluis cogitacōibus expurgat.
¶ Cris. vel hoc dr̄ q̄ omne mun' victime noſtre q̄
eſt ſm̄ oracionem ⁊ ꝓximi ſubuencōne ſalitur igne
diuino. de quo dicit. Ignem veni mittere in terram
de quo ſubdit. Bonum eſt ſal .i. ignis dilectiōis. qd̄
ſi ſal inſulſum fuerit .i. ſe ipſo ꝑuatum ⁊ ꝓpria qua
litate ꝑ quam dr̄ bonum. In quo illud ꝯdietis. Sunt
enī ſales ſal habentes qui ſcꝫ hn̄t gracie plenitudinē
⁊ ſūt ſales ſal non habentes qui enī non ſūt pacifici.
ſal ſūt inſulſum. ¶ Beda Vel bonum eſt ſal. bonum
eſt verbū dei audire frequent' ⁊ ſale ſapientie ſpiri
talis cordis arcana ꝯdire. ¶ Theoph. Sicut enim
ſal carnes ꝯſeruat ⁊ vermes eas non ſinit generare
ſic ⁊ ſermo doctoris ſi deſiccatiu' erit carnales ho
mines ꝯſtringit. ⁊ in eis inextinguibilem vermē ñ
ſinit generari. Si vero ſit inſulſus .i. ſi virtutem de
ſiccatiuā ⁊ ꝯſeruatiuam nō habeat in quo ꝯdiet
¶ Cris. vl' ſm̄ matheū diſcipuli xp̄i ſunt ſal qui to
tum orbem ꝯſeruant. reſiſtētes putredini que ē ab
Idolatria ⁊ fornicacōe peccatoꝝ. Poteſt etiā intelli
gi q̄ vnuſquiſq̄ noſtꝝ habeat tantū ſalis quantum
capax eſt dei graciaꝝ. vn̄ ⁊ Apl's ꝯiungit graciam
ſali dicēs. Sermo veſter ſit in grā ſale ꝯdit'. Sal
etiā eſt dn̄s ihūs qui fuit. ſufficiens totam terraꝫ ꝯ
ſeruare. ⁊ multos in terra fecit ſales. Quoꝝ ſi aliq̄
marceſcunt. poſſibile eſt enī ⁊ bonos in putredineꝫ
tranſmutari. dignum eſt vt foras mitantur.
¶ Jero'. vl' aliter Sal inſulſū eſt qui amat primi
patum ⁊ increpare non audet. vnde ſeqtur. habe. in
vo. ſal ⁊ pa. ha. inter vos ut ſcꝫ ſalſedinem correpci
onis amor ꝓximi temperet ⁊ dilectionem ꝓximi. ſal iu
ſtitie ꝯdiat. ¶ Greg. ſup ezech. vl' hoc dr̄ ꝯtra q̄ſ
dam q̄s dū maior ſciencia erigit a ceteroꝝ ſocieta
te diſiungit ⁊ quo plus ſapiunt. eo a ꝯcordie v'tute
reſipiſcūt. ¶ Greg. in paſto. Qui etiā loqui ſapien
ter nititur. magnope metuat. ne eius eloquio audiē
tum vnitas ꝯfundat. ne dum ſapiens videri deſiderat
vnitatis ꝯpageꝫ inſipienter abſcidat ¶ Theoph.
vel qui ꝯſtringit. ſe vinculo dilectionis ad proximū
hic ſalem habet ⁊ ex hoc pacem cum fratre ſuo.
¶ Aug. de con. euan. Hec marcus dn̄m locutū fuiſ
ſe cōtextim ꝯmemorat et aliqua poſuit que null' ali
us euangeliſtaꝝ poſuit. Alia v̄o que matheus quo
q̄ poſuit ⁊ aliqua que matheus ⁊ lucas. Sed illi
ex alijs occaſionibꝫ ⁊ in alio reꝝ ordine. vnde mihi
videt etiam hoc loco dn̄m dixiſſe que alijs locis dix
it. q̄ ſatis ptinebant ad hanc ipāꝫ eius ſentenciā qua
vetuit ꝓhiberi virtutes in nomine ſuo fieri etiā ab il
lo qui cum diſcipulis eum non ſequebat.

¶ Capitulum decimum

Et inde
exurgēs
uenit in fi
nes iudee
ultra iordanem. Et
cōuenīūt iterū turbe
ad eum ⁊ ſicut cōſue
uerat iteꝝ docebat
illos. Et accedentes
pharisei interroga
bāt eū ſi licet uiro vx
orem dimittere temp
tantes eū. At ille re
ſpondens ait. Quid
uobis p̄cepit moyſes

¶ Beda. Hucuſq̄
marcus ea narrauit de
dn̄o q̄ in galilea fecit ⁊
docuit. hic icipit enar
rare que in iudea fecit
⁊ docuit. ſiue paſſus
eſt. Et primo quidem
trans iordanē ad oriē
tē. Et hoc ē qd̄ dicit.
Et inde exur. ve. in fi.
iu. vl. ior. deinde etiam
cis iordanē qū venit
jericho bethaniā ⁊ ihe
roſolimā. Et cum oīs
iudeoꝝ ꝓuincia gene
ralit ad diſtīctōꝫ aliaꝝ
genciū iudea ſit dicta
ſpecialius tn̄ meridana
ei' plaga appellabat.

Qui dixerit. Moyses pmiſit libellū repudij ſcribere ⁊ dimittere. quibus rñdens iheſus ait. Ad duriciā cordiſ vrī ſcripſit uobis ꝑceptū iſtud ab inicio aūt creatē maſculū ⁊ feminā fecit eoſ deus. Et dixit ppē hoc rlinqt hō prem ſuū ⁊ mrē ſuā ⁊ adherebit ad uxorē ſuā ⁊ erūt duo in carne vna. Itaqʒ iā nō ſūt duo ſʒ vna caro quoſ ergo deus iūxit hō nō ſepet. ⁊ iterū in domo diſcipuli eius de eodē interogabāt eū ⁊ dixit illis. quicūqʒ dimiſerit uxorē ſuā ⁊ aliā duxerit adulteriū cōmittit ſuper eam. Et ſi uxor dimiſerit virum ſuum ⁊ alij nupſerit mechatur.

Iudea ad diſtinccōem Samarie galilee Decapol ⁊ ceterarū in ea dē puincia regionum ¶ Theophi. Viſitat aūt regionē iudee quā ſepe ppē iudeorū inuidiā cōm reliqrat. qꝛ paſſio in ea erat futa. Non tñ aſcēdit tūc iheroſolimā. ſʒ iudee cōfinia ut ibi nō malicioſe pficeret. Iheroſolima eñ erat opatrix oīs neqcie ob maliciā iudeorū. vñ ſeqt. Et cōueniūtur ad eū ⁊ ſic cōſuetudo illos ¶ Be. Notāda ē mentiū diſtancia i tbis ⁊ phariſeis. hee cōuenīūt ut doceantur ⁊ ſui ſanent infirmi. ſic matheus cōmemorat. Illi accedūt vt ſaluatorem temptando decipiant. vñ ſeqt. Et accedentes phariſei interrogabant eum ſi licet viro vxorē dimittere. ¶ The. Accedūt quidem nō deſerentes eū. ne tbe i eū crederet. Sed cōtinue accedentes credebant eū in dubitacōm inducere ⁊ eum p interrogacōes cōfundere. Propoſuerunt autē ei qōnem ex vtraqʒ pte ꝑcipicium hñtem. vt ſi dicat qꝛ licet viro vxorem dimittere. vel nō licet. accuſarēt ipm cōtradicētes etiam ex dogmatibus moyſi. Christus igit ſapiētia ipa rñdit eis rñſionem illorū laqueos fugientē ¶ Criſ. Interrogatus eñ ſi licet. nō ſtatim rñdit. nō licet ne tumultuenē. ſʒ pmo eos legis ſniam voluit rñdere. vt quod eum dicē opebat. hoc illi rñderēt. Vnde ſequit. At ille rñdens ait Quid vobis ꝑcepit moyſes. Sequit. Qui dixerūt Moyſes pmiſit libellum repudij ſcribē ⁊ dimittē. Proponūt qdē Moyſen hoc dixiſſe aut ppē interrogacōm ſaluatoris. aut volētes in eū virorū multitudinē incitare. Etenī hoc iudeis erat indifferēs ⁊ oēs hoc opabāt tāqʒ a lege pmiſſū ¶ Aug. de cō. euā. Nihil aūt ad rei veritatē intereſt vtrū dño ſepacōm phibēti ⁊ ſententiā ſuam de lege firmāti. ipi tbe vt matheus narrat intulerit qōnem de libello repudij p eundē moyſen ſibi pmiſſo an hoc quidē illi de ꝑcepto moyſi illos interrogāti rñderint. vt marcus hic dicit. Nā ⁊ voluntas eius ita ſe hēbat ut nō eis redderet rōm cur illō moyſes pmiſit. nī pus ipi hoc cōmemoraſſēt. Cum ergo voluntas loquentium cui debent vba ſeruire ab euangeliſta vtroqʒ monſtrata ſit. nihil intereſt iā licet diuerſus inter ambos fuerit modus narrandi. Pōt etiam hoc intelligi. qꝛ ſicut dicit marcus pus eos de

vxore dimittenda interrogantes dominus vicissim interrogat quid eis ꝑcepit moyſes. qui cum rñdiſſent Moyſen pmiſiſſe libellum repudij ſcribere ⁊ dimittere. Reſpondit eis de ipa lege p moyſen data. quō deus inſtituerit cōiugium maſculi ⁊ femine. dicens ea que ponit matheus. quibus auditis illud qō illi pmo interroganti reſponderant. repeciūt dicens. Quid ergo mandauit moyſes ¶ Aug. cōtra fauſtū. Solebat autem dimitti vxorem a viro quibus interpoſuit moram. vt in diſcidium animus ꝑceps libelli cōſcripcōe refractus abſiſteret. ꝑſertim quia vt phibent. apud hebreos ſcribere litteras hebreas nulli fas erat niſi ſolis ſcribis. At hos igit quos oportet eſſe prudentes legis interpretes ⁊ iuſtos diſcidij cōſuaſores lex mittere voluit cū quē iuſſit libellū dare repudij ſi dimiſiſſet vxorem. Non enim poterat ſcribi libellus niſi ab ipis quem p hanc occaſionem ⁊ neceſſitatem venientē quodāmodo in manus ſuas bono cōſilio regerent. atqʒ inter ipm ⁊ vxorem pacifice agendo dilectionem cōcordiamqʒ ſuaderēt. q̄ ſi tantum intercideret odium vt extingui emendariqʒ nō poſſet. tunc vtiqʒ ſcriberet libellus. cuius ſcribendi cauſa ſi adeo teneret quem ſic odiſſe vt ad dileccōem cōiugalem tanta pudentium ſuaſione reuocari poſſet. per quod ſubdit. Quibus rñs iheſus ait. ad duriciam cordis veſtri ſcripſit vobis ꝑceptū iſtud. Magna enim duricia erat que nec p libelli interpoſicionem vbi diſſuadendi iuſtis ⁊ prudentibus inbuebatur ſolui vel flecti poſſet ad recipiendam vel reuocandam cōiugij caritatem ¶ Criſ. Vel dicit Ad duriciam cordis veſtri quia ſi anima fuerit purgata deſiderijs ⁊ ira poſſibile ē mulierē nequiſſimā tolerare. Cōplicans aūt in aīa paſſionibus ꝑdictis multa mala cōtingent circa odioſum cōnubiū. Sic igit ab inculpacōe moyſen eripit qui dedat legē ⁊ totū in eorū capite cōuertit. Sʒ qꝛ graue erat quod dictū ē. ſtatim ad antiquam legē ſermonē reducit dicēs. Ab inicio aūt creature maſculū ⁊ feminā fecit eos deus ¶ Beda. Non ait maſculū ⁊ feminas. qō ex prioris repudio querebatur. ſed maſculū ⁊ feminā. ut vnius cōiugij ſocietate nectere[n]t. ¶ Criſ. Si aūt voluiſſet hanc quidē dimitti ⁊ alterā introduci. creaſſet plurimas mulieres. non ſolū homi deus mulierē cōiunxit. ſed ⁊ relinquere parētes ꝑcepit ⁊ mulieri adherere. vnde ſequitur. Et dixit ſcʒ deus p adā ppē hoc re[linquet] hō pa[trem] ſuū ⁊ matrē ſuā ⁊ adherebit ad vxorē ſuā. Ex ipo modo locucōis impoſſibilitatem matrimonij demōſtrās qꝛ dicit adherebit ¶ Beda. Et ſitr qꝛ dicit adherebit ad vxorē ſuā ⁊ nō ad vxores. ¶ Criſ. ... ⁊ erūt duo in carne vna ... ex vna radice ſcti i vnū corpus ... ¶ Beda. Primū igit nupcias eē ... vnā carnē fieri. Caſtitas iuncta ſpūi. vnus efficit ſpūs ¶ Criſ. Poſt hoc ... dicit ne diuidatis. ſʒ cōcluſit Quos ergo deus ... ¶ Aug. cō. fauſtū. Ecce ... hō nō ſeperet ... moyſi cōuincūt nō eē vxorē dimittendā ... leg moyſi arbitrāt ſe facē cū dimittūt ... ipi xpo atteſtāte cognoſcimus deū feciſſe ⁊ cōiunxiſſe maſculū ⁊ feminā qō manichei negando damnantur non iā moyſi libris. ſed xpi euangelio reſiſtentes.

¶ Beda. Quos ergo deus coniunxit vnam faciēdo carnē viri et femine. hoc homo nō poteſt ſeparare. ſꝫ ſolus deus. Homo ſeparat. qñ ꝓpter deſideriū ſecunde vxoris primam dimittimꝰ. Deus ſeparat quando ex cōſenſu ꝓpter ſeruitutē dei ſic habemꝰ vxores quaſi nō habentes. ¶ Criſ. Si autem duo quos deꝰ coniunxit ſeparari nō debent. multo magis eccleſiā quam deus xpō coniunxit. ab eo nō conuenit ſeparare. ¶ Theo. Quia vero ſcandalizabantur diſcipuli tanq̄ ex predictis nō plene eis fuerit ſatiſfactum. ꝓpter hoc enī iterū interrogabāt. ꝰ eodꝫ vñ ſeq̄t. Et ite. i do. diſc. eius de eodꝫ int. eū. ¶ Ieroꝰ. Secūda interrogacio ab apl̄is iterū dicta eſt. qua de eadem re de qua phariſei eū interrogauerūt. i. de coniugij ſtatu et hoc ꝓprie. Iterata enī verbi ſentēcia non faſtidium ſꝫ eſuriem et ſitim preſtat. Unde qui me comedūt. adhuc eſurient et qui me bibunt adhuc ſitient. Melliflua enī ſapientie eloquia guſtata diligentibꝰ multimodū ſaporē reddunt. Unde dñs iterato diſcipulos inſtruit. Nam ſequit̄. Et dixit illis. Quicūq̄ dimi. vx. ſu. et al. dux. adul. cō. ſu. eā. ¶ Criſ. Adulteꝝ vocat eū q̄ ſua ſimul eſſe. Non enī eſt ſua quam accepit prima derelicta et ꝓpter hoc cōmittit adulteriū ſup eam. i. ſup ſecundam quam introducit. Idem aūt eſt et de muliere. Unde ſequit̄. Et ſi vx. di. virum ſuum et alij nup. mechat̄. Non enī alteri vt ꝓprio viro poteſt coniungi q̄ ꝓprium derelinquat. Et quidem lex ꝓhibuit adulterium manifeſtum. Sed ſaluator hoc non manifeſtum neq̄ ab omnibus notum nature tñ cōtrarium. ¶ Beda. In matheo vero ſcriptum eſt pleniꝰ. qui cumq̄ dimiſerit vxorem ſuā niſi ob fornicacōꝫ ⁊c. Una ergo ſolūmodo carnalis eſt cauſa fornicacio. Una ſpiritalis timor dei. ut vxor dimittat̄. ſicut multi religionis cauſa feciſſe legunt̄. Nulla aūt cauſa eſt dei lege ꝑſcripta. vt viuente ea que relicta eſt. alia adducatur. ¶ Criſ. Et autem matheus dicit phariſeis hec verba dixiſſe. Marcus vero diſcipulis non eſt contrarium. cōtingit enī hec et hys et illis dicta eſſe.

¶ Et offerebant illi puulos ut tangeret eos. Diſcipuli autem cōmmmabāt offerentibꝰ. Quos cū videret iheſus indigne tulit et ait illis. Sinite paruulos uenire ad me. ne prohibuitis eos. Taliū enī ē regnum dei. Amē dico uobis quiſq̄s nō recepit regnū dei uelut puulꝰ nō intrabit in illud. Et cōplexans eos. et impōnēs manꝰ ſup illos benedicebat illos.

¶ Theoph. Oſtenſa ſupius nequicia phariſeoꝝ xp̄m temptanciū nūc oſtēditur multa fides turbaꝝ. que tātū manuū impoſicōe putabant xp̄m bñdicere puulos quos illi offerebant. vñ dr̄. Et offe. illi puulos ut tan. eos. ¶ Criſ. Sed diſcipuli ꝓhibebant offerētes ꝓpter xp̄i dignitatem. Et hoc eſt quod ſubditur. Diſ. autē cōmina. offe. Saluator aūt erudiēs diſcipulos ſapere moderata et tumorē cōculcare mūdanum accipit pueros et eis ꝑnūciat regnum dei. Unde ſequit̄. et dixit ill. Sinite puu. ve. ad me et ne ꝓhi. eos ¶ Ori. Siquis ergo eoꝝ qui doctrinā eccleſiaſticam ꝓfitentur videat aliquem offerentē quoſdam ſtultos mūdi et ignobiles et infirmos qui ꝓpter hoc appellati ſunt pueri et infantes. non ꝓhibeat quaſi ſine iudicio facientē eum qui offert talem ſaluatori. Poſt hoc exhortat̄ diſcipulos ſuos iam viros cōſtitutos cōdeſcendē utilitatibꝰ pueroꝝ ut fiant pueris quaſi pueri. ut pueros lucrent̄. Nam et ipſe cum in forma dei eſſet humilians ſe factus eſt puer. vnde ſubdit. Talium ē enī regnū dei. ¶ Criſ. Etenī ab omnibꝰ paſſionibus pura exiſtit anima pueri. ꝓpter hec oportet ut hec ex voluntate operemur que pueri habent ꝑ naturam. ¶ Theoph. Unde non dixit hoꝝ eſt regnū dei. ſed talium ſcꝫ habenciū et ſtudio et labore innocenciā et ſimplicitatem quā habent pueri ex natura. Puer enī nō odit neq̄ malicioſe aliquid operat̄. neq̄ verberatꝰ a matre diſcedit. Sed etſi eum vilibꝰ induat veſtimentis. preferet ea regalibꝰ indumentis. Sic et ille qui viuit ſm̄ virtutem eccleſie matris ſue. nichil huic ꝑhonorat. neq̄ eciam reginam multoꝝ voluptatem. vñ et dñs ſubdit. Amen dico vobis. Quiſquis nō recep. reg. dei velut puu. non intrabit illud. ¶ Beda. i. niſi talem habueritis innocenciā et animi puritatem ſicut puulus habet. regnum celoꝝ nō poteritis intrare. Aliter regnū dei. i. doctrinā euāgelij ſicut puulꝰ recipere iubemur. quia q̄ñ puulus in diſcendo non contradicit doctoribus. neq̄ rōnes cōponit et uerba eis reſiſtens. ſꝫ fideliter ſuſcipit que docet̄ et cum metu obtēperat et diſcit. ita et nos obediendo ſimplicit̄ et ſine vlla cōtradictōe verbum dñi ſuſcipere debemꝰ. Sequitur. Et. com. eos et impo. ma. ſup il. bene. illos. ¶ Criſ. Bene aūt amplexat̄ eos ad benedictōem tanq̄ in ꝓprium ſinum eleuans ꝓpiciatus facturā ſuam ab eo cadentem ab inicio et diuiſam. Imponit autem puulis manus. docens diuine virtutis operacionē. Et quidem ſm̄ cōſuetudinem alioꝝ manus imponit ſꝫ non ſm̄ cōſuetudinē operat̄. Deus enī exiſtēs humanum modū ſeruabat tanq̄ verus homo factus. ¶ ¶ Beda. Complexus etiam benedixit puulos. ut humiles ſpū ſua benedictione et gratia et dilectione dignos eſſe ſignificet.

¶ Et cum egreſſus eſſet in via ꝓcurrens quidaꝫ genuflexo añ eum rogabat dicens. Magiſter bone. quid faciam vt vitam eternam ꝑcipiam Iheſus autem dixit ei Quid me dicis bonum. Nemo bonus niſi vnꝰ deꝰ ¶ Precepta noſti Ne

¶ Beda. Audiuerat quidam a dño tm̄ eos qui puuloꝝ volūt eē ſimiles dignos eſſe introitu regni celoꝝ. iō poſcit ſibi exponi non parabolis. ſed aperte quibꝰ operum meritis vitā eternam cōſequi poſſit. vñ dr̄. Et cum egreſſus eſſet in via. ꝓcur. qui. genu. ante eum. roga. eum dicens. Ma. bo. q̄d fa. vt vi. et. ꝑcipiaꝫ ¶ Theoph. Miror ō hoc iuuene qui cum

adulteres ne occidas.
Ne fureris ne falsū te-
stimōium dixeris. Ne
fraudē feceris honora
prēm tuū & mr̄ez at il-
le rn̄dēs ait. magr̄ hec
om̄ia obseruaui a iuuē
tute mea Jesus aūt in
tuit⁹ eū dilexit eū &
dixit ei. vnū tibi deest
vade q̄cūq₃ habes vēde
& da paupibus & habe
bis thesauros in celo
veni seq̄re me Qui cō-
tristatus in v̄bo abȳt
merens. Erat em̄ pos-
sessiones h̄ns multas.
& circūspiciēs. Jesus
ait discipulis suis. quā
difficile q̄ pecunias ha
bent in regnū dei introi
būt discipuli aūt obstu
pescebāt in v̄bis eius.
at iesus rurs⁹ r̄spōdēs
ait illis filioli. q̄ꝫ diffici
le ē cōfidentes in pecu-
nȳs in regnū dei intro
ire: Facili⁹ ē camelū
p foramē acus trāsire
q̄ꝫ diuitē intrare reg
nū dei. Qui magis ad
mirabāt̄ dicētes ad se
metip̄os Et q̄s potest
saluus fieri Et intuēs
illos iesus ait. Apud
homines impossibile ē
sed non apud deū. Om
nia em̄ possibilia sunt
apud deum.

alȳs p infirmitatib⁹
ad xp̄m accedentibus
hic vite etne possessio
nē postulat. cū malig
na sit passio auaricie
ꝑpter quam p⁹modū
p̄ristac⁹ ē. Criso.
Quia vo accesserat ad
xp̄m tanq̄ꝫ ad hoiem
& ad vnū iudaicoꝝ do
ctoꝝ xp̄c tanq̄ꝫ hō re
spondit eidē. vn̄ seq̄t.
Jhes⁹ aūt dixit ei q̄d
me di. bo. Nemo bo-
nus nisi vn⁹ deus. Hec au
tem dicens nō exclu
dit hoies a bonitate s₃
a compacōe bonitatis
diuine. Beda. vn⁹
aūt de⁹ bon⁹ non pat̄
sol⁹ intelligend⁹ ē. s₃
& fili⁹ qui dicit. Ego
sū pastor bon⁹. sed et
sp̄ussanct⁹ q̄ dr̄. Pat̄
de celo dabit sp̄m bo⁹
petentib⁹ se. Ipa enim
vna & indiuidua trini
tas pr̄. fili⁹ & sp̄ussan
ct⁹. solus & vnus de⁹
bonus ē. Non igitur
bonus se bonū negat
s₃ esse deū significat. n̄
se magistꝝ bonum nō
esse. s₃ magistꝝ abs q̄
deo nullū bonū esse te
stat̄. Theop. voluit
igit̄ dn̄s p hec verba
mentem Juuenis face
re altiorem. ut ip̄m co
gnosceret tanq̄ꝫ deū.
Sed & aliud quid in
nuit in hȳs verb. vt
q̄n debes ꝯferre cū ali
q̄. nō adulando cū eo
conferas S₃ respicias
radicem bonitatis et
fontem deū & ei p̄stes
honorē. Be. Notā
dū aūt q̄ iusticia legis
suo tempe custodita.
nō solū bona terre. v̄mēciā suis electorib⁹ vitā ꝯferre
bat etnā. vn̄ ō vita etna querēti ꝯñt dix̄ p̄. no. ne
adulteres. ne occi. Hec ei ē puerilis innocētia que
nob imitāda ꝑpomit. si regnū dei volum⁹ intrare.
Vn̄ sequit̄. Et ille rn̄dens ait. Magr̄ hec om. obs. a
iuuen. mea. Nō ē putand⁹ hō iste vt̄ voto tempā
tis vt quidā putauerūt. dn̄m īterogasse. ul̄ de sua vi
ta esse mētit⁹. s₃ simplicit̄ ut vixerat eē ꝯfess⁹. quod
patet ex hoc q̄ subdit̄. Jhc aūt intuit⁹ eū. dilexit eū
& dixit ei. Si aūt mēdacȳ aut simulacōis noxa re⁹

teneret̄ nequaq̄ꝫ intuit⁹ arcana cordis ei⁹ diligere
diceret̄ ihs. Orige. sup math. In hoc enim q̄ di-
lexit eū uel osculat⁹ ē eū. videt̄ affirmasse ꝓfessio-
ei⁹ q̄ dixit se oīa ista īplesse. Intēdēs em̄ i[illegible]
vidit hoiem ex bona ꝯsciā ꝯfitentē. Cris. Dig⁹
tn̄ ē īquirē qualit̄ hūc dilexit q̄ eū n̄ erat secutu[rus].
Est aūt h̄ dicē q̄m q̄ꝫ ab p̄ora dign⁹ erat amore
legis suit obseruās a iuuētute. Circa finē vo ꝯp[illegible]
minucōm p̄ors dilectōis ꝯsecut⁹ ē. s₃ n̄ ꝑfectio[nem]
suscepit. Etsi. n. nō excesserat mensurā hūanā ꝯ
ꝑfectiōe₃ sequēs. nullo tn̄ crimie exstitebat rea. [illegible]
ta possibilitatē hois lege₃ obseruās. & in hac obse[r]
uacōe xp̄us eū₃ dilexit. Beda. Dil[illegible]
eos q̄ mandata legis quātus minora custodiūt. s₃
bilomin⁹ q̄ in lege mīni⁹ fuerāt. hȳs q̄ ꝑfecte d[esi]
derāt ondit. quia nō venit soluere legē. s₃ adimple
re. vnde seq̄t. Et dixit ei. Vnū tibi deest. Vade q̄
cūq₃ h̄es vēde & da paupib⁹ & h̄ebis thesaurum in
celo. & ve. seq. me. Quicūq₃ em̄ ꝑfect⁹ eē volunt
dēt vēdere q̄ h̄t. nō ex pte sicut ananias fecit & saphi
ra s₃ totū. Theop. Et cū vēdiderit dare paupi-
b n̄ histriōib & luxuriosis. Cris. Dn̄i at n̄ ē[illegible]
ne vite mētōm. s₃ thesauri d. Et habe. the. in celo.
Quia em̄ de pecunȳs erat sermo & de abrenūciacio[ne]
omniū. ondit q̄ reddit plura hȳs q̄ ꝑcepit relinq[ui]
q̄ꝫto mai⁹ ē celū q̄ꝫ t̄ra. Theop. S₃ q̄ multi s[unt]
paupes n̄ humiles. s₃ hebrȳ at aliquā alia bona ma
licia ꝑpt̄ hoc dic̄. Et veni seque. Cri. Seq̄t e[n]
dn̄m q̄ imitator ei⁹ ē. & p vestigia ei⁹ gradit̄. Se-
quitur. Cris. Et cām̄ trist[illegible]
sta d. Erat ei possessiōes h̄ns multas. n. em̄ [illegible]
affiaūt q̄ pauca h̄nt & q̄ multa. Addidō em̄ acq[uisi]
tū diuiciaꝝ maiorē flāmā cupiditatis accēdit. Se-
q̄t. Et circū. ihc ait &c. Theop. Nō hec dr̄ q̄[illegible]
tiae male sint. s₃ h̄ntes ipas ut custodiāt. Doc[et]
n̄ ipas h̄re .i. retinē & custodire. s₃ di[illegible]
vti & in seruicō hois ee. Cris. Dixit at hec dn̄s
discipl̄is paupib⁹ existētib⁹ & nihil possidentib⁹ in
struēs eos inopiā nō erubescē. & quasi excusan[s]
eis rn̄dens p eo q̄ nihil eos h̄re ꝯcesserat. Seqt̄.
Discipli aūt obstu. in v̄bis eius. Manifestū ē em̄
q̄m inopes existētes p alioꝝ salute dolebāt. Be.
S₃ q̄ inter pecūias h̄re & amare multa distantia est
Vn̄ & salomō nō ait Qui h̄t. sed q̄ amat diuicias.
fructū n̄ capit ex eis Jō dn̄s obscura ꝑcedentis dic-
ti discipl̄is v̄ba ꝑmisse sentencie expont. vn̄ sequitur. Je-
sus autem rur. rn̄. ait ill̄ Filioli q̄ꝫ diffi. &c. vbi notandū
ē q̄ nō ait q̄ꝫ impossibile ē. s₃ q̄ꝫ difficile ē. Quod difficile
ē īpossibile ē. omnio fieri n̄ pōt. Cris. vl̄ dicit diffi-
cile ondit eē īpossibile & nō simplicit̄ s₃ cū quadā
intencōe Et h̄ ondit exēplo di Facili⁹ ē camelū p
fora. acus trāsire q̄ꝫ diuitē itra. in reg. dei. Theo.
Camelū siquidē opꝫt intellig̃ aut ip̄m aial aut fu-
nē illū grossū q̄ naues magne vinciūt. Be.
ergo vl̄ i euāgelio matheus & iosephus in veteri te-
stamento q̄ꝫ plurimi diuites intrauerunt in regnū
dei. nisi forte quia diuicias vel p nihilo habere vel
ex toto relinquere dn̄o inspirante didicerunt. Al[tio]
re aūt sensu facilius est christum pati p dilectori-
bus q̄ꝫ dilectores seculi ad christum posse conuer[ti]

Cameli enī nomine ſe intelligi voluit. qꝛ infirmitatis nře onera ſuſtulit. p acū aūt ſignificat pūctōꝝ .i. dolores in paſſione ſuſceptos. Foramen ergo acus dicit anguſtias paſſionis. qua ſciſſa noſtre quaſi veſtimenta nature quodāmodo reſarcire dignatus eſt. Seqͥtur. Qui mag. admira. dice. ad ſemetipſos. Et qs poteſt ſaluus fieri cū incompabiliter maioꝛ ſit turba paupꝫ que diuitibꝫ pditis poteſt ſaluari. intellexerunt eñ cunctos qui diuicias amant etiam ſi adipiſci nequeant in diuitum numero deputari. Sequitur. Intuens eos Jheſus ait Apud homi. impoſſibile eſt. ſed non apud deum. Quod nō ita intelligendum eſt quaſi cupidi ⁊ ſupbi in regnum celoꝝ ſint intraturi cum cupiditate ⁊ ſupbia. ſꝫ poſſibile eſt deo ut a cupiditate ⁊ ſupbia ad caritatem ⁊ humilitatem ꝯuertant. ¶ Criſ. Hoc autem hoc opus dei eſſe dixit. vt oſtenderet ꝙ multa opus eſt illi grā qui ad hoc a deo dirigit. ¶ Vnde monſtrat ꝙ ĩmo pua merces eſt diuitibꝫ valentibus xp̄i pbiam ſequi. ¶ Theoph. Vt intelligendū eſt quod dicit apud homines impoſſibile eſt. ſed non aput deum. qꝛ cum deum audimus. hoc ſit poſſibile. Cum vo humana ſapimus. eſt ipoſſibile. Sequit. Omnia eñ poſſibilia ſunt apud deum. Cum oīa dicit. entia ſubintelligas peccatū eñ non eſt ens. Eſt eñ res abſꝙ eſſentia ⁊ hipoſtaſi peccatum. Vꝫ aliter. Peccatū nō virtus ſꝫ infirmitas ē. ⁊ ido peccatū ſicut ⁊ infirmitas ipoſſibile eſt aput deum. Sed nūquid deus facere poteſt vt id quod factum eſt. nō ſit factum. Ad qđ dr̄ ꝙ deus eſt ſũma veritas. Facere aūt quod factum eſt vt nō ſit factum. falſū ē. Qualiter ergo veritas faciet falſum. Prius igit̄ deſtruit ꝓpriam natām. vt quidam dicūt. Nunquid poteſt deus non eſſe deus hoc eñ ridiculum eſt.

¶ Et cepit petrus ei dicere. Ecce nos dimiſimꝰ omnia ⁊ ſecuti ſumꝰ te. Reſpōdens ihe ſus ait. Amē dico vobis nemo eſt qui reliquerit domū aut frēs aut ſorores aut prēm aut matrem aut filios aut agros ꝓpter me ⁊ ꝓpter euāgeliū qui nō accipiat cencies vīn nūc in tempore hic domos ⁊ frēs et ſorores et mrēs et filios et agros cū pſecucōibꝫ et in ſeculo futuro vitam eternam. Multi autē erunt pmi nouiſſimi et nouiſſimi pmi.

¶ Gloſa. qꝛ iuuenis audito conſilio ſaluatoris. de reꝝ dimiſſione triſtis abſceſſerat. Diſcipli aūt xp̄i premiſſum ꝯſilium iaꝫ adimpleuerant. ſolliciatare ceperunt de pmio eſtimātes ſe magnū aliqͥd feciſſe. cum iuuenis q̄ pcepta legis impleuerat hoc ſine triſticia nͨ audire potuerit. Vñ Petrꝰ ꝓ ſe ⁊ alijs dominum interrogat. et h̄ ē qđ dr̄. Et cepit ei Petrus dicere. ecce nos dimiſimꝰ omīa ⁊ ſecuti ſuꝰ te. ¶ Theo. Petrus ⁊ ſi pauca dimiſit. tñ hec omīa vocat. Nam ⁊ pauca habent vinculū paſſiōis. ita vt beatificet ille q̄ pauca relinquit. ¶ Beda. Et qꝛ non ſufficit tantum dimittere. iungit quod perfectū eſt ⁊ ſecuti ſumus te. quaſi diceret. fecimus quod iuſſiſti qđ igit̄ dabis nobis premij. ¶ Chro. Petro aūt de diſcipulis tantū interrogante dn̄s vniuerſalē reſponſionem facit. vnde ſequit. reſpondens ihs ait. Amē dico vobis nemo eſt qui re. do aut frēs. Hoc autē dicens. non inuit vt prēs relinquamus nō adiuuātes eos. neqꝫ vt ab vxoribꝫ ſepemur ſed nos inſtruit pferre honorem dei ſecularibꝫ rebꝫ. ¶ Criſ. Mihi aūt videt. ꝙ in hoc intendebat pſecuciones futuras occulte pnūciare. qꝛ futurū erat vt multi prēs ad impietatem filios inducerent ⁊ vxores viros. nō autem differt dicere ꝓpter nomē meū. aut ꝓpter euangelium ut marcus dicit. aut ꝓpter regnum dei vt ait lucas. etenī nomen xp̄i virtus euangelij eſt ⁊ regni. euangelium eñ recipit̄ in nomine ihu xp̄i ⁊ regnū dei p nomē ipſius cognoſcit̄. ⁊ venit. ¶ Beda. quidam autem ex occaſione huiꝰ ſententie qua dr̄. accipiet centies tm̄ nūc in tempe hoc. Judaicā mille annoꝝ fabulam poſt reſurrectionem iuſtoꝝ dogmatiſant. quando omnia que ꝓpter deum dimiſimꝰ multiplicanda ſint ſenore reddenda inſup ⁊ vita eterna donanda nec vident ꝙ etſi in ceteris digna ſit ꝓmiſſio in vxoribꝫ tñ centenis iuxta alios euangeliſtas appareat turpitudo pſertim cum dn̄s in reſurrectione nubendum nō eſſe teſtet. ⁊ ea que propter ſe dimiſſa fuerint. recipienda in hoc tempe cum pſecucōibꝰ aſſeueret quas mille annis ſuis abeſſe affirmant. ¶ Criſ. Eſt quidem igit̄ centies tm̄ merces ſecūdū ꝯmunicacōem ⁊ non ſcđm paſſionem. hoc eñ adimpleuit eis dn̄s non corpaliter. ſed alio quodā modo. ¶ Theop. Vxoꝛ eñ in domo circa victū cibum negociat̄ ⁊ veſtimēta. vide igit̄ hoc ⁊ in apl̄is. Multe ei mulieres multū ſolicite erāt de eoꝝ cibo ⁊ veſtimentis ⁊ miniſtrabant eis Similiter ⁊ patres ⁊ mrēs plurimas apl̄i habuerunt. ſcꝫ eos qui ipos diligebant. ſed ⁊ petrus vnam relinquens domū poſtea omniū diſcipuloꝝ domos habebat. ⁊ maius ē quia cum pſecucōibꝫ hec omnia poſſidebunt ſancti ſi p ſecucōnem ſint paſſi ⁊ anguſtiati. ꝓpter quod ſequitur Multi autem erunt pmi noui. ⁊ nouiſſimi pmi Pharisei eñ pmi exiſtentes. facti ſunt nouiſſimi. Qui vo omnia reliquerunt ⁊ xp̄m ſecuti ſunt. fuerūt nouiſſimi in ſeculo iſto p anguſtias ⁊ perſecuciones. ſed erunt pmi p ſpem que eſt in deū. ¶ Beda Poteſt ſane hoc quod ait. accipiet centies tm̄ altius intelligi Centenarius quippe numerꝰ de leua tranſlatus in dexteram licet eandem in flexu digitoꝝ videat̄ habere figuram. quam habuerat denarius in leua. eſt quantitatis magnitudine ſurſum creſcit quia videlicet oēs q̄ ꝓpter regnū dei tempalia ſpreuerīt ⁊ in hac vita pſecucōibꝫ pleniſſima eiuſdem regni gaudium fide certa deguſtant. atqꝫ in expectacōne patrie celeſtis que ſignificat̄ in dextra centenū electorum delectacōe fruunt̄. veꝝ quia nō oīm venturū ſtudia nō eadē qua incipiūt intencōe pietatis ꝯſumūt mox ſubinferet Multi autē erunt. Cotidie eñ videmꝰ multos in layco habitu ꝯſtitutos. magis uite meritis excellētes ⁊ alios a pma etate ſpiritali ſtudio feruētes ad extremum ocio torpente laceſcere. atqꝫ inerti ſtulticia

quod ſpiritu cepe. carne ↄſumare.

¶ Erāt aūt in via aſcēdētes in iheroſolimā ⁊ p̄cedebat illos iheſꝰ ⁊ ſtupebant ⁊ ſequentes timebant Et aſſumens iterꝫ duodecim cepit illis dicere q̄ eſſent ventura Quia ecce aſcendimus iheroſolimaꝫ ⁊ filius hominis tradetur principibꝫ ſacerdotū ⁊ ſcribis ⁊ ſenioribꝫ ⁊ ↄdēnabūt eū morte: ⁊ tradēt eū gētibꝫ ⁊ illudēt ei ⁊ ↄſpuēt eū ⁊ flagellabūt eū ⁊ īterficiet eū ⁊ tercia die reſurget.

¶ Beda. Meminerāt diſcipli ſermōis. quo dn̄s ſe paſſurꝫ multa a ſūmis ſacerdotibꝫ et ſcribis p̄dixerāt. Et iō iheroſolimā tendētes ſtupebant. Et hoc eſt qd̄ dr̄. Erant autē in via aſcendētes in iherl. ⁊ p̄. illos ihs. ¶ Theo. Ut oñdat ꝙ ad paſſionē p̄currit ⁊ ꝙ nō refugit mortem ꝑ nr̄a ſalute. ⁊ ſtupe. ⁊ ſeq. time ¶ Be. Ne ꝟ ipi cū eo occiderent. ꝟ ſaltem ille cuius vita ⁊ magiſterio gaudebant īimicoꝝ manibꝫ occūberet. Preuidēs aūt dn̄s ex paſſiōe ſua diſcipuloꝝ aīos ꝑtbādos. eis ⁊ paſſiōis penam ⁊ reſurrectionis ſue gloriam p̄dicit. Vn̄ ſequit̄. Et aſſumēs iterꝫ xii. cepit illꝭ dicē que eēnt ventu. ¶ Theop. Ut ſcꝫ diſcipl'oꝝ corda ↄfirmaret. vt cū hec p̄audirēt. leuiꝰ poſtmodū ſuſtinerēt ⁊ repētinis nō formidarēt. ⁊ eē vt oñderet ꝙ voluntarie patē. Qui em̄ p̄noſcit ⁊ pōt fugē ⁊ nō fugit. manifeſtū ē ꝙ voluntarie ſeipm̄ paſſioibꝫ tradit. Seorſū aūt aſſumit diſciplos. nāqꝫ ↄueniēs ērat paſſiōis miſteriū ꝓpinquioribꝫ ſibi reuelare. ¶ Criſ. Cōmemorat aūt ſingula q̄ paſſurus ērat. ne ſi aliqd̄ p̄termiſſū remāſeret. cernētes poſtmodū illud. ſubito turbarēt. vn̄ ſubdit. Quia ecce aſcē. ihero. ¶ Glo. Ad quē ſcꝫ ꝑtinet pati. Nā diuinitas pati nō pōt tradet ſcꝫ a iuda. Princi. ſa. ⁊ ſcri. ⁊ ſeni. ⁊ ↄdē. eū morte iudicātes eū eē reū mortis. Et tra. eū gen. ſcꝫ pilato gentili. Et illudēt ei milites eiꝰ. Et cōſpu. eū ⁊ fla. eū ⁊ interfi. eū. ¶ Criſ. vt aūt cū fuerit cōtriſtati ꝓp̄ paſſiōm ⁊ mortē. tūc ⁊ reſurrectōm expectēt ſubdit. Et tercia die reſurgꝫ. Cū eī ēſtitiā ⁊ ob ꝓbria q̄ cōtigerūt. n̄ occultauerit ↄueniēs ērat ut ei ⁊ de reliquis crederent.

¶ Et accedūt ad euꝫ iacobꝫ ⁊ iohēs filÿ zebedei dicētes Magr̄. volūꝰ ut quodcūqꝫ pecierimꝰ. facias nobis. At ille dixit eis quid vultis ut faciā vobis ⁊ dixerūt. da nobis ut vnꝰ ad dexterā tuā ⁊ aliꝰ ad ſiniſtrā tuā ſedeamꝰ in gloria tua. Iheſꝰ aūt dixit eis neſcitiſ qd̄ ꝑtatis Poteſtis bibere calicē quē ego bibo aut baptiſmo quo ego baptiſor baptizari. at illi dixerūt ei poſſūꝰ iheſꝰ aūt ait eiſ Calicē quē ego bibo bibetis ⁊ bap̄o quo ego baptiſor baptiſabimini Sedere aūt ad dextram me. uel ad ſi. n̄ ē meū dare vobis ſꝫ quibꝫ paratum eſt

¶ Criſ. Audiētes diſcipli xp̄m frequenē de ſuo regno loquētē putabāt ꝙ h̄ regnꝰ p̄ eiꝰ mortē n̄ eēt. ⁊ iō nūc p̄nūtiata xp̄i morte. acceſſerūt ad euꝫ ut honoribꝫ regni ſtati fierēt digni. vn̄ dr̄. Et acce. ad eum ⁊c. erubeſcētes em̄ ꝙ aliqd̄ hūanū paſſi erāt. acceſſere ad xp̄m ſeorſū eū a diſcipulis aſſumētes. ſaluator vō n̄ ignorās qd̄ petē volebāt. ſꝫ ad reſpondendū eos inducēs interrogacōe ſꝫ ſtringit vn̄ dr̄. At ille dix. eis. qd̄ vultis ut fa. vo. ¶ Theo. Credebāt aūt p̄dicti diſcipli qd̄ ipē hac vice iheroſolimā aſcendēs regnaret. ⁊ p̄modi pateret. ↄſe paſſurꝫ p̄dixerāt. Et hoc cogitātes dextrā ⁊ ſiniſtrā ſedē app̄hendere. vn̄ ſequit̄. Et dix. da nob ut ⁊c. ¶ Aug. de co. euā. ad eos ſi p eos rn̄ſiōē ꝑ mr̄ē dicit ē mathꝰ expſſit. cū illa eoꝝ voluntatē attuliſſet ad dn̄m magis ipos q̄ꝫ illaꝫ dixiſſe qd̄ dictū ē. Marcꝰ breuiter iīnuit. ¶ Criſ. vꝫ ↄueniēs dicō pāc vertiḡ factum eſſe. videntes em̄ ſe p̄ aliis honorari ſpāl̄i petitōem ſe ↄſequi eſtimabant. Et ut facilꝰ petitionē obtinerēt. mr̄em aſſupſēre. ut cū hac ſimul xp̄m p̄carēt. ¶ Aug. de con. euan. Denique ⁊ dn̄s eam ſm̄ marcū ⁊ ſm̄ matheū ipis poiꝰ q̄ꝫ matri rn̄dit. Vn̄ ſequit̄ Iheſus aūt dixit eis. Neſcitis quid petitis. ¶ The. Q. d. Nō ē h̄ qd̄ creditis ꝙ ſcꝫ temporaliter i iheruſalē regnatꝰ ſꝫ oīa hec q̄ ſcꝫ ad regnū meū ꝑtinēt. ſup̄ intellectū ſūt. Eē em̄ ſedē a dextris mis tā magnū qd̄ eſt. ut excellat oēs angelos ¶ Beda. vel neſcitis quid petāt cū ſedem glādn̄o quam nōdum merebant̄ inquirūt. ¶ Criſ. vel dicit neſcitis qd̄ petatis. aċſi dicēt. vos de honorib loquimi. ego vō de agonibꝫ ⁊ ſudoribꝫ diſputo. Nō em̄ eſt hoc p̄mioꝝ tempꝰ. ſꝫ occaſionis p̄lioꝝ ⁊ periculoꝝ. vnde ſubdit. Poteſtis bi. ca. quē ego bi. aut baptiſ. quo ego bap. bap. ꝑ modū interrogacōis attrahit eos ut ex cōmunione q̄ ē ad ip̄m audacioꝛes erāt ¶ Theo. Calicē aūt ⁊ baptiſmū crucē nominat. Calicē quiē tanq̄ꝫ potū dulcē ab ipo ſuſcepꝫ baptiſmū vō tanq̄ꝫ emūdacōm nr̄oꝝ faciente pctoꝝ. Qui nō intelligētes qd̄ dicerat reſpōderunt. vn̄ ſequit̄ At illi dix. ei poſſumꝰ. credebāt em̄ ꝙ de calice ſenſibili ⁊ baptiſmo quo iudei baptiſari ſolebāt loquentes ſcꝫ ſe anteq̄ꝫ cōmederent loquerēt. ¶ Criſ. Reſponderūt aūt tam ꝓmpte expectātes i eo qd̄ petierāt exaudiri. Sequit̄ Ihs aūt ait eis Calicem quidē bi. ⁊c. ꝗ. martirio digni eritis ⁊ paciemini hec que ego. ¶ Beda Querit̄ aūt quō calicem martirÿ iacobꝰ ⁊ iohēs biberunt aūt quō baptiſmo domini fuerunt baptiſati cū ſcripturā narret iacobꝫ em̄ apl'm ab herode capite truncatum Iohēs autē ꝓp̄a morte finiuit vitam Sed ſi legamus eccleſiaſticas hiſtorias in quibus fertur ꝙ ⁊ ipē ꝓpter martiriū i ferueñs olei dolium miſſus ſit ſtatimqꝫ relegatus in Pathmos inſulā ſic videbimus martirium animo non defuiſſe ⁊ bibiſſe Iohannem calicem confeſſionis quē ⁊ tres pueri in camino ignis biberunt licet p̄ſecutor nō fuderit ſanguinem Sequit̄ Sedere aūt ad dex. me. aūt ſiniſt. nō eſt me. dare vob. ſed quibus paratum eſt.

¶ Criſ. Ubi duo querunt · vnū eſt ſi paratum ē ali cui ſedere a dextris eius · Alterū aūt ſi omniū domi⁹ hys quibꝫ paratum eſt poteſtatem tribuēdi non habet ad primū ergo dicim⁹ quaſi nullus a dextris neqꝫ a ſiniſtris ſedet · Inuius ei eſt oī creatē thronus ille Quomodo ergo dixit ſedere ad dextrā meā vł ad ſiniſtram nō eſt meum dare vobis quaſi quibuſdaꝫ ſeſſuris · ad ſuſpicōm quidem īterogāciū rūdit eoꝝ intencōm ꝯdeſcendens · Neqꝫ eñ nouerant illū thronum excelſū ⁊ cathedram que ē · a dextris patris · ſꝫ vnum ſolū petebant · ſ · potiri primatu ⁊ alijs pre eſſe · Quia eñ audierāt dictum de apl̄is ꝙ ſuper xii · thronos erāt ſeſſuri · quid eſſet quod dictum eſt ignorantes · inter ceteros pedierūt ꝑmatū · Ad ſecū dum dicendum eſt ꝙ tale donū poteſtatem filij non tranſcendit · ſed qꝺ in matheo dr̄ paratum eſt a patre meo · ſ ē acſi diceret ⁊ a me · Vn̄ ⁊ marcus ñ dixit hic a patre meo · Quod ergo hic xp̄us dicit · tale eſt Moriemini inqꝫ ꝓpter me · non tñ hoc ſufficit ad h ꝙ vos primū ordinem obtineatis Si eñ aliquis ali ſi cum martirio venerit · omnē aliam ꝟtuteꝫ poſ ſidens multo vobis maiora poſſidebit · Nhys enim petitur ꝑmatus qui ꝑ opa poſſūt fieri primi · ſic igitᷣ dīſiua rñſione eos inſtruxit vt non vane ⁊ in ani ter ꝑ primatibꝫ moleſtenē · ſimul aūt ⁊ eos noluit ꝯ triſtare · ¶ Beda Vel non ē meum vobis dare · i · ſupbis hoc eñ adhuc erant · alijs paratum eſt ⁊ vos alij eſtote · i · humiles ⁊ vobis paratum eſt ·

¶ Et audiētes decē ceperunt indignari de iacobo ⁊ iohāne Ihe ſ⁹ aūt vocās eos ait il lis Scitis qꝛ hȳ qui vi dent̄ principari genti bus dominant̄ eis et principes eoꝝ ꝑtateꝫ habent ipoꝝ · Non ita eſt aūt in vobis · ſed q̄ cumqꝫ voluerit maior fieri · erit veſter mini ſter Et quicumqꝫ vo luerit in vobis ꝑmus eſſe · erit omniū ſeru⁹ · Nam ⁊ filius hominis non venit vt miniſtra retur ſed vt miniſtra ret · ⁊ daret animam ſuam redempcionem pro multis ·

¶ Theop · Quia reli qui apl̄i videbāt iacobuꝫ ⁊ iohannē honoreꝫ pe tere · patienē ferre non poſſūt · vñ dr̄ Et au · decem cepe · indigna · de iacobo ⁊ iohe · Patie tes eñ hūana inuidia mouebant̄ · Sꝫ tūc pri mo indignati ſūt cum viderūt ipoꝝ a dño nō ſuſceptos · Non autē ꝑus indignabāt̄ quia videbant ipos alijs ꝑ honorari · Tunc igitᷣ ſic ipſecte ſe habebant apl̄i Sed poſtea in ꝑ matibꝫ ſibi cedebant ad inuicem · xp̄us aūt eos ſanat ꝑmo quidem ad eoꝝ ꝯſolacōem eos iuxta ſe adducendo · Et hoc ſignificatur cuꝫ dr̄ · Ihеſus aūt vocās eos · Deinde demōſtrā do ꝙ vſurpare honorem ⁊ deſiderare ꝑmatum gentilium eſt · vnde ſequitᷣ Ait illis · Scitis qꝛ hȳ qui videnē pri · gen · do · eis prin · eoꝝ po · ha · ipſorum · Gentilium principes tyrannice ⁊ dominabiliter ad principatū ſe ingerunt · Sequitᷣ · Non ita eſt autem in vobis · ¶ Beda · In quo docet eum maioreꝫ eſſe qui minor fuerit · ⁊ illum dñm fieri · qui omniū ſeruus ſit · Fruſtra igitᷣ aut illi immoderata queſie rant aut iſti dolent ſup maiorum deſiderio · cū ad ſū mitatem ꝟtutum nō potencia · ſed humilitate venia tur · Deniqꝫ ꝓponit exemplum vt ſi dicta paꝝ pende rent · erubeſcerent ad opa · ⁊ dicit · Nam ⁊ fili · ho · nō ve · vt miniſtra · ei · ſꝫ ut mini · ⁊ da · ani · ſuā redē ꝑ multis · ¶ Theoph · Quod maius eſt qꝫ miniſtra re · Cum eñ aliquis ꝓ eo cui miniſtrat morit̄ · quid iſto poteſt eſſe maius ⁊ mirabili⁹ · ſꝫ eñ iſta miniſtra cio ⁊ humilitatis deſcenſus glīa eius erat ⁊ oīm · añ eñ qꝫ homo fieret ſolum ab angelis noc⁹ erat Cum aūt factus eſt homo ⁊ crucifixus eſt · non tantū ipſe gloriam habet · ſꝫ ⁊ alios in ꝑticipacione ſue glorie ſuſcepit · ⁊ dñatus eſt ꝑ fideꝫ orbi terre · ¶ Beda Non autem dixit animam ſuam redempcōem dare ꝓ omnibꝫ · ſꝫ ꝓ multis · i · ꝓ hys q̄ credere voluerunt

¶ Et venerūt iericho Et proficiſcente eo de Iericho ⁊ diſcipulis eius · ⁊ plurima multi tudine filius Timei Barthimeus cec⁹ ſede bat iuxta viaꝫ mendi cans · Qui cum audiſ ſet ꝙ Ihеſus nazare nus eſt · cepit clamare ac dicere · Fili dauid iheſu miſerere mei · et comminabant̄ ei multi vt taceret At ille mul tomagis clamabat di cēs Fili dauid miſere re mei Et ſtans iheſ⁹ ꝑcepit illū vocari Et vocāt cecū dicētes ei Animequior eſto ſur ge vocat te q̄ ꝓiecto veſtimēto ſuo exiliēs venit ad eum Et re ſpondens Iheſus dix it illi Qd tibi vis faciā Cecus aūt dixit ei · Raboni vt videā Ihe ſus aūt dixit ei Vade fides tua te ſaluum fe cit Et cōfeſtim vidit ⁊ ſeqbat̄ eum in via ·

¶ Jeronim⁹ · Paſſiōi domī aꝓpinquanti ciui tatis nomē rñdet · Dr̄ ei et venīūt Iherecho · Iherecho luna ſiue anathema interꝑtat̄ Defectus autē carnis xp̄i ꝑparacō eſt Jeru ſalem celeſtis · Sequit̄ Et ꝓficiſcente eo de Jerecho ⁊ diſci · ei⁹ ⁊ pluri · multi · fili⁹ thi · Barth · cecus · ſedebat iuxta viam mēdicans ¶ Beda Mathe⁹ du os iuxta viam ſedētes ⁊ ad dñm clamātes ce cos dicit eſſe illumina tos · Lucas aūt cū ap propiquaret · Iherec ho pari ordīe illumīa tum ab eo cecum eſſe ꝑhibet vbi nemo ſanū ſapiens putet euange liſtas ſibimet ꝯtraria ſcribere · ſꝫ aliū plani⁹ ſcribere que alter omi ſit · Intelligendū ē er go vnū eoꝝ fuiſſe po tiſſimum · quod ex hoc apparet · ⁊ ꝙ nomē ei⁹ ⁊ nomē patris eius · Marcus ꝯmemorauit ¶ Aug · de ꝯſen · euā · Nimc ē ergo de ipſꝫ ſo lum voluit ꝯmemorarē Marcus · cui⁹ illumīa cio tam claraꝫ famam huic miraculo ꝯparauit qꝫ erat nota calamitas Lucas vero quamuis omnino eodem mō factū · tñ in alio ceco intelligendus eſt par cōmemorare miraculum ⁊ eiuſdem miracli

modicū patem· Sequit̄· Qui cum audiſſet q̄ ihus
nazare·eſt cepit clama· ⁊ dicē· Fili Dauid ihu miſe
rere mei· ¶ Criſ· Filiū dauid vocat cecus dn̄m p̄
tereūtis turbe laudē audiens ac ꝓphetaꝝ expectaci
ōe ꝯpleta certificat⁹· Sequit̄· Et ꝯminabāt ei mul
ti ta· ¶ Ori· ſr̄ math· tanq̄ꝫ ſi dicat· q̄ pmū credid
ant increpabant ei clamāti fili dauid vt taceret ⁊
nō appellaret euꝫ cōtemptibili noīe ſꝫ dicēt Fili dei
miſerere mei· Ille aūt nō deſtitit· Unde ſequit̄ Ille ad
mag̃ clama· fili da· miſe· mei· Cui⁹ clamorem dn̄s ex
audiuit· Vn̄ ſequit̄· Et ſtās ihc p̄· il· vo· Vide aūt
q̄ inferior ē cec⁹ de quo lucas loquit̄ Nam nec ihs
eū vocauit vt mathe⁹ dicit· nec iuſſit eū vocari vt
hic dr̄· ſꝫ iuſſit eū ad ſe adduci quaſi non potēte p
ſe venire· Iſte aūt cecus ad impiū dn̄i vocat̄· Vn̄
ſequit̄· Et vocant eū dicē· ei Animeq̄· eſto ſur· vo
cat te· Ille aūt abiciēs veſtimētū· venit ad eū· Seq̄t̄
Qui pie· ve· ſuo ex· ve· ad eū· Forte veſtimētū ceci
⁊ mēdicātis velamentū intelligit̄ cecitatis ⁊ medici
tatis quo fuerat circūdat⁹· qd̄ abiciēs venit ad ihm
ſil quē a ꝓpinquantē dn̄s interrogat· Vn̄ ſequit̄· Et
reſpō· ihc ait illi· Quid ti· vis fac· ¶ Beda· Nun
q̄d q̄ lumē reddē poterat· qd̄ vellet cec⁹ ignorabat·
Ad hoc g̃ req̄rit vt petat ad hoc req̄rit ut cor ad
orōem excitet· ¶ Criſ· Vl̄ querit ne ſcꝫ aliq̄s eſti
maret q̄ aliud volēti accipe aliud daret· Etem cō
ſuetudo erat ei⁹ voluntateꝫ curandoꝝ vniuſis facē
manifeſtā ⁊ tūc medelā inducē vt alios ducē in ce
lū· ⁊ ut oſtēderet eū qui curāo⁹ ērat grē dono digne
potiri· Sequit̄· Cec⁹ aūt dix· ei Rab ut videam·
¶ Beda· Paruipendit eīn extra lucem cec⁹ aliq̄d
querē q̄ ſi habere cec⁹ quodlibet poteſt· ſine luce
nō poteſt videre qd̄ habꝫ· ¶ Iero⁹· Conſiderans
aūt ihus ꝓmptam voluntatem· ꝯpletiōe deſiderij r̄
munerat· ¶ Orige· Sup matheū· Digni⁹ aūt eſt
dicē· Rabbom· vt ſicut in alijs dr̄ dn̄e· quā fili· da
uid· Vn̄ ꝓpter illud q̄ dixit fili dauid nō p̄ſtitit ei ſa
nitatem· ſed ꝓpter hoc q̄ dicit Rabboni· Vn̄ ſeq̄t̄·
Ihesus aūt dicit ei· Vade fides tua· ſaluum te fecit·
Et ꝯfeſtim vidit ⁊ ſeque· eum in via· ¶ Theophi·
Grata ei ērat aīa ceci· in eo q̄ ſanus effect⁹ ihesum
nō reliquit· ſed ſecut⁹ ē eū· ¶ Beda· Myſtice aūt
Iericho que interp̄tatur dr̄ luna· defectum noſtre mu
tabilitatis deſignat· a ꝓpinquans dn̄s Ihericho· lu
mē ceco reddidit· q̄ veniēs in carne ⁊ paſſioni ap
propinquans· multos ad fidē adduxit· Non enim
p̄mis incarnacōnis ſue temporibꝫ· ſed paucis an̄q̄ꝫ pa
teret annis miſterium verbi mūdo exhibuit· ¶ Ie
ro⁹· Cecitas eciam ex pte facta iudeis illuſtrat̄ in fi
ne quando eis mittet heliam ꝓphetam· ¶ Beda· Q̄d
aūt a ꝓpinquās Iericho vnū illuīauit ac ꝓficiſcēs
de Ihericho duos· Hoc inſinuat q̄ ante paſſionē ſu
aꝫ vni tm̄· populo iudeoꝝ p̄dicauit· Poſt reſurrectiō
nē vo atq̄ aſcenſionē ſuam p apl̄os ⁊ iudeis et
gentibꝫ diuinitatis ⁊ humanitatis ſue arcana pate
fecit· Quod vō marcus vnum illuminatum ſcribit
ad gentium ſalutem reſpicit· vt eoꝝ quos inſtituebat
ad fidem ſaluationi figura ꝯgrueret Mathe⁹ vero
qui credentibꝫ ex hebreis ſuum ſcribebat euangeliū
quod in gentium quoq̄ noticiam erat ꝓuenturū· rēc

duos dicit illuminatōs ut ad vtrumq̄ ꝓpm fidē gr
ciam ptinere doceret· Proficiſcente igit̄ dn̄o a di
ſcipulis eius ⁊ plurima multitudine de ihericho cecꝰ
ſedebat iuxta viā mendicās· Quia aſcendente ad ier
los dn̄o ⁊ multis fidelium ſequētibꝫ imo ciuibꝫ ab in
icio mūdi electis vna cū illo ianuam regni celeſtis in
gredientibꝫ· mox gencium ꝓplus cepit ſue illumi
nacōnis ſpem habere· Qui mendicat iuxta viā ſedēs
q̄ nec dū iter veritatis igrediēs· ad hoc puenire gau
dit· ¶ Iero⁹· Popul⁹ enī iudeoꝝ q̄ ſcripturas ſer
uat· nec ꝯplet iuxta menſuraꝫ mendicās eſurit· Cla
mat aūt fili dauid miſerē mei· q̄ p merita patriarcha
rū iudaic⁹ ꝓplus illuminat̄· Comminat̄ aūt multi ut ta
ceat q̄ peccā ⁊ demonia ꝯpeſcūt clamorē pauperis
ille mag̃ clamabat q̄ in graueſcēte bello manꝰ ala
pidē adiutoriū hoc ē ihm nazarenū cū clamore leua
de ſiit· ¶ Beda· ꝓplus etiā gencium agnita fama no
minis xp̄i pticeps ei⁹ fieri q̄rebat· Cui contradicebant
multi p̄mo iudei deinde et gentiles· ne illuminādū
mūdū xp̄m inuocaret· Nec tn̄ ipugnancium furor eo
ē ad vitā erant ꝓordinati· valebat ſalute ꝓuare·
Clamantē aūt cecū tranſiēs audiuit q̄ p humanā
ſuā miſere⁹ ē· q̄ p diuinitatis potentiā mentis nr̄e
tenebras excluſit· Quod ei ꝓpter nos nat⁹ ⁊ paſſꝰ
ē· q· tranſit· Ihs q̄ hec actio temporal̄ ē· Stare aūt
dei ē inmutabilit̄ cūcta diſponē· Clamātē aūt cecū
dn̄s vocat· cū ꝓplo gencium p̄dicatores verbi ſui
mittit· Qui vocātes cecū animequiorē eē ⁊ ſurgere
atq̄ ad dn̄m venire pcipiunt· cū p̄dicando ideoꝝ
ſpem eos ſalutis hr̄e ac de corpe vicioꝝ emgere
ad virtutum ſtudia ſe accingē iubent· Proiecto veſti
mento exiliit· qui abiectis mundi retinaculis expe
ditꝰ mētis greſſu ad largitorem eterne lucis gr
¶ Iero⁹· Venit eciam iudaicus populus exutus
nudus veteri homine ut hinnul⁹ Libere ſeq̄ mōtes
quia ſegniciem deponens ꝑ herbas· apoſtolos in i
tis ꝯſiderans· ad ſupna ſe extendit· Quam conueni
ens autem eſt ordo ſalutis· Audiuimus pmo p ꝓ
phetas Deinde clamamus p fidem Poſtea vocamur
p apoſtolos Surgimus p penitenciam· exuimur p
baptiſmum· Interrogamur p voluntatem· Cecꝰ
autem interrogatus hoc requirit· ut videat volun
tatem domini· ¶ Beda· Imitemur ergo ⁊ nos eū
non diuicias· non terrena bona· non honores a dn̄o
ſed lucem queramus· quam videre cum ſolis ang
lis poſſumus· ad quam via fides eſt Unde ⁊ ceco re
ſpondet· Fides tua te ſaluū fecit· videt autem ⁊ ſeq̄
tur· qui bonum quod intelligit operat̄· ihesum eni
ſequit̄· qui imitat̄· qui proſperari in hoc mundo n
luit ob ꝓbria irriſiones tolerauit· ⁊ quia nemo ꝯ
poralium delectacione a gaudio interno ceciderat
cum qua amaritudine illic redeat̄ oſtendit· ¶ Theo
ophi· Dicit autem q̄ ſecutus eſt dominum in via
licet in hac vita quia poſt hanc excludunt̄ omnes q
hic eum non ſequunt̄ ad operanda mandata eius·
¶ Iero⁹· vel via iſta eſt q̄ dixit· Ego ſū via veritas
⁊ vita· Hec eſt via anguſta que ducit ad arduā ie
roſolime ⁊ Bethanie ad montem oliuaꝝ· q̄ eſt
mons luminis ⁊ conſolacionis·

Capitulū vndecimū.

Et cum appinquaret iheroſolime & Bethanie ad mōtem oliueti mittit duos ex diſcipulis ſuis & ait illis. Ite in caſtellum quod eſt cōtra vos & ſtatim introeūtes illic inuenietis pullū ligatum. ſup quem nemo adhuc hominū ſedit ſoluite & adducite illū Et ſiquis vobis dixerit. Quid facitis: dicite. quia domino neceſſarius eſt. & continuo illū dimittet huc. Et abeuntes inuenerunt pullum ligatū ante ianuam foris in biuio & ſoluunt eum. Et quidam de illic ſtantibus dicebant illis. Quid facitis: ſoluentes pullū. Qui dixerūt ſicut preceperat illis Jheſus & dimiſerūt eis. Et adduxerunt pullum ad iheſum & impoſuerūt illi veſtimēta ſua & ſedit ſuper eum. Multi aūt veſtimēta ſua ſtrauerunt in via. Alij autē frondes cedebāt de arborib9 & ſternebant in via Et q̄ pibāt & q̄ ſeqbāt͂ clamabāt dicentes Oſāna bndict9 q̄ venit in nomine dn̄i. bndictū quod venit regnū pr̄is nr̄i dauit Oſanna in excelſis.

Criſ. Poſtq̄ dn̄s ſue virtutis ſufficientē experientiam dederat et crux inſtabat in ianuis omnia cū maiori agit claritate que aduerſarios inflāmatura erat. Et iō q̄uis multotiēs prius aſcēderit Jheroſolimā. nūq̄ tn̄ cū tanta excellētia ſicut mō. Theoph. vt ſi vellet valeāt glam ei9 agnoſcere & p pphetias de eo completas ſcirent. q eſt verus de9. Si vō noluerit. maius fieret eis iudiciū q2 tot clarius miraculis non crediderūt. Qui9 igit͂ aduent9 claritatē euāgeliſta deſcribens dicit Et cū appin. Jero. et bet. ad mon. oli. mit. du. ex diſ. Beda. bethania. villula ē ſiue ciuitas in latē mō. oli. vbi lazar9 eſt ſuſcitatus a mortuis. Quō aūt diſcipulos miſerit & ad quid oſtēdit. ſubdens. Et ait illis. Ite i caſtellū quod ē cō. vos. Theop. Conſidera vō quāta dn̄s diſcipulis pdixit. ſ. q inuenirent pullū. Unde ſeqt͂ Et ſtatim introeuntes illic inue. pullum liga. ſup quem nemo adhuc hoim ſedit. ſolui. & adducite illū. Et q impedirent ab accipiendo. Unde ſequit͂. Et ſiqs vobis dixerit qd fa. dicite q2 dn̄o neceſſari9 eſt. Et q hoc dicto permitterent accipe. Vn̄ ſequit͂ & ɔtinuo illum di. huc & ſicut dn̄s predixerat. ita impletur Vnde ſequit͂. Et abeuntes inue. pullū liga. an ianuā foris in biuio & ſoluunt eū Aug. de cō. euā. Mathe9 aſinā dicit & pullū ceti aūt de aſina tacēt. Ubi ergo vtrūq factum poteſt intelligi nulla repugnātia eſt. nec ſi alius vnum. alius alium. cōmemoraret. quanto min9 moueri opꝫ ſi alius vnū. alius vtrūq cōmemoret. Sequit͂. Et quidam de illic ſtantib9 dicebant illis. Quid facitis ſoluentes pullū. qui dixe. eis ſicut pcepit illis Jheſus & di. eis ſcʒ pullum. Theop. Non aūt hoc pmitterent. niſi diuina vtus eis incumberet cogens illos preſertim quia rurales exiſtentes & coloni ɔmiſerunt pullum auferre. Sequitur. Et adduxerunt pullum ad Jheſum & impoſuerūt illi veſtimenta ſua & ſedit ſuper eum Criſ. Non quidem q ex neceſſitate a monte oliueti vſq Jheruſalem ſup pullū ire dn̄m oportebat. cum iudeam & omnem Galileam pedes pambulauerat. ſed ſignū erat quod fiebat. Sequit͂ Multi aūt veſtimenta ſua ſtrauerūt in via. Jero9. Sub pedib9 pulli aſine. Alij aūt fro. cede. de. ar. & ſter. in via. Magis autem ad ornatū & ad ſacramentū pertinet q̄ ad neceſſitatem. Sequit͂. Et qui prei. & qui ſeque. clama. dicen. Oſanna benedict9 qui venit ī nomine dn̄i. Multitudo em̄ corrupta non fuit. donec cognouit quod ɔgruū erat. ppter quod honorauit Jheſum vnuſquiſq ſm ppriā vtutē. Vn̄ laudātes ipſi ymnū leuiticū & dauiticū aſſūpſerūt dicētes Oſanna quod ſm quoſdam idē eſt q ſaluū me fac ſm vō quoſdam. idem q hymnū. Eſtimo aūt primū eē verius. Nam in centeſimo decimoſeptimo pſalmo habet. O domine ſaluum me fac. quod in hebreico ſcriptū ē Oſanna. Beda. ē aūt Oſanna vbū hebreū cum ɔpoſitum ex duob9. corrupto & integro. Salua nāq ſiue ſaluifica apud eos dr̄ oſij. Ar vō anna interiectio eſt deprecantis. quō apud latinos interiectō eſt dolentis. heu. Jero9. Oſanna igit͂. i. ſaluifica dicūt vt homines ſaluent͂ ab eo benedicto venicnte & veniente in nomine dn̄i. i. patris ſui quoniā fili9 de patre ſuſcepit nomē & pr̄ de filio. Criſoſti9 Sic ergo dant deo grām dicentes. Benedict9 qui venit in nomine dn̄i. Benedicūt etiam regnū xp̄i dicentes. Benedictum quod venit regnū pr̄is nr̄i. Dauid. Theoph. Regnum aūt Dauid regnum xp̄i dicebant. Et q2 de ſemine. Dauid xp̄us deſcenderat. ſimul q quia Dauid interptat͂ manufortis. Quis em̄ fuit manufortis niſi dn̄s cui9 man9 tot & talia miracula opata eſt. Criſ. Unde & multociens pphete Dauid xp̄m nūcupant ppter originem xp̄i ex Dauid ſm carnem. Beda. Regim9 aūt in euangelio iohis. quia ne facerent eum regem in mōtem fugit. Nūc aūt vbi paſſurus. Jheroſolimā venit. non refugit eos qui ſe regem nūcupant vt apte doceret. quia nō tempalis & terreni. ſʒ eterni in celis rex eſſet imperij. atq ad regnum p contēptum mortis perueniret. Notandū aūt quanta ſit conſonantia turbe. Cum voce gabrielis qui ait. Dabit illi dn̄s deus ſedem Dauid pr̄is ſui. vt ſcʒ gētē cui Dauid quondam tempalis regni gubnacula pbuit. hāc ipſe verbis & factis ad regnū celeſte vocaret. Criſ. Et vlterius dant grām deo cum ſubdit͂. Oſanna ī excelſis. i. hymn9 & gloria ſit vniuerſorum deo qui eſt in excelſis. Jero9. Vt Oſanna. i. ſaluifica in excelſis & ymnis. i. vt iuſti edificent͂ in ruinam angelorum & terreni & ſubterranei etiam ſaluent͂ Miſtice aūt appiquat dn̄s iheroſolime que ē viſio

pieris. Ni q̄ ta manet fixa immobilisq̧ felicitas q̄ ſm apoſtolū mr̄ eſt omnium credenciū. ¶ Beda. Bethania autem domus obediencie dicit̄. quia multos ante paſſionem ſuam docendo domum ſibi obediencie effecit ⁊ in monte oliueti poſita eſſe dicitur. qȝ eccleſiam vnctōe ſpiritalium cariſmatum ⁊ ſciencie pietatis qȝ luce refouet. Miſit autem diſcipulos in caſtellum quod contra eos erat. hoc eſt doctores qui in docta tocius orbis loca quaſi contra poſiti caſtelli menia euangelizando penetrarēt deſtinauit. ¶ Jero. Bini vocāt̄ ⁊ bini mittūt̄ diſcipli xp̄i qm̄ caritas n̄ ꝯſiſtit cū vno vt dr̄ veh ſoli ⁊c. duo educūt hebreos de egipto duo deportāt botrū de ẗra ſācta. vt ſ ꝓ ꝓpoſita iungāt opꝰ ⁊ ſciam. ⁊ duo mādata q̄ duab9 tabul̄ ꝓferūt ⁊ duob9 fōtib9 abluāt̄ ⁊ ablūāt ⁊ duob9 vectib9 arcā dn̄i portēt ⁊ inẗ duos cherubim deū cognoſcāt ſpū ⁊ mēte pſallētes ¶ Theophi. Nō aūt erat neceſſari9 pull9. ſ; eū ꝯſiuit oñdens qȝ debebat ſe ad gentilē ꝑplm trāſferre. ¶ Be. Pull9 em̄ aſine laſciuus ⁊ liber ꝑplm nationū ſignificat ſuꝑ quē nēo adhuc hoim ſedit. qȝ nemo rōnabiliū doctoꝝ frenū correpcōis quo ꝉ linguā cohibere a malo uꝉ in arctā vite viam ire cogeret. vel ia ſuadendo ꝯtulēat. ¶ Jero9. Inuenerūt aūt pullū ligatū aū ianuam foris. qȝ ꝑplus gentil̄ ligat9 ēat vincul̄ peccatoꝝ ſuoꝝ ante ianuā fidei .i. extra eccaȝ ¶ Am. ſup lucaȝ. Ut idixit eū ligatum aū ianuaȝ qȝ extra xp̄m quicūqȝ eſt foris ē in via. Qui aūt in xp̄o ē foris nō ē in tranſitu ſiue in biuio. addidit vbi nulli9 certa poſſeſſio. nō pſepe nō alimēta. nō ſtabulum. miſera ſeruit9 cui vagum ius ē. Plures em̄ dn̄os hēt q̄ vnū nō habz. alieni alligant vt poſſideant iſte ſoluit ut teneat. Vehemēciora ei dona noluit eē quā vincula. ¶ Beda. Ut recte in biuio ſtabat. qȝ n̄ viā certus vite fideiqȝ tenebat. ſ; plures dubioſqȝ ſectarū calles ſequebat̄ errone9. ¶ Jero9. vt in biuio .i. in libtate arbitrij dubitans inẗ vitaȝ ⁊ mortem.

¶ Theop. vt in biuio .i. in vita hac ſolut9 ē ante a diſciplis ꝑ baptiſmū ⁊ fidē. ¶ Jero. Quidā aūt dicebāt q̄d facitis. acſi diceret q̄s pōt dimittē pcc̄a. ¶ Theop uꝉ ꝓhibentes ſūt demōes q̄b9 fuerūt apl̄i forciores. ¶ Be. uꝉ magr̄i erroꝝ q̄ uenienti9 ad ſaluteȝ doctorib9 gentiū obſiſtebāt. At poſtqȝ fidei dominice pt̄aȝ aparuit credentib9 adūſarioꝝ queret̄ lib credendū ꝑpl's ad dn̄m quē corde portaret. adducebat̄. Veſtimēta aūt aploꝝ que illi imponūt. uꝉ doctrina vtutum uꝉ diſcrecō ſcripꝉaꝝ uꝉ eccaſticoꝝ dogmatū uarietates itelligi poſſūt quib9 illi corda hominū ante nuda ⁊ frigida q̄ xp̄o ſeſſore digna fiāt ꝯpiūt. ¶ Jero9 uꝉ iponunt ueſtimēta ſua .i. ſtolaȝ ꝓmam imortalitatis ꝑ baptiſmi ſacramēta afferūt Sedit aūt iheſus ſup eū .i. i eis regnare cepit ut nō regnet pccm̄ in laſciua carne. ſed iuſticia ⁊ pax ⁊ gaudium i ſpūſſancto. Multi aūt ſtrauerūt ueſtimenta ſua in uia ſub pedibus pulli aſine. Qui ſūt pedes. niſi extremi qui portant quos ad iudicanduȝ ꝯſtituit Apoſtolus qui ⁊ ipſi ⁊ ſi non ſunt dorſū in quo ſedit dominus. tamen cum militibus a Johanne inſtruuntur. ¶ Beda. uel multi ueſtimenta ſua in uia ſternunt. quia ſancti Martires proprie ſe carnis amictu exuentes ſimplicioribus dei famulis uia ſuo ſanguine parant. Multi eciam ueſtimenta ſua in via ſternunt. quia corpora ſua per abſtinentiam domant. ut dei iter ad montem parent. uel exempla bona ſequentibus prebeant. Frondes autem uel ramos de arboribus cedunt qui in doctrina ueritatis ſemina patrum de eorum eloquio rapiunt. Et hec in via dei ad auditoris animum venientis humili predicatione ſubmittunt. ¶ Theophilus. Sternam9 ⁊ nos viam uite noſtre cedentes ramos de arboribus ſanctos imitantes. ¶ Nam arbores ſancti ſunt. e quibus ille ramos cedit. qui uirtutem imitatur eorum. ¶ Jheronimus. Juſti enim ut palma florebunt auguſti radicibus late in floribus ⁊ fructibus quoniam bonus odor chriſti ſunt. ⁊ ſternunt uiam mandatorum dei bona fama. qui preibant Prophete ſunt ⁊ qui ſequebantur. Apoſtoli. ¶ Beda. Et quia omnes electi ſiue qui in iudea eſſe poterant. ſiue qui nunc in Eccleſia exiſtunt in mediatorem dei ⁊ hominum crediderunt ⁊ credunt. Qui preeunt ⁊ qui ſequuntur. Oſanna clamabant. ¶ Theophilus. Sed ⁊ qui preeunt. ⁊ qui ſequuntur noſtrorum actuum ad laudem ſunt dei. Quidam enim in principio uita bonum fecerunt initium ſequens uero non eſt ut prior. neqȝ in laudem dei finita.

¶ Et introiuit iheroſolimā in templum. ⁊ circūſpectis omnibus cū iā veſpa eēt hora exit in bethamā cum duodecim Et alia die cū exiret a bethania eſurijt Cumqȝ vidiſſet alōge ficū hn̄tē folia venit ſiq̄d forte inueniret in ea Et cū veniſſet ad eā nihil inuenit ꝓter folia nō enī erat tp̄s ficoꝝ. Et reſpōdēs dixit ei. Jam n̄ ampli9 ineternum quiſq̄ ex te fructum māducet ⁊ audiebāt diſcipuli eius

¶ Be. Appropiante tempe paſſiōis appinquare voluit dn̄s loco paſſiōis. vt ꝑ hoc inſinuaret. qȝ ſua ſponte morteȝ ſubiret. vn̄ ſ̄ Et intro. iheroſoli. i templū. Quod autem ingreſſus ciuitatem primo teplū adijt formā nobis religionis q̄ ſequamur ꝓmonſtrat. ut cū forte quamlibet locuȝ in quo ſit dom9 oracōis intram9 ꝑmo ad hanc diuertimo ad hanc ... hoc quoqȝ intelligendū eſt qȝ tante dn̄s fuit paupertatis ⁊ ita nulli ſit adulat9 ut in urbe maxia. nulli hoſpiciū nullaȝ inuenit manſionem ſ; i āgulo paruo apud lazarū ſororeſqȝ ei9 habitaret eoꝝ q̄ppe vicus bethaīa ꝯſiſtit. vn̄ ſeqt̄. Et circumſpectis omnibus ſiquis eum hoſpicio ſuſciperet cum iaam veſpera eſſet hora exit in bethamiam cū duodecim Nō hoc ſemel fecit. ſ; per omnes qūqȝ dies ex quo iheroſolimā aſcēderat vſqȝ ad tempꝰ paſſiōis hoc iſpm ſemꝑ agē ſolebat ut ꝑ diem in templo doceret. nocte vō exiēs morarēt i mōte oliueti. Sequit̄. Et alia die ē exiret a betha. eſurijt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ Criſ. Qualiter aūt mane eſuriebat vt matheꝰ dicit. niſi quia diſpenſatiue hoc carni ſue conceſſit. Sequitur. Cumqꝫ vidiſſet a longe ficum hn̄tē folia venit ſi quid forte inueniret in ea. Manifeſtum eſt aūt qꝛ hoc ſcḋm ſuſpicōem diſcipulorum dr̄. qui eſtimabant ꝓpter hoc xp̄m ad ficulneam acceſſiſſe. Et ꝓpter hoc ficulneam ipſam maledictam eſſe qꝛ in ea fructū nō inuenit. Nam ſequitur. Et cum veniſſet ad eam. nihil inuenit preter folia. Non enī erat tempꝰ ficorum. Et reſpondens dixit ei. Jam non amplius in eternū quiſqꝫ ex te fructum mādicet. Maledicit ergo ficulneam ꝓpter diſcipulos vt confidant. Quia enī vbiqꝫ beneficia tribuebat. nullūqꝫ puniebat. Oportebat aūt eius puniti ue virtutis demonſtracōem prebere vt diſcerent qꝛ poſſent etiam iudeos perſequentes ſiccare noluit hoc demōſtrare in hominibꝫ. Unde in planta ſue punitiue virtutis prebuit ſignum. Unde oſtendit qꝛ principaliter ꝓpter hoc ad ficulneam venit. nō ꝓpter eſuriē. Quis enī tā inſcius reputet ē qꝛ matutino tp̄e tali ſtimularet eſurie. Aut quid eſt quod impediret eum comedere antequā domū exiret. Neqꝫ poteſt dici qꝛ viſio fructus excitauit in eſuriem appetitum. Non enī erat ficorum tempꝰ. Sed ſi eſuriebat. cur de alijs comedere nō querebat. ſed de ficu fructus ante tempꝰ tribuere non valente quamqꝫ etiam pena erat dignū. ficū fructum non habere ante tempꝰ. Ideoqꝫ ex hys ſufficienter ſilogiſari poteſt. qꝛ ꝓpriam volebat demonſtrare virtutem. vt non fatigarent̄ animis in eius paſſione. ¶ Theop. Volens oſtendere diſcipulis qꝛ ſi vellet hos qui crucifixuri erant ipm̄. in momento poſſet exterminare. Myſtice aūt dn̄s introiuit in templum ſed rurſus exiuit oſtēdens qꝛ ipm̄ relinqueret deſertum ⁊ i rapinam. ¶ Beda. Circūſpicit aūt omnia corda ⁊ in contradicentibꝫ veritati non inueniens. vbi caput reclinet. ſecedit ad fideles ⁊ in eis qui obediunt. manſionem facit. Bethania namqꝫ domꝰ obediencie dr̄. ¶ Jeroꝰ. Mane aūt ad iudeos venit. atqꝫ nos in veſpera mūdi viſitat. ¶ Beda. Sicut aūt parabolas loquit̄. ita ⁊ operatur. ideo eſuriens in ficu fructum querit. cuiꝰ nondū tempus eſſe nouit. ⁊ tn̄ eam ꝑpetua ſterilitate damnat. vt oſtenderet plebem iudeorum ꝓpter folia .i. verba iuſticie que habebat ſine fructu .i. bono ope nō poſſe ſaluari ſed ſcindi ⁊ in ignem mitti. Eſuriens ergo .i. ſalutem hūane generis deſiderans vidit ficum .i. iudeum hn̄tem folia .i. eloquia legis ⁊ ꝓphetarum ⁊ queſiuit i ea fructum boni opis. docendo corripiendo. miracula faciēdo. ⁊ non inuenit ⁊ ideo damnauit. Tu quoqꝫ ſi non vis damnari a xp̄o i iudicio. arbor ſterilis eſſe caueto. ſed potius paupi xp̄o fructum pietatis quo indiget offer. ¶ Criſ. Eſt aūt ⁊ aliter dicere. qꝛ domiꝰ ante tempus fructum queſiuit in ficu. ⁊ non inueniens maledixit quia omnes qui mandata legis adimplent iſti ſuo tempore fructificare dicunt̄. ſicut ē illud mandatum non mechaberis. Qui autem non ſolum non mechatur. ſed ꝑmanet virgo. quod eſt magis virtutibus excedit. Dominus autem a perfectis non ſolū exigit vt virtutes obſeruent. ſed ſupra mandata fructificent.

¶ Et venit iheroſolimam. Et cum introiſſet in templū cepit eiicere vēdentes ⁊ ementes in tēplo. et mēſas nūmulariorum ⁊ cathedras vēdenciū columbas euertit ⁊ nō ſinebat ut quiſquis trāſferret vas ꝑ templū. Et docebat eos dicens. None ſcriptū eſt qꝛ domꝰ mea domꝰ oronis uocabit̄ omnibꝫ gentibus: vos aūt feciſtis eā ſpeluncam latronū. Quo audito principes ſacerdotū ⁊ ſcribe q̄rebāt quō eū ꝑderēt. Timebāt enī eū qm̄ uniuſa turba ad mirabāt̄ ſup doctrina eiꝰ.

¶ Beda. Quia maledicendo ficum infructuoſam ꝑ figurā dn̄s fecit. hoc idem mox aptius oſtendit eiciendo īꝓbos de templo. Ficus enī nō peccauit. ſi ante tempus fructū non habuit. ſꝫ ſacerdotes. vn̄ dr̄. Et venit Jheroſolimam ⁊ cum introiſſet in templū cepit eijcere vēdentes ⁊ ementes in tēplo. Et quidam credendum eſt qꝛ ea tm̄ vendi vel emi repit in templo. q̄ ad miniſterium templi neceſſaria eſſent. Si ergo ea que alibi libere geri poterant dn̄s i domo ſua tempalia negocia geri non patitur. Quāto magꝰ ꝑ ea que nunqꝫ fieri licet plꝰ celeſtis ire merentur. ſi in edibꝫ deo ſacratis agunt̄. Sequit̄. Et mēſas nūmulariorum.

¶ Theoph. Nūmularios vocat cāpſores nūmorum. Numus enī genus eris minuti eſt. Sequit̄. Et cathedras vē. colū. euertit. ¶ Beda. Quia ſpūſſanctꝰ in colūba ſup dn̄m apparuit. recte ꝑ columbas ſpūſſancti chariſmata deſignant̄. Columba igit̄ vēdit̄. quādo manus impoſicio ꝑ quam ſpūſſanctus accipit̄ ad p̄cium prebetur. Cathedras aūt vēdenciū colūbas euertit. quia qui ſpiritualem grām venūdant vl̄ ante homines vl̄ ante dei oculos ſacerdotio priuantur.

¶ Theoph. Sed ⁊ ſi quis baptiſmatis grām ⁊ puritatem tradiderit demoni ꝑ peccatū ſuum columbā vēdidit. ⁊ ꝓpter hoc foras de templo eicit̄. Sequit̄. Et nō ſine. vt quiſquis tranſfer. vas ꝑ templum.

¶ Beda. de vaſis illis dicit q̄ ut mercādi grā inferebant. Ceterum abſit. vt vaſa deo dedicata dn̄s eiceret de templo vl̄ intro ferre ꝓhiberet i templum. vbi futuri examinis pretendit exemplum. Quia de eccleſia repellit reꝓbos ⁊ ne vltra admittit turbandā. Eccleſiam intrent. eterno eos verbere compeſcit. Sꝫ ⁊ peccata que cordibꝫ fidelium inerant. diuiniꝰ immiſſa conpunctio tollit ⁊ ne vltra repetant̄. diuina in eis gracia adiuuat. Seq̄t̄. Et docebat eos dicēs. Nonne ſcriptum eſt. qꝛ domus mea domus oracōis vocabit̄ cunctis gentibꝫ. ¶ Jeroꝰ. Juxta iſaiam. vos aūt feciſtis eam ſpeluncam latronū. iuxta Jheremiam. ¶ Beda. Omnibꝫ inquit gentibꝫ. non vni genti iudee. nec in vno iheroſolime vrbis loco. ſꝫ in toto orbe terrarum. ⁊ nequaqꝫ thaurorum ⁊ hircorum ⁊ arietum. ſꝫ oracionis. ¶ Theop. Speluncam aūt latronū templum nominat ꝓpter lucrum. Genus nā qꝫ latronū ad lucrum ſe congregat. Quia ergo illa animalia que ad ſacrificium oblata erant cauſa lucri

vendebant. latrones ipsos dixit. Ad hoc enim in templo erat. Ut ut non dantes corporaliter persequerentur et dantes spiritaliter necarent. Templum etiam et domus dei mens est et conscientia fidelium que si in lesionem proximi perversas cogitationes profert quasi in spelunca latrones residens. Ergo mens fidelium spelunca latronis fit. quando relicta simplicitate sanctitatis illud conatur agere quo valeat proximis nocere. Aug. de con. euan. Johannes autem longe diverso ordine hoc narrat. Unde manifestum est non semel sed iterum hoc esse a domino factum. sed illud primum commemoratum a Johanne. hoc ultimum a ceteris tribus. Theo. Quod etiam est in maiorem redargutionem iudeorum. quia cum dominus hoc totiens fecerit. ipsi minime se correxerunt.

Aug. de con. euan. In hoc etiam marcus non eundem ordinem tenet cum matheo. Sed quia matheus ita connectit Et relictis illis abiit foras extra civitatem in bethaniam. Unde mane revertentem in civitatem arbori maledixisse commemorat. Probabilius creditur ipse potius tenuisse ordinem temporis de vendentibus et ementibus et eiectis de templo. Pretermisit ergo Marcus quod prima die factum est. cum intravit in templo et recordatum interposuit cum dixisset quod non invenit aliquid in ficulnea preter folia. quod secundo die factum est sicut ambo testantur. Glosa. Quem autem effectum correctio domini in ministris templi habuerit ostendit evangelista cum subdit. Quo audito principes sa. et scribe querebant quomodo eum perderent. Secundum illud Amos. Odio habuerunt corripientem in porta. et loquentem perfecte abhominati sunt. Ab hoc autem tam inique proposito ad tempus solo timore retrahebantur. unde subditur. Timebant enim eum quoniam universa turba admirabatur super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens et non sicut scribe eorum et pharisei ut alibi legitur.

Et cum vespera esset facta egrediebatur de civitate. Et cum mane transirent viderunt ficum aridam factam a radicibus. Et recordatus petrus dixit ei. Raby ecce ficus cui maledixisti aruit. Et respondens ait illis habetis fidem dei Amen dico vobis quia quicumque dixerit huic monti tollere et mittere in mare et non hesitaverit in corde suo sed crediderit quia quecumque dixerit fiat fiet ei. Propterea dico vobis. Omnia quecumque orantes petitis credite quia accipietis et venient vobis et cum stabitis ad orandum dimitti si quid habetis adversus aliquem ut et pater vester qui in celis est dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos non dimiseritis nec pater vester qui in celis est dimittet vobis peccata vestra.

Jero. Relinquens dominus post se tenebras in iudeorum cordibus ut sol egrediebatur de civitate ad aliam que est benivola et obediens. Et hoc significatur cum dicitur. Et cum vespera esset facta egrediebatur de civitate. Sed occidit sol et oritur sol. Lux enim ablata a scribis lucet in apostolis. unde iterum in civitatem revertitur. propter quod subditur. Et cum mane transirent scilicet in aliquam civitatem. viderunt ficum aridam factam a radicibus. Theop. Quod miraculum magis videtur in hoc quod tam humidam et virentem arborem siccaverit. Quamvis autem matheus dicat ficulneam continuo arefactam. et quod videntes discipuli admirati sunt. non admireris. Sed si nunc a marco audias ficum in crastinum arefactam visam se discipulos. Illud sic est intelligendum. id est hoc quod dicit matheus scilicet quod non statim viderunt sed in crastinum. Aug. de con. euan. Intelligitur autem non tunc aruisse quando viderunt sed continuo quando maledicta est. Nec quod eam arescentem sed prorsus arefactam viderunt. atque ita statim in domini verbo aruisse intellexerunt. Jero. Ficus autem arida a radicibus synagoga est a chaym et a ceteris a capite omnis sanguis iusti usque ad zachariam requiritur. Beda. Aridam autem arefacta est ficus. ut ostenderet gens impia non ad tempus vel ex parte corripienda eruendaque in cunctis et per penitentiam liberanda sicut sepe factum est. sed eterna damnatione ferienda. Vel arefacta est a radicibus ut ostendatur non solum humano extrinsecus. sed et divini intus favore funditus destituenda. Nam et vitam perdit in celis et patriam in terris. Jeronimus. Petrus autem agnoscit aridam et abscisam radicem cui succedit oliva fructifera pulchra vocata a domino. Unde sequitur. Et recordatus Petrus dixit ei. Raby ecce ficus cui maledixisti aruit. Crisostimus. Quod autem petrus et alii discipuli mirati sunt. non erat perfecte fidei. Non enim magnum erat hoc deo. Quia ergo non manifeste noverant eius virtutem eorum ignorantia fecit eos in admirationem prorumpere. Et ideo subditur. Et respondens ihesus ait illis. Habetis fidem dei. Amen dico vobis quia quicumque dixerit huic monti. Quasi diceret non solum lignum siccare poteritis. sed et montem vestro precepto transmutare. Theophilus. Cristianum divinam misericordiam. qualiter nobis a perceptibus ad eum per fidem miraculorum virtutem donat. quam ipse possidet per naturam. [illegible] ut etiam montes transmutare possimus. Beda. Solent autem gentiles qui contra ecclesiam maledicta scripsere improperare nostris quod non habuerunt plenam fidem dei. quia nunquam montes transferre potuerunt. Quibus respondendum est non omnia scripta esse que in ecclesia sunt gesta. sicut et de factis ipsius christi scriptura testatur. Sed et hoc autem potuit. si necessitas id fieri poposcisset. quemadmodum factum legimus precibus Gregorii Neocesariensis. Cuius precibus mons tantum spacium reliquit structoribus ecclesie quantum in opus habuerant. Crisostimus. Vel aliter. Sicut ficum non propter se siccavit. sed in signum ierusalem ad ariditatem perventure. et ad demonstrationem virtutis sue. Sic intelligendum est et de promissione que est circa montem. quamvis huiusmodi transmutatio non sit impossibilis secundum dei virtutem. Jero. Christus igitur qui est mons crescens de lapide abscisso sine manibus. tollitur et mittitur in mare quando apostoli dicunt. Digne transferamur ad gentes. Quia vos indignos iudicastis audientes verbum dei

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ Beda. Uel quia montis nomine dyabolus ſignificat̃ propter ſupbiam. mons ad pceptum eoꝝ qui fortes ſunt ī fide tollit̃ de terra ⁊ in mare pijcit̃ cū predicantib verbum dei doctorib ſanctis immũdꝰ ſpũs ab eoꝝ corde repellit̃. qui ad vitam ſunt preordinati Et in turbulentis amarisq; infidelium mentib veſaniam ſue tyrannidis exercere pmittit̃. In quo tanto artius deſeuit. quanto amplius ſe dolet a leſione priorū fuiſſe depulſum Sequit̃. Propterea di. vo. omnia que. oran. pe. cre. que acci. ⁊ ve. vobis.

¶ Theoph. Qui em̃ ex affectu credit. manifeſtum eſt q; in deum erigit cor ſuum ⁊ illi ꝯiungit̃. ⁊ certificat̃ cor eius calefactum quaſi ſuam petitionē iam ꝯſecutum quod quidem intelligibile eſt ei qui paſſꝰ eſt hoc. Et mihi quidem videt̃ illos hoc pati q̄ menſuram ⁊ modū attendũt. propter hoc dn̄s dicit q; omnia accipietis que cū fide petieritis. Qui em̃ credit ſe totum diſponi a deo. cum lacrimis mercedes et quaſi dn̄i pedes in oratione tenere ſe cogitans que iuſte poſtulat ꝯſequit̃. Uis autem ⁊ aliter que petis accipe. dimitte ſiquid ꝯtra te peccauerit frater tuꝰ Et hoc eſt quod ſubdit̃. Et dum ſta. ad orandū di. ſiquid ha. adue. aliquem. vt ⁊ pater veſter qui in celis eſt di. vobis peccata. vr̃a. ¶ Ihero. Septem verſus orationis dominice Marcus ſuo more ī vna oratione ꝯphendit. Is aũt cui dimiſſa ſunt omnia peccata quid amplius rogabit. niſi vt perſeueret in eo quod obtinuit. ¶ Beda. Notanda eſt autem diſtinctio depcandum que pfectam habet fidem. que ꝯdilectionē opat̃. ille orando vl̃ etiam iubendo poſt transferre montes ſpirituales. quō fecit Paulus de Elyma mago. Qui vo nondum faſtigium pfectõis necdum ꝯſcendere queũt. Poſtulent ſibi peccata dimitti ⁊ impetrabũt. ſi tn̄ in ſe peccantib aliqs p̄mo ipſi dimittunt. Si aũt hoc facere ꝯtemnũt. non ſoluꝫ orando v̄tutes facere. ſed nec ſuoꝝ poſſunt veniam ꝯſequi peccatoꝝ. Et hoc eſt qd̄ ſubditur. Quod ſi vos non dimiſeritis. nec pater veſter qui in celis eſt

¶ Et veniunt rurſꝰ iheroſolimaꝫ Et cum ambularet in templo accedunt ad eum ſummi ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores. Et dicunt illi. In qua poteſtate hec facis aut quis dedit tibi poteſtateꝫ vt iſta facias. Iheſꝰ autem reſpondens ait illis Interrogabo vos ⁊ ego vnum verbum ⁊ reſpōdete mihi ⁊ dicam vobis in qua poteſtate hec faciam baptiſmus Iohannis. de celo erat. an ex hominib Reſpōdete mihi At illi cogitabant ſecum dicentes Si dixerimꝰ de celo. dicet. Quare ergo nō credidiſtis ei Si dixerimꝰ ex hominib. timebãt populum Oms em̃ habebant Iohannem q2 vere Propheta eſſet Et rñdentes dicunt. Iheſu. neſcimꝰ Et reſpōdens ait illis neq; ego dicō vobis in q̄ poteſtate hec faciam

¶ Theop. Quia dominꝰ de templo eiecerat eos qui templum quaſi tabernā reꝝ venalium faciebant irati fuerant. ⁊ ideo accedũt vt interrogent ⁊ temptent. Vn̄ dicit̃. Et veniunt rurſus ihero ſolimam ⁊ cū ambularet in templo ac. ad eū ſū. Sacer. Scri. ⁊ ſe. ⁊ dicũt illi. In qua poteſt. hec facis. aut qs de. ti. po. vt iſta faci. Quaſi diceret. Quis es tu qui talia facis. Nunquid doctorē te cōſtituis ⁊ te ordinas principē ſacerdotū ¶ Beda. Et quidem quando dicũt. In qua poteſtate hec facis. de dei dubitant poteſtate. ⁊ ſubintelligi. volunt dyaboli eē quod faciat. Addētes quoq; Quis dedit tibi hãc poteſtatē. manifeſtiſſime dei filiū negãt. quē putant ñ ſuis ſ; alienis virib ſigna facere. ¶ Theo. Hoc aũt dicebant credētes ipm̄ in iudicatõem reducere. vt ſi diceret. In poteſtate mea ipm̄ teneret. Si aũt dicet. In ptate alterius. ab eo diſcedē ppłm procuraret. q̄ ipm̄ deū eſſe credebant. Dn̄s vero illos īterrogat de iohãne. nō fruſtra neq; ſophiſtice ſ; quia de eo ihes phibuerat teſtimoniū. Unde ſeqt̃ Ille aũt rñdēs ait illis. Inter. vos ⁊ ego ¶ Beda Poterat quidem dn̄s apte reſponſione temptatoꝝ calumnias ꝯfutare. Sed prudenter interrogat. vt ſuo vl̃ ſilentio ul̃ ſententia ꝯdemnēt̃. Quod apparet ex eo q; ſubdit̃ Et illi cogi. ſecum di. Si dix. de ce. di. no. Quare ergo nō cre. ei. quaſi quem ꝯfitemini de celo habuiſſe prophetam. mihi teſtimoniū phibuit Et ab illo audiſtis In qua iſta facio poteſtate. Seqtur. Si dixerimus ex hominib. Viderūt ergo qd̄libet hoꝝ rñdiſſet. in laqueū ſe caſuros. timētes lapidatõeꝫ ſ; mag timētes v̄itatis ꝯfeſſioꝫ Vn̄ ſeqt̃. Et rñdētes. dicũt Ihu Neſcimꝰ ¶ Beda De lucerna mudi obſcurãt̃. vt dr̄ Paraui lucernā xp̄o meo. inimicos eius induam ꝯfuſione Seqt̃. Rñdēs ihesꝰ ait illis. Neq; ego dico vobis in qua poteſtate hec faciam. q. d. Non vobis dico quod ſcio. quia nō vultis fateri quod ſcitis. Notandū aũt q; duas ob cauſas maxime ſciencia veritatis eſt. occultanda querētib. ſcꝫ cum is qui querit. aut minus capax eſt ad intelligendum quod querit. aut ꝯtemptu veritatis aut aliquo alio indignus ē. cui debeat apiri qd̄ querit.

¶ Capitulū duodecimū

Et cepit illis in parabolis loq Vineā paſtinauit homo ⁊ circūdedit ei ſepem ⁊ fodit lacum. ⁊ edificauit turrem. ⁊ locauit eaꝫ agricolis ⁊ peregre profectus eſt. Et miſit ad agricolas in tempe ſeruum. vt ab agricolis acciperet de fructu vinee qui apphenſuꝫ

¶ Gloſa. Poſtq̄ dominꝰ prudenti īterrogacōne temptatoꝝ ora ꝯcluſerat ꝯſequent̃ eoꝝ maliciā parabolice demōſtrat. vnde dr̄. Et cepit illis in parabolis loq̄ Vineam paſti. hō. ¶ Iheroꝰ. Homo deus pr̄ dr̄ hũano affectu Vinea domꝰ iſrahel ē Sepis eſt cuſtodia angeloꝝ Lacꝰ eſt lex. turris templū. Agricole ſacerdotes. ¶ Beda Uel ſepis murꝰ eſt vrbis. Lacꝰ ſiue torcular

eū occiderēt ⁊ dimiſerūt
eū vacuū. Et iterū mi
ſit ad illos aliū ſeruū
⁊ illū incapite wlnera
uerūt ⁊ cōtumelijs affe
cerūt. et rurſū aliū miſit
et illū occiderūt Et plu
res alios quoſdꝫ cedē
tes alios uo occidērēſ
Adhuc ergo unū hn̄s fi
liū kariſſimū ⁊ illū miſit
ad eos nouiſſimū di·
cēs qꝛ forte uerebūt filiū me
um. Coloni aūt dixerūt
adinuicē. Hic eſt heres
Venite occidamꝰ eū ⁊
nr̄a erit hereditas. Et
apphēdentes eū occide
rūt ⁊ eicerūt extra uine
am. Quid ergo faciet
dn̄s uinee? Veniet ⁊ p
det colonos ⁊ dabit ui
neā alijs. Nec ſcripturā
hāc legiſtis lapidē quē
reprobauerūt edificātes
hic factꝰ ē in caput ā
guli a dn̄o factum eſt
iſtud ⁊ ē mirabile in o
culis nr̄is ⁊ querebāt eū
tenere ⁊ timuerūt tur
bam Cognouerūt enī
quoniam ad eos parabo
lam hanc dixerit. Et
relicto eo abierūt·

altare aūt illa torcula
ria quorꝫ tres pſalmi
pnotāt titlo. ¶ The·
Ut ſepis ē lex prohi
bens eos alienigenis
pmiſceri. Sequit. Et
pegre pfectus eſt.
¶ Beda. Non loci
mutacōe ſꝫ abire vide
tur a vinea ut vinito
ribꝫ liberꝫ operandi ar
bitriū derelinquat. ſe
quit. Et miſit ad agri·
in tempo·ſer·vt ab a
gricol ac de fructu vi
nee. ſeruū miſit· prophe
te fructus vinee obe
dientia ē. De prophetis a
lij ceſi·alij wlnerati a
lij occiſi ſūt. Vn̄ ſequit.
Qui app·eū ce·⁊ di·
eū va· ¶ Beda. Ser
uus q̄ primo miſſꝰ ē ip
ſe legiſfer moyſes itel
ligit. ſed ceſū eū dimi
ſerūt vacuū · irritaue
rūt enī Moyſen in ca
ſtris Sequit. Et iterꝫ
miſit ad il·aliū ſer· et
il·in capi·wl·⁊ ptu·af
fe· Seruꝰ aliꝰ ·dauid
Regem ⁊ ceteros pſal
mitas ſignificat. Sꝫ
hūc affectū pcumelijs
in capite wlnerauerūt
q̄ pſalmiſtarꝫ carmina
puipendentes· ipm̄ da
uid abiecerūt·dicētes
Que nob̄ ps cū dauid
Sequit. Et rur·aliū
mi·⁊ il·occi· ⁊ plures
alios quoſ ceciderūt·ali
os vo occiderūt· Terciū
uꝫ cū ſuis ſocijs fuiꝫ

Prophetarꝫ chorum intellige Sed quem prophetarꝫ
nō ſūt pſecuti· Que ſane trib ſeruorꝫ gradibꝫ·oim
ſub lege doctorꝫ figurā poſſe ophendi·dn̄s alibi p
nūciat·di·qm̄ neceſſe ē iplerī oīa q̄ ſcripta ſūt ī le
ge ⁊ prophetis ⁊ pſalīs de me· ¶ The. Ut aliē p p̄
mū ſeruū itellige prophetas q̄ circa tpa helie fuerūt
qm̄ michea vberauit ſedechias Pſeudo propheta. Se
cūd vo ſuū que in capite wlnerauerūt ·i· affecerūt
iniuria·itellige prophetas·q̄ fuerūt circa tps oſee ⁊ eſa
je. Terciū vo ſuū itellige prophas q̄ fuerūt circa tps
daniel ⁊ ezechiel·ſeqt. Adhuc gꝰ vnū ⁊c· ¶ Jero.
Filiꝰ cariſſiꝰ ⁊ nouiſſiꝰ vnigenitꝰ. Quod at dicit·ve
rebūt ſi·me· p ironiā h̄ dr̄· Beda · Ut aliē q̄ ait·
qꝛ vē ſi·me·n̄ de ignorancia dr̄·ſꝫ ambigē dr̄ deꝰ·ut
libera volūtas hoī reſuet· ¶ The· vt aliē· Nō igno
rās qd̄ futūm erat·h̄ dixit·ſꝫ oſtēdēs q̄d erat decēs et

congruū eos operari ſe. Coloni aūt di· ad in· H ē he· ve·
oc·eū ⁊ nr̄a erit he· ¶ Be. Manifeſtiſſime dn̄s pbat
iudeorꝫ pncipes nō p ignorāciā ſed p inuidiā cru
cifixiſſe filiū dei. Intellexerūt enī hūc eē cui dictū ē
Dabo tibi gētes hereditatē tuā Hūc occiſo eo mali
coloni ꝑnpe mouebant·cū crucifigētes eū ea[illegible]
dem que p eum eſt·extinguere [illegible] q̄ ex
lege eſt uſiuriam pferre·ac gentibꝫ imbuendam ca
bant inſerere· Sequit. Et apprehēſum. occiderunt
⁊ eiecerunt extra vineam· ¶ Theoph. Foris ex
tra iheruſalē quippe crucifixus eſt dominus· ¶ Jero
nimꝰ. Vel eiecerunt eum extra vineam ·i· extra
plebem dicentes. Samaritanus es ⁊ demonium ha
bes·vel quia quantum in ſe erat·ſuis eum finibus
excludentes·gentibus ſuſcipiendū dederunt· Seqt.
Quid ergo faciet·dominus vinee· Veniet ⁊ pdet
colonos ⁊ dabit vineā alijs ¶ Aug. de con. euange
liſtarum· Et quidem matheus illos reſpondiſſe ſb
iungit·atqꝫ dixiſſe·Malos male pdet·quod marcꝰ
hic non ab ipſis reſponſum eſſe commemorat·ſed do
minum poſt interrogacōm ſuam ipm̄ ſibi quodāmo
do reſpondiſſe· Sed facile poteſt intelligi vel illorꝫ
vocem ita ſubiunctam·vt nō interponeret·illi reſpō
runt aut illi dixerunt·ſed tn̄ intelligeretur ta[illegible]
ſponſionem iſtam dn̄o potiꝰ attributam·quia vera
dixerūt etiam de illis hoc ipſe reſpondit qui veritas
eſt· ¶ Theoph. Dn̄s ergo vinee eſt pr̄ ſui [illegible]
ti·⁊ ipſe filius interemptus qui pdet colonos·tra
dens ipſos romanis ⁊ populum dabit alijs colonis
·i· apl̄is p legas actus aplorꝫ ⁊ inuenies tria mili
a ⁊ quinqꝫ milia repente credenciū ⁊ fructificanciū
deo· ¶ Jeroꝰ vt dat vinea alijs ·i· ab oriēte ⁊ oc
cidēte ⁊ auſtro ⁊ ab aqlōe venientibꝫ ⁊ recūbentibꝫ
cū abraā iſaac ⁊ iacob in regno dei· ¶ Beda. Hoc
autem ita dīuinitus fuiſſe pcuratum pphetis[illegible]
tim affirmauit exemplo·ſubiciens Nec ſcripturā
hanc legiſtis lapidem quem reprobauerunt edifi
cantes·hic factus eſt in caput anguli. Quaſi d.
Quō implebit hec prophecia·niſi qꝛ xp̄us a vob̄ re
pbatꝰ ⁊ occiſus traditus ē gentibꝫ [illegible]
quaſi lapis angularis duos populos condat in ſemet
ipm̄·atqꝫ ex vtroqꝫ populo vnam ſibi fideliū ciuita
tem·vnum templum edificet· Eoſdem enim [illegible]
ge magiſtros quos ſupra colonos dixerat nūc edi
ficantes appellat·qꝛ qui ſubiectam ſibi plebem ad ſer
dos vite fructus quaſi vineam videbant excolere
ſi quoqꝫ hanc deo in habitacoē dignam quaſi domū
conſtruere atqꝫ ornare pporiebant· ¶ Theoph. La
pis ergo quē reprobauerūt dedicans hic factus ē in ca
put anguli ·i· in capite eccleſie· Angulus namqꝫ ec
cleſia ē quaſi coniungens iudeos ⁊ gentiles. Hic an
gulus ſcꝫ eccl̄a a dn̄o factus ē ⁊ ē mirabilis in ocul
nr̄is·ſcꝫ fidelium· Nā ab ih̄ dubio miraculis decoīa
tur Mirabilis quidē ē eccleſia quaſi miraculū ſibi
dn̄o cooperante Apl̄is ⁊ ſermonē ꝯfirmante ſequēti
bꝰ ſignis ⁊ hoc eſt·qd̄ dicit· A domino factū ē iſtud
⁊ eſt mirabile in oculis noſtris ¶ Jero. vt alibi
hic lapis reprobus quem geſtat angulus coniungēs
in cena agnum cū pane·finiēs vetꝰ· nouum inicia
ans teſtamētū·pſtās mira i ocul nr̄is [illegible]

¶ Beda. Principes aũt Sacerdotum oſtendebant vera eſſe que dñs dixerat. quod patet ex hoc quod ſubditur. ⁊ querebant eum tenere. Ipſe enim eſt heres. cuius iniuſticiam dicebat eſſe vindicandã a patre. Moraliter aũt cui ꝙ fidelium cum miſterio baptiſmi committitur quaſi vinea quam excolat lo cat. Sed miſſus ſeruus contumelijs affectus vl̓ ceſ⁹ eiicitur. cum ſermo auditus vl̓ contemnit̃. vel quod peius eſt etiam blaſphemat̃. Miſſum inſup heredem qꝫ tum in ſe eſt. occidit. qui filium dei conculcauit. perdito malo cultore vinea datur alteri cuꝫ dono grẽ quod ſuperbus ſpreuit. humilis quiſꝙ ditabit̃. Sed et hoc ꝙ principes ſacerdotũ manum mittere querẽtes in eũ timore turbe retinent̃. cotidie gerit̃ i eccleſia cũ quis ſolo nomine ſup eam quam nõ diligit eccleſia ſtice fidei ⁊ pacis vnitatem ꝓpter cohabitantium fratrum bonoꝝ multitudinem aut erubeſcit aut timet impugnare.

¶ Et mittũt ad euꝫ quoſdam ex phariſeis ⁊ herodianis vt eum caperent in verbo. Qui venientes dicũt ei. Magiſter. ſcim⁹ quia verax es. ⁊ non curas quẽꝙ. Nec enĩ vides faciem hominũ. ſed in veritate viam dei doces. Licet tributũ dari Ceſari. an nõ dabimus? Qui ſciens verſutiaꝫ illoꝝ. ait illis. qd me temptatis. Afferte mihi denariũ ut videam. At illi attulerũt. Et ait illis. Cui⁹ eſt ymago hec ⁊ inſcriptiõ. Dicũt illi ceſaris. Rñdẽs aũt ihes⁹ dixit illis. Reddite ergo q̃ ſũt Ceſaris Ceſari ⁊ q̃ ſũt dei deo. Et mirabant̃ ſup eo.

¶ Beda. Querẽtes dñm cõphendere ſũmi ſacerdotes. timuerunt turbam. atꝙ ideo quod p ſe nõ potuerũt terrenis poteſtatibus efficere tẽptabant. vt vl̓ ipſi a morte eius viderent̃. Et ideo dr̃. Et mit. ad eum quoſdam ex phari. ⁊ hero. vt eum caperent in vbo. ¶ Theoph. Diximus alibi de herodianis ꝙ hereſis quedam noua erat dicentium xp̃m eſſe herodẽ ꝓpter hoc ꝙ defecerãt ſucceſſiões regni iudeoꝝ. Alij vero dicunt herodianos milites fuiſſe herodis. quos phariſei p teſtibus inducebãt de hijs que dicebantur a xp̃o. vt eum caperent ⁊ adducerẽt. Vide autẽ eoꝝ maliciã. qualit̃ cum adulacõe xp̃m decipere volebãt. Nam ſeq̃. qui ve. di. ei. Magiſter ſci. quia ve. es. ¶ Ihe. Melliſs enĩ vbis eũ interrogabãt ⁊ circũdabãt eum ſicut apes mel portantes in ore. aculeũ in tergo. ¶ Beda. Blanda aũt ⁊ fraudulenta interogacio illuc prouocat rñdentem. vt magis deum q̃ꝫ ceſarem timeat. ⁊ dicat non debere tributa ſolui. vt ſtatim audiẽtes Herodiani ſedicionis ꝯtra Romanos autorem habeant. Et iõ ſubdũt. Et non curas quenꝙ. Nec enĩ vides fa. hominũ. ¶ Theoph. Ita vt ceſarem non honores. ſ. ꝯtra veritatem. ideo ſubdũt. Sed in veri. viam dei do. Licet tributũ dari Ce. an non dabim⁹. Totum enĩ artificium eoꝝ erat vtroꝗ ꝯ̃ precipitium habẽs. Ut ſi diceret ꝙ licet cenſum Ceſari dari. prouocent contra eum plebem quaſi in ſeruitutẽ reducentem ipſum populum. Si vero diceret ꝙ non licet dari. ſic accuſarent eum tanq̃ꝫ excitaret populũ ꝯtra Ceſarem. Sed ſapie fons fugit dolos eoꝝ. vnde ſequit̃. Qui ſciens ver. eoꝝ. ait illis. Quid me temp. affer. mihi denarium vt vi. at illi att. ¶ Beda. Denari⁹ ẽ gen⁹ nummi quod p x. nummis imputabat̃. ⁊ habebat Imaginem Ceſaris. Unde ſequit̃. Et ait illi. Cu⁹ eſt ymago hec ⁊ inſcripcio. Dicũt ei ceſaris. Qui putant interogacõem Saluatoris ignoranciaꝫ eſſe. non diſpenſacõm ex hoc diſcant ꝙ potuit ſcire cu⁹ ymago eſſet. ſed interogat vt ad ſermonem eoꝝ ꝯpetenter rñdeat. Unde ſequit̃. Reſpõdens autẽ ihus. dixit illis. Reddite igit̃ que ſunt ce. Ceſari. ⁊ que ſunt dei deo. ¶ Theop. Quaſi dicẽ. Date quod imaginem habet ymaginato .i. denarium. poteſtis enĩ ⁊ cenſum ceſari dare. ⁊ deo ꝓpria offerre ¶ Beda. Id eſt decimas ⁊ primicias ⁊ oblacões ⁊ victimas. quomodo ⁊ ipſe reddidit que dei ſunt. patris faciens voluntatem. ¶ Jero⁹. Uel aliter Nũmũ habẽtes ceſaris imaginẽ reddite ceſari. vos ipſos libenter deo reddite. Signatũ eſt enĩ ſup nos lumen vultus tui dñe. non ceſaris. ¶ Theop. quaſi Ceſar etiam eſt vniuſcuiuſꝙ noſtꝝ corpoꝝ ineuitabilis neceſſitas. Iubet ergo dñs dari corpi cibaria ꝓpria ⁊ veſtitum. ⁊ que ſunt dei deo. Sequit̃. Et mirabant̃ ſup eo. Qui credere debuerãt ad tantaꝫ ſapiaꝫ mirati ſũt. ꝙ calliditas eoꝝ nõ inueniſſet locũ

¶ Et veniunt ad eũ Saducei qui crediderũt reſurrectionem non eſſe ⁊ interrogabant eum dicentes Magiſter Moyſes nobis ſcripſit vt ſi cui⁹ frater mortu⁹ fuerit ⁊ dimiſerit vxorem. ⁊ nõ reliquerit filios. accipiat frater ei⁹ uxorẽ ipi⁹ ⁊ reſuſcitet ſemẽ frati ſuo. Vii. ergo fratres erant ⁊ pmus accepit uxoreꝫ ⁊ mortuus eſt non relicto ſemine. Et ſecund⁹ accepit eam ⁊ mortuus eſt nec iſte reliquit ſemẽ. Et terci⁹ ſimiliter. Et acceperũt eam ſimiliter Vii ⁊ nõ reliquerunt ſemen Nouiſſima omniũ mortua eſt ⁊ mulier In reſurrectione ergo cum

¶ Gloſa. Poſtq̃ꝫ dominus ſapienter phariſeoꝝ callidam temptacionẽ euitauit. oſtẽdit̃ quõ etiã ſaduceos tẽptantes ꝯfudit. vñ dr̃. Et ve. ad eũ Sadu. q̃ cre. reſur. non eſſe. ¶ Theoph. Hereſis quedaꝫ iudeoꝝ erat q̃ dicebant̃ ſaducei. ⁊ hij reſurrectõem negabãt ⁊ dicebãt ꝙ nõ ſit angelus neꝙ ſpũs. Hy ergo accedẽtes ad ihesum. doloſe narracõm quandam inquiſierũt. p quam oñderẽt reſurrectõem non eſſe nec factã nec fiendã. Et iõ ſubdit. Et inter. eum di. Magiſter. In qua quidẽ narracõe ſeptem ponũt qui mulierẽ acceperant. vt magis retrahant a reſurrectiõe ¶ Beda. Recte enĩ iſtiuſmodi fingunt fabulã que deliramẽti arguat eos qui reſurrectionẽ aſſerunt. corpoꝝ

reſurrexerint cuiꝰ de hỹs erit uxoꝛ. Vii.em̄ habuīnt eā uxorē. ⁊ rn̄dens ieſꝰ ait illis. Nō ne iō erratis nō ſcientes ſcripturas neq; v̄tutem dei. Cū em̄ a moꝛtuiſ r̄ſurrexerint neq; nubēt nq; nubēt ſ; ſunt ſic āgeli dei in celis. De mortuis aūt ꝙ r̄ſurgāt nō legiſtis in libro moyſi ſr̄ rubū quomō dixerit illi deus inq̄ens. Ego ſū deꝰ abraham ⁊ deꝰ yſaac ⁊ deꝰ iacob Nō ē deus mortuoꝝ ſ; uiuoꝝ. vos ergo multociens erratis.

Poteſt aūt fieri ut vel in gente eoꝝ aliqn̄ h̄ acciderit. ❡ Ièro. Miſtice aūt mulier ſterilis nō relinquēs ſemē ex ſeptē fr̄ibꝰ. nouiſſime moriēs q̄d aliud ſignificat q̄; iudaicā ſynagogā relictā a ſpū ſeptiformi q̄ vii. pr̄i; archas īpleuit. q̄ nō ī quer̄t ei ſemē abrahe q̄d ē ihs xp̄s. Hic; aūt puer natꝰ ē ill̄ nobis tn̄ gentibꝰ datꝰ ē. que mulier mortua erat xp̄o. nec cuiq; pr̄iarche de vii. in r̄ſurrectiōe ꝯiungetur. Septenario nāq; numēo vniuſitas pfectoꝝ ſignificat. vt v̄ſa uice p eſa. dicit apphēdēt. vii. mlīeē viꝝ vnū. i. vii. eccē q̄s dn̄s amat arguit ⁊ caſtigat. cum vna fide adoꝛet. vn̄ q̄ſet. Et re. ihs ait ill̄. Nōne iō e̅r ❡ Theo. G. d. vos n̄ itelligitis q̄l̄e reſurrectōz ſcriptura annūtiet Creditis ei ꝙ reſtauracō corpoꝝ taliū ſit futura qualia nūc ſunt. non autem ſic erit ſic igitur ignoratis ſcripturam non ſolum ſed etiā virtutem ignoratis diuinā. Vos em̄ ꝯſidatis q. difficile dicētes qualiter poterūt mēbra diſſoluta ꝯiūgi ⁊ aīabꝰ adunari. hoc em̄ reſpectu diuine potencie q. nihil ē. Seq̄t. Cū em̄ moꝛ. reſu. ⁊c. G. d. Diuina quedā erit vite reſtauracō ⁊ āgelica cū vlteriꝰ n̄ corrūpemur. ſ; eodem mō manebimꝰ. ⁊ ꝓpt̄ hoc nupcie auferētur. Nā; nupcie q̄dē nūc ſūt ꝓpt̄ corrupcōm. vt p ſucceſſionē gn̄is ꝯſiſtamꝰ ⁊ nō deficiamꝰ. Tūc vō ſicut āgeli erimus q̄ ſūt ſine ſucceſſione nupciali ⁊ nunq̄ deſinūt.

❡ Beda. Conſiderandū ē ꝙ latina ꝯſuetudo hic greco ydeomati nō r̄ndet. Nubere em̄ ꝓprie dicūt̄ mulieres ⁊ viri vxores ducē. ſ; nō ſimplicit̄ dcīu intelligamꝰ vt nubere de viris ⁊ nubi de vxoribꝰ ſcriptum ſit. ❡ Ieroꝰ. Hic igit̄ erant nō intelligētes ſcri. q; ī r̄ſurrectōe hoīes erūt ſic āgeli dei. i. nēo ibi moriet̄. nemo ibi naſcit̄. nec īfans ē ibi nec ſenex ❡ Theo. Et alit̄ eē decipiūt̄ nō itelligētes ſcripturas. Si em̄ has itellexiſſēt. itelligēnt quō p ſcripturas reſurrectō mortuoꝝ poſſit ꝓbari. Dn̄s ſubdit. De mortuis aūt ꝙ reſu. nō le. in li. moy. ſu. ru. ⁊c. Dico aūt ſup rubū. In quo ē ſimilitudo v̄ra. in quo ignis ardebat. ſ; nō eius ſpinas ꝯſumebat. ſic vos īflāmat eloquiū meū. nec ſpinas v̄ras ſb̄ maledictō germinatas abſumit ❡ Theo. Dicit aūt ego ſū deꝰ abra. deꝰ iſa. ⁊ deꝰ iaco. q. d. deus viuētiū. Dn̄s ſubdit. Nō ē deꝰ moꝛ. ſ; vi. Nō eī dixit Ego fui. ſ; ego ſū. tanq̄ illi p̄ntes exiſtant. S; forte aliq̄s dicet ꝙ hoc dixit ſolum deus de aīa abrahe. nō de corpe. Ad q̄d dicimꝰ ꝙ abrahā; uterq; ipoꝛtat ſc; corpꝰ ⁊ aīam vt ⁊ corpis ipē ſit deus ⁊ corpꝰ viuat apud deū. i. in dei ordinacōe.

❡ Beda. Ut q; cū ꝓbauit aīas pmanē pꝰ mortem neq; em̄ poterat fieri vt eoꝝ eſſet deus. qui nequaq̄ ſubſiſterēt. Conſequēt̄ introduceret ⁊ corpū reſurrectō. que cū aīabꝰ bona mala q; geſſerūt ❡ Iero. Cum aūt dicit Deus abra. deus iſaac ⁊ deus iacob tr̄ deum noīando. trinitatem intimauit Cum aūt dicit Nō ē deꝰ moꝛ. vnum deum iterans vnā ſubſtanciā ſignificauit Viuūt aūt. qui nec vēdicāt poſſeſſionē quā elegerant Moꝛtui aūt ſūt q̄ q̄d vēdicauerant pdiderūt Vos ergo multū erratis. ❡ Gloſa. Qui videlic; ⁊ ſcripturis ꝯdicebāt ⁊ v̄tuti dei derogabāt

❡ Et acceſſit vnꝰ de ſcribis q̄ audierat illos ꝯq̄rentes. ⁊ uidēs q̄m bn̄ illis r̄ndit interrogauit eū quod eēt p̄muz omniū mādatū. Ieſus aūt r̄ſpōdit ei. q; p̄mum omniū mādatū ē. audi iſrael. Dn̄s deꝰ tuus deꝰ vnꝰ ē. Et diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. ⁊ ex tota anima tua. ⁊ ex tota mēte tua. ⁊ ex tota v̄tute tua. Hoc ē p̄muz mādatū. Secūdū aūt ſimile eſt huic. Diliges ꝓximū tuū tāq̄ teipſū maiꝰ hoꝝ aliud mandatū nō ē. ⁊ ait illi ſcriba. Bn̄ magr̄ in v̄itate dixiſti. q; vnꝰ ē deꝰ ⁊ n̄ ē aliꝰ p̄t̄ eū ⁊ ut diligat̄ ex toto corde ex toto intellectu ⁊ ex tota anima ⁊ ex tota foꝛtitudine. ⁊ diligere ꝓximū tāq̄ ſeipſū maiꝰ ē omnibꝰ holocauſtomatibꝰ ⁊ ſacrificijs ieſꝰ aūt uidēſ ꝙ ſapiēt̄ r̄ndiſſet dixit illi nō lōge es a r̄gno dei ⁊ nēo iā audebat eū interrogare.

❡ Gloſa. Poſtq̄ dominꝰ ꝯfutauit phariſeos ⁊ ſaduceos temptantes h̄ oſtendit̄ qui ſaluſſent ſcribe. quiritur. vn̄ dr̄. Et acce. vnꝰ de ſcri. qui au. il. con. vi. q̄m bene reſponderit inter. eū quod eſſet p̄mum omnium mandatoꝝ ❡ Ieronimus. Que ē hec queſtio ꝓblematis q̄d ē omniū pmꝰ i lege. mā q diuerſa in exodo ⁊ leuitico ⁊ deuteronomio ordinat̄ mandata. vi nō vnū ſ; duo media mandata. quibꝰ q̄ duobꝰ vberibꝰ ſug pulsa ſponſe eleuatur noſtra alit̄ infancia Et vō ſub dit. Primum eīm mandatum ē Audi iſrael dn̄s deus tuus vnꝰ ē Primu; eīm mandatu; dicit hoc ī ꝙ ante oīa debem⁹ in corde ſinguli quaſi vnū piotanis [illegible] eū locare. ⁊ cognoſcat ꝙ cōfeſſio diuine vnitatis cum exercicio bone opacōnis qui in dilecōe dei ⁊ ꝓximi ꝯficitur. Vnde ſubditur Et dili. do. de. tu. ex to. corde ⁊ ex to. aīa tua ⁊ ex tota mēte tua ⁊ et tota virtute tua. Hoc ē p̄mū mandatū ❡ Theo. Attēde q̄ liter oīs aīe vires enumēauit Eſt em̄ vis aīe animalis. quā expedit in dicendo ex tota aīa tua aīa ꝓponet ira ⁊ deſideriū que oīa attribuit vult diuino amori Eſt ⁊ alia vis q̄ dr̄ natalis ad quā ꝑtinet nutritiua ⁊ augmentatiua ⁊ iſta eſt etiam dandā diuino toto Propter q̄d dicit ex toto corde Eſt ⁊ alia vis rōnal̄ quā; mēte; vocat ⁊ iſta etia; ē dāda deo

¶ Glosa. Quod autem subdit. et ex tota fortitudine. ad
vires corporis referri potest. Sequitur. Secundum autem
simile est huic. Diliges proximum tuum sicut teipsum
¶ Theoph. Quare hoc dicit esse simile quod hec duo man
data alternatim sunt sibi consona et reciproce conuertu
tur. Nam qui diligit deum. et facturam suam princi
paliter diligit factorum eius est homo. Unde qui diligit deum
diligere debet omnes homines. Qui vero diligit proximum
proximum. qui multociens dat causam scandali. multo
magis eum debet diligere qui semper prestat beneficia
et ideo propter coherentiam horum mandatorum subdit.
Maius horum aliud mandatum non est. Sequitur. Et
ait illi scriba. Bene magister in veritate dixisti.
¶ Beda. Ostendit ex hoc quod dicit. Maius est om
nibus holocaustomatibus et sacrificiis. grauem sepe in
ter scribas et phariseos questionem esse versatam quod
esset mandatum primum siue maximum diuine legis
quibusdam videlicet hostias et sacrificia laudantibus
et aliis vero fidei et dilectionis opera preferentibus. eo quod
plurimi patrum ante legem ex fide eius que per dilectio
nem operatur placuerunt deo. In hac sententia scriba iste se
fuisse declarat. Sequitur. Ihesus autem videns quod sapienter respon
disset illi. Non longe es a regno dei. ¶ Theo. In
quo non autem esse perfectum ostendit. Non enim dixit in
tra regnum celorum es sed non longe es a regno dei.
¶ Beda. Ideo autem non fuit longe a regno dei quia
sententie illius que noui testamenti et euangelice perfectionis
est propria fautor extitisse probatus est. ¶ [illegible]
eum. Nec moueat quod matheus dicit temptantem fu
isse a quo dominus interrogatus est. Fieri enim potest vt
quamuis temptans accesserit. domini tamen responsione correct
us sit. Aut certe ipsam temptacionem non accipiamus ma
lam tanquam decipere volentis inimici. sed cautam poti
us tanquam experiri amplius volentis ignotum. ¶ Ihe.
Vel non est longe qui venit calide. Longior namque
est ignorancia a regno dei quam scientia. Unde supra Sadu
ceis errans inquit nescientes scripturas neque virtu
tem dei. Sequitur. Et nemo iam audebat eum interrogare.
Qui enim in sermonibus confutati sunt. vltra non inter
rogant. sed apertissime comprehensum romane. tradunt po
testati. Ex quo intelligimus venena inuidie posse quidem
superari sed difficile conquiescere.

Et respondens ihe
sus dicebat docens in
templo. Quomodo dicunt scri
be christum filium esse Da
uid. Ipse enim dicebat
in spiritu sancto. Dixit do
minus domino meo. sede
a dextris meis. Do
nec ponam inimicos tu
os scabellum pedum tu
orum. Ipse ergo dauid
dicit eum dominum. et vnde
est filius eius. Et multa tur
ba libenter eum audiebat

¶ Theop. Quia cri
stus ad passionem ve
turus erat. opinionem
falsam corrigit iudeorum
qui christum filium dauid
esse dicebant non dominum
eius. Unde dicitur. Et re
spondens ihesus dicebat
in templo. ¶ Ihero.
Id est palam eis de se
loquitur. vt inexcusa
biles sint. Sequitur enim
Quomodo dicunt scribe christum
filium Dauid esse.
¶ Theop. ostendit ve
ro christus se esse dominum per
verba dauid. Nam se
quitur. Ipse enim dicebat
in spiritu sancto. dixit
dominus domino meo. sede a dextris meis. Quasi dice
ret. Non potestis mihi dicere quod Dauid absque gra
cia spiritus sancti hoc dixerit. sed in spiritu sancto vo
cauit eum dominum. Et quod sit dominus ostendit per
hoc quod subdit. Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
Ipsi enim erant inimici eius quos deus pater posuit
scabellum christi. Quod autem a patre subiciuntur ei inimi
ci non infirmitatem filii sed vnitatem nature qua in alte
ro alter operatur significat. Nam et filius subicit ini
micos patri quia patrem clarificat super terram.
¶ Glosa. Sic ergo dominus ex predictis concludit du
bitabilem questionem. nam ex hiis verbis Dauid
premissis habetur quod christus sit dominus Dauid. ex di
cto autem scribarum habetur quod sit filius eius. Et hoc est
quod subdit. Ipse ergo Dauid dicit eum dominum et vnde
est filius eius. ¶ Beda. Interrogacio ihesu nobis
proficit vsque hodie contra iudeos. Et hii enim qui confitentur
christum esse venturum. hominem simplicem et sanctum vi
rum asserunt de genere Dauid. Interrogemus ergo
eos docti a domino. si simplex homo est et tantum filius Da
uid. quomodo vocet eum Dauid dominum suum in spiri
tu sancto. Non autem reprehenduntur quod Dauid filium di
cunt. sed quod dei filium eum esse non credunt. Sequitur.
Et multa turba libenter eum audiebat. ¶ Glosa. Quia scilicet
videbant eum sapienter respondentem et interrogantem

Et dicebat eis in
doctrina sua. Cauete
a scribis qui volunt in
stolis ambulare et sa
lutari in foro. et in pri
mis cathedris sedere
in Sinagogis et pri
mos discubitus in ce
nis. qui deuorant domos
viduarum sub obtentu
prolixe oracionis. Hii acci
pient prolixius iudicium

¶ Ihero. Confuta
tis scribis et phariseis
vt ignis eorum arida ex
empla incendit. Unde
dicitur. Et dicebat eis in doctrina
sua. Cauete a scribis qui vo
lunt in stolis ambulare.
¶ Beda. Ambulare in
stolis coloratis vesti
mentis indutos ad pu
blicum procedere signifi
cat. In quo inter cete
ra diues ille qui epu
labatur quotidie splendi
re peccasse describitur.
¶ Theoph. In stolis
autem venerabilibus am
bulant ex hoc volentes pre honorari et similiter
alia appetebant que tendunt ad gloriam. Nam sequitur.
Et salutari in foro et in primis cathedris sedere in sinagogis et
primos discubitus in cenis volunt. ¶ Beda. Notandum autem
quod non salutari in foro. non primos sedere vel discumbe
re vetat eos quibus hoc officii ordine competit. sed eos
qui hec siue habita siue non habita indebite amant
a fidelibus quasi improbos docet esse cauendos. animum
videlicet non gradum redarguens. licet culpa non ca
reat. si idem in foro litibus interesse velint qui in cathedra
Moysi synagoge magistri cupiunt appellari. Dupli
ci sunt reos a vane glorie cupidine attendere iubemur
ne scilicet eorum vel simulatione seducamur estimantes bo
na esse que faciunt. vel emulacione inflamemur. fru
stra gaudentes in bonis que laudari simulant.
¶ Theop. Spectat aliter eciam apostolos docet vt nullam
cum scribis habeant conuersacionem sed ipsum christum
imitentur ordinantis quod ipsos magistros in hiis que se

drcā vitam agēdā· alios eis ſuppoñt ¶ Beda·
Non ſolum aūt laudes ab hoīb⁹· ṽmeciaʒ pecuias
querēt· Unde ſeqt̄ Cui deuo·do·vi·ꝛc Sunt em̄ qui
ſe iuſtos ſimulantes a pctōꝝ ſuoꝝ ꝯſcia t̄bans qua
ſi pro̅m ꝑ eis in iudicio futi pecuias accipe non du
bitant ⁊ cū porrecta man⁹ paupi ꝑces iuuare ſole
at illi ob hoc maxime in ꝑctīb⁹ pnoctāt ut paupi nū
mum tollant ¶ Theop· Accedebant aūt ſcribe ad
has mulieres que ſine ꝓtecōe viri manebant quaſi
eaꝝ fierēt ꝓtectores ⁊ ſimulacōe orōis ⁊ habitu re
uerencie ⁊ hẏpocriſi viduas decipiebant Et ſic eē
deuorabant diuitum domos Sequit̄ Hij accipiunt
prolicius iudicium ſcꝫ q̄ʒ ceteri iudeorum peccati ū

¶ Et ſedens ihesus
ꝯtra gazophẏlatium
aſpiciebat quō t̄ba ia
ctarʒ es in gazophẏ-
latiū ⁊ multi diuites
iactabāt multa Cum
veniſſʒ aūt vna vidu
a paup miſit duo mi-
nuta quod ē q̄drās ⁊
ꝯuocās diſcipulos ſu
os ait illis Amē dico
vobis q̄m vidua hec
paup pl⁹ omībꝫ miſit
q̄miſerīt in gazophẏ
latiū Oīs em̄ ex eo
quod abūdabat illis
miſerīt Hec vō de pe-
nuria ſua oīa q̄ ha-
buit miſit totū victū
ſuum

¶ Beda· Dñs q̄ a ꝑpe
titores ꝑnatus ⁊ va
ne gl̃e cauēdos eē mo
nuerat eciā dona ferē
tes in domū dñi certo
examie diſcernit Un̄
dr̄ Et ſedēs ihs ꝯtra
gazo· aſpi· quō tur·ia
cta· es in gazo Sermo
ne greco phẏlare·ſer
uare dr̄ · ⁊ gaʒa ꝑſica
lingua diuicie vocāt
vñ gazophẏlatiū loc⁹
appellari ſolet quo di
uicie ſuant̄ quo noīe
⁊ arca in qua donaria
ꝑpli ꝯgregabant̄ ad v
ſus templi neceſſarios
⁊ portic⁹ in quibꝫ ſua
bant̄ appellabant̄· hēs
exemplū de porticib⁹
in euāgelio hec inquit
vba locut⁹ ē igazophi
lacō docēs in tēplo ha
bes ⁊ de arca in libro

Regum Et attulit ioiada pontifex gazophẏlatium
vnū· ꝛc ¶ Theo· erat aūt laudabit ꝯſuetudo apud iu
deos ut ſcꝫ hñtes ⁊ volētes aliq̄d i gazophẏlatio po
nēnt qd̄ eēt ꝑ ſacerdotibu⁹ ⁊ paupibꝫ ⁊ viduis ut
exinde nutrirent̄· Un̄ ſubdit̄ Et mul·di·iac·multa
Multis aūt hoc faciētibꝫ acceſſit ⁊ vidua· oñdēs afſ
fectū i oblacōe pecuie ſcdꝫ ꝓpriā vtutē; Un̄ ſubdit̄
Cū ve· aūt vna vi·ꝛc ¶ Beda Quadrantē vocāt
calculatores quartā ꝑtem cui⁹libet rei videlicꝫ ā lo
ci· aut tp̄is aut pecuie ſforſitan g⁹ hoc loco quartā
ꝑtē ſicli ·i· q̄nq3 obolos ſigficat· Seq̄t̄ Et cō·diſci·
ſu·ait ill' Amē di·vo·ꝛc Deus em̄ nō ſubſtanciā of
ferenciū ·ſꝫ ꝯſciam penſat Nec ꝑpēdit q̄ẗū in eius
ſacrificio ſꝫ ex q̄ẗo proferat Un̄ ſubdit Oīs enꝫ
ex eo qd̄ abū·ill' mi·hec vō ꝛc ¶ Iero⁹· Miſtice
aūt diuites ſūt· q̄ proferūt de theſauro cordis ſui noua
⁊ vetera· q̄ ſūt incerta ⁊ occulta ſapie dīne utriuſ
q3 teſtamēti· Paupcula aūt q̄ ē ut ego ⁊ mei ſiles q̄·
mitto quod poſſū ⁊ deſidero quod nō poſſū uob' ex
planare· Nam nō q̄ẗū uos audiſtis· ſed ex q̄ẗo cō
ficerat deus· Un⁹ q̄ſq3 aūt quadrantē pōt offerre q̄

ꝯ voluntas ꝓmpta· q̄d dr̄ quadrās· qꝛ cū tribꝫ ꝯſiſt
i· cogitatu vbo ⁊ facto Quod dr̄ Totū victū ſuum
miſit hoc ſignificat qꝛ tota uoluntas corpis in uictu
ꝯſiſtit· Un̄ dr̄ Totus labor hoīs in ore ſuo eſt·
¶ Theop· Ut aliter vidua iſta aīa homiē ē· reliq̄
quēs ſathanam cui fueāt adiūcta que mittit in tem
pli erario duo minuta· carnē ſcꝫ ⁊ mentē· Carnem
quidē ꝑ abſtinēciā mitēm vō ꝑ humilitatē· ut ſic
audire valeat q̄ totum victū ſuū poſuit ⁊ ſicꝫ fere
nihil de ſuo mūdo relinquēs· ¶ Be· Allegorice aūt
diuites q̄ in gazophẏlaciū munēa mittebant iudeos
de iuſticia legis elatos deſignāt· Vidua paup eccle
ſie ſimplicitatēʒ deſignat Paup quidē qꝛ ſpm̄ ſupbie
e vl' ꝯcupiſcencias tpaliū abiecit· Vidua vō qꝛ vir
eius ꝑ ea mortē ꝑtulit· Hec in gazophẏlatiū duo
minuta mittit qꝛ dilectōm dei ⁊ ꝓximi ſeu fidei ⁊ o
racōis munera defert· q̄ ꝯſideratu ꝓpe fragilitat'
minuta· ſed merito pie intencōis accepta tiāe ſu
ꝑbientibꝫ iudeoꝝ opibꝫ ꝑſtant exabundanti ſibi
deus mittit in munera dei q̄ de iuſticia ſua ꝓſumit.
Omnē aūt victū ſuum in dei munera mittit eccleſ
a quia omne quod viuit non ſui meriti· ſꝫ diuini mu
neris eſſe intelligit·

¶ Capitulum Tredecimum

ET cum e-
grederēt̄
de tem-
plo ait il
li unus ex diſcipulis
is Magr̄ aſpice q̄les
lapides ⁊ quales ſtru
cture Et reſpondens
ihesus ait illi vides
has oīs magnas e-
dificacōes Nō relinq̄t̄
lapis ſup lapidem q̄
non deſtruatur

¶ Beda· Quia ſidelis
eccleſia xp̄i iudeis dig
nas ſue ꝑfidie penas
erat luitura· apto do
minus poſt laudatam
in paupe vidua deuo
oñē eccleſie· egrediēs
tēplo· ruinā q̄ eius fu
turam atq3 edificia eiue
admirāda nōndū ꝯ
ꝯplanāda eē ꝑdicit
dr̄ Et cū egredeʀ·
ait ill' vn⁹ ex diſci·
Ma gr̄· aſpi· qual·la·
⁊ qua·ſtru· ¶ Theo·
Quia em̄ multa cō

deſtructōm iherusalem dñs locut⁹ fuerat· diſcipu
ei⁹ mirabāt̄ q̄ tā magna ⁊ pulchra edificia deſtr
debebant· Et ꝓpter hoc oñdunt ei templi edificia
nō ſolū ait hec deſtruēda fore ſꝫ ⁊ q̄ in eis lapis ſu
ꝑ lapidē ñ relinq̄ret· vñ ſeq̄t̄· Et rñdēs ait ill' ꝛc
Sed dicerent aliqui q̄ multe reliquie manſerūt· vt
xp̄m mendacē mitant̄ oñdere Sed nequaq̄ eſt hoc
nſi em̄ aliq̄ reliquie remanſiſſent· tñ vſq3 ad vl
ꝯſūmacōm nō relinquet̄ lapis ſup lapidem· ſicut
narrat̄ · q̄ helius hadrian⁹ ciuitatem ⁊ templum
fundamento euertit· ita q̄ verbū dñi qd̄ dixerat in
pletum ¶ Beda· diuinit⁹ aūt ꝓcuratū eſt ut patē
cta ꝑ orbem fidei euangelice gr̄a templum ipſum
cerimoniis tolleret· ne quis forte paruul⁹ in fide ſi
deret illa ꝑmanē que a deo ſūt inſtituta· paulatim
ſinceritate fidei q̄ eſt in xp̄o ihu ad carnalē labret
iudaiſmū· ¶ Iero in hoc eē enim ad diſcipul' dñs dicit
dem nouiſſi tp̄is ·i· deſtructōꝫ templi cū pl'ibꝫ lapi
ſu a d̄ qua lapis ſr lapidꝫ nō relinq̄t̄ ·i· uiſionē

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Prophetaz sup eos in quo iudei recordabant ea
ve in Esdram ⁊ zorobabel ⁊ Machabeos ¶ Beda
succederet etiam dño de templo omnia legis edifici
a ⁊ sposito mandato ita destructa est vt nihil a
uoris impleri possit ⁊ capite sublato· vniuersa me
membra compugnant·

¶ Et cum sederet in monte oliuaꝝ contra templū interrogabant eū separatim Petrꝰ et iacobus ⁊ iohannes ⁊ andreas. Dic nobis qn̄ ista fient ⁊ quod signū erit qn̄ omnia ista incipient consumari. et respondens ihesus cepit dicere illis Videte ne qs vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes qꝛ ego sum ⁊ multos seducent Cum aūt audieritis bella et opiniones belloꝝ ne timueritis Oportet enī hec fieri. ſꝫ nondum finis Exurget aūt gens contra gentē ⁊ regnū contra regnū Et erūt terremotus per loca ⁊ fames inicium dolorum hec.

¶ Beda· Quia laudantibꝰ quibusdam edificacões templi· dñs palam responderat· hec esse omnia destruenda· discipuli secreto tempꝰ ⁊ signa pdicte destructōis interrogāt Vnde dr̄· Et cū sedēt in monte oli· ctra· tē· inter eum· Sedet dñs in monte oliuaꝝ ꝯtra templum cū de ruina ⁊ excidio tēpli disputat· vt etiam ipo corporis situ verbis que loquitē ꝯgruat mistice d̄signans qꝛ quietus manens in sanctis· supborum detestat amentiā Mons enī oliueti Fructiferam designat sancte ecclesie celsitudinem· ¶ Aug· de osici· Interogātibꝰ at eū discipulis ea respondit dñs que iam ex illo tempe fuerant secuta· siue de excidio iherusalem· vnde orta est ipsius interrogacōnis occasio· siue de aduentu suo p ecclesiam· in qua vsqꝫ ad finem venire n̄ cessat· in suis enim veniens agnoscitur dum eius quotidie membra nascunt· siue de ipo fine in quo apparebit viuos iudicaturus ⁊ mortuos ¶ Theoph· Sed magiſ nō interrogata respondeat· mentem eorum confirmat vt non seducantur Vnde sequitur· Et respondens ihesus cepit dicere illis· Videte ne quis vos seducat· Hoc autem dicit quia incipientibus circa iudeam passionibꝰ· insurrexerūt quidam q̄ se doctores esse dicebant· Vnde sequit̄ Multi enim venient in nomine meo di· qꝛ ego sum· ¶ Beda· Multi enim imminente iherosolimoꝝ excidio extitere qui se esse christos dicerunt· tempusqꝫ libertatis iam appropinquare Multi in ecclesia ipis etiaꝫ temporibꝰ apostoloꝝ heresiarche pdixere· Multi eciam in nomine xp̄i venire antixp̄i· quoꝝ pmus est Symon magus cui sicut in actibꝰ apostoloꝝ legimus· auscultabant qui in Samaria erant· dicentes hec est virtꝰ dei que vocat̄ magna· Vnde ⁊ hic subdit̄· Et multos seducent· A tempe aūt dominice passionis in populo iudeoꝝ qui latronē seduciosū elegerūt· ⁊ xp̄m saluatorē abiecerunt· nec hostium· nec sedicōnes ciuiū cessauerūt· Vnde sequit̄· Cum aūt au· bella ⁊ opi· bel· ne· ti· Sꝫ hys aduersātibꝰ· Apostoli ne terreātur ne iherusalem iudeamqꝫ deserant· admonet̄ quia videlicet non statim finis· quin potius in quadragesimū differendum sit annū· Et hoc est quod subdit̄· Oportet enī hec fieri· sed nondū finis· i· desolacio puincie vltimūqꝫ vrbis ac templi excidium· Sequit̄ Exurget autem gens ꝯtra gentem ⁊ reg· ꝯtra regnum· ¶ Theoph· Id est Romani contra iudeos· quod iosephus narrat ante destructōm iherusalem factum· Cum enī gens iudeoꝝ tributū non reddēs Romanis venerūt turbati· Sed qꝛ tunc tempis Romani misericordes erant cepissent quidē eoꝝ spolia non fuisset tn̄ destructio iherusalem· Sed qꝛ deus ꝯtra iudeos pliaret· ondit̄ p id quod subdit̄· Et erūt terremotus p loca ⁊ fames· ¶ Beda Constat aūt hoc tempe iudaice sedicōnis ad literam ꝯtigisse· potest vero regnum sup regnū ⁊ pestilentia coꝝ quorum sermo serpit vt cancer ⁊ fames audiendi verbum dei· ⁊ cōmotio vniuerse terre ⁊ a vera fide sepacō in hereticis magis intelligi· qui ꝯtra seinuicem dimicantes· ecclesie victoriam faciunt·

¶ Videte aūt vosmet ipos. Tradent enim in vos in cōcilys ⁊ in synagogis uapulabitis ⁊ an̄ reges ⁊ psides stabitis ꝓpter me· in testimoniū illis Et in oēs gētes pmū oportꝫ pdicare euangelium. Et cum duxerint vos tradentes· nolite pcogitare quid loquamini ſꝫ quod datū fuerit vobis in illa hora· id loquamini Non enī estis vos loquētes sed spūssanctus Tradet aūt frater fratrem in mortem ⁊ pater filium· ⁊ ꝯsurgent filÿ in parentes ⁊ morte afficient eos· ⁊ eritis odio omnibꝫ hominibꝫ ꝓpter nomen meū Qui autem sustinuerit in finem hic saluus erit

¶ Beda· Quo merito iherosolimis ac prouinde iudeoꝝ vniuerse irroganda tot fuerūt aduersa· dñs manifestat cum dicit· Videte aūt vosmetipos· Tradēt enī vos in conci· ⁊ sy· vapula· Et quippe iudaice genti maxima causa erat excidÿ· qꝛ post occisionē Saluatoris· nominis quoqꝫ ac fidei eius pcões impia crudelitate vexabant ¶ Theop· Conuenienter aūt pposuit narracōem de hys que circa Apl̄os erant vt in ꝓprÿs tribulacoibꝰ aliqualem ꝯsolacōē haberent ex cōmunibus tribulacōibꝫ ⁊ passionibꝫ· Sequit̄ enim Et ante re· ⁊ p̄· sta· ꝓpter me· in testimoniū illis Reges aūt ⁊ psides dicit sicut agrippā neronē ⁊ herodem· Qd̄ aūt dicit· An̄ re· ⁊ p̄· sta· ꝓpter me· nō modicam eis ꝯsolacōēꝫ dedit qꝛ scꝫ ꝓpter eum erant passuri Quod aūt dicit· In testimonium illis sic intelligit̄ i· in pudicium eoꝝ vt scꝫ essent inexcusabiles· qꝛ scꝫ Apostolis laborātibꝫ illi non potuerūt veritati coniungi· Deinde ne crederent qꝛ ꝓpter tribulaciones ⁊ picula pdicacio

imp̄ ediret· ſubdit· Et om̄s gen· p̄mū̄ oportet p̄dicare euan· Aug· de con· euan· Matheꝰ addit Et tūc veniet ꝯſūmacio Sꝫ hoc ꝙ marcꝰ ait p̄mū ſignat vtrūꝙ̄ ī anꝫ veniat ꝯſūmacio· Beda· hoc ita fuiſſe ꝯpletum· eccleſiaſtice teſtanť hyſtorie in quibꝫ referť ꝙ apl̄i om̄s multo ante excidiū iudee ꝓuincie ad p̄dicandum euangeliū toto orbe fuerūt diſperſi· excepto iacobo zebedei ⁊ iacobo frē dn̄i· q̄ in iudea p̄ v̄bo dn̄i prius ſanguinē fuderāt· Quoniam ergo nouerat dn̄s corda diſcipłoꝝ de excidio ac p̄dicōe ſue gentis eſſe ꝯtriſtanda· hoc eos ſolacō alleuat· vt noſſent ſibi etiā iudeis abiectis ſocios non deeſſe gaudij regni ꝙ celeſtis· immo mltoplures q̄ꝫ de iudea perent ex omnibꝫ toto orbe hoibꝫ eſſe colligendos· Glosa Poterat etiā alia ſolicitudo ī diſcipuloꝝ cordibꝫ oriri· qꝛ em̄ audierant ꝙ ante reges ⁊ preſides eſſent ducendi· ne dubitarent ꝙ ex defectu ꝓprie ſciencie ac facundie ad r̄ndenduꝫ inſufficientes eſſent· dn̄s eos ꝯſolať· cum ſubdit· Et cuꝫ dux· vos· tra· no· p̄co· quid loqua· ſed quod da· fu· vo in illa hora id loquami· Beda· Cum em̄ ꝓpť xp̄m ducimur ad iudices· voluntatem tm̄ noſtram pro xp̄o debemꝰ offerre Ceteꝝ ipe xp̄us quantum in nob̄ habitat loquiť ⁊ ſpūſſandi in r̄ndendo gr̄a dabitur· Unde ſequiť· Non em̄ eſtis vos· ſꝫ ſpūſſanctus· Theop· Predicit aūt eis qꝺ erat grauius ꝙ ſcꝫ a ꝓpinquis pſecucōm patienť· vn̄ ſequiť Tradet aūt fr̄ fra· in mor· ⁊ pr̄ fi· ⁊ conſur· fi· in parē· ⁊ mor· affi· eos· Beda· Hoc in pſecucōnibꝫ fieri crebro vidimꝰ· nec vllus ē inter eos fidus effectus quoꝝ diuerſa fides eſt· Theop· Hoc aūt dicit· vt auditꝫ hoc p̄parent ſe· vt pſecucōes ⁊ mala paciencius ſuſtinerent· Deinde ꝯſolacōm mouet dicēs· Et eritis odio omnibꝫ hoibꝫ ꝓpter nomē meū· Nō eniꝫ habeanť odio ꝓpter xp̄m· cā eſt ſufficiēs patiēť pſecucōes ſuſtinēdi· Non em̄ martirem facit pena· ſꝫ cauſa· Sꝫ in hoc etiā ꝯſeq̄ť Qui aūt ſuſtinuerit in finem hic ſaluus erit ⁊ non modica ꝯſolacio eſſe videť inter pſecucōnes·

Cum aūt uideritis abhominacōeꝫ deſolacōnis ſtāteꝫ ubi n̄ dꝫ q̄ legit intelligat· tūc q̄ in iudea ſūt fugiāt in mōtes ⁊ q̄ ſup tectū n̄ deſcēdat in domuꝫ nec introeat ut tollat qꝺ de domo ſua· Et q̄ in agro ſuo erit n̄ reuťať r̄tro tollere ueſtimētuꝫ ſuū Ve aūt pregnātibꝫ ⁊ nutrietibꝫ in illis diebꝫ· Orate ergo ut yeme n̄ fiāt. Erūt em̄ dies illi tribulacōnis tales q̄les nō fuūt abinicio creaťe quā ꝯdidit deus uſꝙ nūc n̄ꝫ fiet Et niſi breuiaſſet dn̄s dies non fuiſſet ſalua omnis caro. Sꝫ ꝓpter electos quos elegit. breuiauit dies.

Glosa· Premiſſis hys que ante excidiū ciuitatis erant futura nūc dn̄s p̄dicit ea que circa ipām ciuitatis d̄ſtrucōm ꝯgerūt d· Cū aūt vide· abho· deſo· ſtantem vbi n̄ debꝫ qui legit intelligat· Aug· de cō· euāg· Matheꝰ dicit ſtanteꝫ in loco ſancto In· hac aūt mutacōe v̄bi· marcus expoſuit eandē ſētenciā· Ideo quippe vbi nō debet ſcꝫ in loco ſancto vbi n̄ debꝫ· Beda· Qn̄ aūt ad intelligenciā ꝓuocamur miſticū inōſtrať eſſe qꝺ dictū eſt· Pōt aūt ſimpliciť

aūt de antixp̄o accipi aut de ymagine Ceſaris quā pilatꝰ poſuit in tēplo· aut de hadriani equeſtri ſtatua· que in ipo ſ̄cōo ſanctoꝝ loco multo tempore ſtetit· abominacio quoꝙ ſm veterem ſcripturā idolū nuncupať· ⁊ idcirco addidit deſolacōis qꝛ in deſolato templo atꝙ deſerto idolū poſitum ſit· Theop· Vł abominacōm deſolacōis dicit ingreſſu hoſtiū in ciuitatem p̄ violenciā· Aug· ad eſi· Lucas vt oſtenderet tūc factam fuiſſe abominacōm deſolacōis aūt expugnacōm iheruſalē· hoc eodē loco dn̄i v̄ba commemorat· Cū videritis circūdari ab exercitu iheruſalem· tunc ſcitote qꝛ appropinquauit deſolacio eiꝰ Sequiť tūc qui in iudea ſūt fu· in mō· Beda· Hoc autē ita facta eſſe conſtat cū appropinquāte Romano bello et exterminio iudaice gentis oraculo admoniti omnes qui erāt in ꝓuincia xp̄iani longius diſceſſerūt vt eccleſiaſtica narrat hyſtoria ⁊ trans iordanē ſecedentes manebant ad tempꝰ in ciuitate pella ſub tutela Agrippe Regis iudeoꝝ· Cuiꝰ in actibꝫ apl̄oꝝ mencio eſt· Qui cum ea que ſibi ob tempore volebat p̄ iudeoꝝ ſemp̄ impio Romanoꝝ ſubdiť agebat· Theop· Bene autem dixit qui in iudea ſūt· quia apoſtoli in iudea adhuc nō erant ſed ante ꝓmulgati ſūt a iheruſalem· Glosa Vel magis ipſi ierunt ſpū ducti diuino Sequiť Et qui ſup tectum non de· in do· nec intro ut tol· quid de do· ſua Delectabile em̄ erit eciam nudo corpe ꝺ tanta tribulacione ſaluari· Sequiť· Ve aūtem preg· ⁊ nutrientibꝫ ebus· Beda· Quarum ſcꝫ vteri vł manus filioꝝ ſarcina ꝑgrauate fuge neceſſitatem nō minime impediunt· Theop· Mihi autem videť ꝙ filioꝝ eius in hys oſtendat· Nam fame ⁊ peſtilencia afflicti manus filijs iniecerunt· Glosa· Poſtq̄ꝫ autem ſerat mencōꝫ de duplici impedimēto fuge q̄ ſcꝫ poſſet eſſe vł ex cupiditate reꝝ aſportādaꝝ· vł ex deportacione natoꝝ· tangit tercium impedimentum quod ſcꝫ eſt ex pte temporis dicens Orate ergo ut hieme non fiant· Theop· Ne ſcꝫ ex difficultate temporis impedianť qui fugere cupiunt· Cauſam autem tante neceſſitatis ad effugiendum conueniēter aſſignat cum dicit Erunt enim dies illi tribulacionis tales quales non fuerunt ab inicio cre· quam cōdidit deus vſꝙ nunc· neꝙ fient· Aug· ad eſi· Joſephus em̄ qui iudaicas ſcripſit hyſtorias talia mala dicit illi populo tūc excidiſſe vt vix accedibilia videanť· Unde non immerito dictum eſt· talem tribulacionem nec fuiſſe a creaťe inicio· nec futurā· Sed ſi tempore antichriſti talis aut maior forſitan erit intelligendum eſt de illo populo dictum· quem talis amplius futura non erit· Si em̄ antixp̄m illi primi ⁊ precipui recepturi ſunt· facturus eſt tunc idem populus tribulacionem pocius q̄ꝫ paſſurus· Beda· Deus autem ſolum eſt in tantis malis refugium· vt deus qui dat virtutem paciendi· breuiet penarum q̄ꝫ pacaquendi· vnde ſequiť· Et n̄ ſi breuiaſſet do· dies· ꝺ

¶ Theo. Id eſt in brevi ſpacio bellũ Romanoꝝ fuiſſet
non ſalvaretur omnis caro .i. nullus evaſiſſet iudeus · ſed
propter electos quos elegit dies propter iudeoꝝ creden-
tes aut in poſteꝝ credituros breviabit dies .i. cito bel
lum eſt terminatũ · Nam preſciebat deus quod multi poſt
deſolacõem civitatis crederent iudeoꝝ huius gracia
eoꝝ genus ex toto deſtrui non permiſit · ¶ Aug. ad
eſicu. Quidam aũt quemento intellexiſſe mihi vi
dent mala ipſa ſignificata nomine dieꝝ · ſicut dicti
ſunt dies mali in alijs ſcripture divine locis · Neque
enim dies ipſi mali ſunt · ſed ea que ſunt in eis · Ipſa er
go dicti ſunt breviari · vt deo donante tolerantiam
minus ſentirent · ac ſic q̃ magna eſſent · brevia fierent
¶ Beda. Vel aliter hec que dicit ab illo loco erũt
diebus tribulacõis · temporibus antixpi proprie congruunt ·
quando non ſolũ tormenta crebriora ⁊ acerbiora q̃
priusquam conſueverãt · ingerenda ſunt fidelibus · ſed quod gra
vius eſt ſignoꝝ quoque operacio eos qui tormenta in
gerunt comitabit · Hec aũt tribulacio quanto ceteris
que preceſſere preſſuraꝝ pondere gravior · tanto eſt tem
poris brevitate moderatior futa · Namque tribus an
nis ⁊ dimidio · quantũ de prophetia Danielis ⁊ Apo
calipſi Johãnis conijci poteſt eccleſia per orbem impug
nanda eſſe credit · Iuxta vero ſenſus ſpiritales cũ
viderim abominacõem deſolacõnis ſtare vbi non de
bet · hoc eſt hereſes ⁊ flagitia regnare inter eos qui
celeſtibus miſterijs videbant eſſe conſecrati · tũc quicũ
que in iudea hoc eſt in confeſſione vere fidei perſiſtimus tã
to altius virtutum culmen debemus aſcendere · quan
to plures ampla vicioꝝ itinera ſequi videmus ·
¶ Hero. Fuga enĩ in montes eſt vt non deſcẽdat
ad yma qui aſcendit ad alta · ¶ Beda Tunc qui ſu
per tectum eſt · hoc eſt qui excedens animo carnalia fa
cta tanq̃ in aura libera ſpiritaliter vivit · ne deſcen
dat ad infimos actus priſtine converſacõis neque ea q̃
reliquerit mundi carnis ve deſideria repetat · Do
mus namq̃ nr̃a vel mũdus hic · vel ipſa in qua degimus
noſtra intelligenda eſt caro · ¶ Hero. Dicit enim
orate vt hieme non fiat fuga veſtra vel ſabbato .i.
ne finiant fructus vr̃i operis cum fine temporis hieme
enim finiẽ fructus ſabbato vero tempus · ¶ Beda ·
Si aũt de conſummacõne mundi intelligat hoc precipi
tur ne refrigeſcat fides noſtra ⁊ in xp̃m caritas · ne
que vt ociosi in ope dei torpeamus virtutũ ſabbato ·
¶ Theoph. Oportet etiam nos a peccato fugere cũ
fervore ⁊ non frigide ⁊ quiete · ¶ Hero. Tribu
lacio aũt erit ingens ⁊ dies breves propter electos ne
malicia huius temporis mutet intellectum eoꝝ ·

¶ Et tunc ſiquis vo
bis dixerit . ecce hic eſt
xp̃us . ecce illic . ne cre
diderítis Exurgent n.
pſeudo xp̃i ⁊ pſeudo
prophete ⁊ dabũt ſigna
⁊ portenta ⁊ prodigia
ad ſeducendos ſi fieri
poteſt etiam electos .
Vos ergo videte Ec
ce predixi vobis omnia
Sed in diebus illis poſt
tribulacõm illã ſol cõ
tenebrabit . ⁊ luna nõ
dabit ſplendorẽ ſuum
⁊ ſtelle celi erunt deci
dentes . ⁊ virtutes que
ſunt in celo . movebũt
Et tũc videbunt filiũ
hominis venientem in
nubibus cum virtute ma
gna ⁊ gloria Et tũc
mittet angelos ſuos
⁊ congregabit electos
ſuos a quattuor ventis
a ſummo terre uſque ad
ſummũ celi .

¶ Theoph. Poſtq̃
ea que ad iheruſalem
pertinebant dominus cõ
plevit · nũc de adventu
loquitur Antixp̃i di
cens Et tũc ſiquis vo
vobis dixerit · ecce hic
eſt xp̃us aut illic · ne
credatis · Hoc aũt quod
dicit · tũc non ſic intelli
gas .i. ſtatim cum cõ
pleta fuerint ſupra di
cta circa iheruſalez ſicut
⁊ Mathe. Poſt cri
ſti generacõm dicit ·
In diebus illis veniẽt
iohes · nũquid immedi
ate poſt xp̃i nativita
tem · non ſed indetermi
nate vel indiſtincte ·
Sic ⁊ in hoc loco · tũc
accipi poteſt · nõ ſcilicet
quando iheruſalem de
ſolabit · ſed circa tem
pus adventus antixp̃i
Sequit · Exurgẽt eñ
pſeudo xp̃i · pſeu · pro
phe · ⁊ da · ſi · ⁊ por · et
pro · ad ſe · ſi fieri poteſt
etiam electos · Cultũ
n · xp̃i nomen ſuſcipiẽt
ita vt etiam fideles ſe
ducant · ¶ Aug. xx.
de civitate dei · Solvet
enĩ tunc ſathanas ⁊ per
antixp̃m in omni virtu
te ſua mirabiliter quidem ſed mendaciter operabitur
Solet autem ambigi · vtꝝ propterea dicta ſint ab apo
ſtolo ſigna ⁊ prodigia mendacij quia mortales ſenſus
per phantaſmata decepturus eſt vt quod nõ facit · facẽ
videat an quia illa ipſa etiam ſi erunt vera prodigia · ad
mendacia pertrahent credituros non ea potuiſſe niſi di
vinitus fieri virtutem dyaboli neſciẽtes · maxime quia
tantam quantam nũq̃ habuit · acceperit poteſtatem
Sed propter quodlibet hoꝝ dictum ſit · ſeducent eis
ſignis atque prodigijs qui ſeduci merebũt · ¶ Greg. ſi. e. e.
Cur aũt ſub dubitacõne dicitur ſi fieri poteſt · cum quo
futũ ſit a dño preſciat · Unum vero ex duobus eſt · quia
ſi electi ſunt · fieri non poteſt · ſi aũt fieri poteſt electi
non ſunt · Iſta ergo dominici ſermonis dubitacõ in ele
ctis exprimit trepidacõm mentis quos ⁊ electos no
minat · quia cernit quod in fide ⁊ bono ope perſiſtent · quia qui
electi ſunt · ad perſiſtendum · per ſigna predicatoꝝ antixp̃i
temptabunt ad cadendum · ¶ Beda · Quidam aũt
hoc ad captivitatis iudaice tempus referunt · vbi mul
ti xp̃os ſe eſſe dicentes · deceptas poſt ſe catervas
populi trahebãt · Sed in illa civitatis obſidiõe nul
lus erat fidelis ad quem divina exhortacõ ne falſos
magiſtros ſequerẽt · fieri deberet · Unde melius de he
reticis accipiendũ eſt qui contra eccleſiam venĩentes
xp̃os ſe eſſe · mentirent · quoꝝ primus Symon magus
fuit · extremus aũt ille maior ceteris eſt antixp̃us ·
Sequit · Vos ergo vi · ec · pre · vo · omnia · ¶ Aug.
ad plebem · hippo · Non ei ſolum bona que ſanctis et
fidelibus ſuis eſt redditurus · verum etiã mala quibus erat
hic mundus abũdaturus · aut predixit · vt bona poſt ſe
culi finem ſecutura certiores expectaremus · quãdo ma
la ſimiliter preñunciata ante ſeculi finem precedentia ſenti
remus · ¶ Theoph. Poſt antixp̃i aũt adventum al
terabit ⁊ mutabit machina mũdialis obſcuritatis
ſideribus propter abũdantiam claritatis xp̃i · Unde ſequit ·
Sed in diebus illis poſt tribulacõm illam ſol cõte · ⁊

lu·non da· ſplen· ⁊ ſtel·ce·erũt de· ¶ Beda· Sidera em̃ in die iudicij videbunt̃ obſcura· nõ diminucione ſue lucis accedente· ſ; ſupueniẽte clartate ṽi luminis· hoc eſt ſũmi iudicis q̃muis nil ꝓhibeat intelligi ṽaciter ſolem tũc ⁊ lunam cu; ſiderib; ceteris ad tempus ſuo lumie ṗuari quõ de ſole factum ꝯſtat tempore dominice paſſiõis· Ceterũ pacto die iudicij· cu; fuerit celũ nouũ ⁊ terra noua tũc fiet qđ eſa· dic̃· erit lux luna ſic̃ lux ſolis· ⁊ lux ſolis ſeptemplicit̃· Sequit̃ Et vir· q̃ ſũt in ce· moue· ¶ Theoph· i· ṽtutes angelice ſtupebũt tãta magnalia vidẽtes fieri· ⁊ coꝝ iudicari ꝯſeruos· ¶ Be· Quid mirũ hoĩes ad h̃ iudiciu; ꝑtbari· cui⁹ aſpectu ⁊ ipe angelice tremũt ꝑtates· Quid faciũt ibi tabule qñ tremũt colũne· quid ṽga deſti pauet̃ cũ cedr⁹ padiſi ꝯcutit̃· ¶ Jero· Talit̃ ſol obtẽbrabit̃ ad gelidi corda· ut hieme ⁊ luna ñ ſplẽdebit ſerena atẽpeſtate diſſẽſionũ· ⁊ ſtelle ẽt de cadẽtes i lumie qñ pene deerit ſemẽ abrahe· cui ſẽ ſimilat· ⁊ ṽtu· q̃ ſẽ i ce· mo· ad irã vidicte qñ mittẽt̃ a filio hoĩs ve mẽte· De c⁹ aduẽtu ſubdit̃· Et tũc vi· fi· ho· ꝛc̃ q̃ ſcꝫ ṗ⁹ ſic̃ pluuia i vell⁹ gedeõis deſcẽdit cũ humilitate· ¶ Aug· ad eſic· Quia em̃ dictũ ẽ aplis ab angel· Sic veiet quõ vidiſtis eũ euntẽ in celu;· merito credend⁹ ẽ nõ ſolu; in eod̃ corpe· verũ etiã in nube vẽturus qñ ſic veiet· ſic̃ abijt· ⁊ nubes ſuſcepit eum abeuntẽ· ¶ Theop· Videbũt aũt dñm tanq̃ȝ filiũ hoĩs ſcꝫ in corpe· qđ em̃ videt̃ corpus eſt Aug· ꝑmo de tri· Viſio q̃ ꝑpe filꝭ homis exhibet̃ ⁊ malꝭ· Nam viſio forme dei ñ niſi mũdis corde q2 ipſi deũ videbũt· Et q2 filiũ dei ſcꝫ id ꝙ in forma dei equalis ẽ pr̃i· imiq̃ videre ñ pñt· Oportet aũt ut iudicem viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ corã quo iudicabũt̃ ⁊ iuſti videãt ⁊ iniq̃· Jõ oportebat vt fili⁹ hoĩs acciperet iudicariam ꝑtatem De cui⁹ execucõe mox ſubdit̃· Et tunc mit· an· ſu· ¶ Theop· Vide ꝙ xp̃c ihc̃ mittit angelos ſic̃ ⁊ pr̃ Vbi ergo ſũt q̃ dicũt ꝙ pr̃i ñ ẽ equal̃· Egredient̃ nanq3 ãgli ꝯgregare fideles electos vt in aera rapti obuiẽt ihu xp̃o· vñ ſeq̃t̃· Et ꝯgre· elec· ſu· ꝛc̃ ¶ Jero⁹· vt triticũ vẽtilatũ de area toci⁹ terre· ¶ Be· A quatuor aũ vẽtis a q̃tuor mũdi ꝑtib⁹ dicit oriẽte occidẽte aq̃lõe ⁊ auſtro Et ne ãliq̃ȝ putaret a quatuor ſolũmõ plagis terre ⁊ nõ poci⁹ a cũctis ei⁹ finib; ſimul ⁊ mediterraneis regionib; electos eẽ ꝯgregãdos apte ſubiũxit A ſũmo terre vſq; ad ſũmũ celi· i· ab extremis terre finib; poređũ vſq; ad vltimos t̃mios eius· vbi lõge aſpectãtib; circul⁹ celi t̃re finib; inſidere videt̃· Nullus ergo i die illa remanebit elect⁹ q̃ nõ veniẽt ad iudiciũ dño in area occurrat· Veniũt ad iudicium ⁊ repobi· vt pacto iudicio diſſipent̃ ⁊ peant a facie dei

¶ A ſicu aũt diſcite parabolam Cum iaȝ ramus eius tener fuerit· ei nata fuerũt folia ꝯgnoſcitis q2 in ꝓximo ſit eſtas Sic et vos cũ videritis hec fieri ſcitote q2 in ꝓximo ſit in hoſtijs Amẽ dico vobis qm̃ nõ trãſibit generacõ hec donec omĩa iſta fiãt Celum ⁊ terra trãſibũt verba autem mea nõ tranſient

¶ Beda· Sub exemplo arboris docuit domin⁹ ꝯſumacõis exẽpli dicẽs· A ſicu aũt diſcite pabolam· Cum iam re· eius te· fu· ꝛc̃ ¶ Theo· ꝙ ſic̃ cũ ficui naſcũt̃ folia ſtati ẽ eſtas· ſic ⁊ p⁹ ãguſtias ãtixp̃i ſtati nullo ſequẽte medio xp̃i erit aduentus· qui eſtas erit iuſtis ex hieme poſt tẽpꝰ vero hiems eſtate· ¶ Aug· ad eſi· Vl aliter· Oia que a trib; euangeliſtis dicta ſunt de dñi aduẽtu· et diligenci⁹ inter ſe collata atq; diſcuſſa· forte inuenium̃t ad hoc ꝑtinere ꝙ cotidie venit in corpe ſuo qđ eſt eccl̃a exceptis hijs locis vbi ille iudici⁹ vltimus ita ꝓmittit̃ ut ꝓpinquare dicat̃· Et qui vltimo ſermõis ſcꝫ matheũ· ipe aduent⁹ in dñe ꝯpmit̃· vbi dr̃· Cum venerit fili⁹ homis in maieſtate ſua· Quid em̃ ẽ· Cum videritis hec fieri· niſi ea que ſupra dixit In quibus eſt etiã id ꝙ ait· tũc videbũt filium hominis venientẽ in nubib;· Non itaq; tunc erit finis· ſed tũc erit in ꝓximo· An dicendum ẽ nõ omia que ſup̃ cõmemorata ſũt eſſe intelligenda· ſed aliqua eoꝝ· hec videlic; excepto quod dictũ eſt· Et tũc videbũt filiu; hoĩs venientem· Ipe eni ꝑ finis erit· nõ tũc ꝓximus erit· Sed matheus apertuit nõ his exceptis eſſe accipiendũ dicens· Cum videritis omia ſcitote q2 prope ẽ in ianuis· Intelligit̃ ergo quod ſup̃ dictum eſt ſic· Et mittet angelos ſuos a quatuor mũdi ꝑtib; · i· de toto orbe terraꝝ ꝯgregabit electos ſuos· que tota hora nouiſſima facit veniens in ſuis membris tanq̃ȝ in nubib;· ¶ Beda Poteſt autem hec fructificacio ficꝰ miſtice intelligi ſup̃ ſtatu ſinagoge que veniente ad ſe dño cũ fructum iuſticie non habebat in eis qui tũc inerant ẽa eterna ſterilitate dampnata ẽ· Sed qm̃ dicit apls· ꝙ cum plenitudo gencium intrauerit· omis iſrahel ſaluus erit· Quid ẽ hoc· niſi ꝙ tãdem ficꝰ arbor fructum quem negauerat· reddat Quod vbi factum fuerit· eſtatem ṽe pacis eſſe in ꝓximo nõ ambigitur ¶ Jhero· Vel folia fici nata· verba ſũt p̃ſcia· ꝓxima dies eſt iudicij in qua vnaq̃q; arbor manifeſtabit que intus habuit· aridum ad comburendum viride ad plantandũ· cum ligno vite Sequit̃ Amen dico vobis qm̃ non tranſ· gene· hec donec hec omia fiant ¶ Beda Hoĩe generacõis aũt omne hoĩm genꝰ ſignificat gen⁹ aut ſpeciali̇t̃ iudeoꝝ· ¶ Theophil̃ Vl aliter Non tran· gene· hec ſcꝫ xp̃ianoꝝ donec omnia fiant que circa iherusalem ⁊ antixp̃i aduentum dicta ſũt Non em̃ dicit generacõem apſtoꝝ q̃ maioꝛ pars apſtoꝝ non puenit vſq; ad iheruſalem conſũmacõem Dicit autem hoc de generacõe xp̃ianoꝝ volens diſcipulos conſolari ne crederent· q; in illis temporib⁹ fides deficeret Pri⁹ enim elementa immobilia deficient quam verba chriſti· ¶ Vnde ſubdit̃· Celum ⁊ terra tranſibunt· verba autem mea non tranſient· ¶ Beda· Celum quod tranſibit non ethereum ſiue ſidereum ſed aereum intelligere debemus Quocumq; enim puenire potuit aqua diluuij eo iuxta beati Petri ſentenciam ignis iudicij perueniet· Tranſient autem celum ⁊ terra per eam quã nunc habent ymaginem· Attamen pr eſſenciam ſine fine ſubſiſtent·

¶ De die aut̃ illa et
hora nemo ſcit neq̧ an
geli in celo. neq̧ filiꝰ
niſi pater. Videte. vi/
gilate ⁊ orate Neſci/
tis em̃ quã do tempꝰ
ſit Sicut homo qui p/
egre pfectus reliqt
domum ſuam. ⁊ dedit
ſeruis ſuis poteſtatẽ
cuiuſq̧ opis. ⁊ ianito
ri pcepit vt vigilet.
Vigilate ergo neſci/
tis em̃ qñ dñs domꝰ ve
niat. ſero an media no
cte an gallicantu an
mane. Ne cum vene/
rit repente inueniat
vos dormientes.
Quod aut̃ vobis dico
omnibꝰ dico vigilate

¶ Theoph. Volens
dñs diſcipulos impedi
re ab interrogacõe illi
us diei ⁊ hore. dixit.
De die aũt illa ⁊ hora
nemo ſcit neq̧ angeli
in celo neq̧ filius niſi
pr̃. Si em̃ dixiſſet q̃a
ſcio. em̃ nolo vobis re
uelare. ipos nõ modi
cum cõtriſtaſſet. Nunc
vero ſapienter egit.
⁊ ipos excludit ab hꝰ
modi interrogacõe. ne
ei moleſti fierẽt i hoc
ꝙ dixit neq̧ ãgeli ſci
ũt neq̧ eꝰ ¶ Hylar.
Ignoracõ aũt diei atq̧
hore obicit̃ vigeito do
vt deus ex deo natus
nõ ſit in ea nat̃e pfecti
one qua deus eſt. Sed
primum ſenſu cõmuis
iudicij ſentiendũ ẽ an
credibile ẽẽ poſſit vt
aliquid ex omnibꝰ ne
ſciat qui omnibꝰ ad id
quod ſit. atq̧ erunt
autor eſt. Quõ em̃ extra eius nat̃e ſcientiã p quã
⁊ in qua id quod efficiendum ſit. cõtinet. Hanc au
tem illa diem ignorat. que aduentꝰ ſui dies eſt hũa
ne nature ꝙ agere diffiniunt quantum in ſe eſt pre
ſcire ⁊ ſequi geren di cognito voluntatem agendi
Quomodo ergo dñs glorie aduentus ſui ignorata
die nature eſſe impfecte credit̃ que ⁊ neceſſitatẽ ha
beat adueniendi ⁊ ſcientiam aduentus ſui non adep
ta ſit. Jam vero quãta impietatis geminat̃ occaſio
ſi deo pr̃i deputabit̃ indignitatis affectꝰ. ſi ei ademe
rit beatudinis cognicõem. cui mortis induxerit pre
ſcienciam. Quod ſi in eo omnes ſciencie theſauri ſũt
diem hunc non ignorat. ſed meminiſſe nos cõuenit
occultos in eo ſciẽcie theſauros eſſe. Ignoracõ igit̃
eius eſt ſm ꝙ theſauri ſciencie in eo latent. In om
nibꝰ em̃ que deus ignorare ſe loquit̃. ignoracõne nõ
detinetur. ſed aut tempus eſt nõ loquendi aut diſpẽ
ſatio non agendi. Si aut̃ tunc cognouiſſe deus dicit̃
ꝗ abraham cum amauerit. cum hoc non celauit.
Abraham neceſſe eſt ⁊ vt pater ob id diem ſcire di
cat̃. quia non celauerit filio. Si itaq̧ diem filius ne
ſcit. ſacramentum eſt vt taceat econtrario pr̃ ſolus
oñdit̃ ſcire quia non tacet. Abſit aũt corpaliũ mu
tacõnũ nouitates in pr̃e ⁊ i filio exiſtimari Denigz
ne p infirmitatem ignorare dicat̃. ↄtinuo ſubiecit.
Videte. vigilate. ⁊ orate. neſci. em̃ quã do tempꝰ ſit.
¶ Jheroꝰ. Vigilia em̃ opus eſt mentis ante mortẽ
corpis ¶ Theoph. Docet autẽ vigilare ⁊ orare.
duo hec. Multi namq̧ vigilamꝰ. ſed noctes ducẽtes
in prauitate Ad hoc aũt ↄſequenter ſimilitudinẽ
inducit dicens. Sicut homo qui pere. pfec. re. do ſu.
⁊ de ſer. ſu. po. cu. opis ⁊ ianitori pc. vt vigilet.

¶ Beda. Hõ qui pegre pfectus. reliquit domũ
ſuam xp̃us eſt qui ad prẽm poſt reſurrectionem vi
ctor aſcendens eccleſiam corpaliter reliquit. q̃ tamẽ
nũq̃ diuine pſencie pſidio deſtituit ¶ Gregorꝰ in
homel. Carnis etem̃ locꝰ ꝓpie terra eſt que velut
ad pegrinandum ducta eſt cum p redemptorẽ noſtꝝ
eſt in celis collocata. Dedit autẽ ſeruis ſuis poteſta
tem cuiuſq̧ opis quia fidelibꝰ ſuis cõceſſa ſancti ſpi
ritus gratia. facultatem tribuit bonis opibꝰ ſeruiẽdi
Janitori quoq̧ pcepit vt vigilaret. quia ordini pa
ſtoꝝ cõmiſſe ſibi eccleſie curam iubet impendere.
Non ſolum aũt rectores eccleſie ſed omnes vigila
re pcipimur. ianuas cordium cuſtodientes ne antiq̃
hoſtis mala ſuggeſtio ſubintret ne nos dñs dormien
tes inueniat. Unde ex hac ſimilitudine ↄcludens ſub
dit. Vigi. ergo neſcitis em̃ quãdo dñs domꝰ veni
at ſero an media nocte an gallicantu. an mane. ne cũ
ve. re. inue. vos dor. ¶ Jheroꝰ. Nam qui dormit. nõ
corpa vera ſed phantaſmata intendit ⁊ vacuus vigi
lat de hijs que viderat. Sic nimiꝝ ſunt quos mũdi
amor rapit in vita. deſerũt poſt vitam. quod ſomnia
bant p certo ¶ Theoph. Vide aũt q2 non dixit.
Neſcio quando tempus erit ſed neſcitis. Propter
hoc em̃ hoc occultauit q2 nobis expediebat. Nam
ſi nũc ignorantes finem non curamꝰ. quid faceremꝰ
ſi finem ſciremus. malicias namq̧ noſtras differẽꝰ
vſq̧ ad vltimum. Attendamꝰ etiam dictiones. Se
ro namq̧ finis exiſtit. cum quis moritur ſenectute.
Media nocte cum quis morit̃ in medio iuuentutis.
Gallicantu vero cum racio complet̃ in nobis Cũ
em̃ incipit puer ſm racõem viuere tũc gallus in eo
vociferat̃. excitãs a ſomno ſenſualitatis. Mane aũt
puerilis eſt etas Oportet em̃ omnes iſtos finem pre
ſcire nam ⁊ puero cauendum. ne in baptiſmatus per
tranſeat ¶ Jheroꝰ. Hec aũt fine concludit ſermo
nem vt commune omnium pceptũ nouiſſimi p pmos
audiãt Unde ſubdit. Quod autem vobis dico omni
bus dico vigilate ¶ Aug. ad eſicium. Non ſolum em̃
illis dixit quibꝰ tunc audientibꝰ loquebat̃ ſꝫ illis eti
am qui fuerunt poſt illos ante nos ⁊ ad noſipſos. ⁊
qui erunt poſt nos vſq̧ ad nouiſſimũ eius aduẽtũ
Nunquid autẽ om̃s inuentur ꝰ eſt dies ille in hac vi
ta aut quiſq̧ dicturꝰ eſt ꝙ ad defunctos etiam ptine
at quod ait. Vigilate ne cum venerit repente inue
niat vos dormientes. Cur itaq̧ omibꝰ dicit quod ad
eos ſolos ptineat qui tũc erunt. niſi q2 ad om̃s ptinꝫ
quomodo dixi Tũc em̃ vnicuiq̧ veniet dies ille cuꝫ
venerit eius dies vt talis hinc exeat. qualꝭ eſt iudi
candus illo die ac p hoc vigilare debet omnis xp̃ia
nus ne imperatum eum inueniat domini aduentus.
Imperatũ aũt inueniet dies ille quem imperatum
inueniet ſue vite huius vltimus dies.

¶ Capitulũ decimũquartũ

Erat autẽ paſca ⁊ azima poſt biduũ Et
querebãt ſũmi ſacerdo

¶ Jheroꝰ. Nũc aſp
gamus librũ noſtrum
de ſanguine ⁊ limina
domoꝝ ⁊ funem cocci
neum circũdemus do
mui oracõis noſtre ⁊
cogũ in manu noſtra

tes ⁊ ſcribe quomodo
eu̅ i̅ dolo tenerent ⁊
occiderent Dicebant
autem Non in die fe-
ſto ne forte tumult9
fieret populi.

ut are ligem9 vaccā
ruffam in valle occiſā
enarrare poſſim9 De
xp̄i eni̅ occiſione nar
ratus euāgeliſta pre
mittit. erat aūt paſch
a ⁊ azima poſt biduū.
¶ Beda. Paſcha qui
dem hebraice dr̄ phaſe nō a paſſiōe ut plerīq̄ arbi
tranē. ſ; a tranſitu nominaē. eo q exterminator vi
dēs ſanguinē foribꝫ iſrlitaꝝ p̄tranſiēre nō pcuſſit
eos Vl' ipē dn̄s pbēs auxiliū p̄plo ſuo deſup ābula
uit ¶ Iero9. Vl' paſcha trāſit9 īt̄ptaē. phaſe vo
immolacio. De immolacōe agni ⁊ tranſitu p̄pli per
mare. vl' p egiptū. Prefiguraē aūt paſſio xp̄i et
redempcō p̄pli de inferno. q̄ñ nos poſt biduū viſitat
.i. pleniſſima luna etate xp̄i pfecta. ut nec cū aliq̄
p̄te tenebroſa carnes agni immaculati qui tollit pec
cata mūdi in vna domo que ē eccleſia katholica calci
ati cantare ⁊ armati v̄tute comedam9. ¶ Beda.
Hoc aūt iuxta veteris inſtrumēti ſcripturam inī pa
ſcha ⁊ azima diſtat. q paſcha ipē ſol9 dies appella
tur. in quo agn9 occidebaē ad veſpam. hoc ē xiiii.
luna mēſis p̄mi xv. aūt luna q̄ñ egreſſū ē de egip
to. ſuccedebat feſtiuitas azimoꝝ q̄ ſeptē; diebꝫ .i. vſ
ad xxi. diē eiuſdē menſis ad veſpam ē ſtatuta ſolē
nitas Veꝝ euāgeliſte īdiſtīcē ⁊ diē azimoꝝ p paſcha
⁊ p diebꝫ azioꝝ paſce ponē ſolēt. vn̄ ⁊ marc9 h' dic̄
Erat aūt paſcha ⁊ azia p9 biduū. q2 ⁊ paſce dies ī
azimis paib9 ē celebrari p̄cept9. Et nos q. paſcha
p̄petuū faciētes ſemp ex hoc mūdo trāſire p̄cipimur.
¶ Iero9. A principio aūt egreſſa ē iniquitas ī Habi
tōe q̄ tēplū parē ⁊ vaſa ⁊ ſe purificare ſm̄ legē ad
eſū agni debuerāt Vn̄ ſequiē. Et que. ſūmi ſacer. ⁊
ſcri. q̄m eū do. te. ⁊ occ. Occiſo aūt capite. totū cor
p9 inerue efficiē. vn̄ miſeri faciūt q caput moriaē.
Vitant aūt diē feſtū q̄ euenit alr̄. Nō ei ē feſtiuitas
hiis q̄ vitā ⁊ miſericordiā p̄diderūt. vn̄ ſeqt̄. Dice. aūt
Nō in die fe. ne forte tu. fie. ipo. ¶ Beda. Nō q̄
dei metuētes ſedicōm ut ſimplex ſermo demōſtrat.
ſ; cauētes ne auxilio p̄pli de ſuis manibꝫ tolleret.
¶ Theop. Ipē tn̄ xp̄us temp9 ſibi ſtituit at paſſio
nis. voluit eni̅ paſchate crucifigi. quia ipē verum
erat paſcha.

¶ Et cū eſſet Beth
anie in domo Symōis
lepro ſi ⁊ recūberet ve
nit mulier hn̄s alaba
ſtꝝ vnguenti nardi
ſpicati p̄cioſi ⁊ fracto
alabaſtro effudit ſup
caput eius Erāt aūt
quidā indigne feren
tes intra ſemetip̄os
dicētes Vt q̄d p̄dicio
iſta vnguētu facta ē.
Poterat eni̅ vnguētū

¶ Beda. paſtur9 do
min9 p toto mūdo ⁊
vniuerſas nacōes ſuo
ſanguie redēptus mo
raē in bethania .i. ī do
mo obediēcie. vnde dr̄
Et cū eſſ; be. in do. Si
mo. lep. ⁊ re. ve. n. uli.
¶ Iero9. Hinnul9 ei
ceruoꝝ. ſemp ad lectū
ſuū redit .i. filius p̄ri
obediēs vſq; ad mortē
a nobis obediētiam petit
¶ Beda. dicē aūt ſymo
nis lepſi n̄ q illo tēpe
lepſ9 p̄manēt ſ; q an

iſtud venūdari pluſq̄
tricentis denarijs et
dari paupibꝫ ⁊ freme
bāt in eam. Jeſus aūt
dixit ſinite eā Quid
illi moleſti eſtis. bonū
opus opata eſt in me
ſemp eni̅ paupes ha-
betis vobiſcū ⁊ cū vo
lueritis poteſtis illis
benefacere me aūt non
ſēp hēbitis quod ha
buit hec fecit p̄uenit
vngere corp9 meū in
ſepulturam Amen dico
vobis Vbicūq; p̄dica
tū fuerit euāgeliū iſt
ud in vniuſo mūdo et
quod fecit hec narra-
biē in mēoriam eius

tea lepl9 p9ea a dn̄o
cura mundat9 eē non
p̄ſtmo p̄manēt. ut ſ
tus curatio apparet
¶ Theop. Quamuis
autem quatuor euāge
liſte vnguenti mu
ris cōmemorent nō
tn̄ vna ſed due. vna q̄
dem que deſcribiē a io
hāne que ſcrā eſt ſup
ri. que ſex ante ſex di
es paſche venit ꝓꝑter
ihesū. alia vo que a
liquis tribꝫ euangeli
ſtis deſcribiē. Hec
autem ſi attendam in
nicie has tres eſſe io
hanne eni̅ vna deſcribi
tur. altera vo a luca i
duobꝫ vo reliqs alia
Que eni̅ a luca deſcri
biē meretrix dr̄ i
medio p̄dicacōis eius
ad ihm veniſſe. De
vo que a matheo ⁊ marco deſcribiē dr̄ i tempe paſ
ſionis veniſſe nō oſtēditur; ſe eē peccatricē; ¶ Aug.
de con. euan. Ego autem nihil aliud intelligēdū ar
bitror niſi q̄ n̄ aliā quidē fuiſſe mulierē q̄ peccatrix
tūc acceſſit ad pedes ihesu ſ; eandem mariā bis hoc
feciſſe ſemel ſcz q̄d lucas narrauit. cū p̄mo accedē
cū humilitate ⁊ lacherimis meruit pccōꝝ remiſſiō
Nam et hoc iohannes cōmēorauit cū de lazaro reſu
ſcitando cepiſſet loqui. anteq̄ veniret in bethaniā
dicēs. Maria aūt erat que vnxit dn̄m vnguento ⁊
extergit pedes ei9 capill' ſuis cui9 fr̄ lazar9 infirma
baē. Quod autem in bethania rurſus fecit aliud eſt
q̄d ad luce narracōm nō p̄tinet. ſed pariter narraē a
reliquis tribꝫ. Q̄d ergo mathe9 ⁊ marc9 caput do
mini vnguēto illo pfuſum dicūt. Ioh'es autem p
des. accipiam9 nō ſolum caput ſ; etiā pedes ūg
fudiſſe mlierē. niſi forte q̄m marc9 fracto alabaſtro
pfuſū caput cōmēorat tam aliq̄ calūnioſus ē. vt i
vaſe fracto neget aliq̄d remanē potuiſſe vn̄ eciā pe
des dn̄i pfunderet Sed religioſi9 cōtendet aliq̄d non
ita fractum eſſe vt totum effunderet vl' prius aſp
at pfuſos pedes anteq̄ illud fractū eſſet. vt ī inte
gro remanēt vn̄ eciā caput pfūderet. ¶ Ec. Gl.
aūt alabaſtrū gen9 marmoris cādidi. variis colo
ribꝫ intincti. quod ad vaſa vnguētaria cauare ſo
lēt eo q optime ſuare ea incorrupta dicaē. nardus
vo ē frutex aromatic9 grādi ut aiūt ⁊ craſſa radi
ce. ſ; breui ac nigra fragiliq̄. q̄muis ac pingui ſitu
redol; ut cipreſſ9. aſpēo ſapore. folio puo denſoq̄
cacumia ī ariſtas ſe ſpargūt. Io gēia dce pigmēta
rij nardi ſpicas ac folia celebraē. ⁊ h' ē q an mar
vnguētū nardi ſpicati p̄cioſi q2 videlicz vnguētū illd
q̄d attulit Maria dn̄o n̄ ſolū de radice cōfectū ē ūe
di vincē q̄ p̄cioſi9 eēt ſpicaꝝ q̄q; ⁊ folioꝝ n9 additi
ōe odoris ac v̄tutis illud ēat accumulata gra

¶ Theoph. Vel ſicut in greco dr̄. Nardipiſtici
id eſt fidelis eo q vnguẽtum nardi erat abſq; dolo cũ
fide confectum. ¶ Aug. de con. euan. Poteſt aũt vide
ri contrarium q Matheus et Marcus poſtea q̄ dix
erũt paſcha poſt biduum. deinde cõmemorauerũt q
erat ihеſus in Bethania vbi de illo p̄cioſo vnguẽto
dicit. Johes autem ante ſex dies paſche dicit iheſuz
veniſſe in Bethaniam. de eodem vnguento narratu
rus. Sed qui ita mouent non intelligunt Matheũ
et marcum illud quod in Bethania de vnguento fa
ctum erat. non poſt illam p̄dicacõm de biduo. ſz ad
huc cum ſex dies eſſent ante paſcha. recapitulado
poſuiſſe. ¶ Jheron. Myſtice aũt Symon lepros⁹
mũdum infidelem p̄mo et poſtea fidelem ſignificat.
Mulier autem cum alabaſtro eccleſiaſticam fidem.
que dicit Nard⁹ mea dedit odorez ſuũ. piſtica nar
dus dr̄ .i. myſtica et p̄cioſa. Domus impleta odore
celum et terra eſt. Fractum alabaſtrum. carnale deſi
derium eſt quod frangit ad caput ex quo omne cor
pus compaginatum eſt. recũbente ip̄o .i. humiliãte
ſe vt eum tangeret. fides peccatricis. que de pedibꝫ
aſcendit ad caput. et ad pedes a capite deſcendit. p
fidem id eſt ad xp̄m. et ad membra eius. Sequitur
Erant aũt quidam indigne ferentes intra ſemetip
ſos dicentes. vt quid p̄ditio iſta. Per Sinedochen
dr̄ vnus p multis et multa p vno. Perditus enim
Judas de ſalute p̄ditionez inuenit. et in vite al' inficu
fructifera mortis laqueũ naſcit. Sub p̄textu autez
auarice miſterium fidei loquit. Etenim noſtra fides.
trecẽtis emit denarijs .i. decem ſenſibꝫ interioribus
ſcz et exterioribꝫ per corpus et aiam et ſp̄m ẽplicatis
¶ Beda. Quod autem dicit. Et fremuerunt in
eam nequaq̄ debemus de diligentibꝫ xp̄m Apoſtol
dictuz credere. ſed deinde potius ſub numero plura
li. ¶ Theoph. Vel puenienter videt innui q diſci
puli plures mulierem arguerũt. eo q ſepe xp̄m au
dierant de elemoſina docentem. Judas vero non ea
dem intentione indigne tulit. ſed p̄pter amorem pec
cunie et turpe lucrum. Unde et Johes ip̄m ſolũ com
mĩnorat tanq̄ fraudulenta intentione mulierez ar
guentem. Dicit autem Et fre. in eã .i. moleſti erãt
ei opponentes et iniurias inferentes. Arguit autem
dominus diſcipulos eo q deſiderium impediunt mu
lieris. vnde ſequit. Iheſus autem dixit. Sinite eaz
quid illi moleſti eſtis. Poſtq̄ eni munus obtulerat
illaz p ob p̄bcũ puerebãt. ¶ Aug. ſr̄ ma. Doluere
eni de p̄ditione vnguenti quod poterat venundari
multo p̄cio et dari paup̄ibꝫ. tamen non debebat fieri
hoc quia non puenẽs erat vt ſup caput chriſti fu
deret ſancta et decenti infuſione. vnde ſequit. Bonũ
opus opata eſt in me. vſq; adeo autez efficax ẽ laus
huius opis boni vt exhortet nos omnes. odoriferis
et p̄cioſis opibꝫ implere domini caput. vt de nobis
dicat. quia bonum opus fecimus ſup caput xp̄i. q̄a
ſemp quidem habemus q̄diu in hac vita ſum⁹ paup
es nobiſcum. et opus habentes cura eoꝝ qui p̄fece
rũt in verbo et diuites facti ſunt in ſapientia dei. nõ
autem poſſunt ſufficere vt ſemp dicbꝫ et noctibꝫ ha
beant ſecum filium dei .i. verbum et ſapiam dei.
Sequit eni. Semp eni paupeſ habebitis vobiſcuz
et cum volueritis poteſtis illis benefacere. Me autẽ
non ſemp habebitis. ¶ Beda. Mihi quidem videt
in hoc loco de p̄ſentia corpali locutus. q nequaq̄ cũ
eis ita futurus ſit p⁹ reſurrectionem quomodo tũc
in omni conuictu et familiaritate. ¶ Jhero⁹. Dicis
etiam Bonum opus opata eſt in me. q2 qui credit
in deum reputat ei ad iuſticiam. Aliud eſt eni cre
dere ei. et aliud credere in eum .i. totum iicere te i
illum. Sequit. Quod habuit .i. quod potuit hoc fe
cit. puenit vngere corpus meum in ſepulẽam.
¶ Beda. Quaſi d. q Vos putatis p̄ditionẽ eſſe vn
guenti. officium ſepulẽe eſt. ¶ Theop. Preuenit
ei quaſi a deo ducta vngẽ corp⁹ meũ iſignũ ſepulẽe
fute. In quo p̄ditorem pfundit acſi ei dicẽt. Qua
pſcientia mulierem confundis que in ſepulẽam cor
pus meum vngit teip̄m vo non pfundis qui me in
mortem trades. Prophetizat autem dñs pſequẽter
duas p̄phetias ſcz q euangelium eius p̄dicabit in
vniuerſo mũdo et q opus mulieris laudabit. Unde
ſequit. Amẽ dico vobis. Ubi cumq; p̄dicatũ fue.
¶ Beda Notandũ autem q ſicut maria gloriam
adepta eſt in toto orbe de obſequio quod domino ex
hibuit. ita pueruerſo ille qui obſequio eius detrahẽ
non timuit longe lateq; infamatus eſt. ſed dominus
bonum laude digna remũerans futuras impy con
tumelias tacendo p̄terijt.

¶ Et Judas ſcario-
thes vnus de duode-
cim. abijt ad ſummos
Sacerdotes vt p̄derz
eum illis. Qui audie-
tes gauiſi ſunt. et pro
miſerunt ei pecuniam
ſe daturos. et quere-
bat quomodo illum
oportune traderet.

¶ Beda. Infelix iu
das Damnũ quod ex
effuſione vnguenti fe
ciſſe credebat vult ma
giſtri p̄cio penſare.
Unde dr̄. Et Ju. ſca.
vnus de duo. abijt ad
ſum. Sa. vt proderet
eum illis. ¶ Criſ. in
ſer. de paſ. Quid mihi
eius patriaz dicis. uti
nam ip̄m quoq; neſci
re licuiſſet. Sed alter
erat diſcipul⁹ qui iu
das iacobi zelotes vo
cabat. et ne appellatione cognominis fiat pfuſio per
ſonaꝝ. p̄pterea hunc ab illo ſeparauit. Non aũt dixit
iudas p̄ditor. vt doceat detractiones neſcire et accu
ſationes declinare. Quod aũt dicit vnus de xii. au
get deteſtabilitatem p̄ditoris. Nam et alij diſcipuli
erant qui fuerãt numero lxx. et illi nõ minimi ſz nõ
tanta pfidentia ſociati ſunt. Iſti autem xii. fuerunt
cõprobati. hec erat caterua legalis de qua proditor
malignus exiuit. ¶ Jhero⁹. vnus tamen erat de
xii. numero non vnus merito. vnus corpe. nõ vn⁹
animo. Abijt autem ad Principes poſtq̄ exijt et i
trauit in eũ ſathanas. vnumquodq; animal ad ſimi
le ſibi iungit. ¶ Beda. Quod aũt dixit. Abijt oñ
dit eum non a principibꝫ inuitatum. non vlla neceſ
ſitate pſtrictum. ſed ſponte p̄pria ſcelerata mentis i
iſſe pſilium. ¶ Theoph. Dicit autem. vt p̄deret eũ
illis .i. vt annũciaret illis quando ſolus exiſteret.
Timebant autem in eum irruere quando docebat
p̄pter turbam. ¶ Jhero⁹. Promittit aũt ſe tradere

ut magiſter eius dyabolꝰ ante dicebat Tibi dabo poteſtatem hanc vniuerſam Sequit̃ Qui audiẽtes gauiſi ſūt ⁊ pmiſ̃ ei pe. ſe. da. Promittūt q̃dē pecuniā ⁊ amittūt vitā quā ipſe recipit cū vitā amittit. ¶ Criſ. in ſer. de paſ. O demenciā ymo cupiditatem prodicionis. Cuncta enī mala cupiditas pcreauit. Nam cupiditas captas aīas retinet. ⁊ omnibꝫ modis alligatas ꝯſtringit ⁊ reꝝ obliuionē imponit ⁊ alienacōm mentis oſ̃dit. Ab hac iudas captiuus cupiditatis inſania. cōuerſacōis menſe. diſcipulatus admonicōis ſuaſiōis. oblitꝰ eſt Nam ſequit̃. Et q̄rebat quō eum oportune tradet̃. ¶ Jeroꝰ. Sed oportunitas doli nūq̄ꝫ inuenit̃ vt nō vindicet̃ haut illic ¶ Beda. Multi hodie ſcelus iude qꝫ dn̄m ac magiſtrū deumqꝫ ſuū pecuīa vendiderit. velut immane ⁊ nefariū exhorrent. nec tn̄ cauent. nā cuꝫ p muneribꝫ caritatis ⁊ veritatis iura ſpernūt deum qui eſt caritas ⁊ veritas pdunt.

¶ Et pmo die azimorū qn̄ paſcha immolabāt dicūt ei diſcipuli. Quo vis eamꝰ ⁊ paremꝰ tibi vt māduces paſcha ⁊ mittit duos ex diſcipulis ſuis ⁊ dicit eis Jte in ciuitatē ⁊ occurret vobis hō lagenā aq̄ baiulās. ſeq̄mini euꝫ. ⁊ quocūqꝫ introierit dicite dn̄o domꝰ q̄ꝛ mg̃r dic̃ Vbi ē refectio mea. vbi paſcha cū diſcipulis meis māducē Et ipſe vobis demōſtrabit cenaculū grāde ſtratū. illic parate nobis Et abierūt diſcipuli eiꝰ ⁊ venerūt in ciuitatē ⁊ inuenerūt ſic̃ dixerat illis ⁊ parauerūt paſcha.

¶ Criſ. in ſer. de paſ. q̄ndo iudas de tradicōne tractabat alij diſcipuli ſūt de pparacōne paſce ſolliciti. vn̄ dr̄ Et pmo die azimorū q̄n paſcha im. di. ei di. quo vis eamꝰ ⁊ par tibi ut mā. paſcha. ¶ Beda. Primū die azimorū. xiiii. diē primi menſis appellat q̄ādo fermēto abiecto immolare .ſ. agnū occidere ſolebant ad veſperam qd̄ exponēs aplus ait Paſcha noſtrū immolatus ē xp̄c. q̄ licꝫ die ſequenti .ſ. xv. luna ſit crucifixus. attamē nocte qua agnꝰ imolabatur ⁊ corpis. ſanguis qꝫ ſui tradēs miſteria celebranda ⁊ a iudeis tentꝰ ac ligatꝰ ipiꝰ ī molacōis. hoc eſt paſſionis ſue ſacrauit exordiū. ¶ Jheroꝰ Azia vo que cū amaritudīe .ſ. lactucis agreſtibus manducant redempcō nr̄a eſt. amaritudo vo paſſio dn̄i ¶ Theop. Ex h̄ aūt qꝫ dicūt diſcipli Quo vis eamꝰ. manifeſte videt̃ qꝫ xp̄us hoſpiciū aliqd̄ nō hēbat. ſꝫ neqꝫ diſcipuli ꝓprias domos Si enī habuiſſent duxiſſent eū ad illas. ¶ Jeroꝰ. Dicūt ei Quo vis eamꝰ. ut cū volūtate dei dirigamꝰ greſſꝰ nr̄os Dn̄s aūt indicat cū quo māducat paſcha ⁊ more ſuo mittit duos qd̄ ſupra expoſuimꝰ. Vn̄ ſeq̃t̃. Et mit. duos ex diſci. ꝛc. ¶ Theop. Mittit q̄dem de diſcipulis duos petꝝ ſcꝫ ⁊ iohēm ut lucas dicit ad ignotū hoīem. innuēs ex hoc qꝫ poſſet nō pati. Nā q̄ mentē ignoti mouit ut

ipſos recipet. q̄d nō operet̃ in alijs Dat etiā ſignū ut domū ſcꝫ inueniret cū ſubdit Et occur. vobis hō la. aq̄ baiu. ¶ Aug. de cō. euā. Quē lagenam dic̃ quā lucas amphorā. Ille vaſis genꝰ iſte modū ſignificauit. vtrūqꝫ vitatē ſuāe cuſtodiuit. ¶ Be. Jndiciū aūt pn̄de d̄initatis ē qꝫ cū diſcipulis loquens alibi futurū ſit nouit. vn̄ ſeq̃t̃. Et abi. dn̄o ⁊ ve. ꝛc. ¶ Criſ. in ſer. de paſ. Jn ſō illō cꝰ nōm ē ſꝫ nominū iudeoꝝ. Jllud aūt qd̄ nrꝫ ē nō ſolū oſtitui. ſꝫ ipſe factꝰ ē paſcha Sꝫ ⁊ cur illō manducauit q̄ factus ē ſub lege ut eos q̄ ſub lege erāt redimeret ⁊ ipſi legi requiē daret. ⁊ ut nēo dicat. qꝛ iō eā euacuauerit q̄ eā implere ut moleſtā ⁊ arduā nō valuit. ipſe prius eam ꝯpleuit. ⁊ ſic fecit eā requieſcere. ¶ Jheroꝰ Myſtice aūt ciuitas eccl̄a eſt que muro fidei cingit̃. hō occurrēs. pplus primitiuꝰ eſt. amphoram aque ferens littere. ¶ Beda. Vel aqua lauacri gr̄e lagena fragilitatem deſignat eoꝝ p quos eadē erat gr̄a mundo mōſtranda. ¶ Theop. lagenā aque portat q̄ baptizatus ē. q̄ aūt baptiſma baiulat. veniet ad requiem ſcd̄m rōm virtutis. ⁊ ſic in domo requie paratū vīt ſubditur Sequimini eū. ¶ Jero Qui ſcꝫ ducet in aliū vbi eſt refectio xp̄i dn̄s domꝰ petrus apoſtolus eſt cui dominus domum ſuā credidit ut ſit vna fides ſub vno paſtore. Cenaculū grāde eccleſia magna ē. in qua narrat̃ nomē dn̄i ſtrata veritate virtutum ⁊ figuraꝝ ¶ Beda. Vel cenaculum magnum ſpiritualē lex ē que de anguſtijs littere egrediens ī ſublimi loco ī alto mentis ſolario recipit ſaluatorē Cōſulte autē ſtatuit aque baiuli ſiue domini domus ſūt ſuperneſſa vocabula ut omnibꝫ veꝝ paſcha celebrare volentibꝫ hoc eſt xp̄i ſacramentis imbui. cumqꝫ ſue menis hoſpicio ſuſcipe querentibꝫ. facultas dandi ſignetur. ¶ Theoph. Vel dominus domus intellectus eſt qui oſtendit cenaculum grande .ſ. altitudinem intelligencia𝔷 Quod ⁊ ſi altum ſit. tamen nihil habet tumore glorie ⁊ tumoris. ſed ſternitur ⁊ planum fit humilitate. Jbi autem .ſ. in tali mente paſcha xp̄o parat̃ a Petro ſcilicet ⁊ iohanne id eſt ab actione ⁊ contemplacione.

¶ Veſpe aūt facto venit ē duodeciꝫ. ⁊ diſcūbētibꝫ eis ⁊ māducātibꝫ ait ieſus Amē dico vobis q̄ꝛ vnus ex vobis me tradet q̄ manducat mecū At illi ceprūt ꝯtriſtari ⁊ dicere ei ſigillatiꝫ. nūqd̄ ego ⁊ ait illis. vnꝰ ex xii. q̄ intingit mecū manū in catino. ⁊ filiꝰ quidem hominis vadit ſic̃ ſcriptū ē de eo. veh aūt homini illi p q̄ꝫ filius hominis tradet̃. bonū erat illi ſi nō eēt natꝰ hō ille

¶ Beda. Dominus [illegible] de ſua paſſione [illegible] rato etiā de ꝓditore [illegible] dic̃ dās locū penitencie ut cū intellexiſſet ſcire cogitacōes ſuas. pe[illegible] tēt ei. factū ſui [illegible] Veſpe. aūt fac. ve. cum xii. ⁊ diſcū. eis ⁊ [illegible] ¶ Criſ. in ſer. de paſ. vbi pꝫ q̄ nō ap[illegible] b[illegible] pul licabat [illegible] dēcorē eū facit. [illegible] eē peiꝰ ſilēciū [illegible] ne celari arbitra[illegible] ducit ad p[illegible] rꝫ ¶ Theo. ſi quis [illegible] bēns cēnā. [illegible] pet q̄ ſtās [illegible] rēt paſcha comedentes.

Probabile autem eſt · prius eos adimpleſſe paſca legale · deinde diſcubuiſſe incipiente eo ꝓpꝛium tradere paſcha ¶ Jheronim⁹. Veſpera autē diei vere paſcha ſperam indicat mūdi. Circa vndecimam nanqꝫ horam venīūt nouiſſimi · qui ꝑmi denariū eterne vite accipiūt. Omnes igit̄ diſcipuli tangunt a dn̄o · ve hac harmonia cithare omnes neruū bene ſuſpenſi cōſona voce reſpondent. Nam ſequit̄. At illi ceperūt contriſtari ⁊ dicere ei ſigillatim · Nunquid ego · vn⁹ autem reus ſuus ⁊ pecunie amore madefactus · dixit · Nunquid ego ſum rabbi · ſicut in Matheo legitur. ¶ Theoph. Ceperūt autem alij diſcipuli cōtriſtari ꝓpter domini verbum. Nam vſi extra hanc exiſtere paſſionem. Magis tn̄ credebāt illi qui omnia nouit corda q̄ ſibi. Sequitur. Qui ait illis vnus ex xii qui intingit mecum manum in catino. ¶ Beda. Judas ſ. qui ceteris cōtriſtatis ⁊ retrahentib⁹ manum cum magiſtro manum mittit in catinum. Et quia prius dixerat. Unus ex vobis me tradet. ꝑſeuerat ꝓditor in malo manifeſtius arguit̄ ⁊ tn̄ nomen ꝓpriū non deſignat. ¶ Hiero⁹. Dicit autem · vnus de duodecim quaſi ab eis ſeparatus. Separat em̄ ſeorſum lupus ouem quam capit. Ouis que de ouili egreditur lupi morſibus patet. Judas autem nec ꝑmo nec ſecūdo correptus a ꝓditōne retrahit pedem. Unde pena ꝓrogat̄ vt quem pudor nō vicerat · corrigant denūciata ſupplicia. Et hoc eſt q᷑ ſubdit̄. Et fi · qui dem ho · vadit ſicut ſcriptum eſt de eo. ¶ Theoph. ꝑ hoc q᷑ dicit vadit · oſtēdit̄ q᷑ mors chriſti · fuit voluntaria non neceſſaria. ¶ Hiero⁹. Sed q᷑ multi bonū vt iudas faciūt · ſed omnino illis non ꝓficit recte ſubditur · ve autem homini illi ꝑ quem fi · ho · tradet̄ · ¶ Beda. Sed ⁊ hodie quoqꝫ ⁊ in ſempitēnū ve illi homini qui ad menſam domini malignus accedit. Exēplo ille in exemplum iu de filium hominis tradit · nō iudeis ſed peccatorib⁹ · ſꝫ tamen peccatorib⁹ mēbris ſuis. Sequit̄. Bonū erat ei ſi nō eſſet natus homo ille. ¶ Hiero. Sꝫ in vtero latens vtero mater non melius eū eſt non eſſe q̄ꝫ ad tormenta eſſe ·

¶ Theoph. Quantū em̄ ex fine · melius fuiſſet ei q᷑ ſi nō ꝓdiret exiſteret. Nam deus fecit ipm̄ ad opa bona · ſed poſtq̄ꝫ ad tantam deuenit malitiam melius fuiſſet ei ſi natus non fuiſſet ·

Et manducantib⁹ illis accepit ihe℥ panem et benedicens fregit · ⁊ dedit eis ⁊ ait ſumite. Hoc eſt corpus meū. Et accepto calice gracias agens dedit eis. Et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti Qui pro multis effundet. Amē dico vobis q᷑ iaꝫ non bibaꝫ de hoc gemmine vitis vſqꝫ in illum diem cum illud bibam nouuꝫ in regno dei

¶ Beda. Finitis paſche veteris ſollēnijs tranſijt ad nouū vt ſ. ꝑ carne agni ac ſanguine ſui corporis ſanguiniſqꝫ ſacramentū ſubſtitueret · vñ dr̄ · Et mādūcantib⁹ illis acce · ihs panem vt ſcꝫ ipm̄ ſe eſſe mōſtraret · cui iurauit dominus · Tu es ſacerdos in eternum ſm̄ ordineꝫ melchiſedech. Sequit̄. Et bene · fre · ¶ Theoph. Et gracias agens fregit · quod ⁊ nos facim⁹ oratiōes ſup addētes. ¶ Beda. Frangit etiam ipe panem queꝫ diſcipulis porrigit · ut oſtēdat corporis ſui fractionem · nō abſqꝫ ſua ſponte vel ꝓcuratione futuram que etiam benedixit · quia naturam humanam quam paſſur⁹ aſſumpſit · ipſe vna cum patre ⁊ ſpūſancto gratia diuine virtutis impleuit. Benedixit etiā panē ac fregit quia hominem aſſumptum ita morti ſubdere dignatus eſt · vt ei diuine immortalitatis ineſſe potentiam demonſtraret. Ideoqꝫ velotius eum a morte reſuſcitandum eſſe doceret. Sequit̄. Et dedit eis ⁊ ait · ſumite hoc ē corp⁹ meū. ¶ Theoph. Hoc · ſ · q᷑ nūc do · ⁊ quod nūc ſumitis. Non aūt panis figura tm̄ corpis xp̄i eſt ſed in ꝓpꝛium chriſti corpus tranſmutat̄. Nam dn̄s ait Panis quem ego dabo caro mea eſt. Sed tn̄ caro xp̄i non vidēt ꝓpter noſtram infirmitatem · panis em̄ ⁊ vinum de noſtra ꝯſuetudine ē. Si vero carnem ⁊ ſanguineꝫ cerneremꝰ · ſumere nō ſuſtineremus. Propter hoc dn̄s noſtre infirmitati ꝯdeſcēdens · ſpecies panis ⁊ vini ꝯſeruat · ſed paneꝫ ⁊ vinum in veritatem ꝯuertit · carnis ⁊ ſanguinis · ¶ Criſ. in ſer. de paſ. Et nūc ē ille p̄ſto eſt xp̄us q̄ illam ornauit menſam · ipſe iſtam quoqꝫ ꝯſecrat. Non em̄ homo eſt q̄ ꝓpoſita corp⁹ xp̄i facit ⁊ ſanguineꝫ ſed ille qui ꝓ nobis crucifixus eſt xp̄us · Sacerdotis ore verba ꝓferunt̄ ⁊ dei v̄tute ꝯſecrant̄ ⁊ gr̄a · hoc verbo quod dicit Hoc eſt corpus meum ꝓpoſita ꝯſecrant̄. Et ſicut illa vox que dicit · Creſcite et multiplicamini ⁊ implete terram ſemel quidem dc̄a eſt · ſed omni tempore ſentit effectum ad generacōm operante natura · ita ⁊ vox iſta ſemel quidem dicta eſt ſed ꝑ omnes menſas eccleſie uſqꝫ in hodiernum dieꝫ ⁊ vſqꝫ ad eius aduentū p̄ſtat ſacrificio firmitatem ¶ Hiero⁹. Myſtice autem in pane transfigurat dominus corpus ſuum quod eſt eccleſia p̄ns que accipit̄ in fide · benedicit̄ in numero frangit̄ in paſſioib⁹ dat̄ in exemplis ſumit̄ in doctrinis · format̄ in ſanguinem ſuum in calice vino ⁊ aqua ꝯmixtum vt aliis purgemur a culpis · aliis redimamur a penis Sanguine nanqꝫ agni ſeruāt̄ domus a ꝑcuſſione angeli ⁊ aqua maris rubri extinguūt̄ inimici que ſūt miſteria eccleſie xp̄i vñ ſequit̄ Et acci · ca · gracias agens de i eis Gracia ei ⁊ non meritis ſaluati ſum⁹ a deo · ¶ Greg. ii. moralium. Cum appropinquaret etiaꝫ paſſioni accepto pane gracias egiſſe ꝑhibet̄ · gracias itaqꝫ egit qui flagella aliene iniquitatis ſuſcepit · Et qui nil ꝑcuſſione dignum exhibuit · humiliter in paſſione benedicit · vt hinc oſtendat quid vnuſquiſqꝫ in flagello culpe facere debeat · ſi ipe equanimiter flagella culpe portat aliene · vt hinc etiam oſtendat quid in correctione faciat ſubditus in flagello poſit⁹ parem gracias egit equalis. ¶ Beda. Quia ⁊ nos in xp̄o ⁊ in nobis xp̄m manere oportet · vinū dominici calicis aqua miſcet̄. Atteſtāte em̄ iohanne aque populi ſunt · ⁊ neque aquam ſolam neqꝫ ſolū vinū cuiquam licet · offerre · ne talis oblatio · caput a membris ſecernendum eſſe ſignificet Et ut chriſtū ſine noſtre

redemptionis amore pati potuisse. vel nos sine illius passione saluari ac pati posse offerri contingat. Sequitur. Et bibite ex illo omnes. ¶ Jero. Ebrietas felix. sacietas salutaris. que quanto copiosius sumitur. tanto sobrietatem mentis donare dignatur. ¶ Theo. Quidam autem dicunt iudam misteriorum non fuisse participem sed quod exiuerit antequam dominus misteria largiretur. Alij etiam dicunt quod et illi tradidit de illo misterio. ¶ Crisostomus in sermone de pas. Christus enim sanguinem ei quem vendidit offerebat. ut haberet remissionem peccatorum si tamen impius existere noluisset. ¶ Jero. Bibit ergo iudas. sed non saciatus. nec sitim extinguit ignis eterni. quia indigne sumit misteria xpi cuius sacrificium non emundat. sed eos cogitacio insipiens producit ad culpas. quos se cenosis crudelitatis feroribus miscuerit. ¶ Crisostomus in sermone de pas. Nullus ergo sit iudas in domini mensa. hoc sacrificium cibus spiritalis est. Nam sicut corporalis cibus cum ventrem inuenerit aduersis humoribus occupari amplius ledit. ita est et iste spiritalis cibus. si aliquem repperit malignitate pollutum magis eum perdit non sua natura. sed accipientis vicio. Pura igitur sit mens in omnibus. pura cogitacio quia et sacrificium purum est. Sequitur. Et ait illis. Hic est sanguis meus noui testamenti. ¶ Beda. Hoc ad distinctionem respicit veteris testamenti. quod hircorum et vitulorum est sanguine dedicatum dicente inter aspergendum legislatore. hic est sanguis testamenti quod mandauit ad nos deus. Sequitur. Qui pro multis effundetur. ¶ Jero. Non enim omnes emundat. Sequitur. Amen dico vobis quia iam non bibam de hoc genimine vitis usque in diem illum. ¶ Theophilus. Quasi diceret. Non bibam de vino usque ad resurrectionem. regnum enim resurrectionem vocat. quasi tunc regnauerit contra mortem. Post resurrectionem vero bibit cum discipulis et comedit. ostendens quod idem ipse esset qui passus est. Nouum autem bibit illud id est nouo quodammodo et alieno. Non enim corpus habebat passibile indigens cibo. sed inmortale et incorruptibile. Intelligendum est autem et sic. Vitis est ipse dominus genimen vitis misteria et intellectus occultus quem ipse generat. qui docet hominem scienciam. In regno autem dei id est in futuro seculo bibet cum suis discipulis misteria et sapienciam noua quedam nos docens et reuelans que nunc occultat. ¶ Beda. Vel aliter. vitem siue vineam domini appellatam esse sinagogam. Ysaias testatur dicens. Vinea domini sabaoth domus israhel est. Jesus ergo dominus ad passionem ait. Jam non bibam de genimine vitis. Acsi aperte dicat non ultra carnalibus sinagoge cerimonijs delectabor in quibus etiam ista paschalis agni sacra locum tenuere precipuum. Aderit enim tempus mee resurrectionis. aderit dies illa cum in regno dei positus id est gloria vite inmortalis sublimatus. de salute eiusdem populi fonte gracie spiritalis regenerati vobiscum gaudio perfundar. ¶ Jero. Considerandum est autem quod hic dominus mutat tamen sacrificium. sed non mutat tempus. ut nos nunquam cenam domini ante quartamdecimam lunam faciamus. qui facit in xiiii. resurrectionem in xi. luna cenam domini faciet quod nunquam in veteri testamento nec in nouo inuentum est.

¶ Et ymno dicto exierunt in montem oliuarum

¶ Theophilus. Sicut gracias egerunt antequam biberent. ita et gracias agant et postquam biberint. vt ... et hymno dicto exi. i. mo... ola. ut sic addiscas ... te cibum et post cibum gracias referre actiones. ¶ Jero. ymnus est laude domini ut in psalmo. Edent pau. et sa. et laudabunt dominum qui requirunt eum. Et alibi. Manducauerunt et manducauerunt omnes pingues terre. ¶ Theophilus. Et ait ... ostendit quod ... at sibi pro nobis ... tradendus erat. dominum laudare dignus est. ... et non cum in angustia incidimus ... multorum salutem non perdidit ... pro gracias agere qui ... ira tribulacione operatur multorum salutem. ¶ Beda. Potest etiam hymnus ille intelligi quem

Et ait illis iesus. Omnes scandalizabimini in me in nocte ista. quia scriptum est percuciam pastorem et dispergentur oues gregis. Sed postquam resurrexero precedam uos in galyleam. petrus autem ait ei. etsi omnes scandalizati fuerint sed non ego. Et ait illi iesus. Amen dico tibi in nocte hac prius quam gallus bis uocem dederit. ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur. et si oportuit me simul conmori tecum non te negabo. Similiter autem omnes dicebant.

dominus secundum Johannem patri gracias agens decantabat In quo et pro seipso et pro discipulis ac pro eis qui per verbum ipsorum credituri erant eleuatis sursum oculis precabatur. ¶ Theophilus. Exiuit autem in montem ut ad eum solitarium existimantes capientes ipsum caperent absque tumultu. Si enim accessissent cum in ciuitate manebat. forte fuisset multitudo populi conturbata et tunc manifeste occasionem inimici captantes viderentur ipsum iuste interficere tamquam populum concitantem. ¶ Beda. Pulchre etiam dominus discipulos sacramentis imbutos in montem educit oliuarum. ut typice designet nos per acceptionem sacramentorum ad alciora virtutum dona et charismata sancti spiritus quibus in corde perungamur. ascendere debere. ¶ Jeronimus. In monte etiam oliueti Jesus tenetur unde ad celos ascendit. Ut nos sciamus quia inde ascendimus ad celos unde vigilamus et oramus et ligamur nec repugnamus in terra. ¶ Beda. Predicat autem dominus discipulis quid passuri sunt. ut cum passi fuerint non desperent salutem. sed agentes penitenciam liberentur. Unde sequitur. Et ait illis ihesus Omnes scandalizabimini in me in nocte ista. ¶ Jeronimus. Omnes quidem cadunt. sed non omnes iacent. Nunquid qui dormit non adiciet ut resurgat. Carnale est cadere. sed dyabolicum est iacere. ¶ Theophilus. Permisit autem eos dominus cadere ut non in ipsis confidant. et ne videretur hoc quod predixerat ex quodam argumento aparenti predixisse inducit testimonium zacharie prophete. Unde sequitur. Percuciam pastorem et dispergentur oues gregis. ¶ Beda. Hoc alijs verbis in zacharia propheta scriptum est. et ex persona prophete ad dominum dicitur. Percutite pastorem et dispergentur oues. Pater enim postulat passionem pro mundo percuciam pastorem. Pater filius a patre mittitur et generatur id est incarnatur et patitur

¶ Theoph. Dicit aūt paſtor · percutiam paſtorē · q̄a ipſū ꝑcuti dimiſit · Oues diſcipulos dicit quaſi inno centes ⁊ quaſi abſq̄ malitia · Ultimo ↄſolacōm ídu cit dicens · Sed poſtq̄ reſurrexero · ꝓcedam vos in galileam · ¶ Ihero⁹ · In quo vba ꝓmittit̄ reſurrec tionis ſpes nō extinguat̄ · Petrus aūt ait ei · Et ſi omnes ſcan · fu · ſed non ego · Ecce auis ſine pennis in altum volare nitit̄ · ſed corpus aggrauat animā ne amore humane mortis · timor dn̄i ſupet̄ · ¶ Be da · Et petrus ſēge · de ardore fidei ꝓmittebat · ⁊ ſal uatori quaſi deus futa nouerat · Unde ſequit̄ Et ait illi ihc · Amen dico tibi in nocte hac priuſq̄ gallus bis vocem dederit · me es negaturus · ¶ Aug · de co · eua̅ · Cū omnes euangeliſte dicāt ꝑdixiſſe dn̄m ꝙ eū petrus eſſet negaturus anteq̄ gallus cantaret · mar cus hoc ſolum narrauit expreſſius · Unde nōnullis vi det̄ nō congruere ceteris qⁱ parꝫ attendūt · Tota ei pem negatio trina eſt · que ſi tota poſt ꝑmum gal licantū inciperet · falſum dixiſſe viderentur · tres alij euangeliſte qⁱ ſcꝫ anteq̄ gallus cantaret ter eū eſſꝫ negaturus · Rurſus ſi totā trinam negacōm ante per fectū q̄ cantare gallus incipet · ſupfluo dixiſſet · Marcus ex pſona dn̄i · Priuſq̄ gallus bis vocem dederit ter me negaturus es · Sed quia ante ꝑmū gal licantum cepta eſt illa trina negatio · attenderūt illi tres non quando eam ↄpleturus eſſet petrus · ſꝫ quā ta futa eſſet · i · trina · ⁊ quando cepta · i · ante galli cantū · quanq̄ in animo eius ⁊ ante ꝑmū gallicātū tota concepta eſt · Marcus aūt de ipaꝫ vocū inter uallo · plenius elocut⁹ eſt · ¶ Theoph · Quod ſic in telligit̄ · Petrus ſemel negauit · deinde gallus canta uit · ſꝫ aliis vo eo duabꝫ alijs negacōnibꝫ · tūc gal lus ſcd̄o vocem emiſit · ¶ Ihero⁹ · Gallus lucis nunci⁹ quis eſt niſi ſpūſſanct⁹ · cui⁹ voce in ꝓphetis ⁊ in apſlis nos de trina negacōe excitamur ad ama riſſimos poſt lapſum flet⁹ · qui male cogitauimus de deo ⁊ maledocuti ſum⁹ ad ꝓximos · ⁊ male feci⁹ ad ſolmetipſos · ¶ Beda · Fides aūt apſli Petri et ardens affectus ad dn̄m ↄſequenter oſtendit̄ · Seq̄t̄ At ille amplius loquebat̄ · Etſi opoꝛ me cōmori te nō negabo · ¶ Theoph · Feruorem etiā intrepidū ⁊ alij diſcipuli oſtenderūt · Nam ſequit̄ Similiter autem ⁊ omnes dicebant · ſed eū reſiſtebant veritati quam xp̄us ꝑdixerat ·

Et venerūt in pre dium cui nomē geth ſemani · Et ait diſci pulis ſuis · Sedete hic donec orē · Et aſſumit petꝝ ⁊ iacobū ⁊ iohā nem ſecum ⁊ cepit pa uere ⁊ tedere · Et ait illis · Triſtis eſt anima mea uſq̄ ad mortem · Suſtinete hic ⁊ vigila te · Et cum ꝓceſſiſſet

¶ Gloſa · Poſtq̄ ſca̅ dalum diſcipuloꝝ pre dixerat · nūc euangeli ſta narrat de Oratiōe ipſius · In qua ꝓ diſci pulis credit̄ oraſſe · et ꝑmo deſcribens locum orationis dicit · ⁊ veni unt in pre · cui nomen Geth · ¶ Beda · Mō ſtrat̄ vſq̄ hodie loc⁹ gethſemani in quo do mi⁹ orauit ad radices montis oliueti · Interꝑ tat̄ aūt Geth ſemani vallis pinguiū ſiue pi

paululū ꝓcidit ſup terrā · ⁊ orabat ut ſi fi eri poſſꝫ trāſirꝫ ab eo hora ⁊ dixit Abba pa ter omnia poſſibilia tibi ſūt trāſfer calicem hūc a me · Sꝫ nō quod ego volo ſꝫ quod tu · Et venit ⁊ inuenit eos dormiētes · Et ait Petro Symon dormis Nō potuiſtis vna ho ra vigilare mecū · Vi gilate ⁊ orate vt non intretis in temptacōꝫ Spūs quidem promp tus eſt caro aūt infir ma · Et iteꝝ abiens orauit eūdem ſermonē di · Et reuerſus denu o inuenit eos dormiē tes · Erant eīm oculi e oꝝ aggrauati · Et ig norabāt quid reſpon derēt ei · Et venit ter cio ⁊ ait illis · dormite iā ⁊ requieſcite · ſufficit venit hora ecce trade tur filius hominis in man⁹ peccatoꝝ · ſurgi te eam⁹ ecce qui me tradet ꝓpe eſt

guedinum · Cum autē dn̄s in monte orat nos docet ſublimia tantū orando inquiri debere · At cum in valle ping uedinis orat · inſinuat nobis humilitatē ſēp in orationibꝫ ⁊ interne pinguedine dilectōis eſſe ſeruandam · Ipſe etiam ꝓ valle in humili tatis ⁊ pinguedinem caritatis ꝓ nobis mor tem ſubijt · ¶ Ihero⁹ In valle etiā pingue dinum tauri pingues obſederunt eū · Sequi tur · Et ait diſcipulis ſuis Sedete hic donec orem · Separat̄ in ora tione qui ſepant̄ ī paſ ſione · quia ille orat illi dormiunt pinguedine cordis oppſſi · ¶ Theo · Sigulariter etiā erat ↄſuetudo illi ſēp ora re · formam nobis tra dens vt ſilentiū ⁊ ſoli tudinē in orationibus requiram⁹ · Sequitur Et aſſu · pe · ia · ⁊ iohē ſecum · Illos tres eīm aſſumit qui glorie ei⁹ in monte Thabor iſpe ctores extiterant · Ut qui glorioſa viderant · viderent ⁊ triſtia ⁊ ad diſceret ꝙ vere erat · hō · in hoc ꝙ triſtat̄ · vn̄ ſeq̄t̄ Et cepit pau ⁊ tedere · Quia eīn totum aſſumpſerat hominem aſſū pſit ⁊ naturales ꝓprietates hominis · pauere ⁊ tedere ⁊ ↄtriſtari naturaliter · Nam homines naturaliter inuiti tendunt ad mortem · vnde ſequit̄ Et ait illis Triſtis eſt anima mea vſq̄ ad mortem · ¶ Beda · Quaſi de us in corpe fragilitatem carnis exponit ut eoꝝ q̄ ſacramentū īcarnationis obiurgant excluderet̄ im pietas · Nam qui corpus ſuſcepit · omnia debuit ſu ſcipere que corpꝰ ſūt · vt eſuriret ſitirꝫ āgeret̄ ↄ triſtaret̄ · Diuinitas eīm ꝑ hos cōmutari neſcit affe ctus · ¶ Theoph · Quidā aūt hoc ſic intellexerūt quaſi d · Triſtor non ꝙ mori debeo · Sed ꝙ iſrahelite ꝓ pinqui mei me crucifixuri ſunt · ac ꝑ hoc a regno dei debent excludi · ¶ Ihero⁹ · In hoc etiam pauere et triſtari docemur ante iudicium mortis quod nō poſ ſumus ꝑ nos dicere ſed ꝑ illum · venit princeps mun di huius ⁊ in me non habet quicq̄ · Sequit̄ Suſti · hic ⁊ vigilate · ¶ Beda · Non a ſomno dormitionis ꝓhibet cuius tempus nouerat imminente diſcrimine ſed a ſomno infidelitatis ⁊ torpe mentis · Paululum

2

d

aūt ꝓcedens ruit ī faciē ſuam ⁊ humilitatē mētis hitu caris oñdit. Vñ ſequit̄ Et cū ꝓceſ. pau. pci. ſup terrā. ⁊c. ¶ Aug. de cō. euan. Nō dixit ſi facē poſſ; ſ; ſi fieri poſſ; fieri em̄ pt̄ qḋ ille voluerit Sic itaqꝫ dictū eſt Si fieri pt̄ ac ſi diceret. Si velī; Ac ne quis putaret eū p̄ris minuiſſe ꝑtatem maieſtatis quo itellectu accipiendū ſit qḋ dictū ē Nā ſequit̄ Abba pr̄ oīa tibi poſ. In quo ſatis oñdit ⁊ ñ ex ipoſſibilitate ſed ex volūtate p̄ris dictū eē ſi fieri pōt. Qḋ aūt marc⁹ nō ſolū pr̄ ſed abba pr̄ eū; dixiſſe ɔmēorat hoc ē Abba hebraice qḋ latine pr̄. Et forꝫ taſſe dñs ꝓpter aliqḋ ſacramētū vtrūqꝫ dixit. voleñ oñdere ſe illam triſtis pſonā iam ſui corpis .a. ecce ſuſcepiſſe cui factus ē āgularis lapis veniēs ad ꝫ uꝫ ptim ex hebreis ad quos ptinet qꝫ ait abba ptim ex gētib; ad q̄s ptinet qꝫ ait pr̄. ¶ Beda. Orat aūt trāſire calicē. ut oñdat v̄e qꝫ hō erat. Vñ ſubdit. Trāſ. cali. hūc a me. Remiſcēs aūt ⁊ ꝓpter qḋ miſſus ē. pficit diſpenſacōm ad quā miſſus ē. ⁊ clamat Sed nō qḋ ego volo ſ; quod tu. Quaſi d. Si moriē mors me nō moriēte ſm carnē trāſeat calix. Verū qꝫ nō aliter hoc fiet. nō qḋ ego volo ſ; qḋ tu. Multi adhuc ɔtriſtant̄ ꝓpter morte. ſed habeāt rectū cor. vitent morte; quā poſſūt Sed ſi nō pñt dicant id qḋ ꝓpter nos dñs dixit ¶ Hiero. Ex quo et vſqꝫ in finē nō ceſſat nos docere p̄rib; obedire ⁊ voluntatē eoꝝ volūtati nr̄e ꝑponē. Sequit̄ Et venit ⁊ inuenit eos dor. Sic em̄ dormiūt mēte ſic ⁊ corpe Poſt oracōm aūt dñs veniēs ⁊ vidēs diſcipl'os dormientes Petꝝ ſolū increpat. vñ ſequit̄ Et ait Petro Simon dormis. nō po. vna hora vigi. me. q. d. Qui vna hora ñ potuiſti mecū vigilare. quō mortē ſpernis tu q̄ rñdes mori mecū. Seq̄t Vigilate ⁊ orate vt ñ intre. in temp. ſc; ne trādi me ¶ Beda Nō ait Orate ne temptemi q; ipoſſibile ē hūmanā aīam ñ temptari ſed ne intretis in temptacōm. hoc ē ne vos temptacō ſupet ¶ Hiero. In temptacōm aūt intrare dicit̄ q̄ orare negligit Seq̄t Spūs q̄dē; pm. ē ca. aūt infirma. ¶ Theo. q. d. ſpūs q̄dē vr̄ ꝓmpt⁹ ē ad me ñ neganḋ ⁊ ꝓpterea hoc ꝓmittitis ſ; caro vr̄a in tantū īfirma ē. qꝫ niſi dñs p oracōm v̄tutem carni dederit ī temptacōm intrabitis. ¶ Beda. Temerarios hic repmit q̄ q̄cquid crediderit putant ſe ɔſeq̄ poſſe. ſed q̄ntū ex mētis ardore ɔfidim⁹. tm̄ ex fragilitate carnis timeam⁹ Facit et h' locus aduerſus eos q̄ dicūt vnā in dño opacōm ⁊ vnā voluntate; fuiſſe Duas em̄ volūtates oñdit hūmā ſcꝫ q̄ ꝓpter īfirmitatē carnis recuſat paſſionē Et dīnā q̄ ꝓmptiſſima ē Seq̄t Et iterꝝ abi. ora. eundē ſer. d. ¶ Theo. De ſꝫ p ſcdariam oracōm qꝫ v̄us hō eſſet affirmaret. Sequit̄. Et reuer. denuo īue. eos dor. Tñ nō vehemēt̄ redarguit. Erant em̄ oculi eoꝝ grauati ſomno Et ignorabāt qḋ rñderēt ei Per hoc īfirmitatem humā addiſcas ne ſ. grauati ſomno ꝓmittā⁹ ea q̄ nob' nō poſſibilia ſūt Iterꝝ tercio abijt ad orḋ rōne ꝑdicta. vñ ſequit̄ Et venit tercio ⁊ ait ill' Dor. iam ⁊ req. Nō ībat ɔ̄ illos cū tm̄ p⁹ redargucō; pei⁹ fecerit. ſ; iroice dicit ill' dor. iā ⁊ re. q; iā ſciebat qꝫ ꝓditor appꝛopinquabat Et qꝫ iroice dixerit apparet p h' qꝫ ſubdit. Suff. venit hora ecce tra. ⁊c. Hoc dicebat dormiēs ſomnū eoꝝ. q. d. nūc tēꝑs ē vt dormiatis q̄ īimic⁹ appꝛopinquat Deinꝫ ſubiūgit Surgite eā⁹ ecce q̄ me tradet ꝓpe ē Nō ut fugerēt [illegible] ut inimicis obuiarēt ¶ Aug. de cō. euā. vt aūt Petrus [illegible] cū dixiſſet dor. iā ⁊ req. adiūgit Sufficit ⁊ deinꝫ infert. venit hora ecce tra. fi. ho. vſqꝫ intelligend' eſt poſt illud dor. ⁊ req. ſiluiſſe dñm aliquantū ut hoc fieret quod pmiſerat. ⁊ tunc intul' ſſe venit hora Et ideo interponit ſufficit ſcꝫ qꝫ requieuiſtis. ¶ Hiero⁹ Trina autem diſcipl'orum dormitio tres mortuos quos dñs ſuſcitauit ſignificat Primus in domo Secundus ad ſepulchꝝ Tercius de ſepulchro Trina autem domini vigilia docet nos orando ⁊ de preteritis ⁊ de futuris ⁊ de preſentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquēte uenit iudas ſcarioth vn⁹ de xii. ⁊ cū eo t̄ba multa cum gladijs ⁊ lignis miſſi a ſūmis ſacerdotibus ⁊ ſcribis ⁊ ſenioribꝫ. dederat aūt traditor eis ſignū; dicens. Quēcūqꝫ oſculatus fuero ipſe ē tenete eū ⁊ ducite caute. ⁊ cū uenīſſ; ſtatim accedēſ ad eū ait. Rabȳ. Et oſculat⁹ ē eū. At illi manus iniecerūt in eū ⁊ tenūnt eū. vn⁹ autem de circūſtātibꝫ educēs gladiū ꝑcuſſit ſeruum ſūmi ſacerdotis ⁊ āputauit auriculā illi. et rñdens ieſus ait illis. Tamq̄ ad latronē exiſtis cuꝫ gladijs ⁊ lignis ɔphēdere me. Cotidie erā apud uos in tēplo docēs ⁊ ñ me tenuiſtis. Sꝫ ut implerētur ſcripture. Tūc diſcipuli relinq̄ntes eū oēs fugierūt. adoleſcēs aūt q̄dam ſeq̄bat̄ illū amict⁹ ſyndone ſr̄ nudo. ⁊ tenūnt eū. At ille relicta ſindone nudus profugit ab eis

¶ Beda. Poſtq̄ ſatis dñs orauerat Et apoſtolo⁊ timorem ſequi [illegible] penitencia ſperat [illegible] ɔmgendum [illegible] rus de paſſione ſua p git ad pſecutores [illegible] quorum aduentu euāgeliſta dic. ⁊ adhuc eo loquēte venit iudas ſca. vn⁹ d. xii ¶ Theo. Hoc nō fruſtra poſ [illegible] ad maiorem [illegible] redargucōem [illegible] eum de pmo choro diſcipulorum exiſtēte [illegible] Iterum [illegible] vers' eſt Seq̄t Et cū eo t̄ba multa cū gla. ⁊ lignis miſſi a ſūmis ſac. ⁊ ſcri. ⁊ ſen. ¶ Hero⁹ [illegible] ſecit q̄ diſpenſacō atrumis [illegible] ¶ Beda. adhuc [illegible] iudas ꝯ [illegible] pti cū eū ñ palā [illegible] dit pſecutorib; ſ; ſignū oſcli. vñ ſeq̄t Dederat aūt traditor eis ſignū d. Quēcūqꝫ oſcula. fu. ipſe ē te. eum ¶ Theo. [illegible] inſenſibilitatē quō credebat i oſclo [illegible] ut q. amicus [illegible] aūt amicus [illegible] cui⁹ gr̄a cū inimicis ɔceſſiſti Sꝫ [illegible] ſū ꝓpudentia [illegible] ē ve. ſta. ac. ad eū ¶ Hero. Dat autē ſignū oſcli ē veneno dolo [illegible] ſic chai [illegible] aūt ſul dolū [illegible]

¶ Beda. Inuidens aūt ꝛ ſcelerata cōfidentia magiſtꝛ vocat ꝛ oſculum infert ei quem tradit. Suſcipit autem dñs oſculum traditoris. nō quo ſimulare nos doceat. ſꝫ ne proditionem fugere videat̄. ſimul et illud pſalmi cōplens. Cum hys qui oderūt pacē erā pacificus. Sequit̄. At illi ma. inie. i. eum ꝛ tenuerūt eum. ¶ Jhero⁹. Hic adeſt Joſeph vid⁹ vēdit⁹ a fratribus ꝛ ferrū pertranſiuit animam eius. Sequitur Vn⁹ aūt de circūſtā. edu. gla. ꝑcuſ. ſe. ſum. ſa. ꝛ amputauit auricu. ¶ Beda. Petrus hoc fecit vt iohēs declarat eodem mentis ardore quo cetera faciebat. Sciebat eñi qūo phinees puniendo ſacrilegos mercedem iuſticie ꝛ ſacerdocy perennis accepit. ¶ Theo. Tacet aūt nomen eius. Marcus vt non videretur ſimum laudare magiſtrū quaſi zelantem ꝓ xp̄o. Innuit aūt petrus ex hoc ꝙ inobedientes erant ꝛ icredulū ſꝑnentes ſcripturas. Nā ſi habuiſſent aures audientes ſcripturas. non crucifixiſſent dñm glorie. Amputauit aūt auriculam ſerui ſummi ſacerdotis. Nam ſummi ſacerdotes pmo ꝑteribant ſcripturas quaſi ſerui non audientes facti. ¶ Sequit̄. Et reſpondens ihēſus ait illis. Tanquam ad latro. exi. cum gla. ꝛ lignis. ¶ Beda. Quaſi d. Stultum eſt cum gladys ꝛ fuſtibꝰ querere eum qui vltro ſe veſtris tradit manibꝰ. ꝛ in nocte quaſi latitantem ꝑ ꝑditorem inueſtigare qui quotidie in templo doceat. ¶ Theoph. Aliud aūt diuinitatem eius oſtendit. Quando eñi in templo docebat. nō valuerūt ipſū capere q̄uis in manibꝰ eoꝝ eſſet. quia nondū temp⁹ aduenerat paſſionis. Quando aūt ipe voluit. tūc tradidit ſeipm vt adimplerent ſcripture. quia tanq̄ agnus ad occiſionem ductus eſt. nō clamans neq̄ vociferans. ſed voluntarie patiens. Sequit̄. Tūc diſcipuli eius re. eum omnes fugerūt. ¶ Beda. In hoc impletē ſermo quem dñs dixerat ꝙ omnes diſcipli ſcandalizarent̄ in illo in ipſa nocte. Sequit̄. Adoleſcēs autem quidam ſequebat̄ illum amic. ſin. ſup nudo. ſub audit̄ corpe. quia non aliud indumētū quam ſolā habebat ſindonem. Sequit̄. Et tenuerūt eum. At ille re. ſin. nu. ꝓfu. ab eis quoꝝ. ſ. ꝑſētiam deteſtabatur. ꝛ facta. non a dño. Cui⁹ amorem cē abſens corpe. fixum ſeruabat in mente. ¶ Jhero⁹. Sicut etiā ioſeph relicto pallio nudus de manibꝰ impudice femine aufugit. qui vult effugere man⁹ iniquoꝝ. relinquens mente que mundi ſunt. fugiat poſt ihm. ¶ Theo. Probabile aūt videt̄ ꝙ hic adoleſcens erat de illa domo in qua paſcha comederāt. Quidam vo dicūt hunc adoleſcentem fuiſſe iacobū frēm dñi qui dicebat̄ iuſtus qui ab apl'is poſt xp̄i aſcenſionem cathedram iheroſolimoꝝ accepit. ¶ Greg. xiiii. mo. Vel hoc de iohanne dr̄. qui etſi poſt vt v̄ba redemptoris audiret. ad crucem rediyt. prius tñ territus fugit. ¶ Be. Nā ꝛ illū eo tpe fuiſſe adoleſcentē longa poſt hoc in carne vita eius indicio eſt. Potuit eī fieri vt ad horam tenentium manibꝰ elapſus. mox reſumpto indumento rediens. ꝛ ſub dubia luce noctis ſe turbis ducentium ihm quaſi vn⁹ de ipſis immiſcuerit donec ad atriū pontificis cui erat not⁹ perueniret. vt ipe in ſuo euāgelio ꝯmemorat. Sicut autem petrus qui culpam negacōnis ꝑnie lacrimis

abluit. recuperationem. oſtendit eoꝝ qui in martirio labunt̄. ita ceteri diſcipuli qui articulum ꝯprehenſiōis fugiendo ꝑuenerunt. cautelam fugiēdi docent eos qui ſe min⁹ idoneos ad toleranda ſupplitia ſentiūt.

¶ Et adduxerūt ihēſum ad ſumū ſacerdotem ꝛ conuenerunt in vnū oīs ſacerdotes ꝛ ſcribe ꝛ ſeniores. Petrus aūt alonge ſecutus ē eū vſq̄ intro in atriū ſūmi ſacerdotis ꝛ ſedebat cū miniſtris. Et calefaciebat ſe ad ignē. Sūmi vero ſacerdotes ꝛ omne ꝯcilium querebant aduerſus ihēſum teſtimonium vt euꝫ morti traderēt nec inueniebāt. Multi eñi falſū teſtimonium dicebāt aduerſus euꝫ ꝛ conuenientia teſtimonia non erant. Et quidam ſurgētes falſuꝫ teſtimonium ferebāt aduerſus eum dicentes qm̄ nos audiuim⁹ eū dicētē. Ego diſſoluam templū hoc manufactum. Et ꝑ triduum aliud non manufactum edificabo. Et non erat conueniens teſtimonium illoꝝ.

¶ Gloſa. Narrauāt euāgeliſta ſupi⁹ qūo domin⁹ a miniſtris ſacerdotū fuerat capt⁹ nunc narrare incipit qūo in domo principis ſacerdotuꝫ morti adiudicatus ſuit. Unde dr̄. Et adduxerūt ihēſum ad ſummum ſac. ¶ Beda. Summū ſacerdotē ſignificat caypham qui ſicut iohēs ſcribit erat pontifex anni illius d' quo teſtatur Joſephus ꝙ pontificatum ſibi emerit a principe romano. Sequit̄. Et cōue. in vnuꝫ omnes ſacer. ꝛ ſcri. ꝛ ſe. ¶ Jhero⁹. Tunc facta ē ꝯgregatio tauroꝝ in vaccas populorum. Sequit̄. Petr⁹ aūt a longe ſecutus ē eum vſq̄ intro In atrium ſummi ſacerdotis. Timor eñi retrahit ſꝫ caritas trahit. ¶ Beda. Merito autem a longe ſequebat̄ qui iaꝫ erat ꝓxime negaturus. Neq̄ eñi negare poſſet. ſi xp̄o proxim⁹ adheſiſſet. Sequit̄. Et ſedebat cum miniſtris ꝛ calefaciebat ſe ad ignem. ¶ Jhero⁹. In atrio cum miniſtris calefacit ſe ad ignem. Atrium ſacerdotis eſt ſecularis circuitus. miniſtri demonia ſunt cum quib⁹ qui manet flere peccata nō poteſt. Ignis deſiderium carnale. ¶ Beda. Eſt eī ignis caritatis. de q̄ dicit̄. Ignem veni mittere in terram. qui ſup credentes deſcendens. varys linguis eos laudare dñm docuit. Eſt ꝛ ignis cupiditatis de quo dr̄. Omnes adulterantes velut cliban⁹ corda eoꝝ. Hic ignis in atrio Caiphe inſtinctu maligni ſpūs accenſus. Ad negandum ad blaſphemandū dñm. perfidoꝝ linguas armabat. Quod eñi intus in domo maligna ſinodus gerebat hoc ignis in atrio inter frigora noctis accenſus figurabat. Quoniam eñi abundat iniquitas. refrigeſcit caritas multoꝝ. hoc frigore torpēs ad horam Petrus quaſi ꝑnis pruinis miniſtrorum Caiphe calefieri cupiebat. quia temporalis comodi

ſoladium pſidorum ſocietatis querebat. Sequit̃ ſummi vo ſacer. ⁊ omne con. que. aduer. ihm teſti. vt eum mor. trade. ¶ Theop. Lege pcipiente q̃ vnus exiſteret ſūmus ſacerdos tūc multi erant ſubſtituti ⁊ deſtituti annis ſingul̃ p principē romanoꝝ. Sūmos ergo ſacerdotes dic̃ illos q̃ determinatū eis temp᷒ cōplentes iam compleuerant a ſacerdocio deſtituti erant. Figurā aūt iudicij qd̃ in p̃iudiciū agebant opant̃. teſtimonia querentes ut videant̃ ihm iuſte damnare ⁊ pdere. ¶ Jero᷒. Sed mētita ē iniq̄tas ſibi ut regina aduerſus ioſeph ⁊ ſacerdotes aduerſus ſuſannā ſed ignis ſine materia deficit. vn̄ ſeq̄t̃. nec inueniebant. Multi eīn fal. teſti. d. aduerſ᷒ eum ⁊ cōue. teſti. nō erant. Qd̄ eīn variat̃ incertū habetur. Sequit̃. Et quidā ſur. fal. teſti. ferebāt. Moris eſt hereticoꝝ vmbrā de veritate trahe̅. Non ille dixit. qd̄ illi dicūt. ſed ſimile verbū de templo corporis ſui qd̄ poſt biduum reſuſcitaui t. ¶ Theop. Nō ei dn̄s dixerat. ego diſſoluam illud ſed ſoluite. Neq3 manufactū dixit ſed ſimplicit̃ templū. ¶ Jherom᷒. Dixit etiā ſuſcitabo viuū aīal ſignificans ⁊ ſpirās templū. Falſus teſtis ē qui in eo ſenſu dicta īelligit quo nō dicunt̃

¶ Et exurgens ſummus ſacerdos in mediū interrogauit ipm̄ dicens Nō rn̄des Quicq̄m ad ea que tibi obiciūt̃ ab hys Ille aūt tacebat ⁊ nihil rn̄dit Rurſus ſūmus ſacerdos interrogauit euz ⁊ dixit ei Tu es xp̄s filius dei benedicti Jeſus aūt dixit ei Ego ſū Et videbitis filiuz hominis a dextris virtutis dei ſe. ⁊ ve. cū nubibꝫ celi Summus aūt ſacerdos ſcindēs veſtimēta ſua. ait. Quid adhuc deſideram᷒ teſtes Audiſtis blaſphemiā. qd̄ vobis videt̃. Qui om̄s condemnauerūt euz reū eē mortis Et cepūt qdam cōſpuere euz ⁊ velare faciē eius ⁊ colaphis euz cedere ⁊ dicere ei Et miniſtri alapis eum cedebant

¶ Beda. Quāto ihs tacebat ad i dignos ſuī ſnōe ſua falſos teſtes ⁊ ſacerdotes ipios tāto magis. Pontifex furore ſuꝑatus. eū ad rn̄dendū ꝓuocat. vt ex q̄libet occaſiōe ſermōis locū inueīat accuſādi vn̄ dr̄ Et exur. ſū ſa. In mediū. int̃. ip. di. Nō rn̄dens quicq̄ ad ea q̄ tibi obici. ab hys Irat᷒ quidē pnceps ⁊ ipaciēs nō inueniēs calūnie locuz exurgit d ſolio. ut iſaniā mētis motu corporis dmōſtraret. ¶ Jero᷒. Sed ipſe deus ⁊ ſaluator nr̄ qui mūdo ſalutē ptulit. Et hūano generi. ſua pietate ſubuenit. Sicut ouis ad occiſionē ſine voce ducit̃. Et obmutuit ⁊ ſiluit a bois. vn̄ ſequit̃. Ille autē tacebat ⁊ nihil rn̄dit. tacitenitas xp̄i apologiaz .i. excuſacōem ade abſoluit. ¶ The. Tacebat aūt ſciens q̄ nō attenderent v̄bis eius. Unde ſm lucā reſpōdit Si dixeo vob̄. nō credetis mihi. vn̄ ſeq̄t̃ Rur. ſū. ſacer. iter eū ⁊ dix. ei tu es xp̄c filꝰ dei bn̄dicti. Interogat quidem hoc ſūm᷒ ſacerdos ut nō addiſcēs crederet. ſed vt ex hoc aliquā occaſionē captaret. Quēnt aūt tu es xp̄c fil᷒ dei bn̄dicti. Multi nāq3 erant xp̄i .i. vncti ſic̃ reges ⁊ ſūmi ſacerdotes ſ3 null᷒ eoꝝ dicebat̃ filꝰ dei bn̄dicti. q. ſemꝑ collaudat. ¶ Jero᷒. Hūc aūt expectabāt de longe in ꝓpe nō videt. Sic iſaac caligātibꝫ ocul̃ Jacob ſub manibꝫ nō agnoſcit. ſ3 longe de eo futura canit ſe. Jhs aūt di. illi Ego ſū ut ſint inexcuſabiles ſint. ¶ Theop. Sciebat nanq3 qd̄ nō crederēt. tū rn̄dit ne poſtea dicerēt. ſi audiſſem᷒ aliqd̄ ab eo credidiſſem᷒ ei. Hoc aūt ē in eoꝝ iudiciū q3 audierīt ⁊ nō crediderīt. ¶ Aug. de cō. euan. matheus aūt nō dic̃ rn̄diſſe ihm ego ſū. ſ3 tu dixiſti. Sed marc᷒ tm̄ valere oſndit qd̄ ei dic̃ ihs. tu dixiſti. quātum ſi dicēt ego ſū. Seq̄t̃ Et vi. fi. ho. ſē. ¶ Theo. Acſi diceret videbitis me tanq3 filium hoīs a dextris pr̄is ſedentem. Virtutem nanq3 hic pſem dicit. Non autem ſine corpore veiet. ſed qualis apparuit crucifigentibus in iudicio eis aparebit. ¶ Beda. Si ergo tibi in xp̄o o iudee o pagane ⁊ heretice ꝯtemptus infirmitas ⁊ crux contumelia eſt. vide q̄ per hoc filius hominis ad dexteram dei pr̄is ſeſſurus ⁊ in ſua cum nubibus celi eſt maieſtate furturus. ¶ Jheronimus. Et quidam ſacerdos interrogat filium dei Jheſus autem reſpondet filium hominis vt hic intelligamus dei filium idem eſſe ⁊ filium hominis. ⁊ ne quaternitatem faciamus in trinitate ſ3 homo in deo ⁊ deus in homine ſit Dixit autem a dextris virtutis ſedentem .i. in vita. regnantem ſempiterna ⁊ virtute diuina Et veni. in nub. ce. In nube aſcendit. cum nube veniet. id eſt in corpore ſuo ſolo quod ſumpſit a virgine aſcendit. ⁊ cum multiformi eccleſia que corpus ipſius ⁊ plenitudo eſt ad iudicium venturus eſt. ¶ Theophilus Papa. Caiphas autem ad exaggerandam audita ſermonis inuidiam ſcidit veſtimenta ſua ⁊ neſciens quid hoc ſignificaret infamia Sacerdotali ſe honore priuauit oblitus precepti illius quod legit̃ de principe ſacerdotum de capite ſuo Cidarim non deponet ⁊ veſtimenta ſua non dirumpet Nam ſequit̃. Summus autem ſacerdos ſcindens veſtimenta ſua ait Quid adhuc deſideramus teſtes audiſtis blaſ. humam quid vobis videt̃. ¶ Theophilus. Adimplet quidem ſacerdos conſuetudinem iudaicam. Cum enim aliquid intolerabile ⁊ triſte illis occurrebat veſtimenta ſcindebant. vt ergo monſtraret q̃ chriſtus magnam ⁊ intolerabilem blaſphemiam dixerit veſtimenta ſcidit. ¶ Beda. Aliori autem miſterio factum eſt vt in paſſione domini pontifex iudeorum ſua ipſe veſtimenta diſcinderet. hoc eſt ephot cum tunica domini nec ab ipſis qui eū crucifixere militib᷒ ſcindi potuit. Figurabatur enim quia ſacerdotium iudeorum pro ſceeribus ipſorum pontificum eſſet ſcindendum. Soliditas vero eccleſie que veſtis ſui redemptoris ſolet appellari. nunquam valet dirumpi. ¶ Theop. Sed iſtius. Ex eo autem ſacerdotum iudeorum ſcindebatur erat q̃ condemnauerunt chriſtum eſſe reū mortis. Unde Sequitur. Qui omnes condempnauerunt eum reum eſſe mortis. Jeronimus.

¶ Jero⁹. Condemnat quidē eum eſſe reum mor tis · vt reatu ſuo reatum noſtr͛ ſolueret · Sequitur Et ceperunt quidam ɔſpuere eum · vt ſcꝫ ſputamini bus ſuſceptis · faciem anime noſtre lauaret · ⁊ vela mine faciei ſue velamen cordium noſtroꝝ auferret · ⁊ colaphis quibꝫ in caput pcuſſus eſt · caput huma ni generis quod eſt adam ſanaret · ⁊ alapis qui bus cepalmatus eſt · maxima laus eius noſtris mani bꝫ labijſq; plauderet · vt dicit Omnes gentes plau dite manibꝫ · ¶ Beda Quod vero dicunt ei · Pro pheciza · quis qui te pcuſſit · quaſi in contumeliam faciunt eius qui ſe a pplis pphetam haberi voluit · ¶ Aug · de con · euan · Hec autem intelligit paſſ⁹ do minus vſq; ad mane in domo principis ſacerdotum quo prius adductus eſt ·

Et cum eſſet petr⁹
in atrio deorſum venit
vna ex ancillis ſummi ſa
cerdotis ⁊ cū vidiſſꝫ pe
tr͛ ſe calefacientē ad
ignē Aſpiciens cū ait
⁊ tu cū ihesu nazareno
eras At ille Negauit
dicens Neq; ſcio neq;
noui qd dicas. Et ex
iuit foras an atriū ⁊
ſtatim gall⁹ cātauit.
rurſus aūt cū vidiſſꝫ
eū ancilla Cepit dice
re circumſtātibus · q̄a
hic ex illis eſt At ille
iter͛ negauit Et p⁹
puſillū rurſus qui aſ
ſtabant Dicebāt Pe
tro vere ex illis es.
nam ⁊ galileus es Il
le aūt cepit anathema
tizare ⁊ iurare q; ne
ſcio hominē iſtū quem
dicitis Et ſtatim ite
rū Gallus cātauit · et
recordatus eſt petr⁹
Verbi quod dixerat
ei ihesus priuſq; gal
lus cantet bis ter me
negabis Et cepit fle
re

Aug · de con · euan ge ·
De petri temptatione
Que inter pdictas do
mini ɔtumelias facta
eſt · non eodem ordine
omnes euāgeliſte nar
rant · Nam lucas ex
plicat prius temptati
onem Petri cū demū
has domini ɔtumelias
Johes aūt incipit petri
temptacōem dicere · ⁊
interpoſuit quedam
de cōtumelijs domini ·
⁊ adiunxit q; inde miſ
ſus eſt ad Cayphā pō
tificē ⁊ inde recapitu
lat Vt explicet quā
cepat temptationem
petri · Matheus autē
⁊ Marcus pmo ɔme
morāt xp̄i ɔtumelias
Deinde Petri tempta
cōem de qua dicitur ·
Et cum eſſet Petr⁹
in atrio deorſum · ve ·
vna ex an · ſum ſacer ·
¶ Beda Quid autē
ſibi vult q; pus eum
pdit ancilla cum viri
vtiq; eū magis potue
rūt recognoſcē · vt ⁊
iſte ſexus peccaſſe in
necem videret domini
⁊ iſte ſexus redimere
tur p dn̄i paſſionē · ſe
quit At ille negauit ·
di · Neq; ſcio neq; no
ui q̄d dicas · ¶ Jero ·
Petrus ſine ſpū voci
ancille ceſſit Cū ſpiri
tu nec principibꝫ nec
regibꝫ cedit · ¶ Theoph · Hoc autem eum pati di ſpenſatiue pmiſit dn̄s · ne ſcꝫ extolleret ſe · ſimulq; ut peccantibꝫ miſericordiā oſtendat tanq; ex ſeipſo in

ſtructus humane infirmitatis euentū Sequit · Et ex · fo · ante atri · ⁊ ſtatim gal · cantauit · ¶ Be da · De hoc gallicantu ceteri euangeliſte tacet · Nō tn̄ factum negant ſicut ⁊ multa alia alij ſilentio pre tereunt que alij narrant · Sequitur Rurſus autē cum vi · eum an · cepit dicere circum · quia hic ex ill eſt · ¶ Aug · de con · euan · Hec ancilla nō eadem ſed alia eſt ſicut dicit Matheus · Sane hoc quoq; intel ligit quia in ſecunda negacōne a duobꝫ ɔpellat⁹ eſt ab ancilla ſcꝫ quam cōmemorant Matheus ⁊ mar cus ⁊ ab alio quem cōmemorat lucas · Sequit At ille iter͛ nega · Jam Petrus redierat vt quemadmodū dicit iohes ad focum ſtans iter͛ negaret · vnde ancil la dicebat qd̄ ſupra dictum eſt · nō illi ſcꝫ petro · ſed hijs qui illo exeunte ibi remanſerunt · Sic eñ vt ille audiret · Unde rediens ⁊ rurſus ad ignem ſtās · re ſiſtebat negando verbis eoꝝ · Liquido eñ intelligit collatis de hac re omnibꝫ euangeliſtaꝝ teſtimonijs nō ante ianuam ſecūdo petr͛ negaſſe · Sed intus in atrio ad ignē · Matheū aūt ⁊ marcum qui ɔmemo rauerūt exiſſe eum foras · regreſſū eius breuitatis cauſa tacuiſſe · ¶ Beda In hac aūt negacōe petri diſcim⁹ non ſolum abnegari xp̄m ab eo q; dicit eū non eſſe xp̄m · ſed ab illo etiam qui cum ſit Negat ſe eſſe xp̄ianum · Dn̄s eñ nō ait Petro Diſcipulum meum te negabis · ſed me negabis · Negauit ergo xp̄m cū ſe negauit eius diſcipulū · Sequit · Et poſt puſillum rurſus qui aſtabant d · Pe · vere ex ill es Nam ⁊ galile · es Non q; alia lingua galilei quam iheroſolimite loquerent · qui vtiq; fuerunt hebrei · ſed q; vnaqueq; puincia ⁊ regio ſuas habet ꝓprie tates ac vernaculum loquendi ſonū vitare nō pōt · ¶ Theop · Igit petr⁹ timore pcīt⁹ ⁊ domini ſer monis oblitus dicentis · Qui me ɔfeſſus fuerit corā hominibꝫ ɔfitebor ⁊ ego eū corā patre meo dn̄m ab negauit · Unde ſequit · Ille autē cepit ana · ⁊ iura · q; ne · ho · iſtum quem di · ¶ Beda · Quam noxia ſit prauoꝝ ɔſilia inter infideles homines negauit ſe noſ ſe quem inter diſcipulos fuerat ɔfeſſus Solet aūt ſcriptura ſacra meritum cauſaꝝ p ſtatū deſignare tē poꝝ Unde Petrus qui media nocte negauit ad gal licantum penituit · Unde ſubdit Et ſtatim iter͛ gal · can · Et recor · eſt Pe · verbi quod dixit ei ihesus · Priuſq; gallus can · bis ter me negabis · Et cepit flere · ¶ Theop · Lachrime eñ Petr͛ xp̄o p penitē tiam adduxerūt · Confundant itaq; nouatiani q̄ di cunt q; qui poſt ſuſcepcōm baptiſmatis peccauerit non ſuſcipit vt ſibi delictum remittat · Ecce eñ Pe trus qui ⁊ xp̄i corpus ſumpſit ⁊ ſanguinē · p peni tentiam eſt ſuſcept⁹ Etenim ſanctoꝝ defectus ꝓpt h ſcripti ſunt vt ⁊ nos ſi p incautelam dederim⁹ · re curſum haberem⁹ p eoꝝ exemplum ⁊ ſperem⁹ per pniam ſubleuari ¶ Jhero⁹ Miſtice aūt pma ancil la titubatio eſt ſecūda ɔſenſio · Tercius vir actus ē Hec trina negatio quam abluit p fletus verbi xp̄i recordacio · Tunc nobis gallus cantat · quando pre dicator quiſq; p penitentiam corda noſtra ad cōpū ctionem excitat Tunc incipimus flere quando igni mur intus p ſcintillam ſcientie ⁊ foras exim⁹ extra quod fuimus ·

Capitulum decimūqītum

ET confe
ſtim mā
ↄſiliū faci
ētes ſūmi
ſacerdotes cū ſenioribꝫ
⁊ ſcribis ⁊ vniuerſo
ↄcilio vincientes Jeſū
duxerūt ⁊ tradiderunt
pilato Et interroga
uit eū pilatus Tu es
rex iudeoꝝ. At ille rn̄
dens ait illi Tu di/
cis Et accuſabant eū
ſummi ſacerdotes in
multis Pilatꝰ aūt rur
ſus interrogabat euꝫ
di. Nō rn̄des quicq̄m
Vides in quantis te
accuſant Jeſus autē
amplius nihil rn̄dit
ita ut miraret̄ pilatꝰ

¶ Beda. Habebant
iudei hunc morem vt
quē ad iudicaſſēt mor
ti ligatū iudici tradēt
Vn̄ poſt ↄdemnacōem
xp̄i ſbiungit euangeli
ſta Et ↄfeſtim mā cō
ſiliū faciētes ſūmi ſacē
dotes cū ſenioribus et
ſcribꝫ ⁊ vniūſo cōſilio
vincīētes ihm duxerūt
Et tradiderūt pilato.
Attamē notandū ꝙ nō
tūc p̄mum ligauerūt
eum. ſed mox ↄp̄hēſū
nocte in orto ut iohēs
declarat ligauerunt.
¶ Theop. tradiderūt
itaqꝫ ihm romanis ſed
⁊ ipſi a deo traditi fue
rūt in manibꝫ romano
rū. vt adimpleret̄ ſcri
p̄tē dicētes Scd̄m op
a manuū eoꝝ retribue
illis. Et inter eū Pila
tus tues rex iudeoꝝ
¶ Be. pilato nihil ali
ud crimis īterogāte nī
ſi vtꝝ rex iudeoꝝ ſit. arguūt̄ īpietatis iudei ꝙ nec
falſo q̄dem īuenire potuerūt qd̄ obicerēt ſaluatori.
Sequit̄ At ille rn̄dēs ait illi tu dicis Sic rn̄det ut
⁊ veꝝ dicēt ⁊ ſmo eius calūnie n̄ pateret ¶ The.
Dubiā em̄ rn̄ſiōem emiſit Nam tu dicis p̄t ſic intel
ligi. tu dicis hoc ſed ego nō dico Et nota ꝙ Pila
to q̄ iuītus fert ſn̄iam aliqua in p̄te rn̄dent Sacer
dotibꝫ aūt ⁊ principibꝫ rn̄dere noluent īdignoſꝗ ſ
mōe ſuo iudicauent Seq̄t̄ Et accu. eū ſum. ſacē.
in mul. ¶ Aug. de cō. euan. lucas et ipſa crimia q̄
falſo obiecerūt aperuit. Sic em̄ narrat. Ceperūt ac
cuſare euꝫ dicētes. Hunc īuenimꝰ ſubuertentēꝫ gē
teꝫ nr̄am ⁊ p̄hibentēꝫ. tributa dari ceſari ⁊ dicētē
ſe xp̄m regem eſſe Seq̄t̄. Pilatus aūt rur. īero. euꝫ
di. Nō rn̄. quic. vi. in quan. te accu. ¶ Be. Ethni
cus q̄dem ē qui ↄdemnat ihꝫ Sed cām refert in po
pulꝫ iudeoꝝ. ſeq̄t̄ Ihs au. am. nihil rn̄. ita ut mira
ret̄ pila. nihil q̄dem rn̄dere voluit Ne crimē diluēs
dimitteret̄ a preſide. ⁊ crucis vtilitas differēt̄
¶ Theop. Mirabat̄ aūt Pilatꝰ q̄ cū legiſdoctor eſ
ſet ⁊ eloquēs ⁊ potens reſpōſiōe eoꝝ accuſacōnes
infrigē nō reſpōdebat quicq̄ ſed magis accuſacōes
viriliter ſuſtinebat.

¶ Per diē aūt feſtū di
mittere ſolebat illis
unū ex uinctis quecū
ꝗ petiſſent. Erat aūt

¶ Beda. Multas lib
andi ſaluatorē pilatus
occaſiōes dedit. primo
latronē iuſte ↄferens
vn̄ dr̄. Per diē autēꝫ
feſtū dimittē ſolebat

q̄ dicebat̄ barrabas q̄
cū ſedicōſis vinctus e
rat q̄ in ſedicōne fecat
homicidiū. ⁊ cū aſcen
diſſꝫ t̄ba cepit rogare
ſic̄ ſp̄ faciebat illis. Py
latus ergo rn̄dit eis ⁊
dixit vultis dimittam
uobis r̄gē iudeoꝝ. Sci
ebat em̄ ꝙ p̄ inuidiaꝫ
tradidiſſet eū ſūmi ſa
cerdotes pōtifices aūt
cōcitauāt t̄bam ut ma
giſ barrabā dimitteꝫ
eis. Pylatꝰ aūt itēm re
ſpōdens ait illis. qd̄ er
go voltis faciā regi iu
deorū. At illi clamaue
rūt cruc fige eū. Pyla
tus aūt dicebat eis. qd̄
enim mali fecit. At illi
magis clamabāt Cru
cifige eū pylatꝰ aūt uo
lēs ſatiſfacere populo
dimiſit illis barrabā ⁊
tradidit ieſū flagelliſ
ceſū ut crucifigeretur

illis vnū ex vinctis q̄
cū ꝙ petiſſēt ¶ Glo.
Quod quidē ſolitū
erat facē ut grāꝫ p̄p̄i
captaret. ⁊ p̄ſipue ī
die feſto q̄n de tota p̄
uincia iudeoꝝ p̄p̄s ie
roſolimā ↄfluebat. ⁊
ut maior iudeoꝝ in
bicias apareat. deſcri
bitur ↄſequenē enormi
tas culpe latronis q̄
iudei xp̄o p̄tuler un
Unde ſequit̄ Erat aūt
q̄ dico barra. q̄ cū ſe
cōſis vinc. ſīt Ipꝫ
oſdit̄ ⁊ ex grauitate
culpe notabit ꝙ ho
diū fecerat. Et enim
faciēdi q̄ cū p̄ſcōib̄
ciuitatis ſ ſedic. ſed
cōm ↄtradi ⁊ ꝗ qui
culpa eiꝰ maiſtis er
at. nā ⁊ cum ſedicio
ſis ac vinctꝰ ſeq̄t̄. Et
cū aſcē. tur. ce. ro. ī.
¶ Aug. de ↄ euang.
Nulla queſtio eſt. ꝙ
mathꝫ tacet ipſe peti
ſſe vt aliquis eis dimi
tteret. quod marcꝰ
dicit. Nihil em̄ inter
eſſet. ſi alius aliud ta
cet. quod alius comme
morat. Seq̄t̄ Pilaꝰ
ergo rn̄dit eis ⁊ dixit
Vultis dimittam vobis regem iudeorum Sciebat
enim ꝙ per inuidiam tradidiſſent eum ſummi ſacer
dotes. Queri poteſt que verba Pilatus dixe
Verum que a Matheo an que a marco referunt̄.
Aliud enim videtur eſſe Quem vultis dimittam
vobis Barrabam. an ihesum qui dicitur chriſtus
vt matheus refert. Aut vultis vobis dimittam re
gem iudeorum. vt hic dicitur. Sed quia chriſtos
reges dicebant. ⁊ qui dixit illum. an illum. mani
ſtum eſt eū dixiſſe an vellēt dimitti ſibi regē iude
orum id eſt chriſtum. Nihil autem inter eſt ſenten
cie ꝙ hic tacuit Marcus de Barraba hoc ſolum
volens dicere quod ad dominum pertinebat. quan
doquidem in eorum reſponſione ſatis ⁊ ipſe oſtēdit
quem ſibi dimitti voluerint. Nam ſequitur. Pon
tifices autem concitauerant turbam ut magis bar
raban dimitteret eis. ¶ Beda Herere adhuc vi
hodie ſua peticio quam tanto labore impetrarunt.
quia enim data ſibi opcione pro ihesu latronem
pro ſaluatore interfectorem elegerunt. merito ſa
lutem perdiderunt ⁊ vitam ⁊ latrocinijs ſe ac ſedi
cionibus intantum ſubdiderunt. vt patriam regnumꝗ
ſuum quod plus chriſto amauerunt p̄diderint et
libertatem corpus ⁊ animam nunquam recuperarunt

Deinde aliam occasionem dat Pylatus liberādi sal
uatorem cum sequit̄. Pylatus aūt iterū respōdēs
ait illis. Quid ergo vultis faciam regi iudeorum.
¶ Aug. de con. euan. Jam satis apparet quid mar
cus velit ostendere dicendo Regem iudeorū quod
Matheus dicit dō xp̄m. Non em̄ dicebant xp̄i reg
es nisi iudeorū. Jn hoc em̄ loco ſm mathe. dr̄ Quid
igit̄ faciā de ihū q̄ dr̄ xp̄c. Sequit̄. At illi clamabant
crucifige eū. ¶ Theop. Vide at iudeorū prauitatē
et Pylati ꝯmēſuracōē quātus et ipſe dign⁹ ſit ꝯdem
nacōe p eo qđ populo non reſiſtebat. Jlli namqȝ cla
mabant Crucifige. hic temptat humiliter ab illo p̄
iudicio eruere ihesum. Et ideo rurſus interrogat.
Vnde ſequit̄. Pylat⁹ aūt dicebat eis Quid enim
mali fecit. Occaſionem namqȝ ex hec ſumere vole
bat vt xp̄ȝ ſolueret innocētē. ¶ Be. Judei vō iſtime
ſue ſatiſfacientes. interrogacōm p̄ſidis non rn̄dent.
Vnde ſequit̄ At illi magis clamabāt. Crucifige eū
vt impleret illud iheremie. Facta eſt mihi heredi
tas mea ſicut leo in ſilua. dederūt ſup me vocem ſu
am. Sequit̄. Pylatus aūt volens ſatiſfacere popu
lo. Dimiſit illis Barrabam et tradidit ihm flagellis
ceſum vt crucifigeret. ¶ Theoph. Volebat quidē
ſatiſfacere populo .i. eorū facere voluntatē et non
quod erat placitum iuſticie et deo. ¶ Jheron⁹. Hic
duo hirci aſſunt. vnus apompeus .i. emiſſari⁹ cū
peccato populi in deſertum inferni abſolut⁹ dimit
titur. Alter p peccatis abſolutorū vt agnus occidi
tur. Pars dn̄i ſemp mactat̄. Pars dyaboli qui eſt
magiſter eorū quod ſonat Barrabas. effrenata in
tartarū p̄cipitat̄. ¶ Beda. Jheſus aūt flagellatus
non ab alio quam ab ipſo pilato intelligendus eſt.
Scribit namqȝ iohēs Apprehendit pilatus ihesum
et flagellauit. quod quidem ideo feciſſe credendus ē.
vt ſaciati penis ab obprobrijs eius iudei mortē ei⁹
ultra ſitire deſiſterent.

¶ Milites autem dux
erunt eum intro in a
trium pretorij et con
uocant totam cohortē
et induunt eum purpu
ra et imponunt ei ple
ctentes ſpineam coro
nam Et ceperūt ſalu
tare eū dicētes Aue
rex Judeorū et percutie
bant caput ſuum ha
rundine et cōſpuebāt
eum Et ponentes ge
nua adorabant eum
Et poſtq̄ illuſerunt
ei. exuerunt eum pur
pura et induerunt eū
veſtimentis ſuis

¶ Theop. Militaris
vana gloria ſemp in
ordinatis gaudens. et
obprobrijs ſibi ꝓpria o
ſtendebat Vnde dicit̄.
Milites aūt duxerūt
eum intro in atriū p̄ſ
torij. et cōuocant totā
cohortem .i. totum or
dinem milicie. Et indu
unt eum purpura ſicē
regem ¶ Beda. Quia
em̄ rex iudeorū fuerat
appellatus. Et hoc ei
Scribe et ſacerdotes
crimen obiecerant. qđ
ſibi in populo iſrahe
litico vſurparet impe
rium. illudentes hoc fa
ciūt. vt nudatū priſti
nis veſtibus. induāt pur
pura. qua reges vete
res. vtebant̄. ¶ Aug.
de con. euan. Intelligi
tur aūt qđ matheus ait. Chlamidem coccineā circū
derūt ei. hic marcum dixiſſe indutum purpura. pro
regia em̄ purpura chlamis illa coccinea. ab illuden
tibus adhibita erat. et eſt rubra quedam purpura coco
ſimilima. Poteſt .n. fieri vt purpuram etiam marc⁹
ꝯmemorauerit quam chlamis habebat. q̄uis eſſet
coccinea. ¶ Beda. Pro diademate autē ponunt ei
coronam ſpineam. Vnde ſequit̄. Et imponūt ei ple
ctentes ſpineam coronam. Pro ſceptro aūt regali
dant calamum vt Mathe. ſcribit. et adorāt quaſi re
gem. Vnde ſequit̄. Et ceperunt ſalutare eum Aue
rex iudeorū. Et qđ milites eum quaſi eū dn̄ū ſeipſm
falſo dixiſſet. adorabant illudentes. patet ex hoc qđ
ſubdit̄. Et percutiebant caput eius harundine et cō
ſpuebant eum. Et ponentes genua adorabant eum
Quaſi falſo ſe dixiſſet deum. ¶ Jheron⁹. Obprobria
autem eius noſtrū abſtulere obprobrium. vincula ei
us nos liberos fecerunt. Corona ſpinea capitis ei⁹
diadema regni adepti ſum⁹. vulneribus eius ſumus ſa
nati. ¶ Aug. de con. euan. Apparet autem matheū
et marcum recapitulando iſta poſuiſſe. non quo tūc
factum ſit cum eum. Pilatus iam crucifigendū tra
didiſſet. Johannes em̄ apud pilatū dicit hec geſta.
Hoc autem quod ſequit̄. Et poſtq̄ illuſerūt ei. ex
uerunt eum purpura. et induerunt eum veſtimen
tis ſuis. Jn fine factum intelligit̄ cum iam adduceret̄
ad crucifigendum. ¶ Jhero⁹. Myſtice autem veſti
mentis ſuis nudat̄ ihesus .i. iudeis. purpura induit̄
.i. gentili eccleſia que de ſcopulis collecta eſt. Jterum
ea exutus in fine ſcandalizante iudaica rurſū indu
itur plebe. Cum em̄ intrauerit plenitudo gentium.
tunc omnis iſrahel ſaluus erit. ¶ Beda. vel in pur
pura. qua indutus eſt dn̄s. ipſa eius caro quam paſ
ſionibus obiecit. inſinuat̄. Jn corona vero quam porta
bat ſpinea. noſtrorū ſuſcepcio peccatorū. ¶ Theop.
Induamur et nos purpuram ſtolam regalem. quia
vt reges ambulare debem⁹. calcantes ſup ſerpen
tes et ſcorpiones et ſuppeditantes peccatū. xp̄iani
namqȝ dicimur .i. vncti ſicut et tūc reges vncti dice
bant̄. Summam⁹ et coronam ſpineam .i. feſtinem⁹
coronari vita arta. et abſtinencijs et puritate.
¶ Beda. Caput autem xp̄i percutiūt. qui eum verū
deum eſſe negant. Et quia p harundinem ſcriptura
ſolet ꝯfici quaſi harundine caput xp̄i feriūt. qui di
uinitati ill⁹ ꝯtradicentes errorem ſuū ꝯfirmare au
toritate ſacre ſcripture conant̄. Spuūt in faciem eius
qui eius gracie p̄ſentiam verbis execrandis reſpuūt
Sunt et hodie qui eum certa fide vt deum verū ado
rant Sed peruerſis actibus verba eius quaſi fabuloſa
deſpiciunt ac ꝓmiſſa verbi illius temporalibus illece
bris poſtponūt Sicut autem Cayphas neſciens dix
it. Oportet vnum hominem mori p populo. ſic milites
omnia neſcientes faciunt.

¶ Et educunt eum.
vt crucifigerent illū
Et angariauerūt quē
piam pretereuntem.

¶ Gloſa. Poſt condem
nacōm xp̄i et contumeli
as ꝯdemnato illatas
ad crucifixionem eius
narrandam euangeli
ſta accedit dicens. et
educūt eum vt ei quaſi

Simonē cyreneū uenī
entem de uilla p̄rem al
lexādri ⁊ rufi ut tolle
ret crucē ei⁹. Et pdu
cēt eū in golgatha loc̄
quod ē interp̄tatū calua
rie loc⁹. ⁊ dabāt ei bi
bere mrratū vinū. ⁊ n̄
accepit. ⁊ crucifigētes
eū diuiſert ueſtimenta
ſua mittētes ſortem ſ̄
eis qd̄ quiſq₃ tolleret.
Erat aūt hora tercia ⁊
crucifixert eū. ⁊ erat
titul⁹ cauſe ei⁹ in ſcrip
tus. Rex iudeoꝝ. Et
cū eo crucifigūt duos
latrones vnū a dextris
⁊ vnū a ſiniſtris ei⁹. ⁊
impleta ē ſcriptūa que
dicit. Et c̄ iniq̄s de pu
tatus eſt.

crucifigerent illum.
¶ Jero⁹. Hic educit̄
abel ī agꝝ a f̄re ut pi
maē. Hic adeſt iſaac
cum lignis. ⁊ abrahā
cū ariete vepꝛ ibꝛ herē
te. Hic etiā ioſeph. cū
faſce ſomiaꝝ ⁊ tuica
talari ſanguine lita.
Hic adeſt moyſes cuꝫ
v̄ga ⁊ ſerpēte ſuſpēſo
in ligno. Hic ē botr⁹
in ligno portat⁹. Hic
adeſt heliſeus cū ligno
ad querēdā ſecurim q̄
in ymo demēſa ē ⁊ na
tauit ad lignū id ē ge
nus hūanū qd̄ a ligno
vetito ī īfernū decidit
p lignū crucis xp̄i. et
p baptiſmū aq̄ ad pa
diſū natauit. Hic ad
eſt ionas de ligno ſoꝛ
tis in mare. ventreq̄
ceti triduo miſſ⁹. Se
quit̄. Et angari. quē
piā p̄ter ſimonē cire
ne. de villa. pa. allexā.

⁊ ruſi. vt tol. cru. ei⁹ ¶ Theop. Johes autem ait
q̄ ipſemet baiulabat ſibi crucem. verūq₃ enim fuit
Nam ipſe q̄dem p̄mo baiulauit ſibi crucem. donec
p̄terijt quidā quē angariauert. ⁊ tūc ille portabat
Dixit aūt quoꝝ filioꝝ erat p̄r. ad maiorē fidē ⁊ af
firmacōm. Nam hō ille adhuc viuebat. q̄ potaī oīa
que circa crucē facta ſūt enarrare. ¶ Jhero⁹. Cuꝫ
aūt alij p merita patꝝ ſuoꝝ. cōmēorent̄. Alij p me
rita filioꝝ ſuoꝝ. h̄ ſimon q̄ crucē in angaria portat.
meritis filioꝝ ſuoꝝ q̄ erant diſcipli cōmēoraī. De
hoc nos in p̄n̄ti vita admonemur parētes adiuuari
p natoꝝ ſuoꝝ ſapientiā vl̄ merita. ut p̄p̄ls iudaic⁹
p̄p̄t patriarchaꝝ ⁊ p̄phāꝝ ⁊ aploꝝ merita ſemp cō
memoraī. Simon aūt iſte q̄ portat crucē in angaria
ipſe eſt qui laborat p laude hūana. Cogunt eñ homi
nes hūc laborare. quē cogit timor ⁊ dilectio dei.
¶ De. vl̄ q̄ ſimon iſte nō iheroſolimita ſ₃ cirene⁹
eſſe phibeī. Cirene eñ libie ciuitas ē. recte p eū po
puli gencium deſignaī. q̄ quondā pegrini ⁊ hoſpites
teſtamētoꝝ. nūc obediēdo hēdes ſūt dei. cohēdes aūt
xp̄i. Vñ apte ſimō obediēs. cirene. heres interp̄taī.
De villa aūt veniſſe referī. Villa eñ grece pag⁹ vñ
dr̄. vl̄ pagamos appellā⁹ eos q̄s a ciuitate dei alienos
videm⁹. De pago igiī egrediēs Simō crucē por
tat p⁹ ihm̄ cū p̄p̄lus nationū. pagāis ritib⁹ derelic
tis veſtigia dñice paſſiōis obediēt ampleciī. Seq̄ī
Et pdu. euꝫ in gol. locū qd̄ ē inter. cal. loc⁹. Extra
vrbem ⁊ foris portā loca ſūt. in quib⁹ truncāī ca
pita dampnatoꝝ ⁊ Caluarie. i. decollatoꝝ ſuſpere
nomē. Proptēa aūt ibi crucifixus ē dñs. ut vbi p⁹
erat area dampnatoꝝ. ibi erigerēī vexilla martirij
¶ Jero⁹. Tradūt aūt iudei q̄ in hoc montis loco ī

molat⁹ ē aries p iſaac. ⁊ ibi decaluaī xp̄s. i. a car
ne ſua. carnali videlicꝫ iudea ſepaī. Seq̄uī Et da
bāt ei bibe. mir. vinū. ¶ Aug. de con. euā. Hoc intelli
dū ē matheū dixiſſe cuꝫ felle mixtum. fel q̄ppe p
amaritudine poſuit ⁊ mirrhatū vinū amariſſimū
eſt. Quamq̄₃ fieri poſſit ut ⁊ fel ⁊ mirrha vinū
amariſſimū redderet. ¶ Theo. Vel more nacōis
quadā exiſtēte alij alia offerebāt. q̄dā acetū ⁊ fel.
quidā vinū mirrhatū. ¶ Jhero. vl̄ mirrha vi hoc
ē acetū p h̄ ſucc⁹ letaī pomi abſtēgiī. ¶ Be. Ama
ra vitis amaꝝ vinū facit q̄ p̄pinat dño ihū. ut im
pleī qd̄ ſcriptū ē Dederūt in cibū meū fel ⁊ in ſi
mea potauert me aceto. ¶ Aug. d̄ cō. euā. qd̄ aūt
diī Et n̄ acce. intelligiī n̄ accepit ut biberet guſtauit aūt
ut math. teſtis ē ⁊ ſic id math. aūt noluit bibē marc
c⁹ dixit n̄ accepit tacuit aūt q̄ guſtauit ¶ Theo.
Nō accepit eē id p q̄ patiī. vñ de eo dr̄. q̄ n̄ rapui
tūc exoluebā. Seq̄ī Et cru. eū diui. &c. Et loco ligni
ſalus lignū p̄mū lig⁹ ſciēcie boi ⁊ mali fuit Secu
lignū boni tm̄ nob̄ ⁊ vite lignū eſt Extenſis manus
p̄me ad lignuꝫ. mortem apprehēdit Extenſis aūt ſcde
vitam que pierat inueīt. ligno hoc vehimur p ma
re vndoſū ad terrā viuēciū Cruce eñ ſua xp̄s cru
ciatū nr̄m abſoluit ⁊ morte ſua mortem nr̄am occi
uit Cū forma ſpentis ſpētem necat q̄ ſerpēti ī v[illegible]
ga facto alijs abſorbent ſerpētes. Ipſa aūt ſpēs crucis
q̄d eſt niſi forma q̄drata mōi Oriēs de vtice fulget
Arctos dexterā tenet Auſter leua cōſiſtit Occidēs
ſub plantis firmaī Vñ aplus vt ſciamus que ſit al
titudo ⁊ latitudo. longitudo ⁊ pfūd Aues q̄ vo
lant ad ethera. formā crucis ſumūt. homo nat⁹ p a
quas forma crucis vehiī. Malus mariū antēna
crucis ſimulata ſufflata. Tau lr̄a ſig⁹ ſalutis ⁊ cru
cis deſcribiī ¶ Aug. vl̄ ī trāſuerſo ligno crucis v
figuīī man⁹ gaudiu ſpei ſignaī p man⁹ ei ops p
latitudinē hilarit atq₃ operantis intelligi⁹ q̄ eſt ī cordis
āguſtias. p altitudinē cui caput adiūgiī expectacōq₃
retribucōis de ſublimi iuſticia dei. p longitudinē qua
totū corp⁹ extendiī toleranciā. vñ longanimes dicū
p pfund qd̄ ī tre eſt infixū ipm ſacramēti ſecretum
Quādiu g⁹ h̄ agūt corpa nr̄a ut deſtruaī corpus
peccī tps nob̄ ē crucis. ¶ The. q̄ aūt ponebāt ſorti
ſ̄ veſtimēta ei⁹ ⁊ h̄ illudētes fecēt q. regē vili
mēta diuidētes etēm vilia erāt ⁊ nō valde p̄cioſa.
Hoc autꝫ iohes euan. plenius expoīt q̄ ſ₃ mili
tes ceēa ī q̄tuor ptes iuxta ſuū numeꝝ diuidēn
de tunica q̄ inſutiī ēat deſup p̄texta p totū ſortē mi
rūt. ¶ Jhero. veſtimēta autꝫ dñi ei⁹ miliā
b⁹ tegiī corp⁹ ei⁹. i. eccīa q̄ diuidunt militū
gēciuꝫ ut ſint quatuor ordies cum vna fide ⁊ [illegible]
gati ⁊ viduati p̄poſiti ⁊ ſepati Sortē ſūt cuncti
diuiſam. q̄ eſt pax ⁊ vnitas Seq̄ī Erat aūt hora
⁊ cru. eum. h̄ v̄e ⁊ p̄p̄ie marc⁹ tulit Nā vi. hora
tenebre ſuffuderunt terrā ut n̄ quiſq̄ poſſet mo
uere caput ¶ Aug. de cō. euan. Si autem hora
vi. pilato ſedente p tribunali tradit⁹ ē ribus cruci
gend⁹ iudeis ut iohes refert quō hora tcia crucifix
us eſt. ſic v̄ba marci n̄ intelligentes quidam putaue
rūt Dei⁹ g⁹ qua hora crucifigi potuerit videri
deinde videbi⁹ cur hora tercia crucifixum dicere

Marcus hora erat quaſi ſexta cum traditus eſt
cruciſigendus a Pylato ſedente pro tribunali vt dicit
um eſt. non enim iam plena ſexta erat. ſed quaſi ſexta
id eſt peracta quinta et aliquid etiam de ſexta eſſe cepat
vt peracta quinta et inchoata ſexta gererent hec que
narrata ſunt in cruciſixione domini noſtri. donec com
pleta ſexta illo pendente fierent hec que dicunt tenebre.
Queramus autem iam cur dixerit marcus.
Erat autem hora tercia et cru. eum. Iam certe dixerat Et cruciſigentes eam. diui. veſti. eius ſic etiam
ceteri atteſtantur quod eo cruciſixo veſtimenta diuiſa ſunt
Si enim rei geſte tempus voluit commemorare Marcus ſufficeret dicere. Erat autem hora tercia. vt quid
adiunxit. Et cruciſixerunt eum. niſi quia voluit aliquid
recapitulando ſignificare quod queſitum inueniretur.
cum ſcriptura ipſa illis temporibus legeretur quibus vniuerſe eccleſie notum erat qua hora Dominus ligno ſuſpenſus eſt. Vnde poſſet huiuſmodi vel error tolli. vel mendacium refutari. Sed quia ſciebat a militibus ſuſpenſum
dominum non a iudeis ſicut iohannes apertiſſime dicit occultare voluit eos magis cruciſixiſſe qui clamauerunt vt cruciſigeretur. quam illos qui miniſterium principi
ſuo ſecundum ſuum officium prebuerunt. Intelligitur ergo fuiſſe hora tercia cum clamauerunt iudei vt dominus cruciſigeretur. et veriſſime demonſtratur tunc eos cruciſixiſſe quando clamauerunt. In conatibus autem pilati ad
eripiendum dominum et in tumultu iudeorum contradicentium
conſumptum tempus duarum horarum intelligimus. et circa horam fuiſſe ſextam qua nondum terminata geſta ſunt
que ab eo tempore quo pilatus dominum tradidit vſque ad
tenebras facta narrantur. Facile autem videbit qui ſine impietate diuicie voluerit attendere quam opportuno loco marcus hoc de tercia hora poſuerit. Vbi ſcilicet
factum miniſtrorum militum commemoratum eſt. Ergo ne
quiſque cogitatione tanti criminis auerſus a iudeis in
milites illos converteret. Erat inquit hora iii. et crucifixerunt eum. vt illi eum potius cruciſixiſſe inueniantur quos
hora iii. vt cruciſigeretur clamare potuiſſe diligens
inquiſitor inueniet. cum aduerterit hoc quod a militibus factum eſt hora vi. factum eſſe. ¶ Aug. de conſ.
ev. li. iii. Iudeorum ergo ſententiam de cruciſixione
xpi iii. hora datam vult intelligi. Omnis enim qui moritur tunc ex eo iam mortuus computatur quo ſententiam excepit. Manifeſtauit ergo marcus quia non iudicis ſententia ſed clamore cruciſixus eſt. Difficile eſt enim innocentem probare eum qui ſententia iudicis punitur. ¶ Aug.
de con. euan. Quamquam non deſint qui paſceue quam iohannes commemorat dicens. Erat autem paſceue hora quaſi ſexta. horam diei terciam velint intelligi. Dicunt
enim. Die quidem illo quem dies ſabbati ſequebatur paſceuen fuiſſe paſche iudeorum quod ab eodem ſabbato iam
incipit azima. Sed tamen verum paſcha quod iam in paſſione domini celebratur non iudeorum. ſed xpianorum cepiſſe
preparari. et paſceuen habere ab ea hora noctis ix. in
eo quod dominus a iudeis occidendus preparabatur. Paraſceue quippe interpretatur preparatio. Ab illa ergo hora noctis vſque ad eius cruciſixionem occurrit hora paſceuen ſexta ſecundum iohannem et hora diei iii. ſecundum marcum. quis
fidelis non huic faueat ſolutioni queſtionis. Si modo
poſſit aliquis articulus congrui vnde ab hora ix. noctis cepiſſe paſceuen paſche noſtri id eſt preparationem mortis xpi congruenter intelligamus. Si enim dicamus eam
cepiſſe quando a iudeis apprehenſus eſt dominus. adhuc
noctis partes prime erant. Sed quando ad domum perductus eſt ſoceri Cayphe. vbi et auditus eſt a principibus adhuc gallus non cantauerat. Si autem quando pilato traditus eſt. iam mane fuiſſe apertiſſime
ſcriptum eſt. Reſtat ergo vt intelligamus tunc cepiſſe preparationem mortis domini quando omnes principes ſacerdotum dixerunt. Reus eſt mortis. Non enim
abſurde coniicitur ad conuincendum eo tempore ix. horam noctis eſſe
potuiſſe vt recapitulando intelligatur de petri negatione
poſtea dictum eſſe quod ante factum erat. Sequitur.
Et erat titulus cau. eius inſcri. rex iude. ¶ The. Scripſerunt autem hunc titulum ſcilicet cauſam propter quam cruciſixus
eſt. quaſi vituperantes eius opinionem miſereri non valerent. ſed magis ei imperarent tanquam tyranno.
¶ Ihero. Scripſerunt autem hoc tribus linguis hebraice malchus iudeorum. Grece baſilios exomoloſeon.
latine Rex confeſſorum. Hee tres lingue ad principatum
in crucis titulo conſecrate ſunt. vt omnis lingua commemoraret perfidiam iudeorum. ¶ Beda. Titulus autem
hic poſitus ſupra crucem illud oſtendit. quia nec occidendo efficere potuerunt vt eum regem non haberent. qui eis ſecundum ſua opera redditurus eſt. Sequitur. Et
cum eo cru. duo latro. vnum a dex. et vnum a ſini. eius.
¶ Theop. Vt ſcilicet homines prauam opinionem contra eum conciperent. quod et ipſe latro et maleficus eſſet.
Hoc autem diſpenſatiue factum eſt ad implendum
ſcripturam. vnde ſequitur. Et impleta eſt ſcrip. que dicit et cum iniquis depu. eſt. ¶ Ihero. Cum iniquis
veritas deputata vnum reliquit ſiniſtrum. alterum aſſumit
dextrum. Sicut in die iudicii faciet. et ſibi crimine tamen
diſſimiles ſortiuntur vias. Alter antecedit petrum in paradiſum alter iudam in infernum. Confeſſio breuis vitam acquiſiuit longam. et blaſphemia finita pena plectitur eterna. ¶ Beda. Myſtice autem latrones qui cum domino cruciſixi ſunt ſignificant eos qui ſub fide et confeſſione xpi vel agonem martirij vel quelibet arctioris diſcipline inſtituta ſubeunt. ſed qui hec pro eterna
gloria gerunt dextri latronis fide deſignantur. Qui vero
humane laudis intuitu. ſiniſtri latronis mentem imitantur et actus. ¶ Theop. vel aliter Iudaicum erant duo
latrones duorum populorum ſcilicet iudaici et gentilis. Ambo namque iniqui. Gentilis quidem tanquam legem naturalem pretergrediens. Iudaicus vero ſcriptam legem
quam ei tradiderat dominus. Sed gentilis penitens
Iudaicus vſque in finem blaſphemus. in quorum medio
cruciſigitur dominus. Ipſe enim eſt lapis angularis nos
coniungens.

¶ Et pretereuntes
blaſphemabant eum
mouentes capita ſua
et dicentes. Vah qui
deſtruit templum dei
et in tribus diebus reedificat. Saluum fac

¶ Ieronimus. Nullo iude ligato ad vitem et eius pallio in ſanguine vue mundo lacerante hedi vineam blaſphemantes xpm et mouentes capita ſua. vnde dicitur
Et pre. blaſ. eum mo. ca. ſua. vah qui deſ. tem.
¶ The. Tranſeuntes

te metipm descēdens
de cruce similiter ⁊ sū
mi sacerdotes illuden
tes ad alterutrū cum
scribis dicebāt Alios
saluos fecit seipm nō
pōt saluū facere xps
rex ysrahel descēdat
nūc de cruce vt videa
mus ⁊ credam⁹ ⁊ q̄
cū eo crucifixi erant
conuiciabantur ei.

ei xp̄; blasphēabāt ex
pbrātes ei tanq̄ʒ sedu
ctori. Dyabol⁹ at̄ mo
uebat illos ad dicend̄
q̄ de cruce descendēt
q̄ eñ nouēat q̄ salus
fiebat p crucem. rur
sus igerebat se ad tē
ptandum xp̄m. vt si
a cruce descēderet. cer
t⁹ fieret q̄ nō est ve
filius dei. ⁊ sic salus q̄
p crucem est destruēt
Sed ipse dei ver⁹ ex
istens filius nō descen
dit Si eñ descendere debuisset nō illuc a principio
ascendisset. sed quia videbat q̄ p hunc modū salu
tem fieri oportebat sustinuit crucifigi ⁊ multa alia
pati ⁊ pficere opus suū. Sequit̄. Similit̄ ⁊ summi
sacer. illu. ad alte. cum scri. di. Alios sal. fecit seipm
ñ potest sal. fa. Hec diceb āt eius miracla abolētes
quasi ab eo fm aparētiā ꝑpetrata fuissēt Operās
nāq̄ miracla mltos saluabat. ¶ Be. Sic etiā nolē
tes cōtinētē q̄ alios saluos fecerit. itaq̄ vos vr̄a cō
demnat sentencia Qui ei alios saluos fecit. seip. sal.
poterat. Sequit̄. xp̄us rex israhel de. nūc de cruce
vt vide. cre. ¶ Iero. Et viderūt postea resurgen
tem de sepulcro. quem de crucis descendere nō crede
bant posse patibulo. Vbi est o iudei infidelitas vr̄a
vosipsos cōsulo vosipsos iudicium peto. Quāto mi
rabilius ē mortuū posse resurgere q̄ʒ adhuc viuū
de cruce velle descendere Parua petistis dum maio
ra puenerint. Sed infidelitas vestra non potuit
sanari signis multo fortioribꝰ q̄ʒ petistis. hic om̄es
declinauerunt simul inutiles facti sunt Vnde sequit̄
Et qui cum eo crucifixi erant. conuiciabantur ei.
¶ Augustinus de con. euan. Quomodo hoc vm̄ est
quandoquidem vnus eoꝝ conuiciatus est fm luce te
stimonium alter ⁊ cōpescuit eum. ⁊ in deum credi
dit nisi intelligam⁹ mathm ⁊ marcū breuiter pstri
gentes hunc locum. pluralem numerum p singula
ri posuisse. ¶ Theophil⁹. Vel duo a principio conuici
abant̄ ei deinde vnus cognoscens ipsum esse innocē
tem increpa; alteꝝ blasphemantem.

Et facta horā sex
ta tenebre facte sūt p
totā terrā vsq̄ʒ in ho
rā nonā Et hora no
na exclamauit ihesus
voce magna d. heloy
heloy lamasabathani
Quod ē interptatū
deus meus. deus me
us vt q̄d dereliquisti
me Et q̄dam de circū
stantibꝰ audiētes di

¶ Beda. Clarissimū
lumen mundo retrax
it radios suos. ne aut
pendentem vidēt do
minum. aut impy blas
phemātes sua luce fru
ērēt. Vnde dr̄ Et facta
hora vi. te. facte sūt p
totā ter. vsq̄ in horā
no. ¶ Aug. de cō. euā
ge. Addidit aūt lucas
Vnde facte sūt tenebre
.i. solem obscuratum.
¶ Theo. Si aūt ips
eclipsis fuisset. posset
quis dicere. q̄ natal

cebāt Ecce heliā vo
cat currēs at̄ vn⁹ ad
implēs spōgiā aceto
circūponēs calāo po
tū dabat illi d. sinite.
videā⁹ si ueniat helias
ad deponēdū eū Ihe
sus aūt emissa voce
magna expirauit

fuisset hec passio. sed
tūc xiiii. erat luna cū
naturalis eclipsis fieri ñ
posset. Sequit̄ Et ho
ra nona exclā. ie. vo.
magna d. heloy heloy.
¶ Iero⁹ Nona hora
iuenit euersa domo 8
cima drachma q̄ pierat
¶ Be. Illa ⁊ adā pc
cāte scriptū ē q̄ audi
erit vocē dn̄i dei āmbulātis in padiso ad auram p⁹ me
ridiē ⁊ qua hora primus adā peccando mortē huic mū
do inuexit ead̄ hora scd̄us adam mortē moriendo de
struxit. Et notand̄ q̄ recedēte a cētro mūdi sole cru
cifixus ē dn̄s. Oriēte aūt sole resurrectōis sue mi
eria celebrauit. q̄ mortu⁹ ē ꝑpt̄ pcta n̄ra. ⁊ resur
rexit ꝑpter iustificacōm nr̄am Pre miseris vltra
humilitatem quemmoias dereliciti. cū formam serui si
ens scandalum crucis videas. Sic eñ clunt ten
tre ⁊ fatigari nō erant ꝑpria deitatis sed corpalis
passiōes Ita ⁊ q̄d dr̄. Vt q̄d dereliq̄sti me: corpo
vocis erat ꝑpriū q̄ solet fm naturā corp⁹ nullatenus
velle a sibi coniuncta vita fraudari. licet eñ ipse sal
uator dicebat hoc. sed ꝑprie ondebat corpis fragi
tatem ut hō. ergo loq̄t̄ in eos circūstetis motus q̄
in picul positi. a dn̄o deseri nos putam⁹. ¶ Theo.
Vt hoc loquit̄ hō crucifixus deo p me nos tā ho
mies sum⁹ derelicti. ipe nunq̄ʒ a pre derelictus fuit
Audi eñ q̄d dicit. Non sū solus sed q̄ pr̄ mecum ē
Cū eē h̄ p iudeis dixerit q̄. ⁊ ipe fm carnē iudeus
exn̄s. acsi dicēt. ut q̄d hebraicū ptī derelīq̄sti ut iu
um crucifigerēt filiū. Sic eī aliq̄n conuerum⁹ dici
Deus induit me .i. meā naturam sc; hūanā; sic ⁊ hic
liq̄sti me optet itellige hūam naturam vt iudei p
ptm Seq̄t̄. Et q̄dam de cir. au. āt ¶ Ier. Quos
arbitror milites fuisse rōmos. ñ itelligētes linguā
hebraici ꝑprietatem sed ex eo q̄ dixit heloy putant
tes ab eo helias vocatū Sm aūt iudeos q̄ h̄ dixe
itellige uoluerus. h̄ faciūt ut eū imbecilitatis illude
q̄ helie auxiliū depcet. Seq̄t̄. Cur. au. ve⁹ ad ē
Quā ob causa; dn̄o acetū sit potui datū infra pla
m⁹ ondit d. q̄ ibi ut conmaret scripta dicit enim
Illi aūt spongiaʒ plenaʒ aceto obtulerūt ei cum
¶ Iero. Inuenit aūt h̄ iudeoꝝ similitudinē spōgiā i a
naʒ infirmaʒ aridaʒ ignibꝰ aptaʒ implet aceto h̄ ē ma
licia ⁊ dolo. ¶ Aug. de cō. euan. De hilis vo nō
ipm qui obtulit spongiam cū aceto sed ceteros ostē
se Mathe⁹ narrauit. vnde itelligim⁹ ⁊ illum ⁊ ce
os hoc dixisse ¶ Iero⁹ Infirmata autem carne
Vox inualuit diuina que dicit. Aperite mihi portas
iusticie Vnde sequit̄. Ihesus aūt emissa vo. magna
expi. Cū ymma voce sue sū voce nos moritur q̄de
tra sui⁹. Ille vo ē exaltata voce expirauit q̄d de
descēdit. ¶ The. Et q̄ morte dn̄at̄ ⁊ ꝑpria sit
mi⁹ pcatiue expirat. q̄t aūt hec vox fuit lucas dē
rat. pr̄ iq̄t i man⁹ tuas cōmēdo spm̄ meū. vt ei ipe
exitūc p h̄ nobis voluit dclarare q̄ si cūx aīe i m̄r di
ascēdūt Iam prius ab inferis omnium anime te
nebant̄ donec venit qui pdicauit captiuis remissio

Et velum templi ſciſſum eſt in duo a ſū mo vſq̧ deorſum. Vi dens aūt Centurio q̄ ex aduerſo ſtabat q̄a ſic clamans expiraſſ; ait. Vere homo hic fi lius dei erat. Erāt au tem ibi ⁊ mulieres de longe aſpiciētes inter q̄s Erat maria mag dalena ⁊ maria iaco bi minoris ⁊ ioſeph mater ⁊ ſalome et cum eſſet in galilea ſe quebantur eum ⁊ mi niſtrabant ei Et alie multe que ſimul aſcē derant cum eo ihero ſolimam.

Gloſa. Poſtq̄ʒ nar rauit euangeliſta paſ ſionem ⁊ mortem xp̄i nūc pſequit̄ de hijs q̄ poſt mortē dn̄i ɔtige runt Vnde dr̄ Et ve lū tem. ſciſ. ē in duo a ſum. vſq̧ deorſum. Hiero⁹. Velū tēp li ſcindit̄ id eſt celum apit̄. Theop. Saſ ſum eſt etiam veluʒ in nuente deo q̄ ſpūſſan cti gracia a templo re cedit ⁊ ſcindit̄ vt ſan cta ſanctoꝝ ab omnib⁹ videnda eſſent. ⁊ q̄ tē pluʒ lugebit in iudeis cū calamitates deplo rabunt ⁊ veſtimenta ſcindent Hoc eē ⁊ tē plum aīatuʒ ſcʒ corp⁹ xp̄i oſtendit in cuius paſſione veſtimentuʒ eius laceratum eſt ſcʒ caro ⁊ aliud eē ſignifi cat. Caro namque velum eſt noſtri templi ſcilicet mentis noſtre. Virtus aūt carnis ſciſſa ē in chriſti paſſione a ſūmo vſq̧ deorſuʒ ſcʒ ab adam vſq̧ ad viſſimos homines. Nam ⁊ adam effectus ē ſan⁹ per paſſionē xp̄i. ⁊ eius caro non manet ſub maledicto neq̧ dignus eſt corrupcōne. ſed omnes in corrupcōe honorati ſum⁹. Seq̄t. Videns aūt cēturio. Cēturio dici tur centum militum princeps. Videns aūt q̄ ita pta tus ⁊ dn̄abiliter expiraſſet. miratus eſt ⁊ ɔfeſſus eſt. Beda. Manifeſta aūt cā miraculi cēturionis ex ponit. q̄ videns dn̄m ſic expiraſſe .i. ſpūm emiſiſſe di xerit. Vere homo hic filius dei erat. Nullus .n. ha bet poteſtatem mittendi ſpūm niſi qui aīaꝝ conditor eſt. Aug. in. de trin. Et hoc maxime miratus eſt. q̄ poſt illam vocem in qua figuram peccati noſtri edi dit ſtatim tradidit ſpūm. demonſtrauit enī ſpiritus mediatoris q̄ nulla pena peccati vſq̧ ad mortē car nis eius acceſſerit quia non eum deſeruit inuit⁹ ſed q̄a voluit. quippe dei vbo ad vnitatem pſone ɔiun ctus. Hiero⁹. Nouiſſimi aūt nunc pimi efficiunt̄. Gentilis ɔfitet̄ ppłus. Iudea cecata negat ne fiat eius error peior priore. Theoph. Et ſic ordo cō uertit̄ dum iudei occidūt. ⁊ gētilis ɔfitet̄ ⁊ diſcipu li fugiunt. ⁊ mulieres expectant. Sequit̄ enī. Erāt autem ⁊ mu. de lon. aſpi. inter quas erat ma. magd. ⁊ ma. iaco. mi. ⁊ ioſeph mater ⁊ Salme. Salo me dicta eſt mater filioꝝ zebedei. Orige. Opina tus antē ſum hoc videns aput mathe. ⁊ marcū hic tres ꝓpuas mulieres nominatas et duas quidem vtroq̧ euāgeliſta exponit. Mariā magd ⁊ mariaʒ iacobi. Terciā aūt a mathe. dr̄ mater filioꝝ zebedei A marco aūt tercia illa Salome appellatur. Be da. Iacobū aūt minorem dicit iacobū alphei qui ⁊ frater dn̄i dicebat̄, eo q̄ eſſet filius marie materte re dn̄i. Cui⁹ meminit iohānes dicens. Stabant iux ta crucem ihēſu mater eius ⁊ ſoror matris ei⁹ mari a cleophe ⁊ maria magd. Mariam aūt cleophe vi det̄ eam dicere a pr̄e ſiue a cognatione. vocabat̄ au tem minor iacobo ad diſtinctōem maioris iacobi. vi delicet filij zebedei qui inter pmos ap̄los vocat⁹ ē a dn̄o. Conſuetudinis aūt iudaice fuit nec inducebat̄ in culpam more gentis antiquo. vt mulieres de ſua ſubſtancia victum atq̧ veſtitum ꝑceptoribꝫ miniſtra rent. vnde ſequit̄ Et cum eſſet in Ga. ſe. eum mi. ei Miniſtrabant dn̄o quidem de ſubſtancia ſua vt me ter eaꝝ carnalia cui⁹ ille metebant ſpiritalia ⁊ vt typum oſtenderet magiſtroꝝ q̄ victu atq̧ veſtitu ex diſcipulis deberent eſſe ɔtenti. Sed videam⁹ quales comites habuerint. Sequit̄ enī. Et alie multe que ſi mul aſcenderant cum eo iheroſolimam. Ieroni⁹. Sicut nō excludit̄ muliebris ſexus a ſalute p mari am virginem. ita non repellit̄ a miſterij crucis ſcia ⁊ reſurrectionis p viduam magd. mariam ⁊ ceteras matres

Et cum iaʒ ſero eſ ſet factum q̄ erat pa ſceue quod eſt an̄ ſab batū venit ioſeph ab Arimathia nobilis decurio. q̄ ⁊ ipſe erat expectans regnum dei ⁊ audacter intro ijt ad pilatū. ⁊ pecijt corpus iheſu. Pilat⁹ aūt mirabat̄ ſi iā obiſ ſet. Et accerſito cētu riōe interrogauit eū ſi iam mortuus eſſet. Et cum cognouiſſet A centuriōe donauit corp⁹ ioſeph. Ioſeph aūt mercatus ſindonē ⁊ deponēs eū. Inuolu it in ſindone ⁊ poſuit eū in monumēto quod erat exciſum de petra Et aduoluit lapidem ad hoſtiū monumenti Maria at magdalene Maria ioſeph aſpicie bant vbi poneretur.

Gloſa. Poſt paſſi onem ⁊ mortem xp̄i. Euangeliſta ſepultu ram eius enarrat di. Et cum iam ſero eſſ; fac. quia erat paraſ. quod eſt ante ſab. ve. Io. ab ari. Beda. Paraſceue grece lati ne ꝑparatio dicit̄ quo nomine iudei qui inter grecos morabant̄ ſex tā ſabbati appellabāt eo q̄ in illo eaque re quiei Sabbati neceſ ſaria eſſent ꝑpare ſo lerēt. Quia ergo ſex ta die homo factus eſt Septima aūt die con ditor ab omni ope ſuo requieuit. recte ſalua tor ſexta die crucifix⁹ humane reſtauracōis impleuit arcanū Sab bato autem in ſepulcro quieſcens. reſurrectio nis que octaua die ven tā erat. expectabat ad uētum. Sic ⁊ nos. in hac quidem ſeculi eta te mūdo. neceſſe ē cru cifigi. In ſeptia vero. .i. cū mortem quis debi tum ſoluit. corpa quidēʒ in tumulis. aīas auteʒ ſecreta in pace cū dn̄o poſt bona opa oportet quieſcē. donec octaua etate eti am corpa ipa reſurrectione glorificata cuʒ animabꝫ incorruptionem accipiant. Talem aūt eſſe decebat qui corpus domini ſepeliret. qui etiam per iuſticiaʒ

meritoꝝ tali miniſterio dign⁹ eſſet. ⁊ p nobilitatez potencie ſecularis facultatem poſſet obtinere mini ſtrandi. Et iō dr̄ ꝙ erat nobil' decurio expectans regnū dei. Decurio vocat̄ ꝙ ſit de ordie curie ⁊ officiū curie admiſtraret. qui ecīā curial' a ꝓcurando mūera ciuilia ſolet appellari. Arimathia aūt ipa eſt Ramathaim ciuitas helchane ⁊ ſamuel. ¶ Ihero⁹ Que interptat̄ deponēs. de qua fuit ioſeph q̄ venit ad deponendū corpus xp̄i de cruce. Sequit̄. Et au. intro. ad pi. ⁊ pe. cor. ihu. ¶ Theop. Audet auſuz laudabilē. Non eñ excogitauit a diuicijs decidam ⁊ expellar a iudeis ſi corp⁹ petā ei⁹ qui ē blaſphem⁹ ꝯdemnat⁹. Sequit̄. Pilat⁹ aūt mi. ſi iā obiſſet. Putabat eñ ꝙ diu viuēt in cruce. ſic̄ ⁊ latrones in patibulo viuebāt diu. Seq̄t̄. Et acce. cen. inter. eū ſi mor. iā eēt. ſ. añ horā qua ceti mori ꝯſueuerāt Seq̄t̄ ⁊ cū cog. a cen. ꝙ mortu⁹ eēt. dona. cor. io. ¶ Be. Nō aūt q̄libet ignot⁹ aut mediocris ad pſidem accedē ⁊ crucifixi corp⁹ poēat ipetrare. Seq̄t̄ Ioſeph au. mer. ſin. ⁊c̄ ¶ The. Precioſū corp⁹ p̄cioſe ſepeliēs cū ei eēt diſcipl's dn̄i. ſciebat q̄liter corp⁹ dn̄i honorari deberet. ¶ Be. Poſſu⁹ aūt ſm itelligēciam ſpūalē h̄ ſentire ꝙ corp⁹ dn̄i non auro. nō gēmis ⁊ ſerico ſ; linteamie puro obuoluendū ſit. hinc ecclie mos obtinuit. vt ſacrificiū altaris nō in ſerico neqꝫ in pāno tincto. ſed in lino terreno celebret̄ ſic̄ corp⁹ eſt dn̄i in ſindone mūda ſepultū. iuxta qḋ in geſtis pōtificalib⁹ a bt̄o ſiluestro legim⁹ eſſe ſtatutū. quamq̄ꝫ ⁊ hoc ſignificet ꝙ ille in ſindone mūda īuoluit ipm̄ q̄ pura eū mēte ſuſcepit. Seq̄t̄. Et poſu. eū in mo. qḋ erat exci. ⁊c̄. Dr̄ ꝙ monumētū dn̄i domus rotūda fuit de ſubiacēte rupe excīſa tante altitudīs ut hō rect⁹ exñs vix extenta mān culmē poſſet attingē ⁊ h̄t īroitū ab oriēte. cui lapis magn⁹ īuolut⁹ atqꝫ īpoſit⁹ ē. In eius ꝑte aq̄lonari ipm̄ ſepulcꝝ. i. locus dn̄ici corpis de eadem petra fcā ē. ſeptē hñs pedes longitudīs triū palmoꝝ mēſura a pauimēto alt⁹ emiens. Qui ſcꝫ loc⁹ n̄ deſup. ſed a latē meridiāo ꝑ totū patꝫ vn̄ corp⁹ īferebat̄. Color aūt monumēti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dr̄ eē pmixtus. ¶ Ihero. Sepulcra aūt xp̄i reſurgim⁹ deſcēſiōe ei⁹ ad iferos nos aſcēdim⁹ ad celos. h̄ iuenit̄ mel in ore leonis mortui. ¶ The. Imitemur aūt ⁊ nos ioſeph recipiētes xp̄i corp⁹ ꝑ vnitatē ⁊ ponā⁹ illḋ in monumēto excīſo de petra. i. in aīa mēorante ⁊ nō obliuiſcēte deū. Illa eī aīa ē ex petra excīſa. i. ex xp̄o q̄ ē petra q̄ ꝯtinet firmitatē. Inuoluē eē debem⁹ ipꝫ in ſindone. i. i corpe puro ſuſcipe. Syndon nanqꝫ ē corp⁹ qḋ ē aīe indumētū. Decet eñ n̄ ſolū pura aīa corp⁹ xp̄i ſuſcipe ſ; i corpe puro. Inuoluē aūt opꝫ ſ; n̄ apire. nā ſecretū clauſū ē ⁊ occultū. Seq̄t̄ ma. au. mag. ⁊c̄. ¶ Be. In luca legi⁹ ꝙ ſtabāt noti ei⁹ a longe ⁊ mliēs q̄ ſecute erāt eū. Dīs g⁹ notis ihu p⁹ depoſitū ei⁹ corp⁹ ad ſua remeātib⁹ ſole mliēs q̄ arci⁹ amabāt. fun⁹ ſubſecute quō ponēt̄ reſpicere curabāt ut ei tp̄e ꝯgruo mun⁹ poſſēt deuocōis offēre. Dic aūt paſceues ſcē mliēs ꝑ aie hūles iḋ faciūt ī amore ſaluatoris feruētes paſſiōis ei⁹ veſtigijs i h̄ ſeclo q̄ ꝑpanda ē reqes futa diligēt obſequūt̄ ⁊ ſi forte valeāt imitari pia curioſitate q̄ ordie ſit ei⁹ paſſio ꝯplet̄ a ꝑpendūt. ¶ Ihero⁹ Nec recognita ad ꝑplꝫ iudaicū i fine credētē q̄ nobilitat̄ fide ut abrahe ſit fili⁹ depoīt deſperacōm expectat regnū dei. Intrat ad xp̄ianos ut baptizet̄. qḋ ſignificat nomen pilati. i. malleatoris q̄ dōat ferreas gētes ut regat eas i vga ferrea. Et petit ſacificiū qḋ donat̄ primitiis in fine viaticū ⁊ corde mūdo ⁊ pcis motū ſepelit i vnū mie fidei ſtabilitū ꝯſilio ſtō ꝑpetua [illegible] tatis ꝯcludit. Finis eñ ꝑcepti ē caritas aſpicit a longe electis q̄ ſūt ſtelle maris q̄ñ ſi fieri poſſet ſcandalizabunt̄ eciam electi.

Capitulum decimūſextum

Et cū tranſiſſꝫ ſabbatuꝫ maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ ſalomee emerūt aromata ut ueniētes ungerēt ieſū. Et valde mane vna ſabbatoꝝ veniūt ad monumētū orto iam ſole. ⁊ dicebāt ad inuicem q̄s reuoluet nobis lapidez ab oſtio monumēti ⁊ reſpiciētes uiderūt reuolutū lapidē. Erat q̄ppe magn⁹ valde. Et introeūtes in monumētū uiderunt iuuenē ſedētez in dextris coopertū ſtola candida ⁊ obſtupuīnt q̄ dixit illis. Nolite expaueſcere. Ieſū q̄ritis nazarenū crucifixū ſurrexit nō eſt hic Ecce loc⁹ vbi poſuerūt eum Sed ite dicite diſcipulis eius ⁊ petro. ꝙ p̄cedet vos in galileā Ibi eū videbitis ſic̄ dixit vobis At ille exeūtes fugerunt de monumēto Inuaſerat eñ eas tremor ⁊ pauor ⁊ nemini q̄cq̄m dixerunt Timebant enim

¶ Ihero⁹ Poſt ſabbati triſtia felix irradiat dies q̄ p̄matū i diebus tenet lucē p̄ma in luceſcēte ⁊ dn̄s in triūpho reſurgēs ꝯdicatur. Et cum tranſiſſet ſabbatum maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ ſalomee emerunt aromata ut venientes vngerent [illegible] ¶ Beda. Religioſe enim mulieres ſepulto domino cum licuit operari id eſt uſq ad ſolis occaſū vnguēta pparauerit. ut heus dicit ꝙ p̄ anguſtia tēporis [illegible] explere. [illegible] tranſacto ſabbato ⁊ [illegible] ſolis [illegible] [illegible] emerunt aromata [illegible] c⁹ dicit ve [illegible] mane vngerēt corp⁹ dn̄i neqꝫ vel ſe ſabbati pꝛeoccupāte [illegible] monumentum adire valuerunt. Seq̄t̄. Et val. ma. vna ſabba. ve. ad mo. orto iam ſole. ¶ [illegible] Mulieres hec loco ſeminine deuocōe [illegible] runt que non ut viui ſi [illegible] ſed ut mortuo vnguenta dn̄i ad ſepulcrum ⁊ [illegible] ſepulto parant [illegible] obſequia non [illegible] ſurgenti pparantes [illegible] gaudia triūphorum. ¶ Theophilus. Non enim magnitudinem atqꝫ dignitatem diuinitatis xp̄i ſpūali

Venerāt aūt iuxta cōsuetudinē iudeoꝝ vngē corp⁹
iesu. vt scȝ manēt odorifera ⁊ ne humiditate scatu
riret. Nā aromata virtutē habēt desiccatiuā. hu
miditatē corpis absorbētia. Vñ icorruptū corp⁹ cō
seruāt. ¶ Gre. in ho. Nos aūt in eū q̄ est mortu⁹
credētes si odorē virtutū referētes cum opinione bonoꝝ
operꝝ dñm querim⁹ ad monumētū illi⁹ cū aromatib⁹
venim⁹. Seq̄t. Et val. ma. vna. sab. ve. ad mo. orto iā
sole. ¶ Aug. de cō. euā. Quod lucas dicit valde di
luculo ⁊ Johes mane cū adhuc tenebre eēnt hoc in
telligit̄ Marc⁹ dicē valde mane oriēte iā sole. id ē
cū celū ab oriēte p̄tē albescēt. qd̄ fit vtiqȝ solis ori
entis vicinitate. Eius enī ē ille fulgor q̄ noīe auroē
appellan̄. Ideo nō repugnat ei q̄ ait. Cū adhuc te
nebre eēnt. Die quippe surgēte aliq̄ reliquie tenebra
rū tātomin⁹ sūt quāto magis orit̄ lux. Nec acci
piēdū ē qd̄ ait. Valde mane orto iā sole tāq̄ȝ sol ipe
iā videret̄ sup terras. sȝ de p̄xio adueniēte i has ptes
sole. ortu suo iā celū illuiāre icipiēte. ¶ Jero. Val
de q⁹ mane dicit qd̄ ali⁹ euangelista dicit diluculo.
Diluculū at̄ ē int̄ tenebras noctis ⁊ diei claritatē
Jaqua sal⁹ hūani generis p̄uenit felici vicinitate i eccȝ
declaradam mores solis q̄ p̄uia luce p̄surgēs. roseā
p̄mittit aurorā. vt grā p̄clari splēdoris p̄parādocu
lis possit inueniri qñ tēp⁹ dñice resurrectōis illuxit
ut tē laudes xp̄i tota canēt. Sm exēpluȝ feriāꝝ ecca
qñ gr⁹ hūanū exēplo sue resurrectōis aiauit. qñ vitā
p̄stitit. vlamē credulitatis ifudit. ¶ Beda. Sic at̄
q̄ valde mane mulieres venerūt ad monumētū iuxta
historiā magn⁹ feruor caritatis ondit̄ ita iuxta in
tellectū misticū nobis dat̄ exēplum vt illuiata facie
discussis viciorꝝ tenebris odorē bonoꝝ opm dño
⁊ orationū suauitatē studeam⁹ offerre. ¶ Theop.
Dicit aūt vna sab. i. p̄ma dieꝝ ebdomade. Sabbata
nāqȝ dies ebdomade nūcupābāt. vna vō dicitur p̄ma
¶ Beda. Vt p̄ma sabbatoꝝ p̄ma dies est a die sab
batoꝝ. i. requiētiōm que in sabbatis custodiebāt. Seq̄t.
Et di. adin. Quis re. no. la. ab ho. mo. ¶ Seueri⁹
Obscuratū erat vrm pect⁹ oculi clausi ⁊ ideo patefacti
sepulcri gl̄am p⁹us nō videbatis. Seq̄t enī ⁊ resp. vi
re. la. ¶ Beda. Quō lapis p angl̄m reuolut⁹ sit
Matheus sufficiē ē exponit. Hec reuolutio lapidis
mistice reseratiōēȝ sacramētoꝝ xp̄i que velamie litē
legalis tenebāt̄ at̄ regebāt̄ isinuat lex eī lapide scrpta
ē. Seq̄t. Erat quippe magn⁹ valde. ¶ Seuerin⁹. Et
pl⁹ iā magn⁹ merito q̄ȝ forā q̄ creatoris mūdi corp⁹
⁊ claudē ⁊ opire suffīat. ¶ Gre. Mulieres autēȝ
angelos videt que cū aromatib⁹ venerāt. q̄ȝ ille mētes
supnos ciues aspiciūt. que tamē virtutib⁹ ad sancta
desideria veniunt. Vñ sequitur. Et intro in mo. vi
iu. se. in dex. cooper. stola cā. ⁊ obstu. ¶ Theop. Si
matheus dicit āgelū sedere sup lapidēȝ. Marc⁹ vō
q̄ mulieres introeūtes monumētū viderūt sedentem
iuuenē nō mireris. nā quē viderūt p⁹us sedentē sup
lapidē. ipm etiā int⁹ in monumēto p⁹ modū viderūt
¶ Aug. de. con. euā. Aut intelligām⁹ mathe. tacuisse
de illo āgelo quē intrātes viderūt. marcū vō de illo
quē foris sup lapidēȝ sedentē viderūt. vt duos vide
rint. ⁊ a duob⁹ sigillatim audierint que dixerūt an
geli de ihesu. aut cēte intrātes in monumētū aliqua

septa macerie debem⁹ accipe q̄ȝ cōmunitū locū tunc
fuisse credibile ē in aliquo spatio añ petrā. qua excisa
locus fact⁹ fuerat sepulcri. vt ipm viderint in eodēȝ
spatio sedentē a dextris quē dicit mathe⁹ sedētē sup
lapidem. ¶ Theo. Quidā aūt dicūt q̄ alie fuerūt
mlieres que dicūt̄ a matheo alie que a marco. sȝ ma
ria magdalene seq̄bāt̄ oēs feruidam festinatōēȝ ha
bens ⁊ ardētēȝ affectū. ¶ Seuerin⁹. Introierūt g⁹
mulieres sepulcrū vt cōsepulte xp̄o. xp̄o p̄surgēte
de sepulcro. Vident iuuenēȝ vt cēnerent nr̄e resur
rectōis etatēȝ q̄ȝ nescit resurrectō senectutem ⁊ vbi
nasci moriq̄ȝ nescit ibi etas nec admittit decrementa nᵉ
indiget incremētis. Vñ iuuenē nō senē nō infātem sȝ
iocundā etatēȝ viderūt. ¶ Beda. Viderūt aūt iuue
nem sedentē in dextris. i. ad meridianā p̄tē loci illius
vbi positū erat. Corp⁹ enī qd̄ supinū iacens. caput
habebat ad occasum. dextrā necesse erat habere ad
austrū. ¶ Gre. In ho. Quid aūt p sinistram. nisi vi
ta p̄sens quid vō p dexterā nisi vita p̄petua designa
tur. Quia igit̄ redemptor nr̄ iā p̄sentis vite corrup
tionē transierat. recte angel⁹ q̄ nunciarē p̄ennē ei⁹
vitam venerat in dextera sedebat. ¶ Seuerin⁹. Vi
dent etiā iuuenē sedentē a dextris q̄ȝ resurrectō recipit
nil sinistrum. Vident etiam coopertum stola candida.
Stola ista nō ē ex mortali vellē. sȝ ex virtute vitali
splēdens celesti luīe. nō colore terreno dicēte p̄pheta.
Amict⁹ lumie sic̄ vestimēto. Et de iustis. Tunc iusti
fulgebūt sicut sol. ¶ Gre. in ho. Vel stola cādida
coopertus apparuit q̄ȝ festiuitatis nr̄e gaudia nūcia
uit. Candor etenī vestis splendorē nr̄e denūciat solē
nitatis. ¶ Jero⁹. Vestis etiā candida vā leticia est
hoste depulso regnoq̄ȝ adepto rege pacis quesito in
uento ⁊ nūq̄ȝ dimisso. Hoc igit̄ iuuenis. formā re
surrectōis timentib⁹ mortem ondit. Quod aūt obstu
puerūt. i. qd̄ oculus nō vidit nec auris audiuit nec i
cor hoīs ascendit que p̄parauit de⁹ diligētib⁹ se. seq̄
tur. Qui dixit illis no. expauescē. ¶ Gre. in ho.
Ac si dicat. Paueant illi qui nō amant aduētū sup
noꝝ ciuiū. Pertimescāt qui carnalib⁹ desiderijs p̄ssi
ad eoꝝ societatēȝ ptingē se posse desperāt. vos autēȝ
cur p̄timescitis. qui vr̄os cōciues videtis. ¶ Jero⁹.
Non enī est timor in caritate. Quid expauescerēt
que inuenerūt quēȝ quesierūt. ¶ Gre. in ho. Sed
iam qd̄ angelus subiūgat audiam⁹. Jesum queritis
nazarenum. Jesus latino eloquio salutaris. i. salua
tor interp̄tat̄. At vō tunc multi Jesus dici poterāt
nec tñ substantialiter sed nūcupatiue. ideo ⁊ loc⁹ sub
iūgit̄. vt de quo iesu dictū sit maifestet̄. Nazarenū.
Et causam p̄tinus subdit crucifixū. ¶ Theo. Non
enī erubescit crucem. In hac nāq̄ȝ salus hoim est. ⁊
beatoꝝ pricipiū. ¶ Jero⁹. Radix at̄ amara crucis
euanuit. flos vite cum fructib⁹ erupit. i. qui iacuit
in morte surrexit in glīa. Vñ addidit. Surrexit nō
est hic. ¶ Gre. in ho. Non est hic dicit̄ p p̄sentiam
carnis qui tñ nusq̄ȝ deerat p presentiam maiestatis
¶ Theo. Et. q. d. vultis certificari de ei⁹ resurrectōe
subdit. Ecce locus ubi posuerūt eū. Propter h̄ enī ⁊
reuoluerat lapidem ut locū ondēret. ¶ Jero⁹. Oste
ditur at̄ immortalitas mortalib⁹ ad grāꝝ actionem
debita ut intelligam⁹ quid fuerim⁹ ⁊ sciamus quid

vos in galileã· Mulieribꝫ dr̄ ut nũciẽt apł̃is· q: p
mulierẽ mors anũciata ẽ p mulierẽ vita resurgẽs
Dicit aũt spẽalr̃ Et petro q̃ se indignũ iudicauit
discipulatu cũ ter negauit mgr̄m· Sꝫ pctã p̃ẽita
nõ nocẽt· qñ nõ placẽt· ¶ Greg· in omel· Si autẽ
hũc angł̃s nõ noiatim exp̃meret q̃ mgr̄m negauat
venire inẽ discipł̃os ñ auderet· Vocat̃ ergo ex no
mie ne desperaret ex negacõe ¶ Aug· de cõ· euan·
Qd̃ aũt dic̃ pce· vos in gali· ibi eũ vi· si· dixit vo
bis· videt̃ hoc sonare q̃ ihs nõ erat demõstraẗus se
discipł̃is post resurrectõm nisi in galilea· Quam de
mõstracõm nisi ipe marc⁹ cõmẽorauit Qd̃ ei dix
it mane p̃ma sabbati aparuit marie magdalene p⁹
hoc duobꝫ eũtibꝫ in villã factũ ẽ in iherusalẽ ipo die
resurrectõis Deinde venit ad vltimã maifestacõem
quã factã scim⁹ in mõte oliueti nõ longe a iherusalẽ
Nunq̃ꝫ igit̃ omẽorat marc⁹ ĩpletũ qd̃ ab angł̃o p̃
nũciatũ esse testat̃· Matħs vo nullũ aliũ locuꝫ om
nino omẽorat vbi discipł̃i postq̃ꝫ surrexit viderit
dñm nisi in galilea fm angł̃i p̃dicacõꝫ Sed cũ non
sit exp̃ssum qñ id futm eẽt· veꝫ p̃mũ anteq̃ꝫ alibi
ab eis visus eẽt· id q̃ ip̃m q̃ discipł̃os· Matħs dic̃
isse in galileã ĩ mõteꝫ nõ exp̃mit dić nec narrãdi or
dinẽ· ñ aduersat̃ q̃dẽ matħs narracõibꝫ cetoꝝ ſꝫ dat
eis ĩtelligẽdis atq̃ accipiẽdis loc̃· Veꝝtñ q̃ dñs ñ
ibi p̃mũ se õmõstraẗus erat· ſꝫ ĩ galilea vbi postea
visus est se videnõ mandauit q̃uis fidelẽ faciat inẽ
tum ad querenõ in quo misterio dictum intelligat̃·
¶ Greg· i om· galilea nãq̃ trãsmigracõ fc̃a ĩe̕p̃tat̃
Jã q̃ppe rdẽptor nr̃ a passiõe ad r̃surrectõꝫ a morte
ad vitã trãsmigrauat· ⁊ nos r̃surrectõ̃ s ei⁹ gł̃aꝫ p⁹
leti videbi⁹ si mõ a vicijs ad v̕tutũ celsitudĩeꝫ trans
migrã⁹· Qui g° ĩ sepulcro nũciat̃ ĩ trãsmigracõe
õndit̃· q: is q̃ ĩ mortificacõe carnis agnoscit̃· in trãs
migracõe mentis videt̃· ¶ Ihero⁹· Breuis g° sen
tentia in sillab̃· sed ĩgens in q̃ntitate p̃missio· Ibi est
gaudiꝝ nr̃i fons ⁊ salutis et̕ne origo p̃pata· Ibi cõ
gregant̃ dispersiões ⁊ sanant̃ otriti corde· Ibi maĩs
eũ videbim⁹· sed ñ sic vidistis· ¶ Aug· de cõ· euã·
Significat̃ eciaꝫ q̃ gr̃a xp̃i de p̃plo israhel erat trãs
migratã ad gẽtes a quibꝫ apł̃i nullo mõ p̃dicantes
suscipient̃ nõ eis viam dñs in eoꝝ cordibꝫ p̃ueniẽt
p̃parasset· Et hꝫ ẽ Pre· vos in gal· ibi eũ vi· ·i· ibi
mẽbra eius inueneris Seq̃t̃· At ille exeũtes fugerũt
de monumẽto· Inuaserat ei eas tremor ⁊ pauor
¶ Theop· ·i· stupor p̃pt̃ visionẽꝫ angeli ⁊ admira
cõm resurrectõis· ¶ Seuerian⁹· Angł̃s q̃deꝫ sedet
in monumẽto· de monumẽto fugiũt mlieres· q: ille de
celesti sb̃a õfidit· ẽbãt iste de õdicõe t̃rena· Sepul
cꝝ q̃ mori nõ pt̃· timere nescit· Mulieres at̃ ⁊ de p̃
senti facto tremũt· ⁊ sepulcꝝ ut mortales ⁊ adhuc
mortalit̃ expauescũt· ¶ Ihero· Hoc et̃ dr̃ de futã
vita· In qua fugiet dolor ⁊ gemit⁹ Imitãt̃ ei mli
eres ante resurrectõm· oiaq̃ faciũt· p⁹ resurrectõeꝫ
fugiẽtes morteꝫ ⁊ pauorẽ· Seq̃t̃ Et ne q̃cq̃ꝫ dix· ti
me· eñi· ¶ The· Aut p̃pt̃ iudeos· aut timore v̕ siõis
detente tacebant hoc qd̃ audierãt· ¶ Aug· de con·
euan· Querit at̃ pt̃ queãdmod̃ hꝫ dicat marc⁹ cũ di
cat matħs Et exierũt cito de monumẽto cũ timore· ⁊
gaudio magno currẽtes nũciare discipł̃is ei⁹· nisi

intelligam⁹ ipoꝝ angłoꝝ nemi ausas fuisse aliq̃
dicẽ· ·i· r̃ndere ad ea q̃ ab ill̃ audierant· Aut certe
custodibꝫ quos iacẽtes viderũt· Nam illd̃ gaudiũ qd̃
matħs omẽorat· nõ repugnat timori de q̃o marc⁹
dic̃· Debuim⁹ eñi veꝝ q̃ ĩ illoꝝ aio factũ intelligere
et̃ si matħs de timore nõ dicẽt Cum vo ⁊ ipe dicat
Exierũt cito de monumẽto c̃ timore ⁊ gaudio mag
nõ nihil ex hac re q̃stiõis remanẽ pmittit ¶ The·
Signant̃ et̃ dr̃ q̃ nemi q̃cq̃ꝫ dixerũt· q: mulieribꝫ
audire nõ loqui datum est Discere non docere·

M Surgens autem mane prima sabbati. aparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septem demonia Illa vadens nunciauit hys qui cum eo fuerant lugentibus ⁊ flentibus Et illi audientes quia viueret ⁊ visus esset ab ea nõ crediderũt Post hec autem duobꝫ ex eis ãbulãtibus ostensus est In alia effigie euntibus in villam Et illi exeũtes nunciauerunt ceteris Nec illis crediderunt.

¶ Aug· de cõ· euã· p⁹ resurrectõꝫ q̃dam dñi apł̃i se dñs p̃stitit ẽ· Dic̃ ei mar· surgẽs at̃ mane p̃ma sab· ap· pri· ma· ma· de qua sepeꝫ demoia· ¶ The· hec apparicõ q̃õ ⁊ vbi facta sit· ichñs p̃stiti docꝫ· Surrexit at̃ dñs mãe d̃ monumẽto ipo sero sã fc̃o dãt sp̃otꝫ ut adipleret illd̃ p̃dictum ad vesp̃ã demorabit̃ flet⁹· et ad matutinu leticia· The· h hꝫ q̃ dic̃· surgẽs ihs ibi p̃ũcta· Deinde dicat mãe. pri· sab· ap· p̃mo mane magdalne· ¶ Gregori⁹ in ho· Ut ei sampson media nocte ñ solum de ciuitate exijt· sed et̃ portas tulit· sic ⁊ redemptor noster ante lucem resurgens ñ solum liber de inferno exijt· sed ipsa etiam inferni claustra destruxit· De maria autem hic narratur septem demonia eiecta fuisse testatur ⁊ quid septem demonia nisi vniuersa vicia significant· Quia enim septem diebus omne tempus comprehenditur recte de septenario numero vniuersitas figuratur Septem ergo demonia maria habuit que vniuersis vicijs plana fuit ¶ Theophilus Aut septem demonia septem virtutibus spiritus contraria sunt ut spiritus absq̃ timore· absq̃ sapiencia absq̃ intellectu ⁊ quecumq̃ alia donis spiritus sancti opponuntur· ¶ Iheronimus· Ei autem de qua eiecerat septem demonia primo ostenditur quia meretrix publicam p̃cedent sinagogam in regnum dei q̃ precessit apostolos· ¶ Beda· In principio namq̃ mulier inductrix culpe viro fuit Nunc que mortem primo gustauit resurrectionem prius vidit· Et perpetui reatus apud viros obprobrium sustineret Et que viro culpam transfuderat transfudit ⁊ graciam· Illa sequitur· Illa vadens nunciauit hys qui cum eo fuerant lugentibus ⁊ flentibus· ¶ Ieronimus Flent ⁊ lugent qui nondum viderunt Sed non post multum consolabuntur· Beati enim qui lugent nunc quoniam ipsi consolabuntur

¶ Gre. Beda aūt̄ hec mulie᷑ que leticiā dn̄ice re surrectōis pⁱma nūciauit a septē demōibꝫ curata eē̄ memorat̄ ne quisq̄ȝ digne penitēs de admissoꝝ uenia desperaret. & ut ubi abūdauit peccatū supabundasse & grā mōstraret. ¶ Seuerianꝰ. Lucas aūt̄ maria ſ; iam nō femia ſ; ecctā gestans vt sup̄ sic̄ femia tacet hic in ecctā & nūciat & loquit̄. Seqͥt̄. At illi au. q2 vi. & vi. eēt ab ea n̄ cre. ¶ Gre. i ho. q2 resurrectōez dn̄icam discipuli tarde crediderē nō tā illoꝝ infirmi tas q̄ȝ nr̄a ut ita dicā carditas fuit. Ipsa nanq2 resur rectō illis dubitantib2 p multa argum̄ta mōstrata ē que dū nos legētes agnoscimꝰ. q̄d aliud q̄ȝ de eorū dubitacōe solidamur. Seqͥt̄. Post hec aūt̄ du. ex eis am. ost. ē i al. effi. eun. in vil. ¶ Aug. de cō. euā De istis duob2 quoꝝ unꝰ erat cleophas lucas totū narrat. Sed marcꝰ hic breuit̄ pstringit. Castellū quippe illud de quo lucas loquit̄ nō absurde accipi mus etiā uillam potuisse appellari. Et in codicib2 quidē grecis magis agrū inuenimꝰ q̄ȝ villam. Agri aūt̄ uocē non castella tm̄. verumetiā municipia & colo nie solēt uocari extra ciuitatē q̄ quasi caput & ma trē ceteraꝝ. Quod aūt̄ ait marcus eis in alia effi gie dn̄m aparuisse. hoc lucas dicit q2 eoꝝ oculi te nebant̄ ne agnoscerēt eū. Oculis eīn eoꝝ acciderat aliquid q̄d ita manē p missum est. usq2 ad fractōnē panis. ¶ Seuerianus. Nemo aūt̄ putet xp̄m sua re surrectōne sui vultꝰ effigiē ɔmutasse. sed mutatur effigies dū efficit̄ ex mortale immortalis. ut hoc sit acq̄sisse vultꝰ gl̄iā non vultus substanciā ɔmutasse. Duob2 aūt̄ visus ē quia duob2 ppl̄is gentib2 & iu deis resurrectōis fides predicanda mōstrat̄. Seqͥt̄. Et illi eū. nun. ce. nec il. cre. Quod marcꝰ dicit anū ciaverāt ceteris nec illis crediderūt. cū lucas dicat q2 iā inde loq̄bant̄ de resurrexisse dn̄m & Simoni aparuisse quid intelligēdū est nisi aliq̄s ibi fuisse q̄ nollēt credē. ¶ Theoph. Nō eī n̄ de xi. aplis hoc di cit ſ; de quibusdā aliis q̄s ceteros noīat. ¶ Jeronꝰ. Mistice aūt̄ intelligit̄. q2 fides hic laborat agēs acti uam vitā; illic ɔtemplatiua secura visione regnat. Hic p speculū ɔcuemur ymaginē illic facie ad faci em videbimꝰ veritatē. Dn̄ ambulantib2 & laborantib2 ōsus est in alia effigie & nūciantib2 nō est creditū dum sic̄ Moyses viderē. q̄d nō sufficiebat eis q̄ di᷑ Ostende mihi temetipm̄. Obliꝰ eīn carnis sue postu lat in vita ista q̄d speramus in futura.

Nouissime autem recūbētib2 illis xi ap paruit illis iesus. et exprobrauit incredulita tē illoꝝ & duriciā cordis q̄a hiis qui vi derant eum resurrex isse. non crediderunt. Et dixit eis euntes in mūdū vniuersum. p̄ dicate euangeliū om ni creature. qui credide rit. & baptizatus fue rit. saluus erit. Qui vero nō crediderit. cō demnabit̄. Signa aūt̄ eos q̄ crediderint hec sequētur. In nomine meo Demonia eycient linguis loquent̄ nouis Serpētes tollent. Et si mortiferum quid bi berint nō eis nocebit Super egros. manus imponent. & bene ha bebunt.

¶ Glosa. Completurꝰ euangelicā narratōēz marcꝰ. nouissimam a paritōēz qua xp̄s post resurrectōēz discipulis aparuit ɔmemorat di cens Nouissime aūt̄ re cum. illis. xi. aparuit. ¶ Gre. in ho. Notan dū aūt̄ quid lucas in acti b2 refert dicēs. Conuesc ens p̄cipit eis ab ihe rosolimis ne discederēt & post pauca. videtib2 illis eleuatꝰ ē. Comedit eīn & ascendit ut videli cet p affectū comestio nis veritas patescēt car nis. Dn̄ & hic dicit̄ q2 re cumbētib2 illis nouissie aparuit. ¶ Jeroꝰ. apa ruit aūt̄ xi. sic̄ congrega tis ut oēs testes sint & enarrarent omib2 q̄d ɔ miē viderē & audierēt. Seqͥt̄. Et ex p. incre & du. cor. eoꝝ q̄a hiis q̄ vi. eum re. non cre. ¶ Aug. de con. euan. Quoniā aūt̄ nouissime hoc factū est. Nouissi mum q̄ppe illō est q2 do minū i t'ra apl̄i viderēt qꝰ factū est. xl. die post resurrectōem eiꝰ. Nunquid nam tunc exp̄bratus erat q2 non credidissent eis qui cum viderant resur rexisse qū iam & ipi post resurrectōem totiens eum viderant Restat igit̄ ut intelligamꝰ nūc marcum breuit̄ ɔmemorat̄ voluisse & iam dixisse nouissime q2 ipo die hoc nouissimū fuit iam incipiente noctur no tempe pꝰ eaq̄ȝ discipuli de castello redierēt in ihe rusalem & inuenerēt sicut dicit Lucas. xi. & qui cum illis erant colloquētes de resurrectōe dn̄i S; erant ibi vtq2 non credentes. Hiis gꝰ sicut marcus dicit discumbentib2 & adhuc inde sicut lucas dᵗ loquēti bus. stetit in medio illoꝝ dn̄s & ait illis Pax uobis sic̄ lucas & iohēs dicūt. Verbis itaq2 dn̄i que tunc eum locutum esse discipulis lucas iohesq2 dixerē interponit̄ & illa exp̄bratio de q̄ marcꝰ hic dicit S; hic rursꝰ mouet quō discumbentib2 xi. dicit aparu isse Marcꝰ si illud tempꝰ ē diei dn̄ica iam noctis ini tio cum apte Johannes dicat nō cum eis fuisse Tho mā quē credimꝰ exisse inde anteq̄ȝ dn̄s ad eos intra ret postea q̄ȝ illi duo redeūtes de Castello cum ipis xi. collocuti sūt sic̄ apud lucam inuenit̄. Sed lucas in sua narratione dat locum quo possit intelligi dum hec loquerēt̄ prius inde exisse Thomā & pꝰ ea do minū intrasse marcꝰ aūt̄ qui di᷑ nouissie discumbē tib2 illis xi. aparuit etiam Thomam illic fuisse co git fateri nisi forte q̄ȝ uis vno absente. xi. tamen uo luit appellare. q2 eadem tūc Aplica societas hoc nu mero nūcupabat̄ anteq̄ȝ Mathias in locum iude sur rogaret̄. Aut si hoc durū ē accipe illud accipiamus post multas demōstracōes eius eū nouissie recūbē tib2 xi. apuisse. i. ipō. xl. die. Et qm̄ iam erat ab eis ascensurꝰ i celū. hoc eis illo die magis exp̄brari vo luisse q2 hiis q̄ audierāt eū resurexisse non credide rant. anteq̄ȝ ipi eū viderēt cū vtiq2 pꝰ ascēsiōem suā p̄dicantib2 euāgeliū etiam gētib2 q̄ nō viderunt fue rant credituꝛ. Hꝰ illam quippe exp̄bracōēz ait idem Marcꝰ & dixᵗ eis. Euntes in mūdū vniūsū. Et infra Qui vo nō cre. condem. Hoc gꝰ p̄dicaturi nōne ipi p̄mitus fuerāt obiurgandi q̄ anteq̄ȝ dn̄m vidissent. Nō crediderēt eis quib2 p̄us aparuisset. ¶ Gre. in home. Marco etiam tunc dn̄s discipulos increpauit

cum corꝑaliter reliquit. vt verba que recedens di
ceret. in corde audiencium arcius impſſa remaneret.
¶ Jero⁹. Exp̄brat autem incredulitatem ut ſuc
cedat crudelitas. Exprobrat duriciaꝫ cordis lapidei
ut ſuccedat cor carneū caritate plenū. ¶ Greg. in
omꝉ. Increpata igit̄ eoꝝ duricia. quid admonendo
dicat. audiamus. Seq̄t̄ em̄. Euntes in mū. vni. p̄di.
euan. omni crea. Omnis creat̄e nomine ſignat̄ hō.
Omnis em̄ creat̄e aliquid habet homo. Habet nam
q̄ꝫ cōmune eſſe cum lapidib⁹. viuere cum arborib⁹.
ſentire cum animalib⁹. intelligere cū angelis. ¶ Ci
em̄ creat̄e p̄dicat̄ euangelium cum ſoli homi p̄dica
tur. quia ille videlicet docet̄ ꝓpter quem in terra
cuncta creata ſūt. ⁊ a quo omnia p̄ quandam ſimili
tudinē aliena nō ſūt. Poteſt eciaꝫ omnis creat̄e no
mine omnis natio gencium deſignari. Ante em̄ dictum
fuerat. In viam gencū ne abieritis. nūc aūt dicit̄
Predicate om̄i creat̄e. ut ſcꝫ prius a iudea apl̄oꝝ
repulſa p̄dicacō tunc nobis in adiutoriū fieret. cū
hanc illa ad damnacōis ſue teſtimoniū ſuꝑbe repu
liſſet. ¶ Theoph. Vel omni creat̄e .i. credenti ⁊ n̄
credenti. Sequit̄. Qui cre. ⁊ bap. fu. ſal. erit. Nō
em̄ ſufficit credere. nam qui credit ⁊ nōdum ē bap
tiſatus. ſed cathecumin⁹. nondū ē pfecte ſaluteꝫ ade
ptus. ¶ Greg. in omꝉ. Fortaſſe auteꝫ vnuſquiſq̄
apud ſemetipm̄ dicat. Ego iam credidi. ſaluus ero
Verū dicit ſi fidem opibus teneat. Vera etem̄ fides
eſt que in hoc quod verbis dicit. opibus non contra
dicit. Sequit̄. Qui vō non cre. condem. ¶ Beda.
Quid adhuc hic dicemus de puulis qui p̄ etateꝫ ad
huc credere non valent. nam de maiorib⁹ nulla que
ſtio eſt. In eccīa em̄ ſaluatoris p̄ alios puuli credūt
ſicut ex alijs ea que illis ī baptiſmo peccata remit
tunt̄ contraxerunt. Sequit̄. Signa autem eos qui
cre. hec ſeque. in no. meo demo. eicient. lin. lo. no. ſer.
tollent. ¶ Theop. .i. diſpergent intellectuales ſicut
illud. Calcabis ſuꝑ ſerpentes ⁊ ſcorpiones intelle
ctualiter intelligit̄. Poteſt aūt intelligi de ſenſibilib⁹
ſerpentib⁹. ſicut etiam paulus a vipera nullū habu
it nocumentum. Sequit̄. Et ſi mor. quid bi. nō eis
no. Multa talia facta in hiſtorijs legim⁹. ¶ Multos
namq̄ꝫ venena bibita xp̄i munita ſignaculo ledere
nō valebant. Sequit̄. Sup egros ma. impo. ⁊ bn̄
habebunt. ¶ Greg. in omꝉ. Nunquid aūt q̄ iſta ſi
gna non facimus minime credim⁹. Sed hec neceſſa
ria in exordio eccīe fuerunt. Vt em̄ fides creſceret
credendum miraculis fuit nutrienda. Quia ⁊ nos
cum arbuſta plantam⁹ tamdiu eis aquam fūdim⁹
quouſq̄ ea in terra cōualuiſſe videam⁹. At ſi ſemel
radicem fixerint a rigando ceſſamus. De hijs ſig
nis atq̄ virtutibus que adhuc ſubtilius cōſiderare d̄be
amus ſancta quippe eccīa quotidie ſpiritaliter facit
quod tunc p̄ apl̄os corporaliter faciebat. Nam ſacer
dotes eius cū p̄ exorciſmi graciā manum credenti
bus imponunt habitare malignos ſpiritus in eorū
mentibus contradicunt. quid aliud faciunt. Niſi de
monia eiciunt. Et fideles quiq̄ qui iam ſecularia v̄
ba derelinquūt. Sancta aūt miſteria inſonant ling
uis loquunt̄ nouis qui cum bonis ſuis exhortacōni
bus maliciam de alienis cordib⁹ auferunt. ſerpētes

tollunt. ⁊ dum peſtiferas ſuaſiones audiūt. Sed tn̄
ad operacōm prauam minime pertrahunt. mortiferum
eſt quod bibunt ſed non eis nocebit. qui quocieſ p
ximos ſuos in bono ope infirmari conſpiciunt. ex
emplo ſue operacōnis. illoꝝ vitam roborant. ſuper
ros manus imponūt ut bene habeant. Que nimirum
miracula tanto maiora quanto ſpiritalia. Et quanto
p̄ hec non corpa ſed anime ſuſcitant̄.

¶ Et dominus quidē ihesus poſtq̄ꝫ locutus eſt eis aſſumptus eſt in celum. Et ſedet a dextris dei. Illi autem profecti predicauerūt vbiq̄ꝫ. domino cooperante ⁊ ſermonem confirmante ſequentibus ſignis.

¶ Jero⁹. Iſte dominus qui de celo deſcenderat ad liberandum infirmitatis noſtre naturam ſe cum ea ſuper celos aſcendit. Vnde dr̄. Et dominus quidem ihesus poſtq̄ꝫ locutus eſt eis aſſumptus ē in celū. ¶ Aug. de cō. euang. In quo ſatis videtur oſtendere nouiſſimū ei fuiſſe in terris colloquium. Nec tamen ille ſermonem ſuum

non omni modo ad id coartare videat̄. Non enim
Poſtq̄ꝫ hec locutus eſt eis. vnde admitti a nouiſſi
tas cogeret nō illam fuiſſe nouiſſimā locucōm ſed
ad omnia que cū eis omnibus illis diebus locut⁹ ē p̄t
ſe pertinere quod dictum ē. Poſtq̄ꝫ locut⁹ eſt eis aſſum
ptus eſt in celum. Sed quia ea que ſupra dixim⁹
magis ſuadent nouiſſimū diem fuiſſe. Jdeo poſt pre
miſſam locucōem quam marcus commemorat addi
dit etiam illis verbis que commemorant̄ in actibus apo
ſtoloꝝ credendū eſt aſſumptum eſſe dominū in celū.
¶ Greg. in omꝉ. In veteri teſtamēto cognouim⁹
q̄ helias ſit raptus in celum. Sed aliud ē ethereū
aliud celum aereū. Celum quippe aereū terre eſt p
ximū. in celum itaq̄ aereum helias ſubleuat⁹ eſt ut
ſecreta quadam regione terre repente duceret̄ vbi
in magna iam carnis ⁊ ſpūs quiete viueret quo
uſq̄ ad finem mundi redeat. Et mortis debitum ſol
uat. Notandum quoq̄ eſt q̄ helias in curru legit̄ a
ſcendiſſe vt videlicet apte demonſtret̄ quia homo
purus adiutorio indigebat alieno. Redemptor autem
noſter non curru. nō angelis ſubleuatus legit̄. quia
qui fecerat omnia. ſuper omnia ſua virtute ferebatur.
Conſiderandum vō nobis eſt q̄ marcus ſubdit.
Et ſedet a dextris dei cum ſtephanus dicit. Video
celos apertos ⁊ filium hominis ſtantem a dextris dei.
ſedere iudicantis eſt. ſtare vero pugnantis vel adiu
uantis Stephanus ergo in laboris certamine poſi
tus ſtantem vidit quem adiutorē habuit. Sed hunc
poſt aſſumpcōm Marcus ſedere deſcribit. quia poſt
aſſumpcōnis ſue gloriam iudex in fine videbitur.
Aug. de ſimbolo. Seſſionem igit̄ iſtam nō accipiam⁹
quaſi ſit in humanis membris poſitus tanq̄ pater
ſedeat in ſiniſtra ut filius ſedeat a dextris ſed ipam
dexteram intelligimus poteſtatem quam accepit il
le homo a deo vt veniat iudicaturus qui prius vene
rat iudicandus. Sedere enim habitare intelligit̄ ſi
modo dicimus de quocunq̄ homine. Illa patria ſe
dit p̄ tres annos. Sic ergo credit̄ habitare chriſtum

in dextera dei patris. Beatus enim eſt et habitat in beatitudine que dextera patris vocat. Ibi enim omnis dextera eſt. quia nulla eſt ibi miſeria. Sedē. Illi autem profecti predi. vbique domino cooper. et ſermonem cōfirmante ſequentibus ſignis. ¶ Beda. Nota φ Marcus euangeliſta Euangelium ſuum quanto inchoauit tardius tanto in longinquiora tē pora ſcribendo porrexit. Ab inicio enim euangeli ce predicacionis quod a Johanne factum eſt cepit. Et ad illud vſq₃ tempus narrando peruenit quo apo ſtoli id eſt euangelij verbum per totū orbem ſemia uerūt. ¶ Gregorius In ho. Quid autem i his cō ſiderandum eſt. Niſi φ pceptum obediencia. obediē ciam vero ſigna ſecuta ſunt. Preceperat enim do minus Euntes i mundum vniuerſum pdicate euan gelium et cetera et i actib₉ Eritis michi teſtes vſq₃ ad extremum terre. ¶ Auguſtinus. Quo autem pacto ab Apoſtolis eſt pdicacio iſta completa quādo vſq₃ adhuc ſunt gentes i quibus modo cepit et i q; bus nondū cepit impleri Non vtiq₃ hoc ſic a domi no mādatum eſt apoſtolis tāquam ipſi ſoli qbus tūc loqbat eū man₉ fuerint ipleturi. Sz ſicut eis ſolis videt dixiſſe. Ecce ego vobiſcū ſum vſq₃ ad conſū macionem ſeculi. quod tn̄ eum vniuerſe eccleſie pro miſſe que alijs morientibus alijs naſcentibus hic vſq₃ i ſecli cōſūmacionem futura eſt quis nō i telligatur. ¶ Theoph. Saendū eſt aūt et hic φ ſermo p opera confirmatur. ſicut i apoſtolis tunc operaciones cō firmabant ſermonem ſequentibus ſignis. Fiat aūt o Chriſte ut noſtri ſermōes quos de virtute dicim₉ p opera confirmentur et actus. ut tandem ſimus p fecti te cooperante in omnib₉ verbis et operib₉. quia te decet ſermonum et operum gloria.

¶ Euangelia ſecundum. Romane eccleſie ordinem In marcum de tempore et ſanctis incipiunt.

¶ Feria tercia poſt dn̄icam in ra. pal.
xiiij. ¶ Erat paſca azimorum.
¶ Dominica in ſancto paſca.
xvj. ¶ Maria magdalene.
¶ In aſcenſione domini.
vlti. ¶ Recumbentib₉. xj.
¶ Dominica ſexta poſt pentecoſten.
viij. ¶ Cum turba multa.
¶ Dominica. xj.
vij. ¶ Exiens Jeſus de finib₉.
¶ In decollatione ſancti Jo. baptiſte.
vj. ¶ Miſit herodes.
¶ In vigilia ſancti iacobi apoſtoli.
x. ¶ Acceſſerūt ad ieſū Ja. et Johānes fi.
¶ In ſanctoꝝ Cyriaci ſlargi et
¶ Smaragdi.
xvj. ¶ Euntes in mundum vniuerſū.
¶ In natali cōfeſſoꝝ.
xiij. ¶ Videte vigilate orate.
¶ Feria. iiij. quatuor tēpoꝝ ſeptemb;
ix. ¶ Reſpondens vnus de turba.
¶ Sabbato primo quadrageſime.
vj. ¶ Cum ſero eſſet factum.